

הוצאה מיוחדת ש, על-המשמר

The Ohio State University

3 2435 00939 5864
 PJ50330771984 001
 Otsar sifrut ha-humor, ha-satirah, vaha-

עמון העומד ברשות עצמו

אהישרהפן

ג. קרסל

אוצר ספרות ההומור
הסאטירה והקריקטורה

בית המדרש של ניו יורק

ג. קרסל

אוצר ספרות ההומור

הסאטירה והקריקטורה

בארץ-ישראל

רשימה ביבליוגרפית מפורטת לספרות ההיתול, הסאטירה והקריקטורה בארץ ישראל מראשית הימים עד ראשית שנות השבעים, מאוספו של יעקב צדקוני ז"ל, בצירוף פיענוחי הפסידונימים של העורכים והמחברים וכן תיאור תכנם של כל הפריטים.

מבוא: דב סדן.

נספחות: שני מחקרים מאת א.ר. מלאכי על תולדות ספרות ההיתול בארץ ישראל ובחוץ-לארץ.

— נדפס במספר טפסים מצומצם ביותר —

הוצאת מזכרת, תל-אביב, תשמ"ד

PJ 5033

Θ 77

1981.

כל הזכויות שמורות
הוצאת מכון "מזכרת"
ת.ד. 1935, תל-אביב

דפוס סדר-צלום "ספרא", אשדוד
טלפון 35739, ת.ד. 8223

תוכן הענינים

האוּצָר ואוצרו	ג. קרסל
בשער שערי עתוני השחוק	דב סדן
תולדות יעקב צדקוני	
הרשמיה הביבליוגרפית לספרות ההיתול	
נספחות:	
א. תולדות ספרות ההיתול בארץ ישראל	א.ר. מלאכי
ב. תולדות ספרות ההיתול בחוץ-לארץ	" "
ג. "תוספות"-פורים בעתונות העברית	א.ר. מלאכי

רפ 50146/84

בשער שערי עיתוני השחוק

.א.

יעקב צדקוני (מעיקרו: רכטמאן) רבו כן רבו קשריו וזימוניו בהוגי אישים שונים, ועיקרם שוחרי פולקלור וקירובו; והיה כשם־דבר במוסדי־תרבות שונים, ועיקרם אוצרי־ארכיונות וקירובם, והמבקש עיקרי־אינפורמציה עליו, דרכו ופעלו, ילך אצל הלכסיקאות המביאים ערכו, ובאחרונה יסע, בחינת מעמר אחרי הקוצרים, הלכסיקון לספרות יידיש החדשה (ניו־יורק 1968 עמ' 540), שמחברו ח.ל.פוקס נסמך על מי שנסע בזה ראשונה, הלכסיקון של דוד תדהר (כרך ח'), וביחוד הלכסיקון של ג. קרסל (תשכ"ז, כרך ב', עמ' 701 — 702), והערכים נבדלים בעיקר בדגשים, לפי אופיו וכיוונו של לכסיקון ולכסיקון, ומה שחסר כאן נשלם כאן.

.ב.

ואם לדרכו, הרי לפנינו מי שלידתו וגידולו היו בקהילת סוכאטשיוו בפולין, שנתפרסמה בדורותים האחרונים בשל רבה, ר' אברהם בורנשטיין, חתנו של ר' מנחם מנדל מקוצק, ומה שרחש בה, כדרך שרחש ברוב קהילות כאלה, שנפתלו בהן ישן וחדש, ניתן לראות בספר הזכרון הקרוי על שמה, והמבקש להעמיד, על דרך השנינה, את הנפתולים האלה, ייאחזו בחידוד, שלא היה לך בבני־העיר, אם יראים ואם פוקרים, שלא היה בקי בספרו של רבם "אגלי טל", העוסק בל"ט המלאכות האסורות בשבת — ראשונים כדי לקיימם, אחרונים כדי להפירם. זו, כמובן, האספקלריה העבה יותר של המתיחות בין הדורות והזרמים, שהגעישו את הקהילה, בעוד האספקלריה השבירה יותר הוליכה לא בלבד לספרים אחרים אלא גם ללשון אחרת — והיא הלשון הפולנית, שבה ערך התוציא בך־הקהילה הצעיר וגיחלה כתב־עת על שמו הזמירי: nowa sztuka כלומר: האמנות החדשה (1923), ולא הוסיף, שלבו והגיונו כבר היו ממושכנים לארצנו, שעלה אליה (1924), והשתקע בה, ומעתה כתיבתו בלשונות־עמו (עברית ויידיש). וראוי להבליט מה שלא נזכר בערכו אחד ואחר, כי ראשית כתיבתו ופירסומו בארצנו היו מעל עמודי "דבר", שהדפיס, בראשי־תיבות של שמו וחניכתו, רשימות קצרות על הנעשה בישובים, בקיימו אומנות, שנגדרה כדרך הנוטריקון ברוסית: ראב'קור, כלומר: ראבוצ'י קורספודנט, הוא: כתב פועליי, וביתר דיוק: ראב'קור נודד, שתחילה נשקף לו סיכוי בדפי "דבר", אך לימים נסתם, שהתחלף כתב־הארעי בכתב־קבע, השוכן במושבה זו או זו, והוא מעורה בה, ועינו

עליה ועל סביביה. אבל יעקב דגן, לבו לא נטה למעמד-קבע כזה, שהעמיד כהונה של פֶּתָב שזודוגו לה משרה של סוכן ותפקיד של עסקן, ולא אבה, כאמירתו הלוצצת, להיות ראפקור, שהראב שבו מרובה על הקור שבו, ולשון ראב, כמשמעה ברוסית, לשון עבד. שכן היצר, אשר היה סוכן בו, הוא היצר המורכב של אגירה ארכיווארית ואסופה פיקאנטית, ושיצא לכמה וכמה כיוונים, נתן בו אותותיו אותות; והתיק המתעבה והולך שהיה, רוב ימים, כבן-לוויה לו, יוכיח. תיק זה תכולתו המתחלפת — דברים שבדפוס ודברים — שבכתב, שנועדו, לרוב, למדפים של מכונים ומוסדות, ואף, ופעמים בעיקר, למדפיו שלו עצמו.

ג.

ולענין המכונים והמוסדות, שאסופותיו פירנסום — דומה, כי ראשונה התנדב להיות במסייעי יידיש וויסנשאפטלעכער אינסטיטוט (ייווא), המכון המדעי היידי. ולא ידעתי ראשית הקשרים, שמן המחויב שנקשרו בארצנו, שכן עם ייסודו של המכון ההוא, כבר היה הוא, צדקוני, בארצנו, אך זאת ידעתי כי דניאל לייבל, שהיה מדורשי-טובתו, והיה בעצמו ממשתתפי כלי-המובטא של המכון ההוא. ידו היתה באמצע, וחריצותו והתמדתו של ר' יעקב דגן להמציא כל מה שהיה בו להעשיר את המכון, הן בהיות מרכזו ביילנה והן בהיות מרכזו בניו-יורק, העידה על סנטימנט עמוק ללשון-יידיש, שידעה ידיעה שורשית, אוצר ניכיה ופתגמיה לגירסותיהם, שיריה העממיים ולחניהם, שאף היו מסד איסופו, ולא בכדי נחשב איש אמונים לראשי-המכון, וסופו אף נתמנה נציגו במדינת-ישראל.

אך יותר משמשכו הרחוק במקום והקרוב ללב, משכו הקרוב במקום וגם ללב — והיא ההוויה הערה והרוגשת בארצנו למלוא גילויה בתחום, שנחשב מוקד-התענינותו, הלוא הוא הפולקלור, והוא היה אמנם כן, אולם לא בצמצומו, כי אם בהרחבו, בקשת הזימונים על ארבע בחינותיה כפולות-המהות — הבחינה ההיסטורית והישונית, הבחינה הספרותית והעממית, הבחינה הלשונית והמוסיקלית, הבחינה הרצינית והלוצצת. ובאין מכונים ומוסדות לקליטת פרי שקידתו ומרצו, התעורר להיות במקימיהם — כשם שהיה במקימי האגודה לפולקלור, שטופה חברת "ידע עם", ואף מארגנו של בכור-כינוסיו בטבריה, כך היה במעוררי תקומת הארכיון לתולדות תנועת העבודה, והיה כמניח לזולתו לפעול בחזיתו של מוסד ומוסד, ומייחד לעצמו לעשות בירכתיהם. ואף זו נסיבה, כי פרי-עטו, שנדפס ברבים, נראה מועט מכפי שהיה באמת, אך פירסום ביבליוגפיה שלמה ומדויקה, יחא בו להבהיר. אבל אם לפירסום זה וכזה, ראוי להקדים או לצרף לו פירסום הצוואה שלו — שהפקיד עליה את דב נוי, ג.קסל ואותי — ושמתוכה אנו למדים, עד מה הבין למימרת העם: מי שחיו ללא חשבון מיתתו בלא ווידוי; והוא אמנם חשבון ברור של עשייתו, ווידוי גמור על כוונותיו.

ד.

ובשביל שהייתי קרוב אליו, אנסה לרשום בחטף כמה ערכים ביגיעו אשר בעיניי ראיתים — וקודם כל ענין, שכולו בתחומה של ספרות: מתוך שנאהבה עליו שירתו של אורי צבי גרינברג, התעורר לקבץ מה שיצא מלפניו, אם ספרים, אם קונטרסים, ואף דפים בודדים, ובימים ההם, הרחוקים מימינו שבהם עלה גל ההתענינות הגובר בשירה ההיא ובמשוררה, האוסף ההוא היה בחזקת כתובת יחידה לשוחריהם. והוא

הדין בדוגמה אחרת — פריחת אמנות המישחק על תיאטראותיה בארצנו עוררת על איסופם של דברי פירסומתם לסוגיה — מודעות, תוכניות וכדומיהם, ושקד על כך ימים רבים-רבים לפני עשות גבאי ארכיון של ה"אוהל" בתל-אביב ולפני בנות ישראל גור את המוזיאון לתולדות התיאטרון וארכיונו בירושלים. וכאן אתי המקום לספר על אימה שתקפתו, שמא יזוק אוצר זה, וסיבת האימה מעשה בזקן, שהיתה לו כעין אסופה כזאת, וסופה עלתה בלהבה. כסבור הייתי כי ידע אותו זקן פנים, והנה שמעתי כי הוא דמות בספר שקרא, הוא הרומן של פראנץ וורפל על וורדי.

ולא הייתי מעלה זכר האספן הרחוק והבדוי שבבלטריסטיקה, אילולא נצטרפו לו סימני-התענינותו באספנים קרובים וחיים, וראוי לייחד את הדיבור על קצתם גם כדי לראות מה ביניהם לבינו — אברהם שברון (שרון), שהביא אוצרו לבית הספרים בירושלים, ותכלית איסופו גדורה ומסוימת: אוטוגרפים ופורטרטים של אישים בישראל או מישראל, ומורגל בפיו: תביא לפניי כתבי-יד קדום, מגילת-ספר, שעניינה שלושת אלפים משל וחמשה שיר אשר לשלמה, אך אינם בעצם כתב ידו — אין לי ענין בו; תביא לפניי כתב יד קדום, פתק מועט, שענינו רשימת הלבנים-לכביסה של אחת מאלף נשותיו, והיא כתובה בעצם כתב ידו — יש ויש לי ענין בו. הוסיף ואמר: וכדין האוטוגרפים דין הפורטרטים — התביעה האחת הנתבעת מהם היא האוטנטיות, ואך לשם קוריוז אספתי גם תמונת מלאנכטן שכתוב מתחתיה: החכם משה מנדלסון, ולשם הוקעה אספתי מעשי זייפנים ודומיהם, כגון תמונת ר' ישראל בעל שם ובאמת היא תמונת פאלק הבעל שם מלונדון, או תמונת המגיד ממזריטש ובאמת היא תמונת ר' שמואל סאלאנט וכדומה. ואף מאסף כמו זלמן פבזנר, שנטל עליו תחילה, לעצת יצחק בן צבי, לקבץ עתונותה של ארצנו והרחיבה על העתונות העברית בכלל, ביחוד בתקופת חיבת ציון ולאחריה, וצירף לה עתונות יידיש ברוחה, יודע גבולו המסוים, ואינו חייב במעבר לו. ואין צורך לומר מאסף כמו מנדיל פרוכט, שגבולו צר יותר — דוגמה אחת לכל עתון ועתון, כדי ייצוגה הכולל של העתונות העברית כולה. וכן דינם של מאספי ספרות לפי סוג וסוג, אם אברהם יפה באוצר השירה העברית לדורותיה ולימים באוצר פנקסי הקהילות וספרי-זכרון שלאחר השואה. וכך אף איסופו של עזרא להד, שגבולו גבול הדרמה לסוגיה ביחוד בידיש, או איסופו של שמעון שפיגל בתחום הקאריקטורה שלנו, שנאספה לו במנין מופלג אבל אף גבולו גבול. אכן, בהיות חבורה זו לעיניו של יעקב צדקוני חש בהבדל שבינו לבינם, והוא העדר הגבולות והגבול, שמעשה איסופו נתפשט על תחומים הרבה.

ה.

הלכך אמשיך במה שהחילתי, ואעמוד על איסופים שראיתים, כדמות קונטרסים הכתובים בידו, וענייניהם נתונים-נתונים, כפי שצברם מפי הזכרון ומפי הבריות. קודם כל ילקוט שירי החלוצים וילקוט שירי הפועלים, אשר ערך, וקצתו פירסם ברבים, ולאחריו ילקוט ביטויים, מהם מילונים מיוחדים, אם מילון שענינו מסכת-כלבים, או מילון לדברים-שבצנעה ומסכת עריות וכדומה. וניתן להוסיף מיני הביבליוגרפיה שלו, ואבליט את הביבליוגרפיה על ביאליק כדרך איזכורו ב"דבר", והוא נושא שחזר וניעור על דרך מילואו והשלמתו בידי החוקרים זיוה שמיר ושמואל טראנטר: ביאליק יום-יום, תושב בארצנו ואורה תל-אביב.

ואם לאסופות הגדולות — הרי שתיים מאירות ושמחות. אסופה אחת — ילקוט של רבבות כרטיסים ואגרות, אלו ברכות שנה-טובה, ברכות כתיבה וחתומה טובה, מעוטרות ומצוירות, מאויתות ומתויגות, כיד הדמיון הפשוט וכיד ההזיה המורכבת, לגיון של מיני תבנית ודגם, כפי שפשטו בכל כדור-הארץ. הקהל, שנהר לראות את תערוכת המיבחר, לא שבע מראות, כביכול חזה בקאליידוסקופ-ענק, שאין כמותו לססגוניות של טעמים דלעילא ודלתתא, השואפים כביכול למין מצעתא, כמין מסורת להמשך ממוזג. אסופה אחרת — חפש מחופש לקבץ כל פירסומי-ההומור שנדפסו, בכל צורה ובכל מתכונת, בארצנו, למראשית עליית הביילויים ולאחריה, אם בצורת עלונים וקונטרסים בני-שעה, או בני-מועד, כיום הפורים, אם בצורת מוספים לכתבי-עת ועתונים, וביחוד בצורת כתבי-עת לגופם (הוא עצמו היה מיחזמו ומסייעיו של החשוב הבולט שבהם, שבועון "סיכות" והוא שם שהציעו הקאריקאטוריסטן יוסף באס, לפי שם שבועון-ההיתול הפולני: szpilki) (וכן כינה גם אברהם אבא ליברמן כתב-העת: שפילקעס בפאריס). והיא מלאכת-אסיפה רבת-שנים ורבתי-גיעה, שהצליחה בידו, שכן יצירי הספרות הזאת, ספרות-השחוק בישראל, נלקטו לו כמעט בשלמותם הגמורה, והביבליוגרפיה של אספו, שיגע עליה ג.קרסל, כיד בקיאותו הטובה עליו, כמשאלת המאסף, הוחלה בחייו והושלמה ואף הוצאה לאור עתה, והיא מונחת עתה בפנינו, והיא פנינה ביבליוגרפית על חטיבת ספרות, מיוחדת בסוגה, חטיבת ההומור, המחמידה את העין ומחממת את הלב בשחוקה על ריבוי קולותיו — חידוד ומהתלה, שנינה ולעג, ביקורת ותוכחה, כדור-שעשועים כפי שמגלגלו רוח הכתוב: אני חכמה שכנתי ערמה.

1.

התענינותו הפעילה יצאה, כאמור, לכיוונים הרבה, אך אם נעמידנה, כמקובל על מכיריו ומעריכיו, על תחום, שהיה לו נחשב במיוחד, תחום הפולקלור, לא נוכל שלא להבליט, כעיקר בו, יסוד ההומור, והוא גם שעוררו לאסיפה שהביבליוגרפיה שלה מונחת עתה לפנינו, והוא ראה כסימן מבשר לה את יום לידתו, יום הפורים ולפי שנולדנו באותה שנה ובאותו יום ואפילו באותה שעה, הוא בקהילת סוכטשוב בפולין ואני בקהילת ברחדי, בחינת פרפרזה לדברי המשורר: במזל נדע מה שמו עם חשיכה נולדתי — אור ליום י"ד אדר א' תרס"ב, וברוב השנים לא יחול עיבור מלא וממילא הוא יום פורים, הרי המזל, מזל השחוק ושעשועיו, גורם, כן ההומור כעירוב של זכות וחובה הוא לנו. ואכן, רוב השנים שלא חל בהם עיבור, היינו חוגגים אותו יום גם באופן, שראינו עצמינו חברים באגודה — לא — אגודה של ילידי פורים, שהיתה מתכנסת בקפה "עטרה", בנשיאותו של סמי גרונמן, יליד — פורים גם הוא, ומקיימים מצוה של שמחה על דרך קיום שמחה של מצוה, ובכללה תחרות של חידודים — כל בדיחה שנשמעה היה יעקב צדקוני מספר בדיחה לעומתה, או כנגדה, והיא הוכחה נוספת לזכרוננו שהיה כמעין המתגבר, וכוחו ניכר אף בשאר ימות השנה ובאופנים שונים, כגון בשפעת תוספותיו לרוב אוספי מימרות, ביטויים, כינויים, מילים, וכדוגמה מה שהבאתי משמו בספרי "קצרת אגוזים", ומה ששמעתי מפי נחום סטוטשקוב, בעל אוצר לשון יידיש ואוצר לשון עברית ומפי יודל מארק עורך מילון יידיש הגדול על תוספאותיו ותרומותיו של יעקב צדקוני לאוצרות-המלים שלהם, ובהגיע תור פירוט — יפורט.

יעקב צדקוני – תולדותיו

יעקב צדקוני (מקודם: רכטמן) נולד ב- י"ד באדר א' תרס"ב (21.2.1902) בסוחצ'וב, מחוז וורשה, פולין. חינוך: "חדר", בית-ספר "תרבות", בית-ספר לכלכלה ולמסחר ותיכון.

בשחר ילדותו, עוד לפני מלחמת-העולם הראשונה, החל לרשום בעיירת מולדתו, מפי העם, שירים, מעשיות, אימרות וכו' ביזמתו של בן דודו פנחס גראובארד, שציידו במחברת ובעיפרון והעניק לו פרס כספי של אגודה או אגורותיים בעד כל יחידה ויחידה.

ש. אנסקי, נח פרילוצקי ומ. וואנווילד פירסמו את הדברים בין יתר החומר שהוא המציא להם – שניים הראשונים בכתיבהם והאחרון בקובץ לפולקלור ולפילולוגיה: "בני אונז יודען" (וורשה, תרפג) – בשם פנחס גראובארד שמו לא נזכר עליהם. עליהם.

ב- 1923 ערך והוציא בוורשה כתב-עת חברתיספרותי בורם פוטוריסטי, בשפה הפולנית בשם: *nowa sztuka* (אמנות צעירה)

השאיבה מן הפולקלור, מן ההווי העממי וממאוייו של העם הפכה אצלו לטבע שני ולשאיפת-חיים. מיד עם עלייתו לארץ ב- 1924 התמסר בלהט נעורים לרישום שירי-עם של מחברים עלומי שם, שהירכו אז לשיר אותם בארץ. כמו כן רשם אידיומים, ביטויים, אימרות, שפת-עלגים, כינויי-שבח וגנאי, סלנג וכו' וכו'. פרק מיוחד בפעילותו הפולקלורית-האספנית הוא איסוף הספרות ההיתולית בארץ-ישראל מאז היותה ועד ימינו אלה. אספו זה נחשב על ידי ידעידבר כמושלם ביותר בעולם.

עם הופעת "דבר" (1925) החל לפרסם בו כתבות על הנעשה בנקודות-ישוב שונות, ובמרוצת הזמן הפך לכתב נודד קבוע של "דבר". סייר ושוטט בכל פינות הארץ והביא פרי רשמיו וידיעות בצורת מאות רבות של רשימות מדן ועד רוחמה, בהן רחשו חיי עבודה ויצירה חלוצית. בעבודה עתונאית זו התמיד כעשר שנים. פירסם מפרי עטו גם ב"הארץ" וב"משמר".

לאחר פטירת ח.ג. ביאליק, פירסם ב"דבר" עבודה ביבליוגרפית גדולה על ביאליק ב"דבר", שהראתה מה מקום רב תפס המשורר בעתון פועלי ארץ-ישראל, מגלינותיו הראשונים עד פטירתו. פירסם מזכרונותיו בחו"ל ב"פנקס סוחצ'וב" ומן הארץ ב"ידיעות עירית רמת-גן". השתתף בעתונות ההיתולית "סיכות", "עקרב" ועוד. המציא חומר ל"גרויסער ווערטערבוך פון דער יידישער שפראך", בעריכת יודא א. יאפע ויודל מארק (כרכו הראשון הופיע בניו-יורק בתשכ"ב).

פרקים מעבודותיו ומחקריו בשטח הפולקלור פירסם בכתבי־עת שונים, כמו:
רשומות, ידע־עם, ייווא בלעטער, די גאלדענע קייט, מאזנים, מחניים, אומר, הד
הדפוס, אסופות, בשירות המדינה ועוד. וכן פירסם כמה תדריכים לתערוכות של
ספרות היתולית וברכות לשנה טובה מאספו, תערוכות שנערכו בשנים האחרונות.

האוֹצֵר ואוצרו

על חייו ופעלו של יעקב צדקוני מספרים: צדקוני עצמו באבטוביוגרפיה שלפנינו, שנכתבה לפי בקשת כותב הטורים האלה ב־1966, בנוסף לנוסח אחר, שאף הוא נכתב על ידו ונדפס באנציקלופדיה לחלוצי הישוב ובניו מאת דוד תדהר (כרך ח, 1957, עמ' 3129—3130) וכן דב סדן במבוא הספר שלפנינו. סדן ליווה את פעלו של צדקוני (להם יום הולדת משותף) במשך עשרות בשנים ואין על כן להוסיף על מסתו. ברם כאן יורשה לי לגולל סיפור אישי, הקשור בתולדות רישום אוצר ספרות ההומור, שאגר במשך עשרות בשנים.

ביקש צדקוני כל הימים והשנים לראות בדפוס את הביבליוגרפיה של אוצרו. על סמך ידידותנו במשך שנים רבות (במשך שנות עבודתי ב"דבר" הייתי אוסף למענו כל דבר היתול שהגיע למערכת) הבטחתי לרשום ביבליוגרפיה זו, על ידי תיאור מפורט לכל ערך וערך. לצערי לא יכולתי במשך שניפ להיפנות לכך רק בשנותיו האחרונות של צדקוני פתחתי ברישום החומר. לצערי הלך לעולמו בירושלים (כ"ה בשבט תשל"ג/1.28.1973) לפני שסיימתי את העבודה. אולם המשכתי וסיימתי בביתו של אלמנתו בירושלים.

היתה איפוא מונחת ביבליוגרפיה זו בכתובים במשך כמה שנים עד שקם לה גואל במר משה פלר, בעל "מכון מזכרת", שללא סיוע כלשהו הטיל על עצמו העומס בהוצאת ספר זה, שהוא מכרה עשיר ביותר לא רק לתולדות ההומור, הסאטירה והקריקטורה בארץ ישראל ובמדינת ישראל, אלא, מה שחשוב מזה: אוצר בלום לתולדות הישוב והמדינה מהעשור הראשון למאתנו עד ראשית שנות השבעים. דווקא האספקלריא העקומה משקפת יפה את ארועי הישוב מכל בחינותיהם. אולם גדולה זכותו של צדקוני לא רק באיסוף החומר אלא במעשה הרב שלו: הוא טרח ויגע במשך שנים לפענח אלפי הפסידונימים, שמאחוריהם הסתתרו אישים מפורסמים ונודעים בתחומי הספרות, האמנות והצבור. הטריד הוא אלפי אנשים והגיע לעורכים, שאף הם ברובם הסתתרו תחת "שמות מן ההפטרדה". כאן בספרנו זה מפוענחים הם לראשונה במרביהם, שכן נותרו מעטים ביותר שלא הצליח לגלותם. כאן נרשם אך ורק המצוי באספו. החסר כאן לא נמצא ולא ראיתי רשות לעצמי להוסיף. אולם בקצרה ייאמר, שלא מעט מחומר זה אינו נמצא גם באוצרות הספרים בארצנו ובעולם. הרישום הוא לפי סדר אלפאביתי של שמות המחברים אם החיבורים הם משל איש אחד בלבד, או לפי שם החוברת, אם כוללת היא דברים של כמה מחברים. כל שם המתחיל בהא הידיעה יש לחפשו באות שלאחר הא הידיעה (הכהן — לפי כהן וכיו"ב). בדרך כלל רובו ככולו של החומר הוא בעברית. ברם מעטים

ביותר הם גם בידידש או בגרמנית. היו באספו של צדקוני פריטים מעטים מחוץ-לארץ
והחלטנו לא לכלול אותם, מלבד שלושה ארבעה בלבד מטעמים מסויימים.
החומר כולל דברים שבדפוס, בסטנסל, עלונים בני דף אחד וגם כאלה שיצאו
במכונת כתיבה. ושוב — אך ורק אלה שנמצאו באוסף.

ויזכר לטוב רבי זלמן שז"ר, נשיא מדינת ישראל, שבימי נשיאותו התעניין
בעבודה זו ועשה לא מעט לעודד את כותבי הטורים האלה להמשיך עד גמירא
ביבליוגרפיה זו. הספר מופיע עם שנת העשור לפטירתו של יעקב צדקוני ז"ל.
ספר זה הוא איפוא מזכרת-עד לאיש שהציל מירידה לטמיון שפע חוברות יקרות
המציאות ועל ידי כך הוסיף נדבכים חשובים לתולדות ההומור ואירועי הישוב במשך
שני דורות.

בפירסום הספר אנו ממלאים את רצונו, שהעלה בצוואתו, עת קצרה לפני פטירתו,
בה מינה את דב נוי, דב סדן וכותבי הטורים האלה לאפוטרופסים על פירסום
הביבליוגרפיה.

א

הוצאת "ספּיח", דפוס אלישע, [חשון תשל"א/-
נובמבר 1970]. 142 עמ'.
בשער החיצון: "הבדיחות החמודות-הנכזות
הללו..."

בדיחות וקריקטורות.

אוצר הבדיחה לילד. ליקט וערך אדיר כהן. ציירה
ריקי בן-ארי. תל-אביב, הוצאת מ. מזרחי, דפוס
שאול בלאס, 1967. 108 עמ'. בניקוד.

אוצר הבדיחות. בדיחות ומהתלות לבני הנעורים.
ליקט וערך: א.מ. ארזי. תל-אביב, הוצאת "ניב",
דפוס מל"ן, תשי"ב. 144 עמ'. הציורים: ש. רוט.
בניקוד.

התוכן: בבית וברחוב; בבית הספר; חכמים
וטפשים; בין ילדים; מפי ילדי הארץ; מפריחי
גוזמאות; בסוד חלמאים; מפי סקוטים; תעלולי
הרשלי האוסטרופולי; בין חולים ורופאים; מכל
וכל.

אושפיון. עתון ספרותי-היתולי לחגים. תל-אביב,
דפוס מ. שהם, יפו, תשרי תרפ"ט. 10 עמ'.

כאן פרודיה על המאמרים הראשיים בעתוני
הארץ או ("דואר היום", "הארץ" ו"דבר")
וחו"ל, העוסקים בעניני הארץ; סיפורים ובדיחות
מעניני דיומא; מפי העם (פולקלור); עתון התולי
למה? תייר אמריקאי בארץ (תמונה במערכה
אחת). בפנים אין הדברים חתומים ורק בתוכן
הענינים בשער החיצוני: בן רפאל; ב.ר.; ב.;
ב.ר.ל. כל אלה הם כינויי של אברהם גורדון,
שהוא גם העורך.

אזכרה להמן בן אמדתא יש"ו (ימח שמו וזכרו).
ירושלים, פורים תשי"ז, דפוס "השחר",
ירושלים, תשי"ז. עמוד אחד נדפס על צד אחד
בלבד.

קובץ קללות על המן בן המדתא. למטה מצוייה
חתימה: א. כהן, ת.ד. 5120, ירושלים. לא נודע
אם הוא המחבר, המהדיר או המו"ל.

האזמל גליון לפורים. משוחזר בידי רזא [אהרן זאב בן-
ישי]. הוצאה מיוחדת של "על המשמר" [העתון
שנערך אז בידי בן-ישי]. ירושלים, דפוס י.

אדרי, יהושע. ללא כחל ושרק. קריקטורות. תל-אביב,
הוצאת ספרים ניב, דפוס קדמה, תש"ך/1960.
310 עמ'. הקדמה: מ. בגין.

הקריקטורות הן משנות 1950-1960 ונדפסו
תחילה בעתוני הארץ (הבוקר, חרות, צבר ועוד).
התוכן: ויהי בימי הצנע; עלילות מר אזרח; הווי
והבאי; בינינו לבין עצמנו; בין שם חם ויפת.
אגדת, ברוך. תכנית רשמית של נשפי המסכות
המסורתיים. שנה עשירית. פורים תר"ץ (1930).
תל-אביב, דפוס אמנות. ללא מיספור עמודים.
תמונות.
כולל חומר היתולי.

אברהמי, יצחק. זכור את התכנית!... [בית השיטה,
1939]. 19 עמ' במכונת כתיבה. צרור של
מערכונים הומוריסטיים לכבוד חנוכת חדר
האוכל והמשקפים את הווי המשק באותם ימים.
אבנרי, אריה. מתחת לחגורה. סאטירות, פיליטונים
וכל השאר. עיטר: יהושע (ג'קי) ג'קסון.
ירושלים, הוצאת אוגדן, דפוס ארו, 1967. 224
עמ'.

התוכן: מכות יבשות; הפנקס פתוח והיד רושמת;
נפש הצפור; חיים קשים.

אדרי, יהושע. צחוק ודמע. קריקטורות. הקדמה: יוסף
נדבה. ירושלים, דפוס עזריאל, תש"ה/1945.
200 עמ'.

קריקטורות משנות 1933-1945 על הישוב, אישי
המנדט ועוד. בעל אופי אנטי-הסתדרותי.

אדרי, יהושע. קו"לקו. אוסף קריקטורות, שהופיעו
בעתונות העברית בארץ. בעריכת: יוסף ויניצקי.
הקדמה: יוסף ויניצקי. תל-אביב, הוצאת
"תעמולה", תרצ"ט. 63 קריקטורות על עמוד
אחד בלבד של הדפים. תמונת המחבר.

"מבחר הקריקטורות, המשקפות את ההווי
הארצישראלי כמו שהוא על כל תקופותיו"
(מתוך ההקדמה). הכיוון הוא פר-ריביזיוניסטי
ואנטי-הסתדרותי.

אוסף הבדיחות החמודות-המגעילות הללו... שיגלגלו
אותך מעל מיטתך מרוב צחוק. [תל-אביב].

עניני החוברת: נשפי פורים של "המטאטא", קטע מפיליטון של א.ל. לוינסקי על אסתר ואחשורוש ועוד.

אחד-אפס. שבועון להומור ולסטירה. תל-אביב. תל-אביב. יצאו שני גליונות: (1) 9.3.1955 (נדפס בדפוס הכללי); (2) 5.4.1955 (דפוס "הפועל הצעיר"). כל גל' הוא בן 8 עמ'. תמונות. העורך: י. בס. העורך היה בין עורכי "סיכות" ולאחר הפסקת "סיכות" ניסה להוציא לבדו כתב-עת הומוריסטי ולא הספיק להוציא אלא את שני הגליונות.

אחד מי ידע? עתון הומוריסטי חד-פעמי. המו"ל: ד. אריאלי. האחראי: בראברומא [שניהם: דוד קרסיק]. תל-אביב, דפוס "הארץ", [ערב פסח תרצ"ט]. 16 עמ'.

עניני החוברת: ועידת לונדון; פולמוס החלוקה; שיחות לונדון; רומן; מוחרם; בדיחות לפסח ועוד.

אחשדרפן. עתון לזמן שכרותנו. [העורך: חיים בן-עטר, עורך "החרות"]. [ירושלים, פורים תרע"א/1911]. 14 עמ'.

ב"החרות" באו ידיעות אלה על העתון: "אחשדרפן — זה הוא שם עתוננו הפורימי, שיצא ביום הרביעי, יום פורים, בירושלים, מלא חומר עשיר של התול ובדיחות, עם ציורים מענינים" (י' אדר תרע"א/10.3.1911).

כמה ימים לאחר הופעת העתון נתפרסמה הודעה זו ב"החרות": "מערכת 'החרות' מבקשת סליחה מאת אלה מבני ישראל עירנו, עסקנינו וסופרינו שהרגישו את עצמם נעלבים בהתולי האחשדרפן. על כל פשעים יכפר יום הפורים, המסובל בדיחות והוללות במעט הפרזה על המידה" (י"ז אדר/17.3).

עניני החוברת: עקיצות באליעזר בן-יהודה ועתוניו, בבנו איתמר בן אב"י, בצירוף פרודיות לכתיבתו, באשתו חמדה וביחוד במדורה בעניני אפנה, בק.ל. סילמן ובעתונו ההיתולי "ליהודים", בעתוני ההיתול האחרים: "ויזתא" ו"חמר גמל"; מאמרו של ברנר על ישו והפסקת התמיכה ב"הפועל הצעיר" בגלל כך; עתוני ירושלים: "האור", "מוריה" ו"החרות"; המומר פיינגולד וחלקו בעתונות בן-יהודה ועוד ("הס-

היילפרין, י"ד אדר תרפ"ג. 10 עמ'. קריקטורות: זאב נבון.

עניני החוברת: ביצות כבארה; "הספר הלבן" של צ'רצ'יל; "אבטוביוגרפיה" של ב. שץ; המועצה המחוקקת; פרודיות לכתיבתם של יוסף קלוזנר, חנוך ילון, ק.י. סילמן ועוד.

המשתתפים בכינויים: ח-ן — חיים כצנלסון; אלוף — אביגדור המאירי; רקדן — מרדכי ברכיהו ואילו כל היתר הם משל העורך. אזני המן. פורימן. קרובץ. העורך: קנקן חדש [חיים דב שחר]. ירושלים, דפוס עזריאל, [תרע"ח]. 16 עמ'.

בעמ' האחרון הודעה על הוצאת לוח "ציון" בעריכתו של שחר וכן ספריה לילדים ולבני הנעורים, שהוציא.

עיקר החוברת: כיבוש ארץ-ישראל על ידי הבריטים ותבוסת התורכים, פרודיה על אליעזר בן-יהודה, חמדה, איתמר בן-אבי ועוד.

אזני המן. פורימן. קרובץ ב'. העורך: קנקן חדש [חיים דב שחר]. ירושלים, דפוס רפאל ח. כהן, אדר ב' תרע"ט. 16 עמ'.

הומורסקות ופרודיות על ועד החינוך, זייטלובס-קי, יצחק אפשטיין, נ. טורוב, א. לויץ-אפשטיין וחברת "כרמל", "חדשות הארץ", חרדי ירושלים ועוד. וכן נדפס כאן נוסח מלא של קדושא רבא לסעודת פורים ("ויהי ערב ויהי בקר ויכלו השמים מספרים כבודו וכו' — — —"). אזני המן. קונטרס להומור ולסטירה (בפנים: קונטרס לפורים). ערוך בידי [מנשה] נ. [פולק]. חיפה, דפוס ורהפטיג, [תרפ"ח/1928]. 10 עמ'. קריקטורות.

עניני החוברת: האנטישמיות באירופה; סאטירה על אביגדור המאירי, צבי כשדאי וספרו "שבטי יעקב ונצורי ישראל"; "בעולם הספרות, האמנות והמדע" "סיוור מודרך" לתיירים; משלוח מנות ועוד.

אזני המן. חוברת חד-פעמית לפורים בעריכת ש.י. ביבה. קריקטורות: יהושע אדרי. תל-אביב, דפוס מוזס, תרצ"ה. [8 עמ'].

ש.י. ביבה הוא שמו הקודם של שמואל יהושע צביאלי. המשתתפים בכינויים: ד.פ. — דניאל פרסקי; אורח תל-אביבי — שפי.

גליון לפרורים

הוצאה מיוחדת של "על-המשמר"

הגות מפר

הסלמה שלנו
בדפיך תיי בדפיך תיי

עתון העומד ברשות עצמו

(על רגליה רננלה)

חותך וגזור על ימין ועל שמאל עד זוב דם— את כל הראויים לך

משוחזר בידי רזא

התוכן

- א) למצבי העתונות והיובלות בארץ-ישראל (תמנה)
- ב) לועידת היתושים
- ג) בתל-אביב העברית (תמנה)
- ד) הקומדיה כבר התחילה (רוסס, סקדש למשחקיו הלאומיים בלונדון) ר' מרפון
- ה) זוג מן השמים (רפסודיה ספרותית מאחורי הקלעים עם ציור) — פרשנרתא
- ו) פליטיון: תרופות למשבר (חות'דעתם של חכמינו סופרינו, עסקינו וכי')
נלקטו עלי ידי ח-ן
- ז) ימי הנביאים מתקרבים (תמנה)
- ח) נדרדי בני-הערך (שיחות עם הרצל, פינסקר ובן-יהודה) — ארוף
- ט) בעתונות (תמנה)
- י) ארמובוגרפיה קצרה של הפרופ' ב. שיץ (מספרת בפי עצמו)
- יא) מסביב למועצה המחוקקת (תמנה)
- יב) שער על הרקוד (לנשפי הרקודים הנערכים בסורים) — רקדן
- יג) תלית הלשון (סדרו סקדש לחדושי מלים ולחקירות פילולוגיות) התשובות
ניתנו ע"י בקשת המערכת לא מד"ר יוסף קלוזנר
הערות לחדושים — לא תנוך ירון
- יד) וכי מה איכפת לנו? (הקדמה ורצונה לשולמית) — ס-ן
- טו) ספרים שנתקלקלו במחחרת
- טז) משלוח מנות — מחולקות ע"י בעל-נפש
- יז) על חוד האזמל (סקירה המנתית על השבוע) — אשמדאי

מחיר הגליון חצי שילינג

משתתפים: אפרים דודון ובכינויים: בית — קלמן ברלב; א. בנימין — בנימין כספי; קלס — חיים שורר; א. — אברהם לב. עניני החוברת: "ברית שלום", ריביזיוניסטים, פרודיה על ש.ה. ברגמן, ממשלת המנדט וגזירת העליה, עתוני הארץ ועוד. האלונקה. הוצאה חד-פעמית פנימית. תל-אביב, 24.10.40/שמחת-תורה תש"א. הוצאת מחלקת הסניטרים בגדוד ג'. 12 עמ' לא ממוספרים, במכונת כתיבה. בראש השער: "המשמר האזרחי" גדוד ג. העורך האחראי: אברהם בליי [צפורי]. הצירים: אוסקר לקס. פיליטונים והומורסקות מהווי הפלוגה. בין המשתתפים, מחוץ לעורך, ד"ר יום טוב לוינסקי. אלישביץ, אלכסנדר זושא. מכתבמים. [ניסן תש"ה]. 12 עמ' בסטנסל. עא מכתמים בעניני הישוב, יהדות העולם, יהדות רוסיה ועוד. — — — זוהי הפעם הראשונה שהדפסתי את אלו מכתבים. עשיתי זה רק להפצרתם של כמה רבנים מידידי. ס"ה הדפסתי 75 טפסים, לא לשם פירסום ולא לשם פרנסה רק לחלקם בין ידידי. הדפסת המכתמים היתה בשנת תש"ה, בחודש ניסן — — — "מתוך מכתבו של הרב אלישביץ מיום ד' בתשרי תש"ח). אלמגור, דן. היסטוריה בגרוש. תכניה לרגל ההצגה במועדון התיאטרון חיפה. חסרים מקום ושנת ההדפסה (בערך בראשית שנות הששים). קריקטורות. לקט פזמונים הומוריסטיים על נושאים היסטוריים מתוך ההצגה. אלמוני. הקפות של בחירות. מזמור שיר לכבוד המועצה החמשית של עיריית תל-אביב. תל-אביב, אדר ב' תרצ"ב. 8 עמ'. בתבנית קטנה ובניקוד. פזמון-תעמולה לרשימת דיזנגוף, רוקח ופרסיץ ודברי לעג על כל הרשימות האחרות. ניתן לשער שזהו פסיכודונים של א.ז. בן-ישי. אלמוגי, מישה (כינוי בדוי). הללו טקסי!... חוויות נהג-מונית תל-אביבי. תל-אביב, הוצאת "גמד", דפוס "המרכז", תש"ך/1959. 126 עמ'.

מרטור" הוא "האור" ובן-פפוס הוא בן-אבי). המשתתפים בכינויים: ישקנ"י — ישעיהו קרניאל; בן אבויה — הנ"ל; בן נביא — הנ"ל. כל שאר הכינויים הם של ישראל צ'רבינסקי-צורבא (חתנו של יהושע ברזלי). העותק שבידי צדקוני הוא משל צ'רבינסקי, שרשם עליו: "השתתפתי (בה) לא מעט"; בשבש — שמואל בן-שבת. לא ניתן לברר מי צייר את הקריקטורות. לפי מכתבו של א. אלמליח (מיום ג' סיון תש"ד) היה הוא עורך "אחשדרפן". איברהים. מגילת פספילד. צילום מתוך המקור המצוי בארכיון הציוני. [בערך: תר"ץ/1930]. 10 פרקים. בנוסח מגילת אסתר מסופר כאן על פרעות תרפ"ט, ועדת החקירה, הספר הלבן, אגרת מקדונלד וכל שאר המאורעות באותם ימים. איש-בתיא, ח.ש. — ראה: חנוך, חיים שלום. אישי בהחלט. לקט פניני לשון על צעירים ועל זקנים, על נשים ועל גברים, על החיים ועל כל העולם. ליקט וערך: רפי אילן. תל-אביב, דפוס דניאלי. המפיץ: חברת "שלה", [תשרי תשל"א/אוק-טובר 1970]. 34 עמ'. כל עמוד מכיל "פנינת לשון" ליד קריקטורה. אך שמח. לילדים ולנערים. המוציא לאור והאחראי: מ. גרין. תל-אביב, דפוס הנקדן, י"א באדר ב' ת"ש/21.3.1940. 4 עמ'. מצוייר ובחלקו מנוקד. הצירים מאת שמיר. 4 עמ' בתבנית גדולה. הצירים בצבעים. לאחר שנה נתווספה מעל השער השורה: "עתון-פורים לילדים" והתאריך מפני שנה נמחק ע"י פס שחור. זה נעשה גם בגליון השני: "החבר אך שמח". ראה שם. אל תצחק. קובץ בדיחות וקריקטורות. תל-אביב, "אסימון", דפוס הספר החדש 1960 [טבת תשכ"א]. 95 עמ'. "בדיחות וחיוכים מיניים". אלו ואלו בצפצוף מצפצפים. העורך: יושב בסתר [אברהם לב]. תל-אביב, דפוס סטרוד, ראש השנה תרצ"א [שלהי אלול תר"ץ]. 4 עמ' בתבנית גדולה. האחראי: א. לב. קריקטורות: צבי גולדין.

במאות הי"ג והי"ד. הדפסה מיוחדת מתוך "הארץ" בחמשים טפסים.

— מכתמים על היין, קבוצה שניה.

אנציקלופדיה להומור. אוסף של אניקטודות, אפוריזמים, בדיחות, מימראות, סיפורים וכו' מספרות העולם. תל-אביב, הוצאת "תבל", דפוס המרכז, תשט"ו/1955. 480 עמ'.

אנציקלופדיה להומור מיני. בעריכת רב אשי. ספר ראשון. תל-אביב, הוצאת שופרא, דפוס מופת תל-אביב. [תשי"ז]. 127 עמ'.

הופיע בינואר 1957/שבט תשי"ז. כעבור שנה, בטבת תשי"ח/ינואר 1958, הופיע שנית בשוק ללא כל שינויים מלבד השער האחר: "הומור מיני" עם תמונת אשה חצי-עירומה ואילו בעמוד האחרון: "הומור מיני. מבחר המהתלות, האימרות והעקיצות על המין, כתובות בידי אישים ומחברים לאורך כל הדורות". בספר גם תירגומי סיפורים מאת גי די מופסן ("דברי אהבה") ואמיל זולא ("חלזונותיו של מר שאבר").

אנקת מסלדיך. חוברת ספרותית-הומוריסטית, בעריכת רח"ש [חיים שלום חנון]. תל-אביב, דפוס הארץ, תשרי תרצ"א. 52 עמודות. ציורים וקריקטורות.

עיקר החוברת סאטירות על אירועים אז בישוב ובתנועה הציונית לאחר מאורעות תרפ"ט, גזירות פספילד, ועדת החקירה וכו'.

משתתפים בחתימות מפורשות: אברהם מש, צבי גורדון, יוסף סערוני ואריה רוז'נסקי. שאר המשתתפים: ח.ש. — חיים שלום חנון; א.ה. — א. הורוביץ; ב.א. (תרגום אגדה טטרית) — משה בן-אליעזר; קיצוני — א. הורוביץ; צל — צבי קרול, ועוד כינויים שלא ניתן לפענחם.

הקריקטורות הן מאת זאב נבון וקלמן.

אספקלריה. לסאטירה, להומור ולבקורת. העורך: ק.ל. סילמן. חוברת א'. ירושלים, דפוס פרומקין, תר"ף. 18 עמ'.

החומר הוא משל סילמן עצמו. כאן מצויים כל מדוריו של עתון, החל ב"טלגרמות", מאמרים ראשיים, ידיעות, ריפורטאז'ות, שירים ועוד, והכל בנוסח פרודי-סאטירי. בין היתר פרודיה על פי פרישמן, זכויות דחיות, היא אופריטה של

"מרבית הסיפורים הכלולים בספר זה נתפרסמו בשלוש השנים האחרונות בירחון ההומוריסטי והסאטירי "גמד", אולם עובדו ונערכו מחדש וחולקו לפרקים לפי תכנם — — —" (מתוך הדברים על העטיפה).

אלמוניתה או הדרך לקונסולידציה. מחזה מוסיקלי מחיי אחת הקבוצות. כ[פר] [ס'ולד. תש"ה]. 12 עמ' בסנסיל.

מחזה הומוריסטי, שהוצג בתש"ה לרגל "יום הפלוגה", יום השנה להיווסד הקבוצה לפני עלייתה להתישבות. לאחר שנתיים הוצג שנית. מחבר התמליל: עדי נחמני. המלחין: משה גרינפלד. המעטר: שמעון שטרן (מתוך מכתבו של שמעון שטרן, כפר סולד, מיום 7.1.62).

[אלף] 1000 בדיחות. ליקט מ. רם [מנחם רבי]. תל-אביב, הוצאת טופול ובניו. [64 עמ'].

אלה הן שמונה חוברות של "בדיחות השבוע", שיצאו בתש"ח. כאן נקבצו החוברות בעטיפה חדשה (דפוס שמואל אלחדיף). הוצא למכירה במרץ 1949.

[אלף] 1000 בדיחות אקטואליות. ליקט מ. רם [מנחם רבי]. תל-אביב, הוצאת ד. טופול ובניו. דפוסים שונים. [תש"ט]. 120 עמ'.

זוהי עטיפה חדשה לחמש עשרה החוברות "בדיחות אקטואליות", שיצאו בשנת תש"ז ונקבצו כאן יחד.

אלף ואחת (1001) בדיחות. מבחר בדיחות-השנה החדשות. לראשונה בעברית. תל-אביב, הוצאת ראולי, דפוס הספר החדש, 1965. 160 עמ'.

אמברגו. דה-גול בראי עקום. בעריכת: ד. פז וי. אור. תל-אביב, חברה להוצאה לאור, תשכ"ט/1969. 128 עמ'.

קריקטורות על דה-גול ויחסו לישראל מאז הפסקת משלוחי הנשק לישראל.

מהדורה שניה יצאה באותה שנה בשם: גול לדה גול אמברגו.

אנטולי ב"ר יוסף. מכתמים על היין. יוצאים לאור ע"י א[ברהם] מ[איר] הברמן. ירושלים, דפוס "הארץ" תל-אביב, ת"ש. 16 עמ'. בניקוד. תבנית זוטא.

המכתמים מתפרסמים לראשונה ומחברים חי

התכן:

- (א) שאלה ותשובה
- (ב) מדרשות חכמים
- (ג) ערוף מנביא
- (ד) שעון הנשים
- (ה) מריגדה
- (ו) מריגמי השני
- (ז) קדישא רבא
- (ח) בן-בבוק
- (ט) אלף בית של הפקידים
- (י) רבי
- (יא) בשב ד' את שיבת ציון
- (יב) נגנת
- (יג) שיחות חולין של ת"ח
- (יד) מן-הוא
- (טו) בשורת ספרים חדשים
- (טז) א. ב. ג. ינוס
- (יז) ברוניקה ספרותית
- (יח) מודעות

התכן:

- (א) אל המסובין
- (ב) המערכת
- (ג) חסן (שיר)
- (ד) ש"ב של סידני היהודי
- (ה) מעטה מרכבה (פוליסון)
- (ו) בן רבב
- (ז) לתולדות השליחה
- (ח) ותחיוב. לא אחד העם
- (ט) פנס-פורים (פוליסון)
- (י) מנחם בן-ברוך שטיעוני
- (יא) שיחות
- (יב) הבהה
- (יג) ארבע מדות
- (יד) מסכת אבות 'לבנים'
- (טו) סכת פוליסו
- (טז) הדוכיפת
- (יז) המזרח האזרח
- (יח) חרדיקל (מסל) בן-קרילוב
- (יט) רפואת חנוף והגשש
- (כ) אמא רחל
- (כא) חסדים!...
- (כב) נעלם ונסתר

מופיע בשעה של אי ידיעה

בין אדר לברוך

אדר ב' תרע"ט ירושלים

המ"ל : מלא ישן.

העורך : קנקן חדש.

מחיר 4 גרשים

הומורסקה על פתח-תקוה מקלמן ברלב ועוד.
אץ-קוצץ. חוברת הומוריסטית ומצויירת לפורים.
ירושלים, דפוס מרכז. תרצ"א. 46 עמודות.
העורכים: צבי קרול ויעקב רוניק. ציור השער
וקריקטורות: אליעזר ארד.
המשתתפים בכינויים, מלבד אלה החותמים
בשמותיהם המפורשים: בקי, י. שומע — יעקב
רוניק; גצי — גדליה אמתי, צבי קרול ויעקב
רוניק; אבא בן רחל, א. מאסרי — אברהם
ארסט; צ. — צבי קרול ויעקב רוניק; גר —
גדליה אמתי.

ענין החוברת: הספר הלבן של פספילד, פרודיות
ל"עיר לישטינא" של ביאליק ונוסח כתיבתו של
ק.י. סילמן ("מכתבים אל אח"), "ברית שלום",
"דואר היום" ועוד.

אץ קוצץ. חוברת ספרותית הומוריסטית מצויירת
לפורים. בהשתתפות: ז. ששר [זלמן שניאור]
ודניאל פרסקי. ירושלים, דפוס ארץ-ישראל,
תרצ"ב. 52 עמודות. האחראי: צ. [בי] ק. [רול].
העורכים: צבי קרול ויעקב רוניק. קריקטורות:
אריה נבון.

המשתתפים בכינויים: אנחנו — צבי קרול
ויעקב רוניק; עסק ביש — חיים שורר; לץ, צל,
י. מלך, י. אבי-יורם — צבי קרול; י. בקי, י.
שומע — יעקב רוניק; ז. ששר — ז. שניאור;
לוט — דב שטוק (סדן) וכן משתתף בשמו
המפורש דניאל פרסקי.

החוברת עוסקת הרבה בשם "עדלידע" שנוצר אז
(עמוד שלם תופסים שמות ההצעות למונח עברי
לקרנבל); פרודיה על ועידת הפועלות; סטירות
על הריביוניזם, אוטופיה למאה העשרים ואחת,
פרודיות על דרך כתיבתם של ז. ז'בוטינסקי, מ.
גליקסון, ק.י. סילמן, י.ה. ייבין, ש"י עגנון, א.
שטינמן, ח. הזו ועולה על כולם ז. שניאור
(חתום: ז. ששר) בפרודיה שלו "מחזיונות
הטפשי" לנוסח כתיבתו של יעקב כהן
("מחזיונות התשבי").

חלק הפרודיות על דרך כתיבתם של סופרים כונס
לחוברת: "כך כותבים אצלנו" (ראה שם).

אץ קוצץ. עלון סטירי-הומוריסטי לפורים. ירושלים,
פורים, תרצ"ג. דפוס ר.ח. כהן. 4 עמ' בתבנית

סילמן עצמו (חתום: סמנגלוף), בעניני היום
(בחירות לאסיפת הנבחרים הראשונה), פרודיה
על ועידת מורי א"י ועוד.
לא יצא יותר. בתרפ"ג הוציא סילמן בירושלים
שבועון לא-הומוריסטי בשם זה (יצאו 20
גליונות).

אָפִים. עתון התולי-ספרותי. חוברת ד'. דגניה ב',
שושן פורים תרפ"ו (1926). 28 עמ'. בשיכפול.
הדפסה חדשה.
מהווי הקבוצה.

שם העתון מסתבר מדברי הפתיחה: "מנה אחת
אפיים מוגשת לחברים בפורימון זה, גמול
ותשלום לחסכון של אשתקד — — —".
אפיקומן. חוברת הומוריסטית-סטירית. הובא לדפוס
ע"י א[ברהם] בליי-צפורי. תל-אביב, בהוצאת
לצחוק, דפוס אפרים סטרוד, ניסן תרפ"ו. 16
עמ'. ציור השער: [זכריהו] חסידי.

רוב הכינויים הם של העורך: הבטלן, טלסקופ,
כרפס, אבנים, צ.ז., הקטן אבא זפת, ב.י., מם,
דבש — אברהם בליי-צפורי; יעקב פימסענש-
טוק — דניאל לייבל; יתושי, בן גולם — משה
גינזבורג; פרץ חץ — פרץ חץ; ש.ב.ד —
שאל בסקינד.

עניני החוברת: הומורסקה בסגנון רבני מאת
דניאל לייבל; ספיחי העליה הרביעית; פרודיה
על "הדיבוק" בועידת הסופרים; על התיאטרון
הארצישראלי (תא"י); הווי הפועלים, המפלגות
ועוד.

אפיקומן. חוברת להומור, לסטירה ולקריקטורה,
בהוצאת "לצחוק". תל-אביב, דפוס איתן
ושושני, פסח תר"ץ/אפריל 1930. 32 עמודות.
[העורך: אברהם בליי-צפורי]. ציור השער:
[יוסף] אריאלי.

משתתפים: י.ד. קמזון, דוד בדר ובכינויים: א.
גרין — אברהם גורדון, אברהם פימסענהאלץ,
חוזק — דניאל לייבל; א.צ. — אברהם בליי-
צפורי; די פרופונדיס — קלמן ברלב; ע.כ. —
עדינה כהנסקי.

עניני החוברת: ועדת הכותל, ועדת החקירה,
פרודיות על דיון הפרלמנט הבריטי בעניני ארץ-
ישראל, לנוסח כתיבתו של איתמר בן-אבי,
מכתב, בנוסח רבני, לעורך מאת דניאל לייבל,

רייק (תירגם י.ל. ברוך); סוחרים, חנוונים ושותפים; עסקי אהבה ושידוכים; אפיקורסים; קלות וחמורות; גבירים וקמצנים; שוורים וקבצנים; אכסניות-אכילה-יושתי; רופאים, חור לים ורוקחים; צדיקים, רבנים, מלמדים, חזנים, שוחטים, מגידים, פרנסים ושמשים; גובים, זיפנים ורמאים; בנים ובנות; בינו לבינה; בין ישראל לעמים; בגלות רוסיה; תמימים וערמור מים.

ארנסט, ש[מעון]. סופרי ישראל בסנדלים. לקט מעשיות, שיחות, אניקדוטות, בדיחות, הנהגות ושיחות חולין מחיי סופרי ישראל. תל-אביב, הוצאת אלכסנדר מוזס ובדפוס מוזס, 1936. 232 עמ'.

הארץ. עתון אוטופי מופיע אחת לשעה יומם ולילה. העורך — ד"ר מ. גליקסון. עורך השעה — ברוך קרופניק [קרווא]. בתוך הארץ ר"ח טבת תשי"ד/27.12.1953.

עמוד היתולי לרגל גליון החמשת האלפים של "הארץ". פרודיות למדורי העתון.

האתרוג. חוברת התולית חד-פעמית. יו"ל בעריכת שמואליק [שמואל יהושע צביאלי]. תל-אביב, דפוס א. מוזס. סוכות תרצ"ו (נדפס בטעות: תרצ"ה. ראה תיקון הטעות בעמ' 3, טור א' למטה). 16 עמ'. קריקטורות: יהושע אדרי. האחראי: בר-רב [ש"י צביאלי]. בראש השער: כשר למהדרין מן המהדרין. עבודה עברית במאה ותשעים אחוז.

עניני החוברת: מלחמת איטליה-חבש; טרנספר ("העברה"); הסכם המזרחי והסתדרות העובדים; יהודים תחת שלטון הנאצים בגרמניה; הקואליציה בהנהלה הציונית. מצויה גם "מהדורה שניה", שאינה שונה מהראשונה ואפילו שגיאות הדפוס לא תוקנו. זה נעשה כנראה לשבח את המיקח.

גדולה של עתון. האחראי: צ. [בי] ק. [רול]. קריקטורות: מ[רדר]. העורכים: צבי קרול ויעקב רוניק. המשתתפים: דניאל פרסקי ובכינויים: צ. לץ — צבי קרול; י. שומע — יעקב רוניק.

עניני החוברת: הספסרות בקרקע; מלחמת העבודה העברית; עלייתו של היטלר; ועידת-ההסתדרות הרביעית ועוד.

אקדמות. עלון להתול ולבדיחה. יו"ל בעריכת אמ"ר [מנחם רבי] ו[שמואל יהושע] צביאלי. ירושלים, דפוס "יהודה וירושלים" [סלומון], שבועות תרצ"ג. 4 עמ' בתבנית גדולה. האחראי: בר-רב [שמואל יהושע צביאלי].

בין המשתתפים בכינויים: בעל עגלה, יזיק — ישראל קרקובסקי; בעז, מר — מנחם רבי; ג"ר המואבי — נפתלי רובינזון.

עניני העלון: היטלר והנאצים, מאבק הרביזיור-ניסטים בהסתדרות, פרודיות על מצעי המפלגות לקונגרס הי"ח, על כתיבתו של יציב ועוד.

ארטר (ערטער), יצחק. הצופה לבית ישראל. מבוא מאת: א. שטיינמן. תל-אביב, הוצאת מחברות לספרות, דפוס אחדות, תש"ה. 184 עמ'. כאן נכנסו בין היתר הסאטירות המפורסמות שלו מתקופת ההשכלה.

אריאל, ז[למן]. חכמים וטפשים. אוצר סיפורים מבדחים, מעשיות וגוזמאות, הבדלים, חידודים ובדיחות. ליקט וכתב... ציורים: בינה גבירץ. תל-אביב, הוצאת יוסף שרברק, דפוס מל"ן, תש"י. 324 עמ'. בניקוד.

בכלל הספר ילקוט הומור מספרות ישראל והעולם, בתרגום המחבר ואחרים. ארנסט ש[מעון]. מאוצר הבדיחה. לקט בדיחות ממכמני ההלצה היהודית העממית. תל-אביב, דפוס פ. עניו ירושלים, תרצ"ג. 142 עמ'. התוכן: מבוא על הבדיחה היהודית מאת תיאודור

צני אמ

אג

פּוּרְטָמָן

התכן:

- (א) מאת הכנרת.
- (ב) דור-התחיה (שיה) מצפה לגאילה.
- (ג) איש-יהודי (דרשה למורים) אביד.
- (ד) העקשן (משל) בן-ברוך.
- (ה) קרובץ למורים שיץ.
- (ו) שואל אתה (שיי) כהן ישראל.
- (ז) חוק-היום הית.
- (ח) כזה של עבודה יחיק.
- (ט) באספות ובשיבות הם.
- (י) מכתבים מחוץ-לארץ בן-יהודה.
- (יא) ישאלה הקדוקית חיש.
- (יב) המסכות (פלימן) בן-שם.
- (יג) כהים יבספות.
- (יד) מודעות.

המחיר: שני גרוש

הוספת-חנם: כרטיס-מורים.

מן הוא?

הוצאת, הראלי ירושלים.

קְרוֹבִין

מפיע בשעה של אידיעה בין ארור לברוך

המפציא-לאור: מלא ישן.

העוד: קנקן חדש.

ב

- באו, יוסף.** ד"ש קר. רשימות ורישומים. תל-אביב, הוצאת המנורה, תשל"א/1971. 120 ע'.
הומורסקות, קריקטורות ופזמונים הומוריסטיים.
בדור. תל-אביב, תשי"ח/1957. 4 עמ'.
- חסרים שם העורך ומקום הדפוס.** נועד לצאת בקביעות כשבועון ולא הוציא יותר מגליון אחד. הופיע ביום כ' בתשרי תשי"ח/15.10.57.
- בדיחות אקטואליות.** ליקט מ. רם [מנחם רבי]. תל-אביב, שבועון. בתבנית קטנה. יצאו 15 חוברות: גל' 1, כ"ז בחשבון ת"ז/21.11.1946 — גל' 15, ו' באדר תש"ז/26.2.1947. מס' 1-6 יצאו בכל יום חמשי בשבוע, 7-15 בכל יום רביעי. מס' 1-7 נדפסו בדפוס מוזס, 8-15 בדפוס הכרמל. ממס' 2 נאמר בעמוד האחרון: ליקט מ. רם. חוברת ראשונה ללא ציון מספר החוברת. כל חוברת בת 8 עמ'.
- בדיחות גברים.** לקט בדיחות של "פלייבוי". תירגם: ג. שרין. תל-אביב, הוצאת "עתיד", דפוס דניאלי, 1965. 160 עמ'. קריקטורות.
- בדיחות וקריקטורות.** תל-אביב, הוצאת רמדור, דפוס בני שאול. כל חוברת בת 66 עמ'.
- 1 1969 [צ"ל מרץ 1970]
2 אפריל 1970
3 יולי 1970
- הבדיחות החמודות הנבזיות הללו.** הוצאת ספרים "ספיח", דפוס "אלישע", [תל-אביב?]. חסרה שנת דפוס [חשון תשל"א/נובמבר 1970]. 142 עמ'. קריקטורות.
- בדיחות ילדי ישראל.** ליקט וערך: א. גד [גדליה אמיתי]. הציורים: בינה גבירץ. תל-אביב, הוצאת יוסף שרברק, בדפוסים: קדמה ובני ישראל, 1958. 248 עמ'. בניקוד.
- בדיחות ילדים.** ליקט וערך: א.ג. [גדליה אמיתי]. הציורים: בינה גבירץ. תל-אביב, הוצאת יוסף שרברק, דפוס רוהלד, מהדורה שלישית, 1957. 174 עמ'. בניקוד.
- בדיחות הלירה המסכנה.** [העורך: יצחק חייק]. תל-אביב, דפוס "רפיד", תשכ"ח. 34 עמ'.
- בדיחות על פיחות הלירה מ-3 ל"י הדולר ל-3.50 ל"י.**
- בדיחות לעם.** ערך: אמ"ר [מנחם רבי]. תל אביב, דפוס אחדות, תרצ"ד. 32 עמ'. הוצאת בדיחות לעם, חוברת א'.
- בדיחות המלחמה תשכ"ז.** ליקט וערך זאב יפת. תל אביב [סוף יולי 1967], דפוס "ברכה". 18 עמ'. על מלחמת ששת הימים.
- הבדיחות העליונות על דיין.** העורך: יצחק חייק. תל-אביב, דפוס אורלי, תשכ"ז. 34 עמ'.
- בדיחות ערביות.** [העורך: אורי סלע]. תל-אביב, הוצאת "נא", דפוס הכרמל, [תשכ"ז/1967]. 18 עמ'.
- בדיחות צ.ה.ל.** [יולי] 1967. לקט-הבדיחות החדשי ביותר. תל-אביב, דפוס "אדיר". 18 עמ'. תבנית קטנה.
- בדיחות הצברים הקטנים.** 666 בדיחות-ילדים. ליקט וערך: א. גד [גדליה אמיתי]. הציורים: בינה גבירץ. תל-אביב, הוצאת י. שרברק, דפוס מ. ערבה, 1965/תשכ"ה. 192 עמ'. בניקוד.
- הבדיחות הקטנות של הנצחון הגדול.** [העורך: אורי סלע]. תל-אביב, דפוס הכרמל, [אב תשכ"ז/אור-גוסט] 1967. 18 עמ'.
- על מלחמת ששת הימים.
בדיחות השבוע ראה: [אלף] 1000 בדיחות.
- בדיחות השוכבים הקטנים.** כינס וערך: א. גד [גדליה אמיתי]. הציורים: בינה גבירץ. תל-אביב, הוצאת יוסף שרברק, דפוס ערבה, 1968. 152 עמ'. בניקוד.
- מדורי הספר:** במשפחה; במוסדות החינוך; בינם לבין עצמם; ילדים בין גדולים.
- בכוולד, יואל.** 500 קריקטורות של צירי הקונגרוס הציוני הכ"ד. ירושלים, י"ג-כ"ג אייר תשט"ז/24 אפריל-4 מאי 1956. ירושלים-תל-אביב, המו"ל "לעצטע נייעס", דפוס הכרמל תל-אביב, 1956.

עם הריביזיוניסטים; פרודיה על הדיון בארץ ישראל בפרלמנט הבריטי; פרודיה על הסטירות של דוד שמעונוביץ (שמעוני); מדור ליום הזכרון החמשה-עשר למותו של שלום עליכם; קריקטורות על עתוני הארץ; "מצעי המפלגות לקראת הקונגרס" [הי"ז].

ביד חזקה. חוברת ספרותית הומוריסטית ומצוירת לפסח. ירושלים, דפוס מרכז, הוצאת "אץ קוצץ", ניסן תרצ"א. 42 עמודות. קריקטורות: מ. — מרדר.

העורכים: צבי קרול ויעקב רוניק. המשתתפים: צבי גורדון ובכינויים: מ.ב.ח., י., ב. — יעקב רוניק; שרגא, ש. גץ. ש. — שרגא מינצברג; מנחם — מנחם קפליוק.

עניני החוברת: עקיצות לריביזיוניסטים, הפקידות הציונית; "ברית שלום", "ברית טרומפלדור"; פרודיה על מכתביו של יוסף ברץ באמריקה (י.ב.); קריקטורה על ג. שלום; דו"ח פרנטש על פיתוח הארץ; מן ההומור הערבי (מ. קפליוק); פרודיה על א.צ. גרינברג ועתוני הארץ.

ביד חזקה. עלון סטירי-הומוריסטי לפסח. ירושלים, הוצאת "אץ קוצץ", דפוס ארץ-ישראל, ניסן תרצ"ב. 8 עמ' בתבנית גדולה של עתון. ציור השער: מ. מרדר. האחראי: צ[בי] ק[רול].

העורכים: צבי קרול ויעקב רוניק. כינויי משתתפים: ב.ח., בקי, י. שומע — יעקב רוניק; צ. לץ, צ.ק. — צבי קרול; מ. בן-הכלל — מרדכי בן הלל הכהן; ע.ב. — חיים שורר.

עניני החוברת: סיכומי פורים תרצ"ב; תערוכת היריד בת"א; פרודיה על נוסח כתיבתו מאמריקה של שמעון קושניר; בקורת על המשטרה; תרגום פיליטון של דער טונקעלער (יוסף טונקל); סטירה על ו. פון-וייזל, טלפיר ועוד.

ביד חזקה. חוברת הומוריסטית לפסח תרצ"ג. ירושלים, הוצאת "אץ קוצץ" ו"מהדו ועד כוש", דפוס ר.ח. הכהן. 18 עמ'. האחראי: צ[בי] ק[רול]. קריקטורות: א.ג. — אריה נבון.

העורכים: צבי קרול ויעקב רוניק בעלי הוצאת "אץ קוצץ" ואברהם לב בעל הוצאת "מהדו ועד כוש". בחוברת קטעים מספרות ימי הביניים וכן משתתפים: אורי קיסרי ובכינויים: י. שומע, בן-

הכתבות בידישו. הקדמה: מ. צאנין (בידישו ובאנגלית).

בול. שבועון בלתי תלוי של התנועה הקיבוצית. תשכ"ח. 12 דפי קריקטורות בצד אחד. בסטנסל. **בול צחוק.** ירחון הצחוק של ישראל. בדיחות, קריקטורות, סיפורים, הומורסקות ועוד. העורך: דן פרדו. המו"ל טמפו, חברה להוצאה לאור, תל-אביב.

[1] קיץ 1967

10-2 1968

11-22 1969

23-38 1970

39-47 1971 (47 הוא מספטמבר, 49 מדצמבר) 49 (בשנית חוזר המספר מפברואר 1972) ושלוש חוברות שאינן ממוספרות מ-1972: אוקטובר, נובמבר, דצמבר.

התבנית שונה מדי פעם בפעם. כל חוברת היא בת שלושים וכמה עמ'. שם העורך מופיע אך בגליונות מספר בלבד.

מופיע ליד השבועון "בול" וכל עיקרו: דברים שבינו לבינה. צילומי עירום וקריקטורות.

בום, כל בדיחות נאצר. תל-אביב, הוצאת פנטום בע"מ, הפצה "שלה", דפוס צמח, [ינואר 1970/שבט תש"ל]. 34 עמ' בתבנית קטנה.

בונדי, רות. חצי נחמה. הציורים: זאב [יעקב פרקש].

תל-אביב, יבנה, תשכ"ט/1949. 184 עמ'. הומורסקות על הווי החיים בישראל. נדפסו תחילה ברובן בשבועון "דבר השבוע".

בונדי, רות. יהיה טוב. הציורים: זאב [יעקב פרקש].

תל-אביב, יבנה, תשכ"ב/1962. 308 עמ'. רשימות הומוריסטיות על הווי החיים בישראל. נדפסו ברובן לפני כן בשבועון "דבר השבוע".

בטנא. חוברת ספרותית הומוריסטית ומצוירת לשבועות. ירושלים, הוצאת "אץ קוצץ", דפוס

מרכז, סיון תרצ"א. 38 עמודות. ציור השער: מ. מרדר. קריקטורות: מרדר וישראל רוחמובסקי. בחוברת דברים מאת שלום עליכם, י.ד. ברקוביץ

ודניאל פרסקי וכן משתתפים בכינויים: מ.ב., בן בני, בקי — יעקב רוניק; לש, צל, צ.ק. — צבי קרול; א.א. — אברהם ארסט; אש א. —

אברהם אבן-שושן.

עניני החוברת: גזירות ממשלת המנדט; המאבק

קריקטורות על אישי תל-אביב מכל תחומי הצבור, הספרות, האמנות והעתונות. **בל-עט**. עתון עממי שוה לכל נפש. תל-אביב, ערב דר"ח אדר תש"י. 4 עמ' בתבנית גדולה של עתון. יצא לכבוד נשף העתונאים לטובת בית סוקולוב, שהתקיים באולמי מוגרבי בתל-אביב. העורך: יעקב גרומן. העתון נערך, הודפס במכונת דפוס, שהובאה לאולם והופץ כנשף. ב"עתון" כל המדורים של עתון יומי בנוסח הומוריסטי.

בליי, אברהם. פצצה שלא התפוצצה... מן ההווי של המשמר האזרחי. הציורים: דוד הנדלר. הקדמה: יום טוב לוינסקי. תל-אביב, הוצאת "המשמר האזרחי", ספטמבר 1941. 96 עמ'.

רשימות הומוריסטיות. **בלילה ההוא**. גליון ספרותי-הומוריסטי מצויר. בערוכת רח"ש [חיים שלום חנון], בן רפאל [אברהם גורדון] ובהשתתפות [דניאל פרסקי. תל-אביב, דפוס שושני, פורים תרצ"א. 136 עמודות. קריקטורות: אריה נבון. מצוייה מהדורה ב', ללא כל שינויים, בהדל, שהשער של מהדורה ב' הוא לבן ואילו של הראשונה בצבעים. כינויים: ח"ש, ח.ש. חשן, לקחן — חיים שלום חנון; בן-ר-ל, אשמדאי, איפכא מסתברא — אברהם גורדון; ב. פרסי, ד.פ., פ. דניאל, פ-ק; י. פי — דניאל פרסקי; אשת-חיל — מחלה גורדון; אשר י-ן — אשר יונגשטיין; ג-ן הפיטן — זלמן שניאור; ש. — אברהם שלונסקי.

עניני החוברת: "הספר הלבן", "אגרת מקדונ-לד", ויצמן, הריביזיוניסטים; עקיצות ל"מאז-נים"; סטירה על העתונים והתיאטרונים מאת ז. שניאור; פרדיה על ספרו של שניאור "פון דעם זיידענס קוואל" מאת א. שלונסקי; בדיחות ועוד. **במבחן**. גליון פורים מיוחד לפסח. עתון-כיס רציני לבית, למשפחה, למורה ולהורה, למדריך ולחוגיסט. הוצאה מיוחדת. פורימן, מחנות הדרורים [מחנות העולים, "רגבים". תשכ"א]. 16 עמ'. סטנסל.

מהווי מחנות העולים. **במעלה**. גליון פורים. עתון הנוער העובד והלומד גליון מס' (5868), ה' אדר ב' [תשכ"ז] 20.3.67.

יקיר, בקי, י., ר' משה סמילנסקי — יעקב רוניק; צל, קולמוס, לץ — צבי קרול; שכן טוב, יודע הכל — אברהם לב.

עניני החוברת: ימי ה"פרוספריטי", הספסרות במגרשים, ענין רכישת אדמות עבר הירדן וי.ה. פרבשטיין; פרודיה על הפובליציסטיקה של משה סמילנסקי; עניני הנהלת הסוכנות; סכסוכי הערבים ביניהם לבין עצמם; ז'בוטינסקי ובית"ר; פרודיה על דרך כתיבתו של ד.א. פרידמן.

בפתק רצוף לעתון מצויה הודעה, בנוסח הומוריסטי, על המגמה "למען קיים את ההוצאה שלנו כדבר קבוע ומתמיד בתור שבועון הומוריסטי". (ההדגשה במקור).

ביד חזקה. חוברת הומוריסטית מצוירת לפסח תרצ"ד. ירושלים, הוצאת "אץ קוצץ", דפוס הספר. 18 עמ'. העורך האחראי: צבי קרול.

העורכים: צבי קרול ויעקב רוניק. השער: מ-מרדר. קריקטורות: א.ג. — אריה נבון. כינויי המשתתפים: ב.י., קונדס. בקי, י. שומע, בן-יקיר — יעקב רוניק; צל, לץ — צבי קרול.

עניני החוברת: "שבירת" ההסתדרות של הריביזיוניסטים; מפירי השביתה של הפועלים הריביזיוניסטים; סטירה על ה"פטיציה" של הריביזיוניסטים; "פרוספריטי"; המאבק של הימין בהסתדרות; פרודיה על ישיבת מועצת עירית תל-אביב לרגל יובלו הששים של וייצמן.

ביד חזקה. עתון הומוריסטי חד פעמי. המו"ל: ד. אריאלי. האחראי: בר-אברומא [שני השמות — כינויים של דוד קרסיק]. [פסח תרצ"ט]. תל-אביב, דפוס "ארץ". 15 עמ'. קריקטורות: יהושע אדרי.

עניני החוברת: גזירות העליה; "צרות הרדיו"; בדיחות והומורסקות.

בין צוק לסלע. עלון חברת הילדים, קיבוץ חוקוק. עלון מס' 59, גליון פורים. 7.3.1969. 7 עמ'. בשיכפול. קריקטורות. עתון היתולי לפורים.

בי[רזובסקי], נח. פני תל-אביב בקריקטורות. העורך והמוציא לאור: משה שיינבוים. תל-אביב, דפוס הוצאת ארץ-ישראל, חסרה שנת דפוס [ת"ש]. 174 עמ'.

אחשדרפן

עתון לזמן שכרותנו

מחיר מודעות: כרצון איש ואיש

חסד: אין אונם.

בעלת הדין: הרסת
מנהל העסק: הרך

העורך: ר. בן רשד.
העורך האחראי: מרדכי היהודי.

שנה ראשונה. — ירושלים שנת 3400 לתלית הסן. גריון אני ראשון ואני אחרון.

תוכן הענינים:

הכרה ענקית כנסם. — מודעות. — נרכות. — לו יהודים היינו! (כן פפום). —
מנצח. — תלגרמינו המיוחדים. — ירושלים — יום יום. — זאפנה (מכוערת). — אזכרה —
סדר כפרות. — יצחק העיקרים. — כוזר הקלם — ציור — (ישקניי). — לקומים מתלמוד
שושני. (מסופרים שונים). — מן הספרות (מבקר חפשי). — שיחה בין שני פקירי
יק"א (כשבש). — ציור (כפירה או הסתח?). — ירכתונים: אחשדרפן, אנהנו. (כן
אכוח). הויותא כרחכות (זוהל). — לקומים למסכת ספרות ארצי ישראלית,
(פרשנדתא). — קורסזונרציות: מכתב להמערכת (קלסה), מכתב סחיפה. —
ציור: חסד נמל. — מכתב לאילתי מרת שוקולרדי (כן נביא). — מדרש
פליאה. — הלכה פפוקה (אחי אבינדור). — זיסנת נבול (אחי יוסף משח). —
דיעות אחרונות. — מן העונות (כן אבי). — משלח מנות. — תלגרמים
אחרונים. — קרקר לפורים. — מועות.

ימות השנה. תל-אביב, גרפיקה בצלאל, ציורים:
ד. אלמליח, [תשט"ז]. 16 עמ'.

[בן-ישראל, יצחק]. בעין שוחקת. הומורסקות.
הקדים: דב סדן, ציירה: הגר חורן. ירושלים,
בהוצאת איחוד הקבוצות והקיבוצים וקבוצת
יפעת, דפוס התחיה ירושלים, יצא לאור
באמצעות ספרית "השדה", 1965. 232 עמ'.
חתום: יצחק יצחק.

המדורים: מן ההווי; חגים וזמנים; קול חתן וקול
כלה; מתוך מסכת נשים; ואלה שמות; בין
ילדינו; במחרוזת.

[בן-ישראל, יצחק]. מחיל אל חי"ל. דפים מחיי
הגדודים העבריים [במלחמת העולם השנייה]. תל-
אביב, הועד הארצי למען החייל היהודי, דפוס י.
שלומי, חסרה שנת דפוס [תש"ה/1945]. 96
עמ'. חתום: יצחק יצחק. הומורסקות.
התוכן: מכתבי חייל לאשתו; ארטיסטים; אי-פה
אי-שם.

[בן-ישראל, יצחק]. הנשק הסודי. פזמונות חיילים.
חסרים מקום ושנת דפוס [תש"ד]. 52 עמ'
כתבנית זוטא. חתום: יצחק יצחק.

פזמונות הומוריסטיים מימי הגיוס לצבא הבריטי
במלחמת העולם השנייה וכל כולם עוסקים בהווי
החיילים.

[בן-ישראל, יצחק]. ששת הימים. ציורים: י. יעקבסון.
כתב ועריכה גרפית: י. ליקבר. מהדורה ראשונה
— אוקטובר 1967. מהדורה שנייה — מרץ
1968. הוצאת מחלקת התרבות וההסברה של
איחוד הקבוצות והקיבוצים. 18 עמ'. חתום:
יצחק יצחק.

"בעקבות ההגדה של פסח/נסים ונפלאות בהם
כל פה סח/גירוש מצרים איחוד ירושלים/כיבוש
רמת-הגולן ומערב הגדה/לא חלום לא אגדה/כי
אם הגדה" (דברי הפתיחה).

[בן-ישראל, יצחק]. ששת הימים. אילוסטראציעס: י.
יעקבסון. געשריבן אין ארגענטינע און געדרוקט
דעם 4-טען יוני 1967 אין דער "פרעסע" אין
בוענאס אייערעס. [16 עמ']. אקטאבער
1968/תשרי תשכ"ט.

נוסח יידי ל"הגדת" ששת הימים.

בן-משה, אליעזר. פרקים או מכתבים גלויים. נערכו
ע"י... ירושלים, דפוס עזריאל, תרפ"ו. 8 עמ'.

העורך האחראי: ניני אנאלי. תל-אביב, דפוס
ישראל. 24 עמ'.

נוסח פורימי של כל המדורים הרגילים בעתון.
בן-אמוץ, דן. איך לעשות מה. הביא לדפוס עמיקם
גורביץ. תל-אביב, הוצאת עמיקם, דפוס פלאי,
תשכ"ג/1962. 224 עמ'.
ילקוט מהתלות.

בן-אמוץ, דן. מה נשמע. ציורים: אברהם לבינסון.
ירושלים, הוצאת אחיאסף, דפוס רפאל חיים
הכהן, 1959. 408 עמ'.

150 רשימות הומוריסטיות מתוך מדורו בשם זה
ב"דבר השבוע" ו"מעריב".

התוכן: בשדה התרבות והאמנות; נוף הארץ; בני
אדם; עונות השנה; חגים ומועדים; עצות
והצעות; נוף הילדות; פרנסות ועסקים; הערות
ותגובות; שונות ושאריות.

בן-זכאי, יוחנן. גם ביום וגם בלילה. בבית ההבראה
בגבעת ברנר. כתיבת-מכונה. [תש"ה]. 3 עמ'.
כתבנית קטנה.

על ההווי בבית ההבראה בצורת פרודיה על השיר
"לא ביום ולא בלילה" לביאליק.

[בן-זכאי, יוחנן]. הגדה של מעונות עובדים א'.
[ירושלים, פסח ת"ש]. שני עותקים, אחד בכתב-
יד ואחד במכונת כתיבה, בני 8 עמ'.

מהווי מעונות העובדים בירושלים וכן כאן הדי
הימים (מאבק עם ממשלת המנדט וכו').
[בן-זכאי, יוחנן]. הגדה של פסח. לסדר שני
שבירושלים. [תרפ"ט]. 14 דפים. כתב-יד.
מהווי הסוכנות ופקידיה.

[בן-זכאי, יוחנן]. הגדה של פֶּרֶסֶר [זוללן] בבית
המרגוע של קרית ענבים. [אוגוסט 1943]. שני
עותקים. האחד בכתב-יד: 9 עמ' והשני במכונת
כתיבה: 10 עמ'.
מהווי המבריאים.

[בן-זכאי, יוחנן (גלוברמן)]. משלוח מנות לפורים
תש"א (1941). 3 עמ'. בשיכפול.
"משלוח מנות" לפקדי הסוכנות.

בן-זכאי, יוחנן. קרני דאומנא. [ירושלים, בערך
תר"ץ/1930]. 3 עמ' במכונת כתיבה.

פזמון סטירי על קופת התגמולים של עובדי
הסוכנות היהודית, שנהגה בחומרה כלפי חבריה.
בן ישי, א[הרן] ז[אב]. בגילופין. שיר יין לפורים ולכל

השלישית. חסרה שנת דפוס. ללא מיספור עמודים.

הכתבות המלוות את הקריקטורות הן בעברית, צרפתית ואנגלית.

בס, יוסף. עבדים היינו... הקדמה: חיים גמזו. תל-אביב, מסדה, תש"ט. 222 עמ'.

קריקטורות על הווי הישוב בימי המנדט עד ראשית המדינה.

בס, יוסף. על ימין ועל שמאל. קריקטורות. הקדמה: אורי קיסרי. תל-אביב, הוצאת "סכות", דפוס הפועל המזרחי, תש"ב/1942. 240 עמ'. הכתבות בניקוד.

מהווי ימי מלחמת העולם השנייה. נדפסו תחילה בעתונים: דבר, הבוקר, תשע בערב ועוד.

בס, יוסף. השנים הללו. 1947-1959. קריקטורות. הקדמה: חיים גמזו. תל-אביב, מסדה, דפוס מסדה, 1959. ללא מיספור עמודים.

הקריקטורות נדפסו לפני כן בעתונים: "הארץ", "בטרם", "דבר השבוע", "אשנב". חלק מהן נאסר לפירסום ע"י הצנזורה של ממשלת המנדט ולא ראה אור לפני כן.

בפה מלא. מחברת להומור ערוכה בידי מ. בן-אב [מנשה פולק]. יפור-חיפה, נדפס בדפוס ורהפטגי, חיפה, פורים תרפ"ו. 10 עמ'. האחראי: מנשה פוליני (פולק). כל הכינויים הם של העורך. פרודיות לדרך כתיבתם של איתמר בן אב"י, מ.ג. [ליקסון], בן-ברוך [שלום שוורץ], ד.ז. [כאי], מחזה סטירי על ז'בוטינסקי והרביזוניסטים, מעין-בקורת על כמה ספרים, עקיצות על הפולמוס בהסתדרות על חברת "ניר", הומור חו"ל ועוד.

בצחוק ובהתול. 28 שירים היתוליים ממחנות הקיץ, הצגות הווי ומסיבות בשנת תש"ד. תנועת הנוער הלומד בא"י, המחנות העולים, מחנה תל-אביב. 28 עמ' בסנסל. העורך: [אהרן חפץ]. הופיע למסיבת הסיום, לחג התנועה, במלאת לה ח"י שנים, שהתקיימה בכ"ה בחשון תש"ה.

בקו גס. צרור קריקטורות מפולפלות. בהוצאת בול צחוק. העורך: י. אור. המו"ל: י. ספיר. תל-אביב, [תש"ל/1970]. ללא מיספור עמודים [32 עמ']. המפיץ: גד.

כתב פלסטר בחרוזים נגד אוסישקין, דיונגוף, הרב יעקב מאיר ומכסה נורדוי.

בן-עזרא, אברהם. צחוק בצד שמאל! ציורים: עזרא בן-עזרא. חיפה, הוצאת הספרים של אגודת הסטודנטים — מכון טכנולוגי לישראל, תשכ"ז/1967. 30 עמ'.

הומור מהווי הסטודנטים בטכניון.

בנות צחוק. הומורסקות. ליקט ותירגם: אהרן ויסמן. בפתח הספר: ברוך קרוא. ציורים: שמחה ויסמן. תל-אביב, הוצאת "יצחק", דפוס אלישע, חסרה שנת דפוס [תשי"ח. כנראה: תשי"ז]. 180 עמ'. כאן בין היתר תרגומים ליצירותיהם של מ. נאדיר, י. טרונק, א. ריזין; א. אלמי, טונקלר, מ. דלו'ונובסקי, ב. קובנר, ג.ד. מופסן, א. צ'כוב ועוד.

בס, יוסף. היו זמנים... קריקטורות. תל-אביב, הוצאת ספרים "מצפן", דפוס "הדפוס הכללי", תשי"ב. 108 עמ'. הקדמה, בצורת מכתב אל יוסף בס, מאת יצחק שנברג. הכתבות בעברית ובאנגלית. מהווי הישוב בימי המנדט, מלחמת השחרור וראשית שנות המדינה.

בס, יוסף. הזקן והעם. 1937-1961. קריקטורות. פתח דבר: חיים הזו. תל-אביב, דפוס המדפיס האזרחי, 1961. ללא מיספור עמודים. 94 דפי קריקטורות על דוד בן-גוריון לפי המדורים: לפני קום המדינה; משוגע לדבר; דאגות בבית; צרות עם השכנים; מחלות קואליטים.

יצא גם בליווי כתבות באנגלית ובצרפתית.

בס, יוסף. הימים הללו... קריקטורות. הקדמה: דב שטוק [סדן]. תל-אביב, הוצאת מצפה, דפוס אחדות, 1944. 208 עמ'. הווי הישוב במלחמת העולם השנייה.

בס, יוסף. מדינה זה לא צחוק! קריקטורות. הקדמה: שמעון פרס. תל-אביב, הוצאת א.ש. מפעלי דפוס והוצאה לאור, חסרה שנת דפוס. ללא מיספור עמודים.

קריקטורות מהווי המדינה בשנים: 1948-1968. **בס, יוסף.** המכביה השלישית בקריקטורה. הקדמה מאת בן ציון פט, עורך מדור הספורט ב"הארץ". תל-אביב, הוצאת הועדה המארגנת של המכביה

הפועלים, הוצאת הקיבוץ הארצי השומר הצעיר, דפוס מרחביה, 1958. 96 עמ'.
מבחר קריקטורות מן ההוי של הקיבוץ הארצי, שנתפרסמו לפני כן בשבועון הקיבוץ הארצי: "השבוע בקיבוץ הארצי".

ברנשים ופיפיות. מבחר הקריקטורה העולמית. ערך: ר. ואבי-אסתר [ראובן אפולוג]. תל-אביב, דפוס פרידמן [תשי"ט]. 32 עמ'.
דברים שבינו לבינה.

ב"ש, אברהם. מעשה בחד שפניה. עין החורש, פסח, תש"ה. 4 עמ'. בניקוד.
פזמון בחרוזים על הווי הקיבוץ והשפניה בה.
בשבילי הכפר. עלון פורים. [כפר בתיה], תשכ"ח. 23 עמ'. סטנסל.

נוסח פורימי לתיאורי הווי. קטעים מספרות הומוריסטית עתיקה וכן פרודיות לנוסח הספרות העתיקה.

בר-און, מ[שה] י[חיאל]. מסכת ימים טובים (עם פירוש רמ"י). תלמוד-ישראל סטירי בחתימת רבונא. המביא לבית הדפוס מ.י. בר-און. תל-אביב, הוצאת רבי"ם [ראשי תיבות של שמו], דפוס העשור, תשי"ט. 132 עמ'.

התוכן: סדר זרמים; סדר תם ומועד; סדר נושים; סדר מזיקין; סדר שעשועים; סדר תמורות. סאטירות בנוסח הגמרא ובצידו "פירוש רמ"י". כל אלה הסאטירות עוסקות בהווי המדינה.

בר-און, משה יחיאל. מסכת פורים תו שין טית וו (עם פירוש רמ"י). תלמוד ישראלי סטירי בחתימת רבונא, מצליף פולסין של אש על ימין ועל שמאל. ציור השער: א. לואיזדה. תל-אביב, הוצאת רבים, דפוס "תרבות", פורים, תשט"ו (1955). 16 עמ'.

סטירה בנוסח הגמרא, הטכסט באמצע וה"פירוש" בצד, על הבחירות לכנסת, הרכב הקואליציה, מעילות, כתבי-עת מצויירים ועוד. **ברזילי, י[הושע].** הבחלן. מחזה צחוק בשלש מערכות. הוצאה מיוחדת מ"השקפה" שנה ט'. ירושלים, בהוצאת שלמה ישראל שיריזלי, שנת אלף ותתל"ט לחורבן [תרס"ח/1908]. 32 עמ'. תבנית קטנה.

בר"ט, יהודה. אחים למשק. רשם: יוסף ברנהרד (הנזי). התקין והביא לדפוס: מאיר חובב. תל-אביב, הוצאת מורשת, 1963. 160 עמ'.
רשימות-הווי בנוסח הומוריסטי על הקיבוץ הדתי. נתפרסמו לפני כן ב"עמודים", ירחון הקיבוץ הדתי.

בריחה מגן-העזן. תל-אביב, דפוס ישראל. ללא מיספור עמודים [24 עמ']. תבנית זוטא. ציורים. חוברת סטירית אנטי רוסית-קומוניסטית.

בריסק, אשר ליב. כמה מעלות טובות. חסרים: מקום הדפוס ושמו, התאריך וכן אין מיספור עמודים [ירושלים, דפוס צוקרמן, תר"ע?]. 16 עמ'.
בתבנית קטנה.

בפרודיה להגדה של פסח מתואר הווי הישוב וביחוד אותו בירושלים, בימים שמלפני מלחמת העולם הראשונה.

בריסק, אשר ליב. לוח לשנת תרעב. מחברת רעבים גם צמאים שבירושלים. — — — והוא העתק מעט מזער מספר משלי הגדול אשר הוא כלחם חם לנפש רעבה וכיין שרף לנפש האוכלת דגים חיים, אשר הנהו בכ"י (בכתב-יד) בשם "משלי בן דוד". חוברת ד' — — — ללא מיספור עמודים. [16 עמ'].
סטירה על עניני החלוקה בישוב הישן.

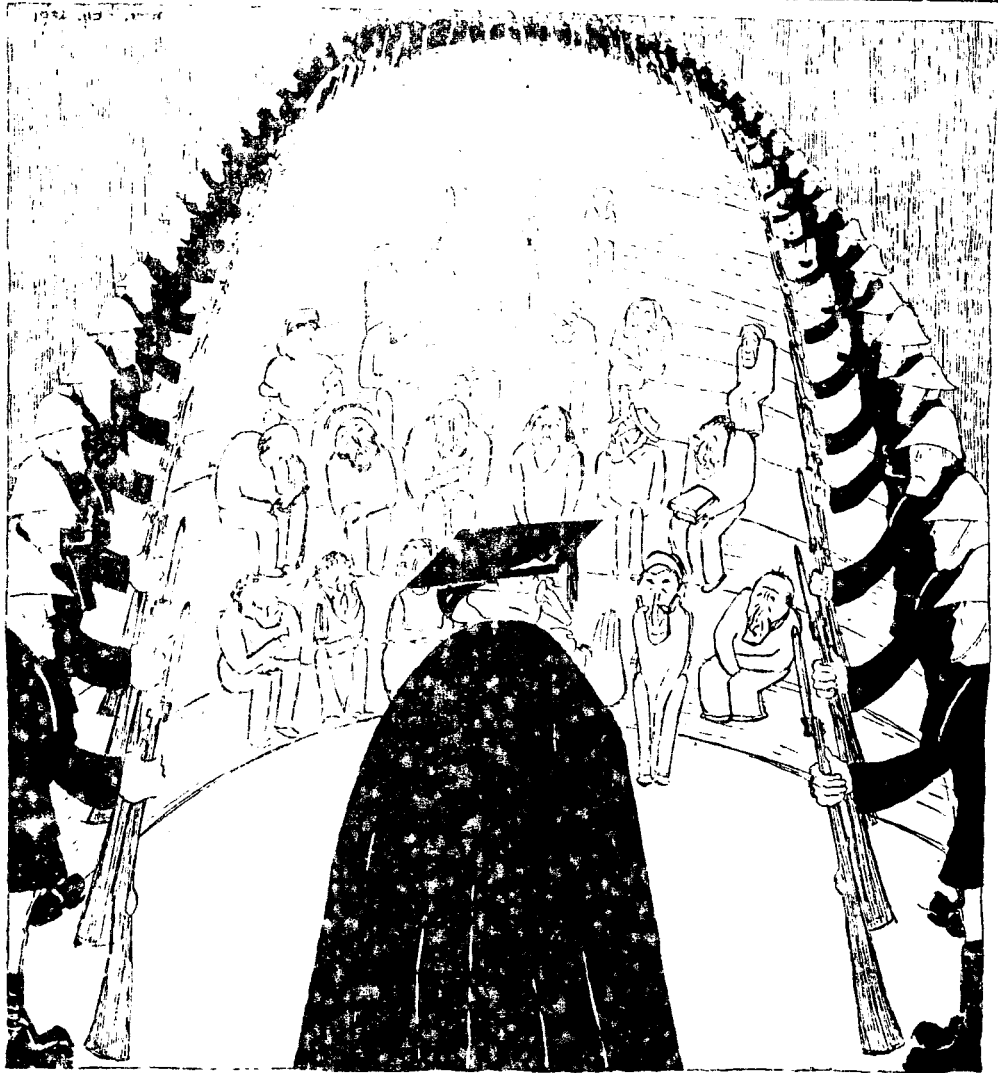
בריסק, אשר ליב. מטעמים. חוב' ה' — — — "השתי שפות המתאימות לפתגמים". בעברית וכידיש. ירושלים, כסלו [תר]ע"ב, טז עמ'.
מאה פתגמים בעברית (כלומר פסוקים עבריים) ואילו "הפירוש" בידיש הוא הומוריסטי. ה"פתגמים" הם מההווי הירושלמי באותם ימים (שלהי 1911).

בריסק, אשר ליב. שלושת אלפים [משל]. ואלה מוסיף על הראשונים — — — שבחוברת א'. חוברת ב'. ירושלים, [דפוס צוקרמן], תעד"ר [תרע"ד/1914]. עמ' 33-64. בתבנית קטנה.
משלים סטיריים על הישוב הישן, הרבנות הירושלמית, הממונים, הכוללים ועוד.

[ברנקי, חיים]. במסגרת. ריפורטאז'ה קיבוצית בארבע מערכות. ראה ורשם: הניק. ספרית

חֹזֶרֶת בְּרִית הַמְּוִיָּסִים מְנִידָה לְפִרְיָם

הַקְּתֵרָא לְשָׁלוֹם...

אדרי. ירושלים, דפוס יהודה וירושלים [סלומון],
 תרצ"ה. 16 עמ'.
 — ספרית הבידיחה ג'.

מהווי בירושלים והמושבות באותם ימים.
 ברח דודי. בדיחות וחידודי העם. מלוקט בידי
 ש[מואל] י[הושע] צביאלי. ציור השער: יהושע

ג

הומורסקות מהווי הקיבוץ. ציורים: שמואל כץ.
 תל-אביב, ספרית פועלים, דפוס ניצנה, 1964.
 128 עמ'.

התוכן: מוט'קה ושות'; הגיל הרך; והדרת פני
 זקן.

[גלברט], דן. בקיבוץ. קריקטורות. לקט ממאה גליונות
 שבועון הקיבוץ המאוחד. "בקיבוץ". מבוא:
 ישראל אבן-נור. תל-אביב, דפוס אריאלי,
 [1952]. 70 עמ'.

לרגל גליון המאה של "בקיבוץ", שיצא ב-
 5.3.1952, הופיע ילקוט זה של הקריקטורות.

[גלברט], דן. פנימי בהחלט. צרור קריקטורות מחיי
 הקיבוץ. לקט מתוך מאתיים גליונות שבועון
 הקיבוץ המאוחד: "בקיבוץ". מבוא: מרדכי סגל.
 תל-אביב, הוצאת הקיבוץ המאוחד, דפוס
 אריאלי, 1954. 132 עמ'.
 יצאו כמה הדפסות.

גלברט, דן. משפחת ישראל. קריקטורות. תל-אביב,
 מוצא לאור ע"י ליאון המדפיס, חסרה שנת דפוס
 [1958]. ללא מיספור עמודים.

קריקטורות על מדינת ישראל ליום הולדתה
 העשירי, בצירוף כתבות מתאימות.

גלברמן, מ. השדכן. רומן סטירי מחיי מחוסר עבודה
 בארץ ישראל. ספור בשתי חוברות. ירושלים,
 הוצאת ספרית "דורנו", תרצ"ח. 32 עמ'. שתי
 חוברות, כל אחת בת 16 עמ'. תמונת המחבר על
 השער. תבנית קטנה.

— ספרית "דורנו" מס' 3-4.

גמד. ירחון. צחוק ומצב-רוח לבית ולחברה. מגל' 4
 לשנה ב': הירחון המצויר לבידור והומור. עריכה
 וביצוע: מנחם כצנלסון. תל-אביב, דפוסים

גאפלאט, אברהם. געשטויגן און געפלוויגן (ישראל
 אויף פריילעך). תל-אביב, המנורה, תשכ-
 "ד/1964. 264 עמ'.

ילקוט הומורסקות ופיליטונים על רקע ההווי
 הארצישראלי.

גבעת ברנר. פורים שמח. יומן מס' 5096. 20.3.1970.
 ללא מיספור עמודים. קריקטורות. בשיכפול.

כולל חומר היתולי ליד החומר הרגיל.

גבעת ברנר. גליון פורים. ט"ו אדר תשל"א/12.3.71.
 16 עמ'. קריקטורות. בשיכפול.

ברובו חומר היתולי.

[גדרון, יוסף]. יסודות החותנולוגיה. ספר עזר לחותן
 הצעיר במשק הקיבוצי. מאת פרופסור ח.נ. ירון.

בית-השיטה, ללא תאריך. כתב-מכונה. 6 עמ'.
 גוטמן, נחום. חיות הנגב. ציורי-הווי של לוחמינו. תל-
 אביב, עם עובד, דפוס א. לויץ-אפשטיין, חסרה
 שנת דפוס (תאריך ההקדמה: כסלו תש-
 "ט/1948). ללא מיספור עמודים. [32 דפים].

קריקטורות על לוחמי הנגב.

גול לדה גול אמברגו — ראה: אמברגו.

גולדפרדן, אברהם. הקנאי או שני יקטן-יקשן. מחזה-
 צחוק (אופורית) בארבעה מעשים... (בלשון
 יהודית-אשכנזית בשם) דיא ביידע קאנע לעמעל.
 מתורגם עברית על ידי מר-דרור [מרדכי אזרחי-
 קרישבסקי]. ירושלים, בהוצאת בן ציון טאראגן
 וש. ישראל שיריזלי. חסרה שנת דפוס. בדפוס
 מערכת "הצבי". 72 עמ'.

גונצרוב (האנטשארב), א. פרודיה ל"בואי אמי"
 [לאביגדור המאירי]. תל-אביב, דפוס ירחימוביץ,

תרצ"ח. 12 עמ'.

סטירה בחרוזים על ההווי בישוב באותם ימים.
 גל, בנימין. בקלחת משותפת. עשרים וחמש

הגמל המעופף. הגדה של פסח ליריד המזרח והתערוכה. עתון חי וממלל בפרוזה ושירה, הומור וסאטירה, בעריכת תגרי לוד [בנימין כספי] ובהשתתפות בנימין כספי ודניאל פרסקי. תל-אביב, הוצאת "סטיריקון", דפוס יבנה, ניסן תרצ"ב. 12 עמ'.

עניני החוברת, בנוסף ל"יריד", מאורעות העולם והישוב באותם ימים והכל בנוסח ההגדה.

גפן, [בנימין] ז[אב]. בעולם הסטירה וההומור או פלפלא חריפתא. חוברת א'. תל-אביב, דפוס התחיה, תרפ"ח. 18 עמ'. בעמ' 1-4: מחזה בשם: "ממשלת הכיס".

גפן, [בנימין] ז[אב]. תעלולי פרעוש. ספור הומוריסטי לילדים. תל-אביב, הוצאת עזר, דפוס מוזס, חסרה שנת דפוס. 32 עמ' בתבנית קטנה. מנוקד. " — — מתוך דברי ח.ג. ביאליק ז"ל על ספור זה: הספור כתוב בהומור טוב ובסגנון ויש בו כדי לענג את הנער הקורא — — — (מהשער).

[גרדוש], [קריאל]. דברי הימים 1956-1960. קריקטורות. דברי הקדמה: שלום רוזנפלד. תל-אביב, הוצאת ספרים קרני, דפוס ישראל, 1960. 140 עמ'.

הווי אותן השנים, בעיקר מבצע סואץ, בראי הקריקטורה. הקריקטורות נדפסו לפני כן ב"מעריב".

[גרדוש, קריאל]. הגדת סיני. 124 ימים היסטוריים ב-62 קריקטורות. מכוא: אריה דיסנצ'יק. [תל-אביב], הוצאת הודפס ע"י בית דפוס מעריב, תשי"ז. 64 עמ'.

"הקריקטורות המקובצות הן מסכת שלמה של המאורעות מיום התחלת מסע סיני עד להשלמת הנסיגה" (מתוך דברי המבוא).

[גרדוש, קריאל]. מאתיים ועשרים קריקטורות. הקדמה: אפרים קישון. תל-אביב, הוצאת ספרים קרני. דפוס ישראל, 1956. 132 עמ'. הכתובות בעברית ובאנגלית.

גרדוש, קריאל. מה קרה? ... בשנות 1960-1963. קריקטורות, רישומים וביאורים מאת דוש. תל-אביב, הוצאת קרני, דפוס אופסט אסתר, תשכ"ד/1964. ללא מיספור עמודים.

שונים. כל חוברת היא בת 64 עמ'. צילומים, קריקטורות וציורים. תבנית זוטא. [שנה ראשונה חוב' 1-11], פברואר-דצמבר 1957

שנה שניה חוב' 1-12, ינואר-דצמבר 1958
שנה שלישית חוב' 13-24, ינואר-דצמבר 1959
שנה רביעית חוב' 25-36, ינואר-דצמבר 1960
1 שחי השנים:

שנה רביעית חוב' 37-48, ינואר-דצמבר 1961
1 שנה רביעית!

שנה חמישית חוב' 49-60, ינואר-דצמבר 1962
שנה ששית חוב' 61-72, ינואר-דצמבר 1963
שנה שביעית חוב' 73-84, ינואר-דצמבר 1964
שנה שמינית חוב' 85-96, ינואר-דצמבר 1965
שנה תשיעית חוב' 97-108, ינואר-דצמבר 1966
שנה עשירית חוב' 109-120, ינואר-דצמבר 1967

שנה אחת-עשרה חוב' 121-132, ינואר-דצמבר 1968

שנה שתיים-עשרה חוב' 133-144, ינואר-דצמבר 1969

שנה שלוש-עשרה חוב' 145-156, ינואר-דצמבר 1970

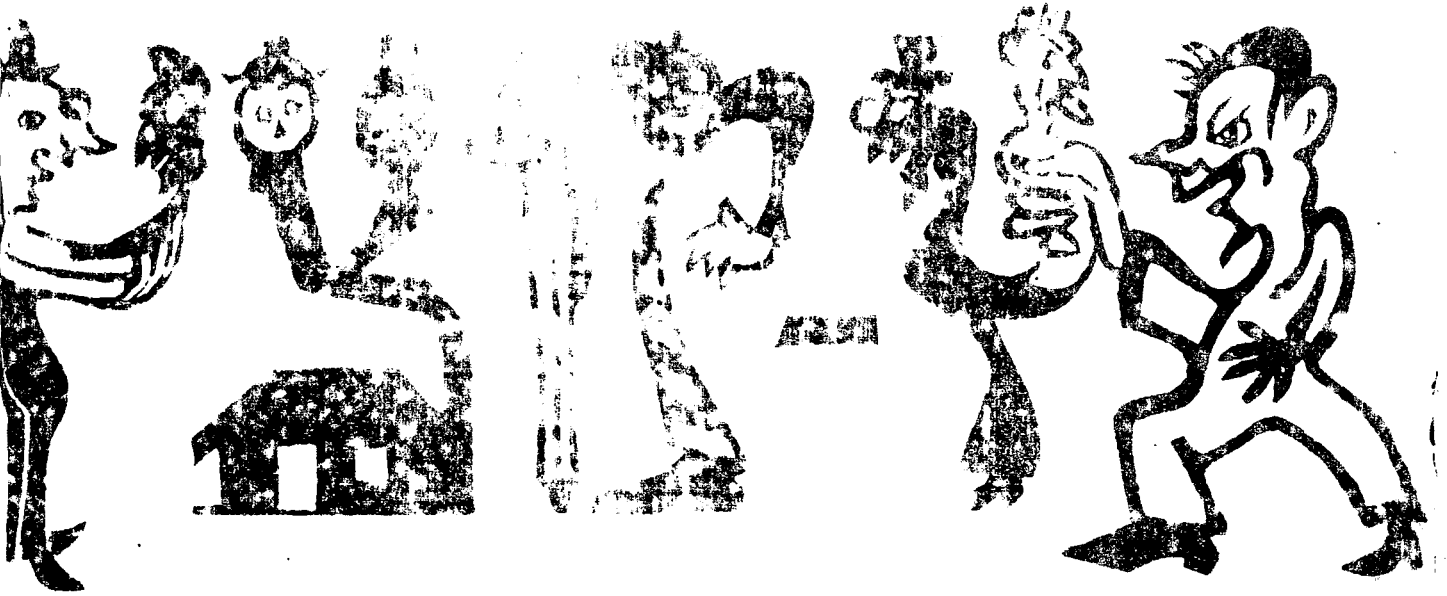
שנה ארבע-עשרה חוב' 157-168, ינואר-דצמבר 1971

שנה חמש-עשרה חוב' 169-180, ינואר-דצמבר 1972

גמזו, יוסף. אתם נוער אתם?! הזדמנות בלתי חוזרת להכיר (ולוא כורת) עד מה בלתי-איום הוא "הסברה" של היום — — — מעוטר ומשופץ בידי שמוליק כץ. תל-אביב, הוצאת מסדה, דפוס מסדה רמת-גן, תשי"ט/1958. 106 עמ'.

חרוזים הומוריסטיים על ההווי החברתי בישראל. שם הספר הוא מעין-ציטוט מדברי אברהם שפירא, זקן השומרים בארץ, שלגלג על הנוער של ימינו. בעמ' 4-5: כה אמר אברהם שפירא.

גמזו, יוסף ויעקב שילה. זהירות — שביר! מסעות וסיוור במדינת ישראל, בחרוז, בציור ובמבט מהחל. תל-אביב, בצלאל צ'ריקובר, חסרה שנת דפוס [תשכ"ח/1968]. ללא מיספור עמודים. חרוזים הומוריסטיים וקריקטורות על הווי מדינת ישראל. חרוזים אחדים גם באנגלית.

חוברת ספרותית הומוריסטית ומצוירת לפורים

התוכן:

(א) ובהגיע תור הקצוצים (קריקטורה).
 (ב) בשער. - ג) על הנסים. - ד) מגלת ססילד. - ה) על יום הפורים הוה. (דעות סופרים ואנשי שט). - ו) בארץ הבית הלאומי (כמעט פציחות). - ז) בק. - ח) מי יודע עיר ירושלים (לא עיר לטשנא ולא מאת ה. נ. ביאליק). - ט) דרשות לטורים. - י) מכתבים אל אח (קומסטונציה פאיי). קדוש יהודה מבית הכרם. - יא) מרחפתאותיו של עסקן-אביא (בן רחל. יא) מן: ההוי הארץ ישראלי. - יב) אספת הנבחרים (ז'יח מסורש). - יג) מסיביב לשולחן העגול (קריקטורה). - יד) שני מכתבים (שידיים: מהכא להתם- צבי גורדון; מהתם להכא- א. מאסרי). - טו) יבלת (מחלה ארצישראלית) - גר. - טז) על הגבולין... (קריקטורה). - יז) על הספר הטוב ביותר (אנקיסח). - יח) הר צאות באמנות (א) שער בחולדות הציור; ב. שער במוסיקה בלוית פנס קסם) - יט) שמע-יט) תחת גג אחד (קריקטורה). - כ) סלגרמות-כא) מדינת היהודים (קריקטורה). - כב) משלוח מנות. - כג) לקס. - כד) ידיעות וכו'. - כה) לאחר מהמכת אוקטובר.

ובהגיע תור הקצוצים

אץ קוצץ קצוצים לקצץ...

(דער) גרינער. ספעציעלע הומאריסטיש-סאטירישע אויסגאבע לכבוד שבועות. ערב שבועות תשי"ג. רעדאגירט פון י[וסף] פערלשטיין און ב[ערל] קאסאווסקי. תל-אביב, דפוס א. מוזס. 8 עמ'.
 כינויים: דער גרינער, יוסי פען — יוסף פערלשטיין; ב.ק., קוף, א שפילקע — בערל קאסאווסקי. אלה גם משתתפים בחתימותיהם המפורשות.
 עניני החוברת: ימי הצנע, אירגוני יוצאי פולין, הפקידות ועוד. זהו העתון ההיתולי היחיד והראשון בידיש שיצא בדפוס (קדם לו אחד (צאברעס) בסטנסל).

גרומיקידה. ירק לשבועות. חוברת הומוריסטית חד-פעמית, בעריכת ש"י צביאלי. שבועות, תש"ז, ירושלים, דפוס פנחס אבן. 16 עמ'.
 עניני החוברת: ועדת החקירה של או"ם, ימי המאבק, הומורסקה על טכס חנוכת בנין העיריה בככר המלכים ועוד. פיליטון מאת ד. פרסקי, נלקח כנראה ממקום אחר ("הדואר"). קריקטור-רות: יהושע אדרי.
 גרוסמן, נורי. רד ממני. פיליטונים. ציורים ועטיפה: אריה קמחי. חיפה, הוצאת רנסנס, דפוס מ. סוכובולסקי. 1968. 110 עמ'.
 הומורסקות, שנדפסו תחילה בחלקן בירחון "את".

ד

נוסח הומוריסטי להווי גדוד הצופים "גדעון" במלאת לו שנה.
 בין המשתתפים: העורך, ראש הגדוד, נח מוזס ושבתי ברנר.
 דובז'ינסקי, סטניסלב. מלחמתו. 41 קריקטורות פוליטיות. ירושלים, דפוס "הארץ" תל-אביב, הוצאת "W Drodze" ("בדרך"), אפריל 1944. 48 עמ'.
 הקריקטורות הן על גרמניה, היטלר ובן בריתו: מוסוליני. השם הוא על דרך "מלחמתי" של היטלר (בשער גם באותיות לטיניות: "זיין קאמפף" ("מלחמתו").
 הספר יצא גם באנגלית, צרפתית, פולנית ועוד. **דודים ודודאים.** בדיחות וחידודי העם. מלוקט בידי ש[מואל] י[הושע] צביאלי. [ירושלים]. דפוס יהודה וירושלים, תרצ"ה. 16 עמ'. ציור השער: יהושע אדרי.
 מרבית הבדיחות מספרות על ישראל והעולם. — ספרות הבדיחה, חוברת ב'.
 דוידון, יעקב. מפלגת הבהמות. סטירה. חיפה, הוצאת "מאי", דפוס אות, חסרה שנת דפוס [1948]. 80 עמ'. הציורים: יהושע אדרי.
 סטירה בחרוזים ובניקוד על הווי המפלגות.

דבר הארץ של הבוקר על שני עברי הירדן. עתון סטירי, עתון דוקרני. [העורך: שלמה נפחא].
 הוצאה חד-פעמית. [תל-אביב, דפוס מוזס, פורים תרצ"ז]. 4 עמ' בתבנית גדולה.
 כל "העתון" הוא פרודיה לעתוני הארץ: "הארץ" ("הארס"), "דבר", "הבקר" (הבית קמוצה) ו"הירדן" ("הירודן").
 — — — אני הוצאתי את העתון. כל המאמרים מא' עד ת' נכתבו על ידי בכל מיני שמות, בהתאם לשמות הסופרים בכל העתונים. — — — העתון הזה הוצא לפורים תרצ"ז — — — בתור עורך העתון חתמתי: שלמה בן אלימלך, כי שם אבי אלימלך — — —".
 מתוך מכתבו של שלמה נפחא מיום 16.11.1943. "דבר" ידבור על אופניו. ע"י צבי קרול ויעקב רוזניק. בתוך: דבר כ' סיון תרצ"ה/3.6.1935.
 עמוד היתולי לרגל שנת העשור ל"דבר". פרודיות לכמה ממדורי העתון; "אנציקלופדיה זוטא"; הומורסקות ועוד.
 הדגדגן. עתון התולי. מוצא לאור ע"י הליצנים בגדוד "גדעון" [העורך: ליפא לויתן]. תל-אביב, י"ב בסיון תרפ"ה. השער בדפוס איתן-שושני וכל החוברת בשיכפול.

כל חוברת בת 8 עמ'. גל' 1-6 ללא מיספור עמודים, המתחיל מגל' 7.

קריקטורות.

מלבד המשתתפים בשמותיהם המפורשים משתתפים בכינויים: פסוידונים — אביגדור המאירי; Reb Alter Ego הנ"ל (שני כינויים אלה מפוענחים בגל' 1, עמ' 4); פסימיסט — הנ"ל.

דחליל. עתון לילדים. מצויר ומנוקד. העורך: ע[מנואל] אולסבנגר. מוצא לאור ע"י נוימן את אולסבנגר. ירושלים, דפוס ארץ-ישראל. מופיע כל יום חמישי.

גל' 1-4, כ"ט באייר ת"ש/6.6.1940-כ"א סיון ת"ש/27.6.1940.

לאחר שנה נמחקו התאריכים והודפס מעל השער: "דחליל": "עתון לילדים". מהגל' השני נמחקה במהדורה זו המלה: "לשבועות". כל גל' הוא בן 8 עמ' לא ממוספרים. הצעירים הם צבעוניים.

די לחכימא. עלה להומור ולעניני החיים. העורך: יעקב עמיטוב [משה בן-אלול]. תל-אביב, דפוס הארץ, חנוכה תרפ"ט. 4 עמ' בתכנית גדולה. קריקטורות: א. — אריה אלחנני.

העתון הוא דוגמת עתון יומי בנוסח הומוריסטי מעניני העתון: פועלי ציון שמאל; שושני בעיריית תל-אביב; פרודיה על הצגת "האוצר" של שלום עליכם בעיבודו של י.ד. ברקוביץ; מפי הטף ("חכמות" של קטנים); פרודיה ל"קצרות" של ד. זכאי; תרגום שיר מאת וילהלם בוש על ידי דב שטוק (סדן); מסיפורי שמואל הפועל; לקט, שכחה ופאה ועוד.

מבין המשתתפים בכינויים: י. איש-המראות-הצובאות — יצחק יציב.

דין בעין הקריקטורה. בעריכת יוסף רס. הקדמות מאת דוד בן-גוריון וגבריאל צפרוני. תל-אביב, הוצאת לוי-אפשטיין, דפוס לוי-אפשטיין, חסרה שנת דפוס [תשכ"ט/1969]. 136 עמ'.

דלפון. עתון אץ-קוצץ רך-ריח, יוצא להתלוצץ ולבדח. העורכים: יקטן ונחל פישון. מהודו ועד כיש מארץ ישקני [יצחק בן-ישראל, לפני כן: צולמן].

חיפה, דפוס רוזנפלד ובניו, [פורים תרע"ב]. 8 עמ'.

עניני החוברת: תכניתנו; תלגרמות; אינטרוויו (עם מ. אוסישקין); פרודיות לעתונות הא"ת

דידון, אפרים. שחוק לישראל. ילקוט לפולקלור, הווי, הומור ובדיחה על מדינת ישראל בחזון ובמציאות למן תקופת המשיחיות ועד שנת העשור למדינה. בצירוף רישומי-לוואי [סיפא לספר]: דב סדן. הצעירים: א. נתן. ציור העטיפה: אריה מוסקוביץ. תל-אביב, הוצאת "מטמונים", 1958. 226 עמ'.

דידון, אפרים. שחוק פינו. אוצר להומור ולסאטירה בספרות העברית מראשיתה ועד ימינו. עם הקדמה, פתיחות, הערכות ספרותיות, מראי-מקומות, הערות והארות ופירושים, בצירוף רישומי-לוואי. [סיפא לספר] מאת דב סדן. הצעירים בספר: א. נתנון. ציור העטיפה: ל. כהן. תל-אביב, הוצאת "מטמונים", דפוס א. סטרוד ובניו, תשי"א/1951. 516 עמ'.

החומר מסודר בצורה כרונולוגית.

מצוייה הדפסה חדשה.

דורושביץ, ו. לא אותן כפות הרגלים. אגדה סטירית. תרגום: ט[וביה] פדובה. תל-אביב, הוצאת קופת הספר, דפוס קואופרטיבי הפועל הצעיר, תרפ"ה. 14 עמ'.

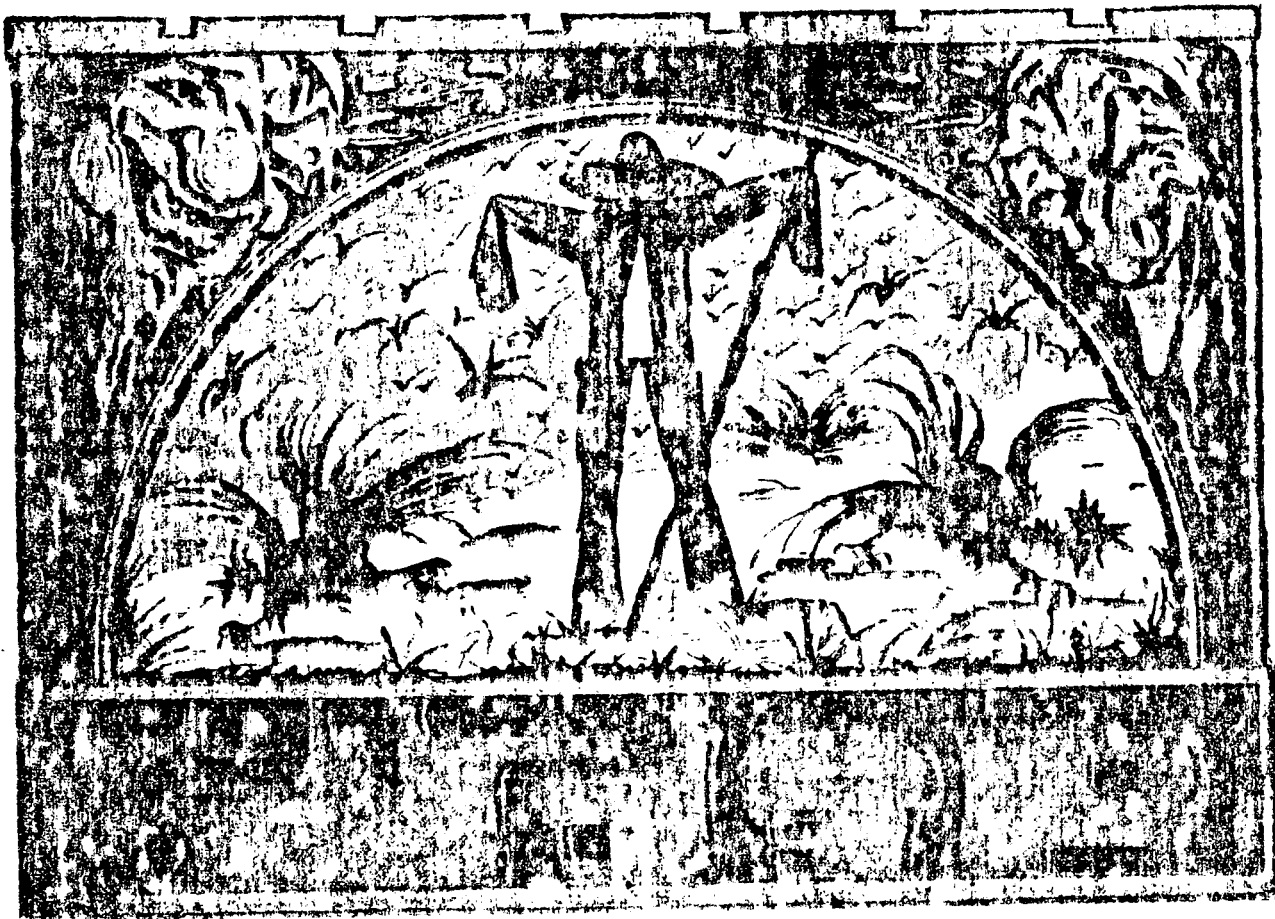
דחליל. חוברת מצוירת להומור, לסטירה ולבקורת. חוברת א'. בעריכת א[הרון] ז[אב] בן-ישי [ודב קמחי]. ירושלים, דפוס י. היילפרין, ערב סוכות תרפ"ב. 8 עמ'. קריקטורות.

עניני החוברת: מגמתנו (דברים שברצינות); מגבורי היום (אליעזר בן-יהודה); פזמונים (שיר פטורים למורים, גלגולי חלוץ); סטירה על הדר"ח הראשון של הנציב הרברט סמואל מאת דב קמחי; פירוים (לאחר הקונגרס הי"ב בקארלסבאד); מודעות בנוסח הומוריסטי ועוד. " — — — עמדתי להוציא (את "דחליל") בקביעות. היה גם מו"ל. אך לא קיבלתי רשיון, מפני שקצין המחוז אצל סטורס נ"ע, היה מקורב לאלה שנעקצו ביותר בחוברת זו וחשבו שמא עקיצות אלה יתמידו, הניח מכשולים על קבלת הרשיון לשבועון קבוע, ועל כן לא יצאה יותר מחוברת אחת — — —".

מתוך מכתבו של א.ז. בן-ישי מיום 18.9.57.

דחליל. שבועון סטירי. העורך: ש. גורן. המו"לים: י. גוטפריד-ש. גורן (מגל' 3: העורכים: י. גוטפריד-ש. גורן. המו"ל: חברת "דחליל").

חיפה, דפוס אמנות. גל: 1-10. 30.4.1935-26.2.1935

חוברות מצוינות להומות לסטירה ודבקות.

חוברת א

התכין:

קשרית: א. ה. בנימין

- (א) הרשית של כל השנה (חמשה)
- (ב) בחנות בשנים א. ה. ה. קחוי
- (ג) בתשורתו מן הקונרם (זמנים)
- (ד) חבורים: הזנשות-עורבים או במינות
- (ה) בחנות: מן כיערכת. ראי תוס. המעב בארץ.
- מ' עשה רשמים.
- (ב) מדיעות.

- א) בחנות
- ב) קבות טקוללות ואלטטת וקנות ה. ה. זיה
- ג) לקנות (שולמון) ה. ה. רואל זעלה
- ד) שולמית-ים למורים א. ה. אבוי
- ה) מבינות-ים. א. אליעזר בדינארה (חמשה)
- ו) ארבעים (מאום) ה. ה. ברומות
- ז) לנולד חלון (סוסין) ה. ה. א. ה. ה.

המאבקים שניהל "דואר היום" בצורה "רצינית": מלחמה בהנהלה הציונית, בהסתדרות "השמאל" וכיו"ב, ניהל "הדרבן" בצורה הומוריסטית-סטירית.

במכתבו (מיום ד' בסיון תש"ב/20.5.1942) כותב עזמות: "דואר היום" הוציא באופן קבוע מדי שנה בשנה לחג-הפורים עתון היתולי בשם "הקרבן", בעריכתי ובהשתתפות סופרי "דואר היום": י.ד. פרייאר [בר-דרורא], אורי קיסרי ואני. "הדרבן" הופיע במשך שבע שנים רצופות — — — אגב, בעתון זה נדפסו התמונות הקאריקטורות הראשונות בארץ מאת נבון בת"א. "הדרבן" נחשב לעתון ההיתולי הראשון בארץ [אין זה מדויק. ג.ק.], שכינס סביבו את מיטב הכוחות ההומוריסטיים בעט ובציור — — —

[א] ירושלם, אדר ב' רפת א' [תרפ"א]. דפוס "הסולל" [בדפוס זה נדפס "דואר היום"]. 24 עמ'. כותרות המשנה של השער: עתון לעניני החיים (בלי חיים) ולספרות (של ועה"צ [ועד הצירים]). יו"ל בירושלים וכותב על בויבריק. העורכים: אנשי שם הזקוקים למשרות. המו"ל "חברת פושטי יד" (בערבון אי-מוגבל). האמרה שלנו: אין לך דבר העומד בפני הלצון.

רוב החומר הוא משל עזמות עצמו. הפרודיות לנוסח הכתיבה של רבים (בעיקר סופרי "הארץ") חתומים כאילו בשמות הכותבים בשינויים קלים (אברהם ל-פול — אברהם לדויפול; דר.י. לויונר — קלוזנר; י. ק-ץ — י. קופלביץ. הוא המשורר ישורון קשת. כמה דברים המנויים בתוכן הענינים חסרים בפנים. הקריקטורות הן מאת: H.S. — חביב ששון. בשב"ש — שמואל בן-שבת; ישקניי — ישעיה קרניאל. נחום בן-חור הוא הכתב של "הארץ" (יצא אז בירושלים) נחום בן חורין וכאן פרודיה על הריפורטאז"ות שלו. ההודעה על "דואר היום" בעמוד האחרון אף היא פרודיה לאופן בו נראה עתון זה לאנשי "הארץ". מצויות שתי מהדורות לגל' זה (השוני הוא באות ן בשם). במקום "עשרת הדברות ל"קטנים" ללא חתימה במהדורה אחת שונתה הכותרת במהדורה השניה ל"עשרת הדברות לנשים" ונוספה למעלה חתימה: ד. ק-חי (כביכול: דב קמחי, אף הוא מאנשי "הארץ").

באותם ימים, הומורסקות, בדיחות, מכתמים ועוד.

" — — — בנידון העתון 'דלפון', שהופיע בחיפה לפני מלחמת העולם הראשונה, עלי להודיעך, שאת העתון הנ"ל הוצאתי אני. שמי הקודם: יצחק (בן-ישראל) צולמן, מחבר הסטנוגרפיה העברית הראשונה בשנת תר"פ. העלון הנ"ל חובר כולו על ידי, בשנת 1912 — — — " מתוך מכתב המחבר מיום 23.1.1945.

דלפון. עלון חד-פעמי. יוצא לאור על ידי תלמידי מכון "מרכנתיל" [ירושלים], פורים תרצ"ה. 7 עמ' בשיכפול.

הווי מכון "מרכנתיל" באספקלריה הומוריסטית. כל המשתתפים חתומים בשמותיהם המפורשים. דלפון-ידע. מופיע פעם בפורים, ממולא הומור וסטירה וסתם דברי ליצנות, מצליף על ימין ושמאל. [תל-אביב], מוסף מיוחד ל"הבוקר", פורים, תשי"ד. 4 עמ' בתבנית גדולה. קריקטורות: אדם שלין.

עניני החוברת: פזמון על המסים; סטירות והומורסקות על מנגנון הממשלה; פרודיות על תגובת העתונות, השונה מעתון לעתון; פני העולם בעוד מאה שנה; כרוניקה ישראלית בעוד מאה שנה; "מחקר" על המעצמה השביעית (העתונות) ועוד.

בין המשתתפים: ה. אביחנן — הלל ברגמן; אברהם זמיר; י. הייבלום; אליעזר קליר; עיבוד מאפרים דודזון עפ"י י. טונקל ועוד.

דני, ל. עשור בחרוזים (תש"ח-תשי"ח). מבחר פזמונים. צייר: יוסי שטרן. ירושלים, הוצאת אחיעבר, חסרה שנת דפוס [תשי"ח/1958]. 276 עמ'.

פזמונים הומוריסטיים מעניני ההווי בעשור הראשון למדינה.

דפים בקרב. יומן נחל-עוז, מס' 1 (571), יום חמישי 2 לנובמבר 1956. דף אחד בשיכפול. 1 עמ'. מעבר לעמוד מכתב בתו של צדקוני, אז חברית הקיבוץ, להוריה.

הדף ממלחמת סיני ומספר על הווי הקיבוץ בנוסח הומוריסטי.

בשקסן [עתון להומור וסטירה בעריכת עזמות, הוא ישעיהו קרניאל]. ירושלים.

היתה זו תוספת לפורים של העתון "דואר היום", שבו היתה לעזמות מדור קבוע לפיליטונים.

[ו] שנה ששית. אדר תרפ"ו. דפוס עזריאל ירושלים. קריקטורות: זאב נבון, צ.ה. כינויים: בש"בש — שמואל בן-שבת; דר. האק"א-טשייניק, דר. מס-ניק-פרשנדתא — אברהם נוימרק; הבעל דבר בעצמו, איטשי מאיר בעל דבר — ישעיה קרניאל.

[ז] הדרבן הקטן. שנה שביעית, פורים תרפ"ז. 2 עמ' בתבנית גדולה. גליון שביעי זה הוא גם האחרון ולמעשה הוא חלק מ"דואר היום" גליון פורים (מס' ק"ס, יום ו' אדר ב').

דרך צלחה. עלון התחבורה הציבורית. מס' 3. גליון פורים, י"ב אדר ב' תשכ"ב/18.3.1962. "עתון 'אגד', מוצא ע"י המחלקה ליחסי ציבור בשיתוף עם נציגי הנוסעים — — —". קריקטורות. חסרים שמות העורך, המחברים, הציירים, הדפוס וכו'.

בעיות אגד והנוסעים בנוסח הומוריסטי.

[ב] שנה שניה. ירושלם אדר רפת ב' [תרפ"ב]. 16 עמ'. קריקטורות: נ"ן — זאב נבון. בעמ' 14 טור ב למטה: "שמונה עמודים נשמטו מ'דרבן' זה מפני דרכי שלום".

[ג] שנה שלישית. תרפ"ג]. לא הגיע לידי צ. דבשני ולפי עדותו של זלמן פזנר (במכתבו מיום 20.8.1950) חסר גם אצלו גליון זה. שתי מהדורות והשוני בצבע השער.

[ד] ירושלים אדר ב' תרפ"ד. שנה רביעית. כו עמ'. קריקטורות ז. נבון וחביב ששון. נדפס בבית דפוס ירושלם. כאן בין היתר פרודיות על ביאליק וא.צ. גרינברג. בשבש — שמואל בן-שבת.

[ה] ירושלים, אדר תרפ"ה. שנה חמישית. כ' עמ'. דפוס עזריאל. קריקטורות: זאב נבון וחביב ששון. הכינויים: ה"בעל דבר" בעצמו — י. קרניאל; פרופיסור פרשנדתא — אברהם נוימרק.

ה

[הברמן, אברהם מאיר]. מחברת הגאווה והגדולה או עד היכן יד עס-הארץ מגעת. [מאת] הימן ירושלמי. תל-אביב, דפוס "הפועל הצעיר", 1943. 8 עמ' בתבנית קטנה.

סטירה על עס-הארץ מתרכב בנוסח של מאקאמה.

הדפסה מיוחדת מתוך "גזית" כרך ה', חוב' ז-ח. עתה ניתן לגלות, שהכוונה במאקאמה זו והבאה לאחריה היא לאברהם יערי (ג.ק.).

[הברמן, אברהם מאיר]. מחברת השקר והכזב או יודע ספר [מאת] הימן ירושלמי. ירושלים, נדפס בדפוס "הארץ" בחמשים טפסים, תש"ב. יב עמ'. תבנית קטנה.

סטירה על יודע ספר מתרכב בנוסח של מאקאמה.

[הברמן, אברהם מאיר]. מכתמים על היין. יוצאים לאור ע"י א.מ. הברמן. ירושלים, דפוס "הארץ" תל-אביב, תש"ב. 16 עמ' בתבנית קטנה. נדפס בחמשים טפסים, תש"ב. יב עמ'. תבנית קטנה.

סטירה על יודע ספר מתרכב בנוסח של מאקאמה.

[הברמן, אברהם מאיר]. מכתמים על היין. יוצאים לאור ע"י א.מ. הברמן. ירושלים, דפוס "הארץ" תל-אביב, תרצ"ט. 16 עמ'. תבנית-זוטא. בניקוד.

המכתמים הם מתוך כתבי-יד מאת מחברים לא ידועים ומהמאה החמש עשרה בערך. הדפסה מיוחדת מתוך "הארץ" מיום כ"ז בתמוז תרצ"ט, בחמשים טפסים.

[הברמן, אברהם מאיר]. מכתמים על היין. יוצאים לאור ע"י א.מ. הברמן. ירושלים, דפוס "הארץ" תל-אביב, תש"ב. 16 עמ' בתבנית קטנה. נדפס בחמשים טפסים, תש"ב. יב עמ'. תבנית קטנה.

סטירה על יודע ספר מתרכב בנוסח של מאקאמה.

[הברמן, אברהם מאיר]. מכתמים על היין. יוצאים לאור ע"י א.מ. הברמן. ירושלים, דפוס "הארץ" תל-אביב, תש"ב. 16 עמ'. תבנית-זוטא. בניקוד.

המכתמים הם מתוך כתבי-יד מאת מחברים לא ידועים ומהמאה החמש עשרה בערך. הדפסה מיוחדת מתוך "הארץ" מיום כ"ז בתמוז תרצ"ט, בחמשים טפסים.

סטירה על יודע ספר מתרכב בנוסח של מאקאמה.

[הברמן, אברהם מאיר]. מכתמים על היין. יוצאים לאור ע"י א.מ. הברמן. ירושלים, דפוס "הארץ" תל-אביב, תש"ב. 16 עמ'. תבנית-זוטא. בניקוד.

המכתמים הם מתוך כתבי-יד מאת מחברים לא ידועים ומהמאה החמש עשרה בערך. הדפסה מיוחדת מתוך "הארץ" מיום כ"ז בתמוז תרצ"ט, בחמשים טפסים.

סטירה על יודע ספר מתרכב בנוסח של מאקאמה.

[הברמן, אברהם מאיר]. מכתמים על היין. יוצאים לאור ע"י א.מ. הברמן. ירושלים, דפוס "הארץ" תל-אביב, תש"ב. 16 עמ'. תבנית-זוטא. בניקוד.

שי"ז. 14 דפים בשיכפול. [העורך: גד תבור].
הגדה הומוריסטית על הווי העדה "שובבה".
הגדה של תל-אביב. לחג המשולש: פסח, "מוחרם"
ויובלה של העיר. ערוכה בידי כהן ולוי [אהרן
זאב בן-ישי]. תל-אביב, הוצאת "סטירה", דפוס
סטרוד, ניסן תקצ"ד. 16 עמ'. מצוירת בידי אריה
נבון.

סטירות בנוסח ההגדה של פסח על כל העניינים
האלה לרבות הווי הישוב, הממשלה וכו'.

מצוייה מהדורה שניה, שאינה שונה מהראשונה.
הגדת סדר פסח הקטן. [נאות מרדכי, פסח תשכ"ה]. 2
עמ' בשיכפול.

עירוב קטעים של ההגדה המסורתית בצירוף
חומר היתולי מהווי המשק.

הגדת פורים. ירושלים, הבונים (התנועה המאוחדת),
תשי"ז. בשיכפול. 10 דפים מודפסים על צד
אחד, מודבקים לאורך בצורת מגילה מגולגלת.
הופיעה למסיבת פורים של קן המרכז בירושלים.
ה"הגדה" בצורת חרוזים ופזמונים בצירוף
עיטורים.

הווי הקן והתנועה בנוסח פורים וה"הגדה".
הוא והיא. אוסף בדיחות וקריקטורות. תל-אביב, "ים-
סוף" הוצאת ספרי כיס, דפוס הכרמל, 1962.
176 עמ'.

— "ים סוף" 16.

הובן, ה.ה. צחוקו של היינה. תירגם דב שטוק (אח"כ
— סדן). תל-אביב, הוצאת ספרית השעות, דפוס
רפאל חיים הכהן ירושלים, [אפריל 1944]. 32
עמ'.

לקט מתוך מה שהדפיס המתרגם ב"אומר"
בחדשי סיון-תמוז תש"א. בראש הילקוט הקדמה
מאת המתרגם.

— ספרית השעות מספר 25.

הולה הופ... 300 בדיחות וקריקטורות. הווי ורכילות,
ברנשים וחיכוכות, חיוכי צבר, הסקוטים הללו.
ליקט וערך: יעקב אלון [אפלויג]. תל-אביב,
דפוס פרידמן, [אייר תשי"ט/מאי 1959]. 32
עמ'.

הומור בספרות העולם, בעריכת יצחק עברי — ראה:
ילקוט להומור ולסאטירה.

הומור מיני. אנציקלופדיה להומור מיני. בעריכת רב
אשי. ספר ראשון. תל-אביב, הוצאת שופרא,
דפוס "מופת", חסרה שנת דפוס [טבת
תשי"ח/ינואר 1958]. 128 עמ'.

אביב, הוצאת "ים המלח" (בעריכת אפרכסר
דפוס אתין ושושני, פסח תר"ץ. 18
קריקטורות: אריה נבון וזאב נבון.

הומורסקות וסטירות על מאורעות ת'
של חברי פק"פ (בכללם: י. ברזי. רגרי)
בשיתוף עם אנשי המופתי; ועדת החקירה
למאורעות תרפ"ט; דרכה של פקידות המנדט
והכל בנוסח ה"הגדה"; פזמונים: חד גדיא ושיר
השירים (על מה שיש בביתנו הלאומי ועל מה
שאינ בו).

הגדה של הסנה לפסח. תל-אביב, דפוס אריאלי,
[תשי"ז]. ללא מיספור עמודים [16 עמ'].
ציורים: אירים שוייצר.

חוברת תעמולה לחברת הביטוח "הסנה" בצורת
פרודיה ל"הגדה". הפזמון חד גדיא מאת י.
פירוויניקוב מצוי כאן בתרגום עברי בצירוף
תווים.

הגדה של פ אספילד ס ימפסון ח וסיינים. ממצרים
ועד הנה. ערוכה, מסודרה ומבוארה עם הרבה
באורים ע"י העורך הנודע עוד "מהודו ועד כוש"
לשם ולתהילה: יושב בסתר [אברהם לב], עם
ספורי נפלאות ועם ציורים נאים יפים
ונחמדים — — — תל-אביב, דפוס אחדות,
פסח תרצ"א. 18 עמ'. קריקטורות: יהודה
אבישר.

עניני ה"הגדה": ועדת החקירה של מאורעות
תרפ"ט, הספר הלבן של פספילד; הפועלים
והרביזיוניסטים; העבודה העברית; פזמונים
ועוד. בין המשתתפים בכינויים: עסק-ביש —
חיים שורר; בן — דב רבין; מ.י. פלוני — משה
יוסף פולונסקי.

הגדה של פסח. [התנועה המאוחדת], קן קרית-שלום.
תל-אביב, מכפלת "ספרא", שנה שמינית
למדינת ישראל-תש"ז. [11 דפים]. [העורך:
אילן אפרתי]. בשיכפול.

הווי הקן בנוסח הומוריסטי של ה"הגדה".
הגדה של פסח "לנגב". עלון מס' 1 של עדת "הנגב".
יצא בהוצאת המדריכים שושה [שושנה און]
ומשה [היכל], הבונים — התנועה המאוחדת, קן
מרכז, ירושלים, פסח תשי"ז. 10 דפים בשיכפול.
הווי הקן בנוסח הומוריסטי של ההגדה.

הגדה של שובבה. ירושלים, הבונים [התנועה
המאוחדת, עדת "שובבה"], יצא בעזרת מחלקת
הנוער והחלוץ [של הסוכנות היהודית], פסח

פירוק התא

עתון ספרותי-התולי מצויר לפורים

תל-אביב פורים תרפ"ט

תכן הענינים:

(א) על הנסים (שיר) - צבי גורדון; (ב) יש כבר ראש עיריה ביפו... (יא) בדיחור ארצישראליות: (1) במסעדת אלסולר בתיא. (2) למי חדר ההמתנה. (3) הבין כראוי. (4) בין צירים. (5) משרה בריאה; (ב) שונות: (1) הנתוח יעלה יפה... (2) ישיב קולנו. (3) ארבע מדות כדבור... (4) הוא לא מכיר אותו; (א) א. ז. רבינוביץ ואסתר המלכה; (ד) הוא נפרד ממנה לנצח... (מרדכי) - קונדס. (טו) משלוח מנות; (טז) חידת כרטיסי בקור; (יז) מודעות התוליות; (יח) מודעות מסחריות.

(א) ה«מאזנים» של אגודת הסופרים (קריקטורה); (ב) טלגרמות (מארבע פנות העולם); (ג) עירית ה«הבראה» (מתוך פרטי-כל של ישיבת המועצה הרביעית); (ד) הוא לא רוצה יובל... (תרגום חפשי מי. סינקל); (ה) בדיחות לפורים (מפי העם); (1) נח במגלה מאי בעיז (2) למה נשפך עבש שופכין על הכנז (3) ע"ד המרק של אחשוורוש... (4) למה נחוך ז' באחשוורוש ז'; (ו) מסביב למגורכיה התל-אביבית; (ז) תגליות ארכיאולוגיות בתל-אביב (רשימת מצבות שנמצאו בבית העלמין בתל-אביב); (ח) קצרות!

ה«מאזנים» של אגודת הסופרים

אזנו ככה את מצבנו התרבותי

כדור הרגל מכריע את הספרות..

רויזוויגית לחברה. היות וראש הרויזוויגיסטים המובהק **עומד בראש** החברה בארץ-ישראל...
 רוב א. מיאוליני קבל היום לידו את התיק **חשכני** -
 האחרון - של הקבינט האיטלקי.
 העתונים מציינים כי בכדי לסדר ישיבת הקבינט **יצחק**
 מסולינו מעכתי לדבר עם עצמו...

טלגרמות

מוסקבה. היבסקציה פקדה לאפות «אזני המן» בני 5 קצוות. דוגמת הסמל הסוביטי. בעד אפית «אזני המן» בני 3 קצוות. ישלחו לבירביגין.

מוסקבה. חיבסקציה פקדה שכלל בחי הכנסת ליכוד את מרכזי במקום המן בעת קריאת המגלה. גיריורק. כאן סודרה קריאת המגלה לפי נוסח אמריקאי ע"י הרדיו. בכדי לאפשר לאנשי ה«ביונס» היהודים העסקים לשמרו את המגלה. «הכאת המן» הוצאה לפועל על-ידי תחת ענקי. בכדי לחסוך לאנשי ה«ביונס» את ה«מלאכה» הזאת.

גיריורק. סוכנות הדיים. יום בוא המשיח. נחקל הטרנספורט הראשון של המריים המלה מתוצרת בעלי הזיכין נובומיסקי וטולוק. לונדון. כל אנגלית כמרקחה לרגלי הידיעה שהי- חודים בתל-אביב פרקו מעליהם את עול מלכותה של ה. מ. המלכה ובחרו להם מלכה אחרת... מועצת המלך התאספה והחליטה לשלוח לתיא צבא רב ואוירונים לדכא את המרד... מ א ד י ס. מודיעים שבתור בא כח המתכוללים של המאדים ל«שוכנות» חמורחבת נבחר חבלתי צויני הירוע ויותא...

ה י ס. ה. מההנדסים שבקרו אמש את התכנית שסודרה ע"י המהנדסים הקודמים. שבקרו את התכנית של המהנדסים שלפניהם. שוקרו את הדריח של הועדה אשר עסקה בהכניות הנמל שעובדו ע"י חבר מומחים שדנה בשאלה זו הודיעו. שאם לא תבוא אחריהם יותר מועדת בקורת אחת. יבנה הנמל לפני העליה הששית... ש י ק ג. נתקמה כאן אספת בעלי המניות של חברת «ישראל». האספה החליטה לבטל את הסעיף הדורש בחירת ועדה

ישראל; ועדת חקירה סובייטית הגיעה לת"א; הודעתו של המרשל סטאלין (פקודת-יום); תולדות חברי ועדת החקירה הסובייטית וכיו"ב. הוצאה מיוחדת. החומר לוקט על ידי יו"ר[הוזה] שהמי. תל-אביב, [הוצאת "הדור"], דפוס "דבר", יום א' 1 במאס 1953. 2 עמ' בתבנית של הוצאת-ערב של "דבר".

צורך בדותות: מפנה מרעיש בעמדת סס"ר לישראל — מיליון יהודים יורשו לעלות לישראל; "פראבדה" על המפנה הגדול (עם תמונת סטאלין); מאמר ראשי: נס פורים תשי"ג; התגובה בארץ; דבר ראש הממשלה; תרועת יהודי ברית המועצות; "תגובת" העתונות על המפנה וכיו"ב.

"דבר" התנער למחרת היום מאחריות לעתון זה בהודעה פומבית.

ניבא העתון ולא ידע מה ניבא. אכן התרחש אז "נס פורים" במותו של סטאלין ימים אחדים לא. חזר הופעת העתון.

הוצאה מיוחדת. הוצאה חד-פעמית לכבוד אחד באפריל 1954. נכתבה ונערכה בידי זיוי וערן [שורר]. תל-אביב, יום ה', כ"ז באדר ב' תשי"ד/1.4.54. 2 עמ' בתבנית גדולה.

העתון כולו על "טהרת" הבדותות החל בכותרת הראשית ("המופתי נרצח בירדן") עד לדיעות. בין הבדותות: צ'ארלי צ'אפלין הגיע לישראל; מק-קארתי נאסר; 0:4 לטובת ישראל במשחק נגד אלופת דרום אמריקה; שני מטוסי סילון מצריים נחתו בישראל וכיוצא באלה.

הוצאה מיוחדת. הוצאה חד-פעמית. העורך: א.ל. מוני [אהרן אבן-חן]. נתניה, [דפוס משה שהם, תל-אביב]. המוציאים לאור: חבר ליצים בע"מ, פורים תשי"ז. 2 עמ' בתבנית גדולה.

בדותות, שבמרכזן: נאצר בא בסירה לנתניה; אריה השתולל בנתניה (ברח מגן החיות וטרף 12 פקידים); הומורסקות מענייני נתניה; בדיחות ועוד.

הוצאה מיוחדת. למרחב, לבירת שושן. חוקק, פורים תשכ"ח. 3 עמ' בשיכפול. עתון היתולי לפורים, המוקדש בעיקר לענייני הקיבוץ.

הושע נא. חוברת להתול ובדיחה בעריכת אמ"ר [מנתח רבי] ושמואליק [שמואל יהושע צביאלי]. ירושלים, דפוס יהודה וירושלים, סוכות תרצ"ד. 8 עמ'. קריקטורה: יזיק [ישראל קרקובסקי].

בין היתר מצויים כאן תרגומי סיפוריהם של גי די מופסאן ואמיל זולה.

הוצאה מיוחדת. מוקדש לראשון לאפריל. האחראי: ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס א. מוזס, יום ב', כ"ב אדר ב' ת"ש/1.4.40. 2 עמ' בתבנית גדולה ("בגלל אדיבותם של הצנזורים שלנו מופיע עתון זה ב-2 עמודים").

צורך בדותות: היטלר מת (איבוד לדעת או התנקשות); גרמניה מבקשת שלום בכל מחיר; הרושם בעולם ועוד. בעמ' 2 בדותות מכל הסוגים, שנקבצו במדור: ידיעות קצרות וכן בילקוט: מאחורי הקלעים של העתונות העברית. הוצאה מיוחדת. העורך והאחראי: ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, יום א', י"ח ניסן תש"ה/1.4.45. 2 עמ' בתבנית גדולה. נדפס בדפוס פנחס אבן בירושלים.

בדותות לאחד באפריל, ועיקרו של העתון: צ'רצ'יל, רוזבלט וסטאלין בא"י.

הוצאה מיוחדת. הוצאה חד-פעמית. מוקדש לראשון באפריל. תל-אביב, דפוס הכרמל. יום ב', כ"ט אדר ב' תש"ו/1.4.46. האחראי: ש[מואל] י[הושע] צביאלי. 2 עמ' בתבנית גדולה.

בדותות לאחד באפריל במרכז: ד"ר ווייצמן התפטר מתפקידו כנשיא ההסתדרות הציונית באופן סופי ומוחלט; סילבר ובן-גוריון נבחרו עד הקונגרס; שרתוק יו"ר הנהלת הסוכנות; ד"ר סילבר עם עתונאי תל-אביב יכיו"ב. התפטרותו של ווייצמן באמת נתקיימה מקץ כמה חדשים (בקונגרס הכ"ב בבאזל) ואף התחזית לשרת כיו"ר הנהלת הסוכנות התקיימה לאחר כמה שנים.

הוצאה מיוחדת. הוצאה חד-פעמית, מוקדשת לראשון באפריל. האחראי: ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס מוזס, יום ג', י"א בניסן תש"ז/1.4.47. 2 עמ' בתבנית גדולה.

בדותות לאחד באפריל. כל כולו של "העתון" מוקדש ל"ידיעה" שהיטלר נתפס בתל-אביב ולתיאור המאורע הזה.

הוצאה מיוחדת. הוצאה מיוחדת מוקדשת לראשון באפריל. [העורך: שמואל יהושע צביאלי]. תל-אביב, יום ה'. כ"א אדר ב'/1.4.48. 2 עמ' בתבנית גדולה. העורך והמו"ל: ש.י. בייבה. דפוס "הכרמל".

בדותות לאחד באפריל: גרומיקו בא לארץ-

מכינויי המשתתפים: ש.ח. — העורך; ש. ש. סהרוראי — הנ"ל. א. קר — אליהו קלונר. המן הצדיק. חוברת להומור. ערוכה בידי "חיל זקן" [צבי כשדאי]. חיפה, דפוס נח ורהפטיג, פורים תר"ץ. 10 עמ'.

פרקי הומור וסטירה על אירועי הימים (ועדת החקירה, הוועד הלאומי, הפועלים, האכרים וכו'); מעט "חסידות" לפורים; מעשיות; נפלאות מספורי צדיקים; שיחות יושבי קרנות ועוד.

הנשל, א.ק. תמונות פורים. מוקדשות לילדי הגולה. ירושלים, הוצאת ללויד ארץ-ישראל ומצרי, דפוס האומן, 1936. 12 דפי רישומים.

ההסכם. חוברת לצחוק והתול, מוקדשת להסכם השלום. חוברת חד-פעמית. בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס מוזס, שבט תרצ"ה. ללא מיספור עמודים [16 עמ']. קריקטורות: יהושע אדרי.

חוברת הומוריסטית על הסכם העבודה בין בן-גוריון וז'בוטינסקי, שבוטל בעקב משאל בין חברי ההסתדרות.

הפקר. עתון חדייומי לצביטה-בעיטה ולבדיחה-בדיקה. [העורך: יצחק טריווקס]. תל-אביב, דפוס אחדות, פורים — השנה השלישית למלכות המשבר [תרפ"ח]. 8 עמ'. קריקטורות: נחום פאליי (בכינויים שונים: חוג'ה נ, א.ג.).

בין המשתתפים בכינויים שונים: עק — ש, אבו-צלה, לא"י — אשר יעקב לויסון.

עניני החוברת: הווי המשבר בתל-אביב; מאוצר הבדיחות העממיות לפורים; שיר ה"משבר"; הסופרים העברים מה אומרים?; הומורסקות ועוד. בעמוד האחרון מלכת פורים וסגניתה לתרפ"ח.

הקפות. חוברת לצחוק. בעריכת "עוזר דלים" [שמואל יהושע צביאלי]. תל-אביב, דפוס מוזס, הושענא רבה תרצ"ה. ללא מיספור עמודים [8 עמ']. קריקטורות: יהושע אדרי. האחראי: בר-רב [שמואל יהושע צביאלי].

עניני החוברת: פרוספריטי; המאבק בין הפועלים והרביזיוניסטים; ויצמן, הומורסקות ובדיחות.

הר-ששון [פרידנברג], ד[ב]. עוד ארבעים יום והעיר תל-אביב נהפכת. תל-אביב, דפוס הפועל הצעיר,

עניני החוברת: מלחמת העבודה העברית בכפר סבא; יהודי גרמניה הנאצית; חבר הלאומים; משפט רצח ארלוזורוב; הומורסקות; פזמונים; בדיחות ועוד.

[הזמנה לחתונה] מטעם קיבוץ חולתא. 1 עמ' בשיכפול.

הזמנה הומוריסטית בנוסח של צו-התיצבות מטעם צה"ל. החתונה ביום ג', 22.12.64.

הזמנה לנשף פורים 21.3.1932 בנוסח היתולי. דף אחד מודפס על עמוד אחד בלבד.

היה היה... ימי חולין של היסטוריה ואמנות. קובץ אנקדוטות. אסף וסידר: ד"ר אנגה [נחום גרשוב]. עברית: כרמלה גרשוב [בתו]. כרך ראשון. חיפה, דפוס מסינגר, חסרה שנת דפוס [תש"ט]. 64 עמ'. העטיפה: כרמלה גרשוב.

הייבלום, יוסף. על כל פנים. הומורסקות. ציורים: פרץ ויינרייך. דברי פתיחה: ד.ב. מלכין. תל-אביב, הוצאת-ספרים יסוד, דפוס מל"ן, תשכ"ב/1961. 238 עמ'.

"הנני רואה חובה נעימה לעצמי להביע בזה את תודתי הרבה לידידי ש. מנדל על סייעו בהתקנת הספר בלבושו העברי" (מדברי המחבר).

הילפרן, פאלק. חכמי חלם. בדיחות והלצות עממיות. מעובד לבני הנעורים. מצוייר ע"י ש. פיגנבוים. תל-אביב, הוצאת יזרעאל — ש. שרברק, דפוס רוהלד, תש"א/1941. 168 עמ'. בניקוד.

נדפס מאמהות של מהדורה קודמת.

הילפרן, פאלק. חכמי חלם. מעובד לעברית קלה בידי גליה ירדני. ירושלים, המחלקה לחינוך ולתרבות בגולה של ההסתדרות הציונית העולמית, דפוס סיון, תשכ"ו/1966. 48 עמ'. בניקוד. ציורים: ג. דויטש.

הילפרן, פאלק. חלם וחכמיה. מחובר בחלקו לפי מקורות עממיים. מצוייר ע"י בינה גבירץ וב. מכתם. תל-אביב, הוצאת יזרעאל — ש. שרברק, דפוס הפועל המזרחי, תרצ"ט/1939. 158 עמ'. מנוקד.

הכו בתופים. חוברת הומוריסטית לסוכות תש"ו. תל-אביב, דפוס חוחלובקין. 16 עמ'. כתבנית קטנה. העורך: [שלמה חוחלובקין].

סטירות והומורסקות ובכלל אלה תרגום הומור-רסקה מאת מ. זושצ'נקו.

המצוייר של חייל ארצישראלי. רשימות הלווי מאת נ. בן-חיים. בריסל, הודפס בדפוס "החיל". חסרה שנת דפוס. 48 עמ'.
קריקטורות מהווי החיילים היהודים במלחמת העולם השנייה.

תרפ"ו (1926). 16 עמ'. בשולי החוברת: ירושלים, תרפ"ו.
חזית סטירית קשה על בסיסה הכלכלי של תל-אביב.
הררי, יהודה. סביב אירופה על חוד העפרון. מיומנו

ן

[ויסלר, ישראל] פוצ'ו. חבורה שכזאת. פרקי הווי בהכשרה מגוייסת. תל-אביב, מסדה, דפוס מסדה, חסרה שנת דפוס [תשי"ז]. 204 עמ'.
רשימות הומוריסטיות על "הווי ההכשרה המגוייסת, פלוגת פלמ"ח, במסגרת חיי הקיבוץ, ערב מלחמת השחרור".

ויסמן, אהרן. הומורסקות מקוריות ומתורגמות. תל-אביב, הוצאת-ספרים נ. טברסקי, דפוס ספר, תשי"א/אוגוסט 1951. 146 עמ'.
כאן בין היתר תרגומים ליצירותיהם של מ. נאדיר, טונקלר, ב. קובנר, י. טרונק, זושצ'נקו ועוד.

ויסמן, אהרן. צרור הומור. הומורסקות מקוריות. תל-אביב, הוצאת חיים, דפוס יפת, תשי"ח. 242 עמ'.

ולזאת אנו מחכים... עתון התולי יוצא לאור בדגניה ב'. תרפ"ג (1923). 14 עמ'. בשיכפול. הדפסה חדשה.
מהווי הקבוצה.

ועל כולם. חוברת ספרותית הומוריסטית ומצוירת לראש השנה. ירושלים, דפוס מרכז, הוצאת "אץ קוצץ", תשרי תרצ"ב. [העורכים: צבי קרול ויעקב רוניק]. 42 טורים. קריקטורות: אריה נבון.

עניני החוברת: הספר הלבן של פספילד, אגרת מקדונלד, המבטלת למעשה את הספר הלבן; הוויכוח על המטרה הסופית בקונגרס הציוני הי"ז (1931); הקתידרה לשלום באוניברסיטה העברית בירושלים; מפקד האוכלוסיה; הומורסקות (בין

ויהי בימי... עמוד היתולי לפורים. בתוך: דבר, י"ד באדר תרצ"ז/25.2.1937 "ידיעות", בדיחות, "עדלידע" בפני הועדה המלכותית ועוד.
קריקטורות: אריה נבון.

ויהי בשלח. עלון הומוריסטי חד-פעמי. בעריכת שמואליק [שמואל יהושע צביאלי]. תל-אביב, דפוס מוזס. פרשת בשלח [י' בשבט] ת"ש [20.1.1940]. 4 עמ' בחבנית גדולה. השער והקריקטורות: שלמה כהן (גם בראשי תיבות).
עיקר החוברת: בדיחות; הומורסקות; במושב לצים; פרפראות ועוד. את עניני הי"ג (מלחמת העולם השנייה, ראשית השואה) משקפות בעיקר הקריקטורות.

ויזתא. עתון ספרותי-היתולי מצויר לפורים. [העורך: אברהם גורדון]. תל-אביב, דפוס איחן ושושני, פורים תרפ"ט. 16 טורים.
עניני החוברת: החיכוכים בין ימין ושמאל בעיריית תל-אביב; בדיחות לפורים; פזמונים; תרגום פיליטון של י. טונקל; בדיחות ארצישרא-ליות ועוד.

מבין המשתתפים בשמותיהם המפורשים: צבי גורדון ובכינויים: קונדס — אברהם גורדון.
[ויניצקי, יוסף]. מכתב לאמריקה מאת הח' "בערל" לח' דוד. כולל פרטים על המו"מ להסכם בין הצ"ח (הסתדרות ציונית חדשה) ומפא"י. חוברת סטירית. תל-אביב, הוצאת דוד טופל, דפוס "החושן", שבט תש"א. 8 עמ'.
חליפת המכתבים היא כביכול בין ברל כצנלסון ודוד בן-גוריון וכל כולה סטירה על ההסתדרות והנהגתה. המחבר חתום בכינויו הקבוע: י. נץ.

קובץ שנת

מנכ"ל הראשי: המן בן המדא. —
 העורכים הקבועים: אשהו ועשרת בניו.
 בעלות המירסן: רשתי וורש. —
 הערב: ממוכן.

קובץ שנת (יוצא ע"י צעירים מרחבות)

עתון היותר ישן ברחבות

לחוצפה, לעזית פנים, למוסר, לתורה ולדרך ארץ: לשאלות מדיניות וצינינות, מעשיות ובמלכות, ארציות ואיריות, יהודיות וישראליות, יערבות. מופיע פעם בשנה ע"י כת ליצני הדור בערב. מונבל נאר מאד.

ממסע הצנווריה של ועד חויצ באודיסה.

תכנה הענינים:

(א) משלות-מנות	(ה) כתבות: (1) יפו, (2) ראל'צ,
(ב) מנמתנו	(3) רחבות, (4) חל אביב (10)
(ג) תלנרמות	(ז) שיתה עם מנהלי יערות הרצל
(ד) ראיון (אנמרויו) עם ראשי השתפנים והמהפכנים הארצי-ישראלים	(י) מכתב אל המערכת
(ה) מכתב גרוי לאנשי רחבות	(יא) תלנרמות אחרונות
(ו) חרוניקה: בכרכים ובמורשבות	(יב) ידיעות אחרונות
(ז) בתנועתנו	(יג) פליוטון: (א) פרקי שירה
	(כ) חד קול החושמה ברל"צ.

מודעות

המחזור 6 עשריות

אביב, הוצאת הקיבוץ המאוחד, דפוס ד.מ. 1970.
142 עמ'. כאן גם קריקטורות.
ורדי, זאב. רשום בשוליים. פזמוני דיומא. עיטורים:
דן [גלברט]. הקדמה: אהרן חפץ. תל-אביב,
הוצאת "בקיבוץ", שבועון הקיבוץ המאוחד,
דפוס דבר, חסרה שנת דפוס. 72 עמ'.
"צרור הפזמונות המוגש בזה הוא לקט מתוך 250
גליונות "בקיבוץ" — — — " (מתוך ההקד-
מה).

אלה: הספרות העברית בשנת תרצ"א); פיליטור-
נים; פזמונים; "ידיעות המולדת" ועוד.
בין המשתתפים בשמותיהם המפורשים: צבי
גורדון ובכינייים: בקי — צבי גורדון; י. שומע
— יעקב רוזניק; לץ — צבי קרול; ר.ג.א. —
יעקב רוזניק וגדליה אמתי; יחזקאל [סן]; א.ב.ש.
— אברהם אבן-שושן.
ורדי, זאב. קיבוץ על הכוונת. צרור פיליטונים
ופזמונים מהווי הקיבוץ. עיטורים: שרף. תל-

ז

זועה כהלכה. לקט בדיחות זוועה! תרגום: י. שושנה.
הוצאת "ספיח". דפוס הספר החדש — תל-
אביב-יפו. חסרה שנת דפוס [כסלו תשכ"ג/ג-ד
צמבר 1962]. 150 עמ'.
בדיחות וקריקטורות.
זושצ'נקו, מיכאיל. עשר הומורסקות. תירגם: י.מ.
תל-אביב, ספרון ידיעות אחרונות, דפוס אות
חיפה, חסרה שנת דפוס [תש"ו]. 62 עמ'.
— "ספרון" ידיעות אחרונות מס' 26.
זכר לטיט. חוברת להומור ולסטירה. [העורך: מנחם
רבין]. תל-אביב, דפוס ווידיסלבסקי ומוזס, פסח
תרצ"א. 16 טורים.
עניני החוברת: הספר הלבן של פספילד; דו"ח
סימפסון; בדיחות; פרפראות ועוד.
הכיניוים השונים כאן הם משל העורך.
זכריש, משה. מונולוגים ושירי-הומור (חלק השני
באשכנזית). ירושלים, הוצאת עזרא, דפוס
האומן, [ניסן, תש"ו/1946]. 8 עמ'.
כולל מונולוג בעברית ("איך נפרדים אצלנו...")
וביידיש ("הולע קבצן") מאת זכריש ומונולוג
מאת י. פרלוב בתרגומו של זכריש.
עניני המונולוגים של המחבר הווי הישוב,
המפלגות.
יצאה מהדורה שניה (ראה שם) בעל תוכן שונה.
זכריש, משה. מונולוגים ושירי-הומור. מהדורה שניה
(חלק השני שירים עממיים), חוברת ב'. ירושלים,
הוצאת עזרה, דפוס פנחס אבן, [1946]. 8 עמ'.

זבנג. פצצת הצחוק החדשה. יוצאת לאור אחת
לשבועיים. העורך: ח. גבורי. תל-אביב, דפוס
אדיר. קריקטורות: דריאן. מס' 1-6: 16 עמ'
ממוספרים; 7-8 — 10 עמ' ממוספרים. מס'
8-7 בתבנית גדולה יותר.
1. [כסלו תשכ"ח/דצמבר 1967].
2. [כסלו תשכ"ח/דצמבר 1967].
3. [טבת/ינואר 1968].
4. [טבת/ינואר 1968].
5. [שבט/פברואר 1968].
6. [שבט/פברואר 1968].
7. גליון פורים [מרץ 1968].
8. ניסן/אפריל 1968].
הווי לאחר מלחמת ששת הימים בבדיחות,
סטירות ועוד. בחוברת 1 בין היתר: "כל בדיחות
משה דין".
משתתפים בשמותיהם המפורשים: אורי סלע;
שלמה יעקבסון; גדעון נחשון; משה אלון; פ.
קארינתי ועוד.
זונטג, א. חוברת קריקטורות. הסברה ועריכה: פ.
יסגור. תל-אביב, הוצאה פנימית של מערכת
"בדרכים" להספקת מים 405, תמוז תש"ד
(1944). 41 עמ'.
"ציורים אלה הופיעו לראשונה בחלקם בגליונות
השונים של עתוננו 'בדרכים' ובחלקם צוירו על
הקירות — — — " (מתוך ההקדמה) והם
מהווי היחידה.

הצעיר" עם "אחדות העבודה"; המשפטים ברוסיה הסובייטית; פזמון בנוסח אקדמות; שיחה עם ה"כאווער" ראובן בריינין (על פזילותיו או לרוסיה הסובייטית); סטירה על "הבימה"; בדיחות ועוד.

בין המשתתפים בכינויים: Chaos — חיים ליב חריפאי; בר אבא — משה בן-אליעזר; חמור בן שכם — דוד וייסמן; סמנבלוף — קדיש יהודה סילמן; אברהמ'ל — אברהם לב; א.ל. — הנ"ל; J. — א. הורביץ, שממנו רשימה אחת גם בחתימתו המפורשת.

כולל את המונולוג, המצוי במהדורה הראשונה ("איך נפרדים אצלנו...") בתוספת כמה בתים; חתונה יהודית (שיר). עברית: מ. זכריש; אל מלא רחמים להיטלר (פזמון) מהנ"ל; ר' אליעזר שואב מים (שיר). עברית: הנ"ל.

זמן סוכותנו. חוברת ספרותית-הומוריסטית לשבועות. יוצאת לאור ע"י "ציונים" ו"לא ציונים" [חיים שלום חנוך]. תל-אביב, דפוס הפועל הצעיר, שבועות תרפ"ט. 28 טורים. עניני החוברת: ייסוד הסוכנות; איחוד "הפועל

ח

בינה גבירץ. מהדורה שניה. ירושלים, קרית ספר, דפוס סיון, 1963. 56 עמ'. בניקוד. יצאו כמה הדפסות.

חייק, גידי. אפשר להתפקע! קריקטורות מחיי הקיבוץ. הקדמה: מייק ליבנה. תל-אביב, המרכז לתרבות ולחינוך, תרבות וחינוך, דפוס יפת, 1966. 104 עמ'. יצא לרגל יובל החמשים לכפר גלעדי. הקריקטורות לוקטו מתוך עלון כפר גלעדי במשך עשר שנים.

חג שמח. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. תל-אביב, דפוס "ארץ", שבועות תרצ"ח. ללא מיספור עמודים [8 עמ']. קריקטורת השער [גזירת העליה]: יהושע אדרי. האחראי: ש. בן-לוי [ש.י. צביאלי]. בפנים השער: חוברת סטירית-הומוריסטית.

עניני החוברת: "סקירה עתונאית במלחמה הבאה בשנת 1950"; תורת הנשים; בדיחות ועוד.

חד-גדיא. עלון להתול ובדיחה. יו"ל בעריכת אמ"ר [מנחם רבי] וש[מואל] י[הושע] צביאלי. העורך האחראי: בר-רב [מנחם רבי]. ירושלים, דפוס "יהודה וירושלים", פסח תרצ"ג. 4 עמ' בתבנית גדולה. כל הכינויים הם של העורך.

החבר-אך שמח. לילדים ולנערים. המוציא לאור והאחראי: מ. גרין. תל-אביב, דפוס הנקדן, י"ח באדר ב' ת"ש/28.3.1940. 4 עמ' בתבנית גדולה. מצויר בצבעים ובחלקו מנוקד. הציורים מאת שמיר.

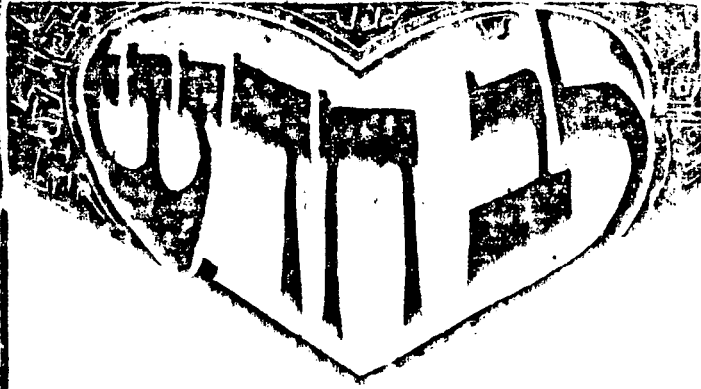
לאחר שנה נתווספה מעל השער השורה: "עתון ילדים" והתאריך מלפני שנה נמחק ע"י פס שחור. זהו למעשה גל' 2 של העתון: "אך שמח" (ראה שם) וגם שם נעשה דבר זה.

חבריה עליזה בבית. מבחר בדיחות מחיי הילדים בחוג המשפחה. כונסו ונערכו בידי א. אביובל [אברהם אבן-שושן] וא. גד [גדליה אמיתי]. הציורים מאת בינה גבירץ. ירושלים, קרית ספר, דפוס אשכול, חסרה שנת דפוס [1945]. 48 עמ'. בניקוד. יצאו כמה הדפסות. כל שלוש החוברות יצאו גם בשם: צרור בדיחות לילד (ראה שם).

חבריה עליזה בבית הספר. מבחר בדיחות מחיי הילדים. כונסו ונערכו בידי א. אביובל [אברהם אבן-שושן] וא. גד [גדליה אמיתי]. הציורים מאת בינה גבירץ. ירושלים, קרית ספר, דפוס סיון, 1963. 36 עמ'. בניקוד. יצאו כמה הדפסות. חבריה עליזה בין הבריות. מבחר בדיחות מחיי הילדים. כונסו ונערכו בידי א. אביובל [אברהם אבן-שושן] וא. גד [גדליה אמיתי]. הציורים מאת

חפץ הדבור אנו רשות, אלא זכות! —

בביתך, המאירי.

הזליכו חיליכם אצל כל איש איש
אשר פשעתי בכם
נשאו לכם לב רחום —
בביתך

הרצובן:

- (א) רחוב יצחק (ב) בית שלמה (ג) האומנים והאישיות (ד) אל
- ישראל המרכז (ה) ראוי לזכות (ו) מידע ספרותי (ז) לחם זמיר (ח)
- (ט) יצירות אחר תעם (פ) בין ארצות לארצות

שמונה.

ערב פסח תרפ"ד ירושלים.

השער: יהושע אדרי. כותרת המשנה בפנים: חוברת סטירית. האחראי: י. בן-אמוץ [ש.י. צביאלי].

עניני החוברת: דיונון (לאחר פטירתו); עשרת הדברות של קציני משטרת פלשת; ה"סדר" בעירית תל-אביב; סדר נשים; בדיחות; פארודיה על ספרו של אביגדור המאירי: "תנובה" ועוד. חד-גדיא. חוברת הומוריסטית. יו"ל ע"י [שמואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס מוזס, פסח תרצ"ח. ללא מיספור עמודים [16 עמ']. קריקטורות: יהושע אדרי. האחראי: ש. בן-לוי [ש.י. צביאלי]. נוסח השער בפנים: חוברת סטירית-הומוריסטית.

עניני החוברת: הטיור הערבי; כיבוש אוסטריה ע"י גרמניה; חג הבר-מצוה של האוניברסיטה; בפרלמנט התל-אביבי; בדיחות; הומורסקות ועוד.

חד-גדיא. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. יו"ל ע"י [שמואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס א. מוזס, פסח תרצ"ט. ללא מיספור עמודים [16 עמ']. קריקטורות: יהושע אדרי. האחראי: ש.י. צביאלי.

עניני החוברת: "הסקר" האירופי של היטלר, כיבוש צ'כיה; פרודיה לנאמו של איתמר בן-אבי ("אידקל בן נביא") על הקנטוניזציה של הארץ; איסור מכירת קרקעות; בדיחות; הומורסקות ועוד.

חד-גדיא. חוברת הומוריסטית. בעריכת [שמואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס "דיג", פסח ת"ש. ללא מיספור עמודים [16 עמ']. ציור השער: שלמה כהן. האחראי: ש.י. צביאלי. נוסח השער בפנים: חוברת הומוריסטית חד-פעמית. עניני החוברת: מלחמת העולם השנייה; "קדישא רבא" ו"הגדה של פסח" על מלחמת העולם השנייה, המעפילים, ראשית השואה ועוד; תרגום "פסח בארץ הרייך" לה. היינה (מתוך "הרבי מבכרך"); הומורסקות; בדיחות ועוד.

חד-גדיא. חוברת הומוריסטית. בעריכת [שמואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס א. מוזס, פסח תש"א. ללא מיספור עמודים [16 עמ']. האחראי: ש.י. צביאלי. נוסח השער בפנים: חוברת הומוריסטית חד-פעמית.

עניני החוברת: עליית הנאצים בגרמניה; שביתת פרומין; פרודיה ל"לשוננו לעם", דברי התול, בדיחות ועוד.

חד-גדיא. חוברת להתול ובדיחה. יו"ל בעריכת אמ"ר [מנחם רבי] ושמואליק [שמואל יהושע צביאלי]. האחראי: מ. רבי. תל-אביב, דפוס א. מוזס, פסח תרצ"ד. ללא מיספור עמודים [16 עמ']. קריקטורות: יהושע אדרי, נחום. כינויי המשתתפים: נר — מנחם רבי; נבלבנשטין — הנ"ל; מואבי — נפתלי רובינזון.

עניני החוברת: הספרות בקרקע; ה"פטיציה" של ז'בוטינסקי; מחזה: פרעה לאור היסטריקת 1934 — אף זה בעניני הספרות; הווי הישוב והפועלים; מעשי הנאצים בגרמניה; וייצמן וסילוקן מהנשיאות; בדיחות ועוד.

חד-גדיא. חוברת חד-פעמית לפסח בעריכת [שמואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס מוזס, פסח תרצ"ה. ללא מיספור עמודים [16 עמ']. קריקטורות: נח בירזובסקי; השער: יהושע אדרי.

מעניני החוברת: הגדת ארץ-ישראל (אירועי השנה בנוסח "הגדה"); קדושא רבא על יין ארבע כוסות (כנ"ל בנוסח ה"קידוש"); פירוש חדש להגדה הישנה (כנ"ל); הרביזיוניזם; שיר על בני ברק; הגדה לבנות ישראל; פרודיה על נוסח הכתיבה בעתון דתי; פארודיה למלאת עשר שנים לאוניברסיטה העברית ועוד.

חד-גדיא. חוברת להתול ובדיחה. בעריכת [שמואל] י[הושע] צביאלי. חד פעמית. תל-אביב, דפוס מ. שהם, פסח תרצ"ו. 12 עמ'. האחראי: בר-רב — ש.י. צביאלי. קריקטורות: יהושע אדרי. כינויי המשתתפים: שפיפון — שמואל שפי. כאן גם חתימות מפורשות.

עניני החוברת: הגזירות על היהודים בגרמניה ובפולין; פזמון מאת צבי גורדון; שידוכים ושדכנים (פרק בפולקלור היהודי); העליה "הבלתי-ליגאלית"; סטאלין ומוסוליני; בדיחות ועוד.

חד-גדיא. חוברת הומוריסטית בעריכת: [שמואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס מוזס, פסח תרצ"ז. ללא מיספור עמודים [16 עמ']. ציור

עמ'. האחראי: ש.י. צביאלי. קריקטורות: וולף, נח בריזובסקי; גברי.

עניני החוברת: פרודיה לשיבות ועדת החקירה האנגלו-אמריקאית; מעשיה לפסח עפ"י ההומור-רסקה בשיר של א. אלמי; הומורסקות; בדיחות ועוד.

דניאל פרסקי משתתף כאן בשמו המפורש וכן בכינויים: ד.פ. — דניאל פ.

חד-גדיא. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. חסר מקום הדפוס ושמו [תל-אביב], פסח תש"ז. 20 עמ'. "בגליון זה — דניאל פרסקי". קריקטורות.

הומורסקות ובכללן: יחיא מכרם התימנים כותב לסעדיה בארץ קולומבוס מאת ז. גבור, בני ישראל על שפת ים סוף מאת משה נאדיר בתרגומו של אפרים דוידסון, בדיחות ועוד.

חד-גדיא. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. העורך: ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס מוזס, פסח תש"ח. 16 עמ'. קריקטורות: יהושע אדרי. האחראי: ש.י. צביאלי-בייבה.

עניני החוברת: הומורסקות מאת דניאל פרסקי; אמרות-עם מאת יוסף נוימן; פסח בין הקראים מאת סעד פתחי הקראי; פנטסיה "מבעד לחרכים" מאת צבי לבנון; בדיחות ועוד.

חד-גדיא. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. העורך ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס מוזס, פסח תש"ט. 24 עמ'. קריקטורת-השער: עשר מכות של זמנו. האחראי: ש.י. צביאלי-בייבה. עניני החוברת: יחיא בצבא (הומורסקה) מאת זאב גבורי; מנהגי פסח אצל שבטים נידחים; אגדתא דפסח בנוסח תימן; סיפורי מעשיות על דניאל פרסקי; מזמונים מאת אברהם הולצמן; בדיחות ועוד.

בין המשתתפים בכינויים: ש.א. רציני — שמעון ארנסט; מל"ן — משה לוי נחום. המשתתפים בשמותיהם המפורשים, מלבד הנזכרים לעיל: דוד לבסקי; מאמרות מאת חנה ויטלין בתרגום מאנגלית; דניאל פרסקי; שרה פריד ועוד.

חד-גדיא. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס א. מוזס, פסח תש"י. 16 עמ'. קריקטורת השער:

עניני החוברת: "הסדר" החדש באירופה (קריקטורת-שער); פרודיה לשיבת מועצת עירית תל-אביב; עניני מלחמת העולם השנייה; הומורסקות; תרגום הומורסקה מאת ב. קובנר (יעקב אדלר); בדיחות ועוד.

חד-גדיא. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, פסח תש"ב. ללא מיספור עמודים [8 עמ']. האחראי: ש.י. צביאלי.

"הסדר" החדש באירופה (קריקטורת-שער); הומורסקות; בדיחות ועוד.

חד-גדיא. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. ירושלים, דפוס פנחס אבן, פסח תש"ג. ללא מיספור עמ' [16 עמ']. קריקטורת השער: "הסדר" של היטלר הופרע. האחראי: ש.י. צביאלי. מעל השער: גליון יובל 1943-1933.

בין המשתתפים בכינויים: לץ — צבי קרול. בשמות מפורשים: צבי גורדון וזאב גבור.

עניני החוברת: בדיחות העשור; הומורסקות (בין היתר: מכתב סעדיה התימני למזל אשתו — על חזית בנגזי), בדיחות ועוד.

חד-גדיא. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. ירושלים, דפוס פנחס אבן, פסח תש"ד. ללא מיספור עמודים [16 עמ']. קריקטורות: יהושע אדרי. האחראי: ש.י. צביאלי.

עניני החוברת: "סדר" של פסח (מספורי חסידים); פסח בקוקז; הומורסקות; בדיחות (גם מעניני המלחמה) ועוד.

חד-גדיא. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. ירושלים, דפוס פנחס אבן, פסח תש"ה. ללא מיספור עמודים [16 עמ']. האחראי: ש.י. צביאלי. קריקטורת השער: בעור "חמץ" בגרמניה של 1945.

עניני החוברת: פסח תימן; פסח אצל הקראים; הומורסקות; בדיחות (גם מעניני המלחמה) ועוד. מצויים עתקים בהם נדפס השער בשחור ואילו אחרים בכחול ושחור.

חד-גדיא. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. בגליון זה: דניאל פרסקי. תל-אביב, דפוס מוזס, פסח תש"ו. 16

ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס ירום, פסח תשט"ו. 16 עמ'. האחראי: ש.י. צביאלי-ביבה.

עניני החוברת: סגירת תעלת סואץ (קריקטורת-שער); צנע; הכנסת; הפקידות הממשלתית; בדיחות מימי הבריגדה; הומורסקות; פזמונים; בדיחות ועוד.

בין המשתתפים בשמותיהם המפורשים: אברהם לבסקי; אריה יצחקי; דניאל פרסקי; אברהם הולצמן; דוד לבסקי ובכינויים: ד.ל. — דוד לבסקי; י.ז. — יוסף זימן.

זד-גדיא. ספר בדיחות. חסרים מקום ההופעה והדפוס, שם המלקט ושנת ההופעה [פסח תשט"ז/1956]. 94 עמ'.

חוגיאלה בארץ הפלאות. אופירה בשלוש מערכות ופרולוג. [ערוכה בידי עזריה אלון — בית השיטה ואהרון חפץ — בית הערבה. חיפה, תשרי, תש"ז]. 29 עמ'. בשיכפול. בשער האחורי: "תנועת הנוער הלומד בא"י, המחנות העולים, המחנה חיפה, כ"ה בתשרי תש"ה." "האופירה הוכנה להצגה בכ"ה בתשרי תש"ה ולא זכתה להיות מוצגת. הצריף נשרף, ועוד עתה מעלים צלילה את זכרו. תהי נא למזכרת לו ושתזכה להיות מוצגת בבית הבנוי" (מתוך ההקדמה).

חוחלובקין, שלמה. הבהבים קטנים לנוער. תל-אביב, הוצאת תריס מואר, בדפוס צ. ו.ש. חוחלובקין, אפריל 1953. 20 עמ'. פזמונים הומוריסטיים לנוער "עם מוסף פרוזאי לזקנים".

חחומה. עניני בטחון והגנה. א' אלול תש"ו. הודעה על דף אחד מטעם ה"הגנה": תוצאות החיפושים בשדות-ים: בלעו "צפרדע" — —

רמו, שהחיפושים בקיבוץ בימי המאבק לא העלו כלום.

חומר סטרילי. העורכים — שני הנערים [בצלאל בליי וברוך נחתומי]. תל-אביב, מגן דוד אדום, [תש"ג], 15 עמ' בשכפול. קריקטורות: גרטה רוזנטל-לוינסקי.

פזמונים, הומורסקות ועוד מהווי מגן דוד אדום. חזוניה. מוסף היתולי לפורים. העורך: איצ'ה

יואל מרקוס. העורך האחראי: ש.י. צביאלי-ביבה.

מעניני החוברת: הווי המדינה; מרבד הקסמים; פרודיה לשיר: "מוטי מוטי"; הומורסקות ובדיחות.

בין המשתתפים: דניאל פרסקי (בחתמתו המפורשת וכן בכינוי: דניאל פ"י, ד.פ.); אברהם הולצמן; זאב גבור; דוד לבסקי ועוד.

חד-גדיא. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. העורך ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס מוזס, פסח תשי"א. 16 עמ'. קריקטורת-השער: קריעת הים בתשי"א. העורך האחראי: ש.י. צביאלי-ביבה.

מעניני החוברת: אהבה בעיני עמים; על הבורסה ברחוב לילינבלום; פרודיה לשיר "היו זמנים"; הערכת פעלו הפיליטוניסטי של דניאל פרסקי; הומורסקות; בדיחות ועוד.

בין המשתתפים בשמותיהם המפורשים: דניאל פרסקי; אברהם לבסקי; דניאל פרסקי (גם בחתמה: ד.פ.); ד. לבסקי; אברהם הולצמן; יהודה לקס; ע. בן-חורין ועוד.

חד-גדיא. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. בעריכת ש[מואל] י[הושע] צ[ביאלי]. תל-אביב, דפוס אלכסנדר מוזס, פסח תשי"ג. 16 עמ'. קריקטורות. האחראי: ש.י. צביאלי.

עניני החוברת: מות סטאלין; אוסף של מעשים שהתרחשו במדינתנו; פיליטון "על רקע צבאי-חיילי"; הומורסקות; פזמונים; בדיחות ועוד.

בין המשתתפים בחתמתיהם המפורשות: דניאל פרסקי; אברהם לבסקי; אברהם הולצמן; יואל אליגור; דוד לבסקי; תרגום הומורסקה מאת משה נדיר על ידי אהרן ויסמן ועוד.

חד-גדיא. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס ירום, פסח תשי"ד. 16 עמ'. האחראי: ש.י. צביאלי-ביבה.

עניני החוברת: פזמונים מעניני היום; פרודיה על השיר "שובי אלי"; הומורסקות; בדיחות ועוד. בין המשתתפים בחתמות מפורשות: אברהם לבסקי; אברהם הולצמן; דוד לבסקי; דניאל פרסקי ובכינויים: י.ז. — יוסף זימן.

חד-גדיא. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. בעריכת

העיתון

העורך: איננו
ירושלים,
י"ד אדר"ב, תרס"א.
סדר ההוצאה
חמשה גרשים

עוון סוריוני, נעמי, טימי, אטימי ולנומי

התבין : מלגמות אנדרמוסיא; מלוח סנוח; בניך בוניך (שיר) — מסורר ההוה; מלגמות; על המדינה; עקונות השפטון המדורי —
ש ש ט ש ח ו נ ; כועד הצירים (מחנות) — ס ע ס ו נ י ס ל ס ו נ י ; טקס הכתרת הרבנים ; מערכת (חיון
במערכת) — מסבלוף; מאתונח; סכחבים טיפו; מלגמות אתרונות; בודעות.
מלגמות; למנע לכני קורח — א ס ר י ו ס י מ ר ; שיר הנגנת — גנן חדש; חקירות במקרא — חקרן.

אוסישקין:
מעיתם בהשבון

בעמוד הראשון ברכה האחרון

נחזור עבוד הבודעות, מתוך חסון סדרוהו הפועלים
חדש, ויה מה שיצא :

ראו כי גדולים אנהנו

אנו סניסים את כננו תולד בכריתו של א"מ, עמי
שיטת בן ישראל טמס. חילמים נערכים עיי ה'בן דוב.

במקום כל הזמנה פרטית

נחבילו ספרים חדשים בתרבות. באנודת הנישים —
הלבישה כללית. אספר למצוא גם את הפועל
הצעיר. על הפרק; הסוכות העומרות להשכר.

ארצנו

ספר דקדוק חדש: היית אצל מורוסס;
איהת אצל מורוסס. נהיה אצל
מורוסס, בלית נצף נגינה והרצאה במסיכולוגיה:
שעורי הערב אינם טיפך.

מעמו וראו!

נצא אצלנו סכח גדול של זבל חימי
לפנות ל"דואר היום"

ברכה לעירינו אפרים חון והנהג לאבטור-

מוביל פנשואיתם: כנו בית כהל אכוב
בן ארבעה חדרים וכטבת ואכטפ.

יש להשיג משלוח מנות

לד"ר קרוזנר: עיין השלח ועיין הרעיון
הפשיחי ועיין ה הדות זאהאנושיות ועיין היסטוריה
ישראלית וכ'.

לזבוסים קי: לא נכה לכני, דא רמו
עיני ולא הלכנו בגדלות ונפלאות ספני.

לליסה: מה אדיר שמי בכל, "הארץ".

לזער הסיוע: עוד ישבו זקנים וזקנות
כרחובות ירושלים.

פמטבת הפועלים כירושלים: "הפרוטני" לחם חוקי.

לסופרי דואר היום: חננו די חננו
כי רב שכענו כיו.

ילקוט הומור מספרות העולם, הספרות העברית והיידית.

חינוך בעיני הקריקטורה. [ליקט וערך]: ה. רו [צבי זוהר]. תל-אביב, ספרית פועלים, הוצאת הקיבוץ הארצי השומר הצעיר, מרחביה, דפוס גרפיקה תל-אביב, 1965. 160 עמ'.

ילדים, הורים, מחנכים, מורים בעיני הקריקטורה העולמית.

— החינוך בעיני ההומור חלק ב'.

חמדיה. מה נשמע. עלון חמדיה מס' 240 [גל' פורים], י"ז באדר תשכ"א/3.3.61. 2 עמ' בשיכפול. קריקטורות.

הווי הקיבוץ בראי ההומור, הסטירה והקריקטורה.

הומור בחצי גרוש. עלון הומוריסטי חד-פעמי. בעריכת שמואליק [שמואל יהושע צביאלי]. תל-אביב, דפוס מוס, סוכות תרצ"ח. 4 עמ' בתבנית גדולה. קריקטורות: יוסף בס. האחראי: ש. בן-לוי [ש.י. צביאלי].

משתתף בכינויים: א. סתינמן — מנחם רבי. עיני העלון: פולמוס ה"חלוקה"; היטלר-מוסוליני; תרגום הומורסקה של י. טונקל: "להתחתן או לא להתחתן"; פזמונים; בדיחות ועוד.

חמר-גמל. ירחון התולי. שנה ראשונה, גליון א', ירושלים, י"ד ניסן התת"מ [תרס"ט/1909]. האחראי: בן אב"י. 8 עמ'.

למעשה לא היה לאיתמר בן אב"י חלק בעתון, על אף חתימתו המפורשת בשער העתון. העורך למעשה היה ישעיהו קרניאל, שנודע לאחר מכן בכינויו "עזמות" והחתום בעמ' 4: י. קר.

פרודיות על אליעזר בן יהודה ואיתמר בן אב"י, תגובות הומוריסטיות עוקצניות על הישוב, העתונות והספרות. החידוש כאן בקריקטורות, שהן משל ארנולד לחובסקי, המורה לציור בבית הספר "בצלאל" בירושלים.

מהדורה חדשה של העתון, בצירוף מבוא מאת ג. קרסל ובהוצאת "מזכרת", יצאה בתש"מ/1980, בתל-אביב.

חמש מאות (500) בדיחות. ערך: מתתיהו גורי. תל-אביב, הוצאת "הפוקט הטוב", דפוס מל"ן, חסרה

צ'יזבאטיק [יצחק אלפסי]. חסר מקום הדפוס ושמו [תל-אביב, דפוס לידור], אדר תש"י. 8 עמ'. הציורים: שולמית [וינר].

הוספה לבטאון נוער המזרחי "חזון", שנה ו', גל' 3.

בין המשתתפים בכינויים: העורך (כינויו: הצעיר דלפון; חבר השוויצערס; הויקר; ויזתון; איצ'ה פיצ'ה; פלפותא); צביאלה — יצחק צפורי; פשיטון — זאב המר; שמחה — וייסמן; פרופ' לובצקי — יצחק לובצקי; ל. הר-ששון — לאה רוזנברג; א. עכברוש — אליהו מייזליש.

פזמונים ופרודיות לפורים וכל שאר חומר הומוריסטי מהווי התנועה הדתית.

חזית הביסקויט. עלון סטירי-הומוריסטי לעיני דיומא. ירושלים, הוצאת "אץ קוצץ", דפוס התחיה, כסלו תרצ"ג. 4 עמ' בתבנית גדולה. [העורכים: צבי קרול ויעקב רוניק].

העורכים השתתפו בכינויים: בקי — יעקב רוניק; לץ — צבי קרול.

עיני החוברת: השביתה המפורסמת בבית החרושת לביסקוויט פרומין ונסיון שבירת השביתה על ידי הריוויזיוניסטים; פרודיה למאמרו הנודע של ז'בוטינסקי: "כן לשבור" (את השביתה); מיומנו של מפיר שביתה מאת דניאל פרסקי, שעשה אז בארץ; פזמון וכל שאר חומר פארודיסטי על השביתה.

חי וקים. עתון התולי-ספרותי מצויר. דגניה ב' שושן פורים תרפ"ח (1928). 28 עמ'. בשיכפול. הדפסה חדשה.

מהווי הקבוצה.

חיוכי הנצחון. העורך: ארנון הדר. חסר מקום דפוס [תל-אביב], דפוס פירסט ובנו, חסרה שנת דפוס [תשכ"ח/אוקטובר 1967], 32 עמ'. על המעטפה החיצונית: "עצום!!! משגע!!!, מבחר מצויין של בדיחות שלא ישכחו לעולם". על השער החיצוני גם קריקטורה של נאצר וחוסין.

בדיחות על מלחמת ששת הימים.

החינוך בעיני ההומור. [ליקט וערך]: ה. רו [צבי זוהר] תל-אביב, ספרית פועלים, הוצאת הקיבוץ הארצי השומר הצעיר, מרחביה, הדפוס החדש תל-אביב 1959. 226 עמ'.

גזירות העליה; התעשיה בארץ; פיליטונים
ובדיחות.

כינויי המשתתפים: — עק — ש — יעקב אשר
לויסון; מהיכתייתי — הנ"ל; לא"י — הנ"ל;
בן ר"ל — אברהם גורדון.

חצים. להומור ולסטירה, בעריכת ש[מעון] שפיגל.

[א]. פורים תש"י. תל-אביב, דפוס הארץ, פורים
תש"י. 8 עמ'. קריקטורות.

בין המשתתפים בכינויים: העורך בחתימה: ש.
אספקלרי וכינויים מפורשים: אלחנן אינדלמן.

עניני החוברת: בדיחות והומורסקות; דברי
הימים בראי הקריקטורה; אמרות של אישים
מפורסמים, תרגום הומורסקה מאת ויקטור
אוברטיין: "אחשורוש" ועוד.

[ב]. פסח תש"י. תל-אביב, דפוס מוזס, פסח
תש"י. 8 עמ'. קריקטורות.

עניני החוברת: הומורסקות מאת וו. פודר, פרנץ
מולנר והעורך (בחתימת: ש. אספקלרי); פסח
בפולקלור היהודי; מאורעות ואישים בקריק-
טורה; אמרות; בדיחות ועוד.

3. מופיע פעם בחודש, תל-אביב, דפוס ספר,
אפריל 1950, ליום העצמאות. 8 עמ'.
קריקטורות.

עניני החוברת: הומורסקות מאת ו. ליכטנברג,
איון פרוטקוב והעורך; סידרת מנוחין; אמרות
בדיחות ועוד.

4. מופיע פעם בחודש. תל-אביב, דפוס ספר, מאי
1950, לחג השבועות. 8 עמ' קריקטורות.

עניני החוברת: הומורסקות מאת י. סטצ'נקוב,
רודה רודה, א. פולגר, אויגן הולטי והעורך; לחג
מתן תורה; בדיחות ועוד.

חרוסת. עתון ספרותי-התולי לפסח. העורך הראשי
והאחראי — איננו באמריקה [א. גורדון]. תל-
אביב, דפוס תל-אביב, ערב פסח [תרפ"ח]. 8
עמ'.

עניני החוברת: פרודיות לדרך כתיבתם של
איתמר בן אבי ("איתמר בן אמי"), דוד זכאי
("בן זכאי"), אורי קיסרי, עזמות — הפיליטר-
ניסט של "דואר היום" ("צלמות"); סיפורים
ובדיחות מעניני דיומא; הומורסקות ועוד.

כל הכינויים הם של העורך.
החרטומים. חוברת ספרותית-הומוריסטית. יוצאת

שנת דפוס [אדר ב' תשי"ט/אפריל 1959]. 98
עמ'.

חמש עשה שנה. בתוכנו. כפר סאלד, תשי"ח. 21 עמ'.
בשיכפול. 26 פזמונים הומוריסטיים מהווי כפר
סולד. בעמ' 21: רשימת מחברי השירים
והלחנים. עיטורים לשירים.

חיקים, משה. זוטות הומוריסטיות. תל-אביב, הוצאת
ניב, סידור במיסדרת "המבצע", תשכ"ז/1066.
78 עמ'.

[חנן, חיים שלום]. השביתה הראשונה. מפני מה
נוהגים בישראל לאכול בשבועות מאכלי חלב?...
בדיחה עממית. תל-אביב, דפוס "הארץ", תרפ"ז
(1927). 16 עמ'. חתום: ח.ש. איש-ביתה.
בראש השער: לחג השבועות.

חפר, חיים. תחמושת קלה. פזמורים. רישומים.
מהדורה חדשה. תל-אביב, הוצאת הקיבוץ
המאוחד, תשט"ז/1955. 104 עמ' בניקוד.
על מלחמת השחרור.

חץ וקשת. עלון להתול ובדיחה. יו"ל בעריכת אמ"ר
[מנחם רבי] ו[שמואל] י[הושע] צביאלי.
ירושלים, דפוס יהודה וירושלים, ל"ג בעומר
תרצ"ג. 4 עמ' בתבנית גדולה. האחראי: בר-רב
[שמואל יהושע צביאלי].

עניני העלון: התנפלות פלוגות "הפועל" על
תהלוכת בית"ר בשביעי של פסח ותפקידו של
ליפא לויתן בהוקעת מעשה זה; ריפורטאז'ה
סטירית על שביעי של פסח; מתוצאות מפקד
האוכלוסיה בארץ (הומורסקה); בן גוריון
ומלחמתו בפולין בריביוניסטים; הומורסקות
ועוד.

בין המשתתפים בכינויים: פרופ' זוכמיר —
מנחם רבי; נר — הנ"ל; יזיק — ישראל;
קרקובסקי; טוביה הצוחק — חנה גוטספלד;
שמואליק — שמואל יהושע צביאלי.

חצי המלכות. [העורך: יצחק טריווקס]. תל-אביב,
דפוס קואופרטיבי אחדות, פורים [תרפ"ט]. 8
עמ'. קריקטורות: חוג'ה [נחום פאליי].
עניני החוברת: תמונות "מלכות" פורים
(צילומים); מגמתנו ("אדיר חפצנו: להכעיס");
מגילת אסתר נוסח תרפ"ט (סיוע, כנסת ישראל);

מעניני החוברת: "מאמר ראשי" המקיף את אירועי הישוב; פזמון על הלהיט השגור אז: "בובליצ'קי"; מחזה סטירי על הפרוטקציוניזם במשרדים; פרודיה לסיפורי חסידים; הומורסקה על ה"כוכבים" באמנות; פולמוס "מאזנים" "כתובים"; מחזה סטירי על נשפי פורים; ממשלת בריטניה והבית הלאומי; שיחות חולין של תלמידי-חכמים ועוד.

לאור על ידי חרטומי מצרים [חיים שלום חנוך]. תלאביב, דפוס קואופרטיבי הפועל הצעיר, פסח חרפ"ט. 32 עמ'. ציורים. המשתתפים בכינויים: Chaos — חיים ליב חריפאי; חתי — פסח גינזבורג; א.ה. — א. הורביץ; סתם מקשן — אהרן ליטאי; א.ל. — אברהם לב; ב.ס. — ברוך טופניקר ובחתימות מפורשות: צבי גורדון וא. הורביץ.

ט

פעמית, בעריכת שמואליק [שמואל יהושע צביאלי]. תל-אביב, דפוס לאומי, שבט תרצ"ז/י- נואר 1937. [8 עמ'].

האחראי: ש. בן-לוי [שמואל יהושע צביאלי]. קריקטורות: יהושע אדרי.

עניני החוברת: ביקורו של טוסקניני וההמולה סביבו אף ההומור והסטירה כאן בנושאים אחרים ממוקדים סביב מוסיקה וניצוחו של טוסקניני.

טמפו. ירחון להומור, חידודים וקריקטורות. העורך: ע. מצרי. תל-אביב, דפוס "יחיעם". כל חוברת היא בת 64 עמ'.

בשער הפנימי: "הירחון המשעשע, המביא את הצחוק לביתך". שם העורך מפורש בעמ' 2, מגל' 2 ואילך.

שנה ראשונה, מס' 1, יולי 1965.

מס' 2, אוגוסט 1965

מס' 3, ספטמבר 1965

מס' 4, נובמבר 1965

מס' 6, דצמבר 1965.

מס' 6, ינואר 1966

מס' 7, פברואר 1966.

עניני החוברת: דברים שבינה לבינו וגם ריקלמה למשקה בשם זה.

ט.ל.ח. — טעות לעולם חוזרת בפי תלמידים. ליקט וערך: אביב עקרוני. קריקטורות: זאב [יעקב פרקש]. תל-אביב, עקד, דפוס אורלי, חסרה שנת דפוס [תשכ"ב]. 76 עמ'. טעויות מבדחות של תלמידים, ממויינות לפי נושאים.

טוויין, מרק. האיש שקלקל את כל העיריה. תירגם י. בן-יעקב. תל-אביב, הוצאת "ידיעות אחרונות", דפוס אות חיפה, [דצמבר 1946]. 64 עמ'.

— ספרון ידיעות אחרונות מס' 43. [טוקר], נ[פתלי]. מגילת בן גוריון. [תשי"א/1951]. שלושה דפים בצד אחד בצורת מגילה מגוללת. סטירה, בנוסח המגילה, נגד בן גוריון, מפא"י וההסתדרות.

לרגל הבחירות לכנסת השניה, נאמר בשולי "המגילה": "הצביעו בעד ת, [תנועת החרות] שלא כרעה ברך לא לבעל ולא למלך בן גוריון". [טוקר], נ[פתלי]. מגילת בן גוריון. פורים תשי"ב.

שלושה דפים בצד אחד, בצורה מגוללת. סטירה, בנוסח המגילה, נגד מפא"י, בן גוריון, ההסתדרות והממשלה. מהדורה שניה של ה"מגילה" מהשנה הקודמת, שיצאה לאחר הבחירות ובה שינויים בהתאם לאירועי הזמן. טרסקניני. חוברת הומוריסטית-סטירית. הוצאה חד-

אחרונות", שהוציאה אגודת הסטודנטים בטכ-ניון. "ידיעות" שונות ובראשן: "ממשלת ישראל הכריזה הבוקר על גילוי בית המקדש הראשון מתקופת בית שני" וכיוצא באלה הידיעות. העתון "ידיעות אחרונות" הגיש למשפט את אגודת הסטודנטים ולבסוף התפשרו, שכן עתון זה מסייע הפצת העתון.

ידיעות אחרונות. ירושלים, התנועה הכללית של הנוער החלוצי בישראל, הבונים — התנועה המאוחדת, מחנה ירושלים. [פורים תשי"ב]. 3 עמ' בסטנסל. יצא לאור בעזרת המחלקה לענייני הנוער והחלוץ של ההסתדרות הציונית.

יומן גבעת ברנר. פורים תשכ"ה. [14 עמ']. סטנסל. העורכת: תמר רודנר. המשתתפים: טשי — יצחק תדמור (מקודם: טשנר); תדי(מור) — יצחק תדמור; כל יתר החומר הוא משל עמוס רודנר. ליומן פורים זה מצורפת הוצאה מיוחדת "רצינית" מיומן המשק, מס' 4847, ט"ו באדר תשכ"ה/19.3.1965.

כאן פרודיה על "מי מכיר את יוסף ג'" לחיים גורי; מהווי המשק.

יומן גבעת ברנר. פורים תשכ"ו (4.3.1966). [5 עמ']. ענייני המשק בנוסח היתולי.

יומן גבעת ברנר. פורים תשכ"ו/4.3.1966. 12 עמ'. סטנסל. העורכת והמעטרת: תמר רודנר. מהווי המשק בנוסח היתולי.

יוסף ב"ר תנחום ירושלמי. מכתמים על היין. יוצאים לאור ע"י א[ברהם] מ[איר] הברמן. ירושלים, דפוס "הארץ" תל-אביב, תש"א. בניקוד ובתבנית זוטא.

המחבר חי במאה הי"ג במצרים וחיבר מכתמים אלה בהיותו בן ט"ו. הם מתפרסמים לראשונה מתוך הדיוואן שלו. נדפס בחמשים טפסים. ראה עוד: הברמן, א.מ.

יחץ. הגדה היתולית. כשר לפסח. הוצאת "בדיחותא" תש"ז [מאת אפרים דודון].

למעשה זוהי: "הגדה בלתי מפלגתית" (ראה

ידיעות אחרונות. העורך: שמואל יהושע צביאלי. האחראי: א. אבולעפיה. תל-אביב, דפוס מוזס, 1 אפריל 1935/כ"ז אדר ב' תרצ"ה. 2 עמ' בתבנית גדולה של עתון יומי. הוספה לדואר הכלכלי והכספי מס' 44. ב"עתון" כל המדורים הרגילים של עתון יומי בנוסח של האחד באפריל.

ידיעות אחרונות. חד-פעמי. בעריכת ש[מואל] [יהושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס אלכסנדר מוזס, ראשון לאפריל [1937]. 4 עמ'. בתבנית גדולה. קריקטורות: נח בריוזובסקי. ב"עתון" כל המדורים הרגילים בעתון בנוסח של האחד באפריל.

ידיעות אחרונות. מאת: ש. מוני [חיים שלמוני]. האחראי והמו"ל: שמואל יהושע צביאלי. תל-אביב, דפוס א. מוזס, ראשון לאפריל 1938/כ"ט אדר ב' תרצ"ח. [4 עמ']. בתבנית גדולה של עתון יומי. המדורים הרגילים של עתון יומי בנוסח של האחד באפריל.

ידיעות אחרונות. חד-פעמי. בעריכת שמואל יהושע צביאלי. תל-אביב, דפוס מוזס, ראשון לאפריל 1939. [4 עמ']. בתבנית גדולה. ב"עתון" כל המדורים הרגילים בעתון יומי בנוסח של האחד באפריל.

ידיעות אחרונות. מוסף לשבת וערב פורים. בתוך: ידיעות אחרונות י"ב אדר תשי"ג/27.2.1953. עמוד היתולי. "ידיעות" והומורסקות. **ידיעות אחרונות.** עתון הערב של המזרח התיכון. העורך: ש. שמואלביץ. תל-אביב, י"ד אדר תשי"ז (1957). 2 עמ'.

עתון היתולי במתכונת העתון: "ידיעות אחרונות" ובו "ידיעות" וכל שאר "מדורי" העתון, לרבות תמונות.

ידיעות אחרונות. הוצאה מיוחדת. האחד באפריל 1971. 2 עמ'. צילומים.

מהתלה לאחד באפריל. עתון דימוי "ידיעות

ירושלים
י"ד אדר"ש. עת"ו.

סדר כל גליון:

כא"ו חמס נשירות. כרוסית 12 קפ.
ביתר הארצות, לפי הערך.

תן הענינים:

- להציל מן הגולה (י"ד) - ליתורים. תלגרום.
- העגל והמסכן בירושלים, וקרקסות סבולות, על הסתנות, סכוכ גלגל -
- ברוסיות ואחרות, גאוס כחגיג -
- בן-קוצואל, כחה של השוכות -
- בן-דג-דג, החישי עם חסונות, (פרודיה להצני"י).
- פעל כגדל אחת בית, סר ים.
- בעלם החלוקה -
- קדובץ, תלגרום אחרונים, ידעות סקומיות, ידעות ספרותיות, תקני סעיות, מדועות.

י"ד אדר"ש:

ק"ל סילמן.

תהיה רחוקה!

עתון חשמתני.

"כי לדגדגך אני בא ו"
(מפיו מן החיים הארצי-א לייז)

להעוֹלָה מן הגוֹלָה!

י"ד אדר"ש.

הישלחתך הצגטרלגויה והכאת מאתה חפן פרין לנטע יער פרין? ויהתבונן בגמנסיה הבנויה בטעם אסיה ולבדק השבונות אצל ישטין ואת הלאו שלגו וה"הן" ולבקש מבתיכו יפו עזר לערך לה מכתב חוזר א לא גרינפויס ודרונוב יגדל כחם ויניב? או ישמא באת לארין חלב רבש מק"ק ורשו עם שלום איש? להיות עורך ה"דער פארדעם" ז"ל אצל ה' שרזלי וכקדל להוציא דבה על ישראל בארצו כי הוא מתגאל במלים זרגוניות לרקבות ב"פ, בירושלים ובמושבות? או אולי באת, או דילמא?

בזכות ה"הינת", או בשביל מה? או ישמא איש "לכבי" ומשוישי באת מקום משכן הנשיא, מק"ק קולוניא רבות? הוי, אלי, איך לא פרהה נשיתני? אקר גא מה פולטיקתך ויזד? והראני מה יש על חוד מגן דוד מפעשי בצלאל? ומה פסדור אשר אתך - "הלל" בגרמנית, בלשון של זהריות פסגנון, פטקט ובזהירות לגמרו עד מעשי הועד הפועל, בגאום קרונרבי ובתשובה לשואל? ומה מסתורין של מסחרך? וכמה, ידדי תקבל שקדך?

אלהים עמך מה ישמך? ומה יכף באת פתאום ועמה מאירוסא או אמריקה מבוטשאטש או זכרינקא ואילי מאוסטרליה ולבא לפומא לא גליא? פישט את הפעיל נא ישמא באת מוילנא ומכתב אצלך מרי חיים עוזר על קפת החלוקה להיות חוזר? או ישמא נשלחת ידדי, אלי, אלי, אל "הידי" להציין ב"פ, אחזקה" בוא ואראך את הקזוה ואיך בנינו כל הפתים - בערבים ויהודים מועמים ואיך ישרנו ההדורים, ואיך טבלנו במו עכורים עד מתנים, אך איש נקבד, פדיע תחריש באלו בנושך פיטורה?

ישראל על ידי חבר מהנדסים אזרחים. [העורך: אהרן זאב בן ישי]. תל-אביב, דפוס "הארץ", פורים תרפ"ח. 16 עמ'.

סטירות על "אגודת ישראל", הפורשת מ"כנסת ישראל", פרודיות על דו"ח האכסקוטיבה לוועדת המנדטים שעל יד חבר הלאומים, ישיבת מועצת עיריית תל-אביב, לנוסח כתיבתם של דוד שמעוני ודוד זכאי; סכסוך הקטיף בפתח-תקוה; זכיון ים המלח כנושא לסטירה; הצגות התא"י וה"אהל".

ים המלח. קונטרס לסטירה, להומור ולקריקטורה. כלי מבטאה הרשמי של ממשלת סדום. בעריכת אפרכסת [אהרן זאב בן-ישי]. תל-אביב, הוצאת "פרה אדומה", דפוס א. איתן וס. שושני, פורים תר"ץ. 36 עמודות.

המשתתפים בכינויים: נפשן — ישראל דושמן; אשמדאי — ע. שפרלינג; מנשה הרווק — מנשה פולק. היתר או בכינויים שלא פוענחו (רובם של העורך) או בשמותיהם המפורשים (בנימין כספי, מ. תאומי).

עניני החוברת: מאורעות תרפ"ט, דו"ח ועדת החקירה וגזירות פספילד; פרודיות לזכרונותיו של נחום סוקולוב ולכתיבתו של איתמר בן-אבי; יצירת מפא"י על ידי מיוזג אחדות העבודה והפועל הצעיר; מן הפולקלור המלוח של "הימים ההם" (ימי המאורעות).

יעל. חוברות יעל [יחידה עברית להובלה]. חוברת שניה. [תל-אביב], 1943. 9.4. 30 עמ'. בשיכפול.

קריקטורות מהווי היחידה. "מרבית הקריקטורות נרשמו ע"י מ. קירשנצוויג (מ.ק.), מיעוטן ע"י ר. דוידוביץ (ר.ד.) וש. אושרוביץ (ש.א.). חוברת זו הנה המשך ישר לחוברת-הקריקטורות הראשונה, מוגשת לחברים במלאת שנה ליקום יחידתנו".

הקריקטורות נתפרסמו תחילה בעתון היחידה. **יעריי-הוכוולד,** אברהם. מסכת (עלבון) (ות) עם פירוש רש"מ (מ"י ותוספות (יוקר). ירושלים, פורים, תשכ"ב (1962). 5 עמ'. בכתב של סופרי סת"ם.

"המסכת" היא באמצע העמוד ומשני הצדדים ה"פירוש" ו"התוספות". סטירה בנוסח הגמרה על פרשת לבון, יחס בן-גוריון ומפא"י לכל הענין.

שם), שיצאה שנה לפני כן. הטפסים שלא נמכרו עוטפו במעטפת חדשה ובשם חדש. המחבר לא טרח אפילו להוציא מטפסים אלה את השער הקודם, שנשאר אף הוא.

יחץ. י הודיה. ח וסניה צ' מברלניה. חוברת חד-פעמית להומור וסטירה. בעריכת ח[יים] שלמוני. תל-אביב, דפוס "ארץ", פסח תרח"ץ. 10 עמ'. קריקטורות: נח בירוובסקי.

המשתתפים בכינויים: אליעזר כ. — אליעזר כרמי; דוקר — חיים שלמוני.

עניני החוברת: עתוני הארץ, סופרים ועתונאים; מאורעות העולם (ברית היטלר, מוסוליני ויפן) משתקפים בקריקטורה על השער.

מצוייה מהדורה שניה, שצבעה בשער הוא כחול ואילו בראשונה — אדום. וכן תוקנה הכותרת לקריקטורת השער: בראשונה: "משחקם של היטלר מוסוליני ונציג יפן ומסתכליהם" ואילו בשניה נמחקה האות "ו" מהמלה "ונציג".

ילדי ישראל צוחקים. ליקט וערך: מיכאל מרגולין. תל-אביב, הוצאת ולקוביץ, דפוס נ. רוהלד, חסרה שנת דפוס [תש"ל]. 280 עמ'.

התוכן: מפי הטף; תלמידי-חכמים; הורים וילדיהם; מהווי הקיבוץ; מאוצר הבדיחה העולמית והיהודית; צחוק יפה לבריאות.

ילקוט הכוזבים. שמעו ורשמו: דן בן-אמוץ וחיים חפר. צייר ז'אן דוד. מהדורה שניה. תל-אביב, הוצאת הקיבוץ המאוחד, דפוס "ספר", תשט"ז/1956. 144 עמ'.

"167 הכוזבים המתפרסמים כאן נבחרו מתוך 400 סיפורים בקירוב, שהגיעו אלינו מאז התחלנו לפני שלוש שנים, לעסוק בליקוטם" (מתוך הקדמת דן בן-אמוץ).

ילקוט להומור ולסאטירה. מספרות העולם ומספרות אידיש. נאסף, נסדר ונערך על ידי יצחק עברי. תל-אביב, הוצאת יוסף שרברק, דפוס מל"ן, חסרה שנת דפוס [תשי"ב]. 312 עמ'.

כאן נקבצו יצירותיהם של שלושים וכמה סופרים מאומות העולם וששה סופרי יידיש. הספר יצא בשנית ב-1965 בשם: הומור בספרות העולם.

ים המלח. קונצסיה לפורים לנצול כל המלח הארץ-

פעמית. בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס "החושן" יפו, [שבועות] תש"ב. [8 עמ'].

בחוברת בין היתר מעין מחקר על אקדמות. ישקני. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. יו"ל ע"י שמואליק [שמואל יהושע צביאלי]. תל-אביב, דפוס מוזס, חול המועד פסח תרצ"ח. [8 עמ']. ציור השער: יהושע אדרי. קריקטורות: נח בירזובסקי. האחראי: ש. בן-לוי [ש.י. צביאלי]. בין כינויי המשתתפים: דר. רם מיכרין — מנחם רבי.

מעניני החוברת: במושב לצים; הנשים שלנו, הומורסקות ועוד.

ישקני... חוברת הומוריסטית חד-פעמית. בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס א. מוזס, חול המועד פסח תש"א. 8 עמ'.

בין היתר: צרור בדיחות מהמלחמה הקודמת. ישראל, אברהם. כן המפקד! הטירונות בראי עקום. תל-אביב, הוצאת מאור-אל, נסדר ונדפס בדפוס ישראל, תשכ"ד/1964. 240 עמ'.

יתוש השומרון. חוברת הומוריסטית-סטירית, מצ-וירת. בעריכת א. מש ובהשתתפות אפרים דודזון. חדרה, הוצאת "תרבות לשומרון, דב חסיד חדרה, דפוס "אחדות" תל-אביב, שבועות תרצ"א. 36 עמודות. קריקטורות: אליעזר ארז. בנוסף לאלה, ששמותיהם מפורשים משתתפים כאן בכינויים: פרימא ד., אפוד, חוקר — אפרים דודזון; מ., אמש, אלדד ומידד, סינוגרפיסט ותיק, חריפאי, מאזין, גנב מקצועי — אברהם מש; אשר יין — אשר יונגשטיין. מגמת החוברת, ספק היתולית-ספק רצינית: להשמיע את קול הכפר במקלות ספרות ההיתול. עניני החוברת: עבודה עברית במושבות; פרודיה על עניני ישיבת מרכז התאחדות האכרים; ז'בוטינסקי והריביזיוניסטים; כרוניקה מהמוש-בות; בדיחות; תרגום הומורסקה מי. טונקל (בידי מ. דודזון) ועוד.

יצחק יצחק. — ראה: בן-ישראל, יצחק. ירובעל. נס-חלום. מעשה שקרה בק"ק חלם בשנת אץ קוצץ, אם ניקץ יקיץ הקץ לפ"ק [בחתימת החוברת: חודש נס פורים תרצ"ח]. 40 עמ'. סטירה על תכנית חלוקת הארץ לאור דיוני הקונגרס העשרים בציריך (תרצ"ז/1937). ירק. חד-יומן התולי לשבועות. [העורך: יצחק טריווקס]. תל-אביב, הוצאת "מועדים לשמחה" (בית מסחר ספרים "תל-אביב"), דפוס "אח-דוח", תל-אביב, [תרפ"ח]. 4 עמ'. המשתתפים בכינויים: בן-רפאל, א.ג. — אברהם גורדון.

עניני החוברת: ההנהלה הציונית (הארי סאקר, ה. סולד); בדיחות לשבועות; נפלאות צדיקים (מפי העם); העתונות בארץ; חידודים שונים. דמויות הטיפוסים מירושלים הן משל הצייר אפרים משה ליליין.

הירק הלבן. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס "ארץ", שבועות תרצ"ט. [8 עמ'].

עניני החוברת: גזירת מכירת קרקעות; חג שמח; "תורת" נשים; במושב לצים ועוד.

ירק לשבועות. חוברת הומוריסטית חד-פעמית בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי, בהשתתפות דניאל פרסקי. תל-אביב, דפוס מל"ן, שבועות תש"ו. [12 עמ']. ציור השער: וולף. קריקטורות: נח בריזובסקי. כינויים: צל — צבי קרול.

מעניני החוברת: במושב לצים; תורת נשים מצבות ימינו; בדיחות ועוד.

ירקות בחצי גרוש. עלון חד-פעמי לשבועות תרצ"ז, בעריכת שמואליק [שמואל יהושע צביאלי]. תל-אביב, דפוס א. מוזס, [4 עמ'] כתבנית גדולה. קריקטורות: יהושע אדרי. האחראי: ש. בן-לוי. עיקר החוברת: הסכם העבודה בין ההסתדרות לבין העובדים הלאומיים וכן: סדר נשים; במושב לצים ועוד.

ירק יאדה לשבועות. חוברת הומוריסטית חד-

לחודשים

עמון   מדינת   מקסימו   נעימו   נעימו   אינסימו   אנונימו

זו ליתר אמי נא
נשיא מדינת

הגידה:
ק. י. סולמן

ירושלים
יד ארבע, סיד

המחיר
33 ג'ים

! ליהודים - ארבעים עמודים !

הקהל מתבקש להודיע לעורך במשך שני שבועות מהו הדבר בליהודים זה המובל בעינו וזה. חות הדעת השמש חומר לליהודים הובל שופיע בשנה הבאה איה בזכותנו לשנת החוצאה העשירית.

משלוח מנות !

האויסקן - שלוחים יותר טובים לקונגרס הבא למלך המה העותיו.
הביאליק ושכנותיו - טובים המאים!
האחיות העובדות - זכר לקופת.
הבן ציון - מכתב לברלין להודיע כי יש איי בעולם.
הברלין אליהו - הותר לשכונת את הרצאת פ. קורנפלה.
הברלין - אוסיה עברת ממש.
הברלין - מה של המית הישנה.
הברלין היום - פרק מרונות ללמוד מהארץ.
ההארץ - פרק במסגרת ספריו ללמוד מהארץ היום.
ההארץ - נצחון עברי בכבוד העולם.
ההארץ - הכנסת מאת ישיא אלה.
ההארץ - אכתובתי מנות אכילת.
ההסתדרות נשים עבריות - מנתם מנדלים.
הה ויצמן - הן בענין ה. בצלנזסון ועוד ימי אנשים.
הן הולנד - מה שהוא זקוק לה.
היעידות הרבות - נואמים.
היעידות בעלי הדפים - מנות ברנות יותר מלאכות.
היטא ה. עוד איש שעות.
הונגריה הרב - אות כבוד מגיש הערים.
סוף משלוח המנות לליהודים היבלי.
כשנה הבאה עלינו למנות !

התכן :

משלוח מנות.
לכה דודי (עמון).
למנוחה על המשלוח.
(עמי ביאליק) - עמון.
כענין, מרונקוסמיה.
כשתי מערכות (המל).
אבות העיונית והמל.
אבות הרוחניות בעל.
בר הירדן) - סנסכטי.
השלים בחופת.
קריאה לשלוח (אויסקן).
כשכונת מוצרת הארץ.
- כדור ים.
עיד הפדאות (קריה על.
הל אכיל).
- יעשתי הישנה.
האכסיה לכבוד נאומי.
של זנגויל פרטיבל.
העלמי.
ביאליק נוסע לארץ.
הישע וחורבן שומרון.
(הרצאה מדעית).
מאופוזיציה.
שיחה עם מנהלן הערן.
- אשכנזי.
מפוקסו של חור.
- יעני.
הקריית מדאענות.
- פדטנדטא.
מפוקסו (מאת אהרן).
שנינו המיוחדים).
מראה מקום לטולית.
הסד.
מודעות וירועות.
מפורסות ומכירות.

לכה דודי (עמון)
אם אני אשיר: לכה דודי.
אתה תשיר: די לקראת פי.
אם אתה תשיר: לכה פני ים.
אני אשיר: בת נקי.
אשיר כל תשיר כל.
תשיר כל אשיר כל.
תשיר יד יק יד: פלה !

ליובל מר דוד ירין

כל בני הספר העברים
מסודים קרן של מאה אלף ליהודים
החוציא לאור את כל נאומי של
מר דוד ירין, לכבוד הן וכלנו
החשובים יש מציעים להתפקס
במצוי נאומי ואת החצי השני
למצוא מפוקו התנדד.
בזמנים לכל באספת בני
ברית שהותה בשפת זו הרצה
הרדי ב כ כ הרצאה ארוכה,
בה הביע יעיון מהיר אחר, כי
אברהם אבינו היה אישיות חשובה.
ביהם ליהודי לכבודו של
המנהלת יצאה מנתה הרצה על
מפוקסו סטורטנא, המתחוללת
ויהי בימי א ח ה נר אש, הוא
אחוראש המולדת בחורה וכו.

הסתדרות בני בנימין שבאי עם
ראשה שבהיל מפוקסו ב ל ו ת
לחברות לא אינפת, אם תהינה
עשירות.

מבקשים את תכונת זנגויל על כחלי בית העם בירושלים.
מבקשים ידיעה בהארץ שאין אהריו, מכתב אל המערכת.
מבקשים הלאות בכל מקום באי.

כ

כיד המלך. חוברת להומור ולסטירה. בעריכת אמ"ר [מנחם רבי] ובהשתתפות דניאל פרסקי. תל-אביב, דפוס יבנה, פורים תרצ"ב. 16 עמודות. קריקטורות.

פרודיות לפורים, פיליטון מקיף מאת דניאל פרסקי על סופרים וחכמים בארץ ועוד.

כיד המלך [חוברת הומוריסטית לפורים תרצ"ד].

ירושלים, דפוס הספר. העורך האחראי: צבי קרול. הוצאת "אץ קוצץ". 34 עמ'.

למעשה היו שני עורכים: צבי קרול ויעקב רוניק. קריקטורות: אריה נבון. הכינויים: לץ, צל, י.ל., דוד בן-ישי, לילי — צבי קרול; ק.ג.ני — קלמן גרשוני; אלף נון, נא, זכריה שלג — נתן אלטרמן. עוד משתתפים בחתימותיהם

המפורשות: אפרים דודון ומאיר מרגלית. סטירות והומורסקות על תל-אביב, הסופרים, המאבק לעבודה עברית, המזרחי, משה סמילנסקי, מאורעות וינה 1934 (נצחוננו של דולפוס), עתונות הארץ, פרודיה למחזהו של ברקוביץ: "אותו ואת בנו"; סטירה על א.ז. בן-ישי כעורך "ידיעות עירית תל-אביב" ועוד.

כיפאק היי. כזבים חדשים לילקוט. ליקט מפה ומשם: אורי סלע. תל-אביב, הוצאת אפרסמון, דפוס כרמל, 1967. 112 עמ'. עיטורים.

כך כותבים אצלנו. אתנולוגיה של הספרות העברית החדשה. מחזור פרודיות. חובר ונערך ע"י י. אבי-יורם [צבי קרול] וי. שוחט [יעקב רוניק]. הציורים: אריה נבון. ירושלים, דפוס "ארץ-ישראל", אייר תרצ"ב. 32 עמ'.

— ספריית "אץ קוצץ" א'. פרודיות לדרך כתיבתם של ח.ג. ביאליק, א.צ. גרינברג, א. שלונסקי, ש"י עגנון, א. שטינמן, ח. הזו, י.ד. ברקוביץ, י.ה. ייבין, י. לופבן, ז. ז'בוטינסקי, א. בן-אבי, בן ציון כ"ץ, דר. א. שבדרון (אחר כך: שרון), מ. גליקסון, ק.י. סילמן ז[כאי] דויד, מרדכי בן הלל הכהן, דניאל פרסקי ואורי קיסרי. קריקטורות לשמונה סופרים. מעבר

כבקרת. חוברת להתול ובדיחה לראש השנה ויוכ"פ תרצ"ד. יו"ל בעריכת אמ"ר [מנחם רבי] ושמואליק [שמואל יהושע צביאלי]. [ירושלים], דפוס יהודה וירושלים [סלומון]. 16 עמ'. האחראי: בר רב [שמואל יהושע צביאלי]. הכינויים: מזיק — ישראל קרקובסקי, ספיץ — הנ"ל, ויצמניסט — מנחם רבי, מהגר — הנ"ל. עניני החוברת: נצחון אגף העבודה בקונגרס הי"ח ועקיצות על חשבון האגף וביחוד על מפא"י; משפט ארלוזורוב; היטלר והנאציה; מלחמת ההסתדרות בריביוניסטיים.

כבקרת. מדור היתולי [לראש-השנה] ע"י צבי קרול ויעקב רוניק. בתוך: דבר כ"ח באלול תרצ"ה/26.9.1935.

הומורסקות; פרודיות (על קונגרס ההסתדרות הציונית החדשה ושיבת חבר הלאומים על מלחמת חבש-איטליה); פזמונים, בדיחות ועוד. כהן, שלמה וגרינברג מתי. פלסטין פלסטין — איפה את? מיומנו של איש פתח. קריקטורות. תל-אביב, הוצאת "צפון", דפוס אמני אופסט, 1968. קריקטורות על אנשי "פתח".

כ"ו שירים. למסיבת כ"ה בתשרי תש"ז, במלאת כ' שנים לתנועה המאוחדת. 51 עמ'. בסטנסל. שירי היתול על ההווי בתנועה ובעיקר על מחנה תל-אביב.

כולנו צוחקים. בדיחות ומימרות מפי הטף. ליקט: יעקב אוריאל: צייר: מ. אריה. תל-אביב, הוצאת ניב, דפוס מופת, *תשכ"ד/1964. 184 עמ'. בניקוד.

כורך משולחן עורך. עמוד היתולי לפסח. "פרי עטם של צבי קרול ויעקב רוניק". בתוך: דבר, י"ג בניסן תרצ"ו/5.4.1936.

"ידיעות"; הומורסקות; בדיחות ועוד. **כיד המלח...** עמוד היתולי לפורים. החומר הומצא ע"י צבי קרול ויעקב רוניק. בתוך: דבר י"ב אדר תרצ"ו/6.3.1936.

"ידיעות"; הומורסקות; העתונות על ביטול ה"עדלידע" ועוד.

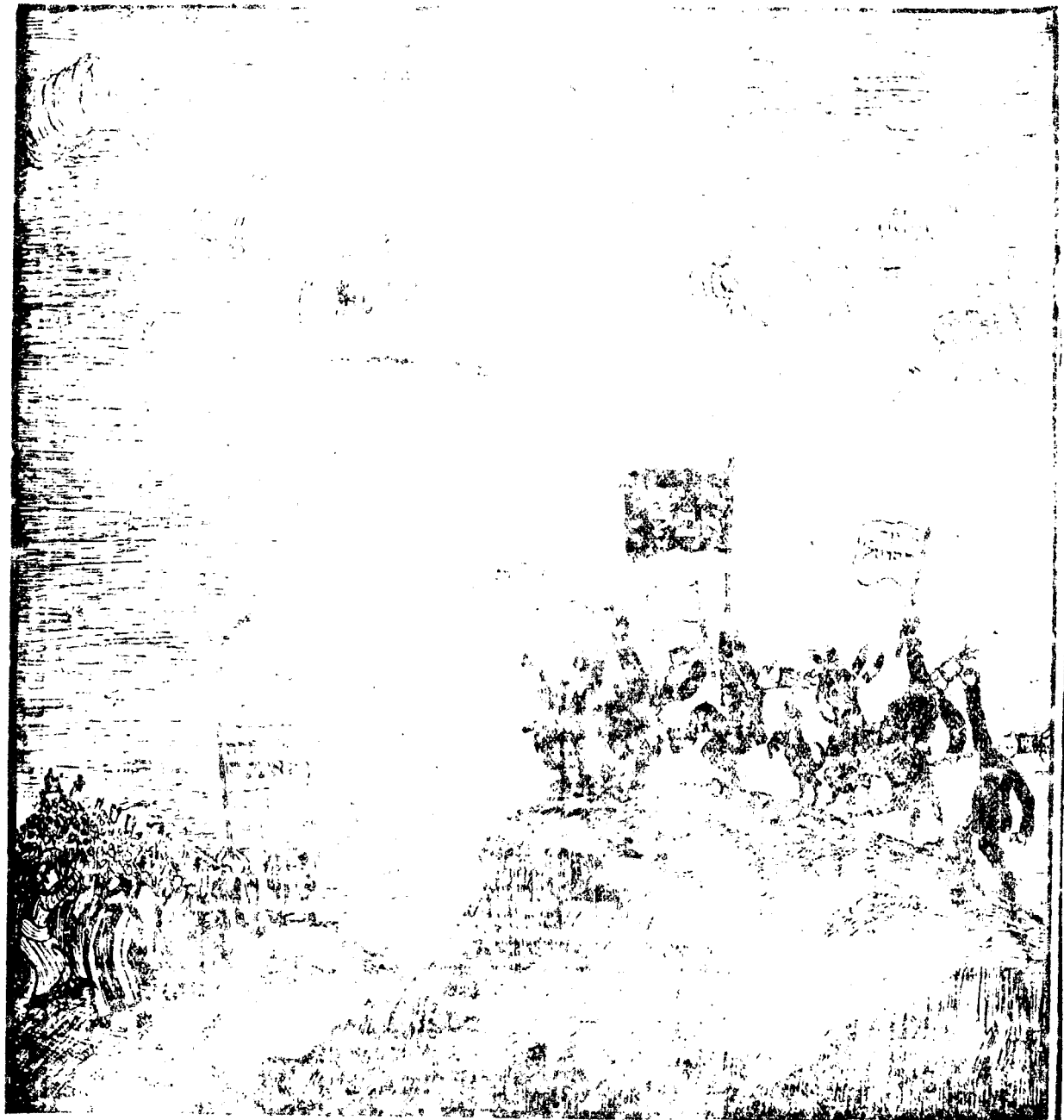
- לשער הפנימי רשימת העתונים ההיתוליים שיצאו עד אז בהוצאת "אץ קוצץ" (10 ערכים). הקריקטורה של שלום עליכם היא של ישראל רוחומבסקי.
- שני העורכים כתבו את כל הדברים מלבד מס' 3, החתום: "עסק-ביש", והוא של ח. שורר (פרודיה על א.צ. גרינברג, עקב נטישתו את ההסתדרות והצטרפותו לרביזיוניסטים). מעקב רוניק הם עמ' 8-17 והיתר מצבי קרול.
- ראה: "אץ קוצץ" תרצ"ב, עמ' 27-37, שם כונס חלק מהחומר הזה.
- כל בדיחות אוטוקרס ונתיבי נפט.** הוצאת "סוסיתא" אבו רודס, תל-אביב, דפוס הכרמל, [פברואר 1972 — שבט תשל"ב]. עמ' 34 בתבנית קטנה.
- כל בדיחות אשכול.** תל-אביב, הוצאת "איסר". חסרה שנת דפוס [1967]. עמ' 34 בתבנית קטנה. העורך: אורי סלע (לפי מכתבו מיום 8.8.71). הבדיחות הן מלפני מלחמת ששת הימים. ספרון זה פותח תקופה חדשה בפירסום ספרוני-היתול פוליטיים לאחר הפסקה גדולה. לאור הצלחת הקונטרס פירסם חוברת-היתול נוספת: "עוד בדיחות אשכול".
- "פרצופי אשכול בשער הם דיוקנים אפייניים שלוקטו מתוך קריקטורות של מיטב הקריקטוריסטים בישראל" בעתוני הארץ ("הארץ", "מעריב", "דיעות אחרונות" ו"היום").
- כל בדיחות גולדה, הלל והפנתרים.** תל-אביב, הפצה "שלה", חסרה שנת דפוס. עמ' 16 וכל עמוד בן שני טורים. תבנית מלבנית.
- כל בדיחות דה-גול.** [ערך: יצחק חייק]. תל-אביב, הוצאת "אמברגו", דפוס בני שאול, 1969. [פברואר/שבט תשכ"ט]. עמ' 34.
- על דה-גול והאמברגו על ישראל.
- כל בדיחות הירח.** [ליקט: אורי סלע]. [תל-אביב], הוצאת "אפולו", [אלול תשכ"ט/ספטמבר 1969]. עמ' 16.
- בדיחות על הטיסה לירח (מבצע אפולו).
- כל בדיחות יונה כפי שסופר.** [ערך: יצחק חייק]. תל-אביב, דפוס אורלי, [יוני 1968/סיון תשכ"ח]. עמ' 18.
- עמ'. חוספת: כיצד לשחרר וכיצד להוליך שולל. על המשפט: מלחי — יונה סופר.
- כל בדיחות מלחמת הנצחון תשכ"ז.** [ליקט: יצחק חייק]. תל-אביב, דפוס אורלי, [יולי 1967]. הוצאת רבין את הוד. עמ' 16.
- כל בדיחות נאצר.** ליקטו וערכו: אורי [סלע], שרגא [הר-גיל] ואמנון. תל-אביב, דפוס הכרמל, 1967/תשכ"ז. עמ' 18.
- יצא בימי ההמתנה. "מהדורה מיוחדת של חוברת זו הודפסה כשי של הוצאה לחיילי צה"ל".
- כל בדיחות קוסיגין.** ליקט: יצחק חייק. תל-אביב, הוצאת סוטלאנה [רמז לבתו של סטלין, שערקה מרוסיה], תמוז תשכ"ז/יולי 1967, דפוס אורלי, עמ' 18.
- מארבע צדדי השער: "הרוסים באים". על המדינות הקומוניסטיות לאחר נצחון מלחמת ששת הימים.
- כל בדיחות השבוע.** עורך: יהודה כהן. [שם בדוי]. תל-אביב, דפוס הכרמל, הוצאת "איסר".
- כרך א', גליון 1, י"ד בשבט תשכ"ז/25.1.67
גל' 2, כ"א בשבט תשכ"ז/1.2.67
גל' 3, כ"ח בשבט תשכ"ז/8.2.67
גל' 4, ה' אדר א' תשכ"ז/15.2.67
גל' 5, י"ב אדר א' תשכ"ז/22.2.67
גל' 6, י"ט אדר א' תשכ"ז/29.2.67
גל' 7, כ"ט אדר א' תשכ"ז/6.3.67
- מיספור העמודים נמשך מגליון לגליון. עמ' 226 בתבנית קטנה.
- כרך ב' גל' 1, כ"ט אדר ב' תשכ"ז/10.4.67
גל' 2, ז' ניסן תשכ"ז/17.4.67
- מיספור העמודים נמשך מגליון לגליון. עמ' 64.
- על העטיפה, בשער האחורי, הודעה לקוראים על פרסים לשולחי בדיחות. ואכן נתפרסמו בדיחות אלה בחתימות השולחים.
- עניני הבדיחות: לוי אשכול; תקופת ההמתנה; רפ"י; מיתון ועוד.
- שם העורך פורש רק מגל' 3 של כרך א'.
- כל בדיחות ששת הימים.** ליקט וערך: רפי אילן. תל-אביב, מיסדרת "חדקל" ודפוסים טמבור ודניאלי, תשכ"ז [תמוז/סוף יולי 1967]. עמ' 34.
- כפתור ופרח. לקט הומור מ"טרקלין" 1958-1960. ערכו: שולמית גבעולי ויצחק גוטמן. ציורים: י. אפפל. תל-אביב, הוצאת "טרקלין", נדפס בדפוס הכללי, תשכ"א. עמ' 176.

ד

מחזור
השני
השלישי
הרביעי

ליהודים

המחזור השני

בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, מנחם אב תרצ"ז (יולי 1937), דפוס דיג. 32 עמ'. ציור השער: יהושע אדרי. כינויים: אצטרובל — יוסף סערוני.

עניני החוברת: נסיעות לחו"ל, מלחמת האזרחים בספרד, בדיחות והומורסקות. כרפס. [העורך: קדיש יהודה סילמן]. ירושלים, פסח תרע"ג. טז טורים.

עניני החוברת: סטירות בנוסח של ההגדה לפסח על הווי הישוב בשנה שלפני פרוץ מלחמת העולם הראשונה; פזמונים, שירים ושירה בפרוזה; קומדיה עפ"י שלום עליכם (על א. לודיפול, אלתר לויין ומ. דיזנגוף) ועוד. רוב הדברים הם משל סילמן עצמו.

— עלי יום טוב א'.

— הוצאת סנונית ר'.

כשר לפסח. העורך: מנחם רבי. תל-אביב, דפוס א. מוזס, הוצאת בדיחות לעם, פסח תרצ"ז. 18 עמ'. ילקוט בדיחות ופולקלור לפסח.

כתובה לפורים. חסרים שם המחבר או המהדיר וכן מקום הדפוס. נדפס על עמוד אחד.

פרודיה לנוסח הכתובה בענין פורים והמן.

בראש "הכתובה": "יתן ד' אותך לאלה ולשבועה / מוצא אני מר ממות / את האשה אשר נפלה בגורלך".

כ"ץ, שמואל. אחרי המבול. ספר בראשית בעיני הקריקטורות של שמואל כ"ץ. [תל-אביב] 1965. ללא מיספור עמודים.

קריקטורות אקטואליות "מותאמות" לספר בראשית.

הפסוקים של ספר בראשית הם בעברית ובאנגלית.

כץ, שמואל. בנבל עשור. רישומי עשור למדינת ישראל. קריקטורות. תל-אביב, הוצאת "על המשמר", בדפוס הדפוס החדש, 1958. 128 עמ'. הכתבות בעברית ובאנגלית.

כץ, שמואל. לך בעקבות השמש. קריקטורות. 1961. ללא מיספור עמודים. מנוף הארץ.

כץ, שמואל. מדן ועד סיני. מיומנו של קריקטוריסטן. תל-אביב, ספרית פועלים, הדפוס החדש, 1957. 96 עמ'.

הקריקטורות נדפסו לפני כן ברובן ב"על המשמר" וב"השבוע בקיבוץ הארצי".

כץ, שמואל. מעיר ומכפר. רישומי-הווי. תל-אביב, הוצאת על המשמר, הדפוס החדש, 1956. ללא מיספור עמודים.

הקריקטורות נדפסו תחילה ב"על המשמר" וב"השבוע בקיבוץ הארצי".

כרמליון. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. יו"ל

ל

לווי, בנימין. רק לא עלינו. צרור הומור מהווי הקיבוץ. תל-אביב, ספרית פועלים — הוצאת הקיבוץ הארצי השומר הצעיר, מרחביה, דפוס אילון תל-אביב, תשכ"ט/1969. 144 עמ'. כולל גם קריקטורות.

לוי, משה נחום. חמור שנהפך לשופט. תל-אביב, דפוס החושן, [1938], 10 עמ'.

סאטירה על ההווי בתימן מאת בן תימן, הנדע בשמו "מוסה" ובעל דפוס מל"ן בתל-אביב.

לוריא, רענן. בין השמשות. קריקטורות. הקדמות: אפרים קישון ועורך ביטאון "חיל אור". בית

לבבתני. לביכות חנוכה תש"ה. ירושלים, ועדת התרבות שע"י פקידי הסוכנות היהודית, מוצאי שבת נר שביעי של חנוכה [דצמבר 1944]. בשיכפול. העורך: יוחנן בן-זכאי. ללא מיספור עמודים.

מהווי הסוכנות. "מלבדי השתתפו עוד שני חברים: אברהם גולדנברג (גולן) בעל הפיליטון: "בשל מה התחתנו" ושמואל אפשטיין בעל הפזמון: "מזומר לפקיד פשוט" (מתוך מכתבו מיום 15.5.1945). כל שאר החומר הוא משל העורך.

עמ'. בעמוד הראשון: שיר החושמה וכן נמצא בעמ' 5 הפזמון: "האכר הנווד" (שניהם משל סילמן). סטירה על כל עניני הישוב בצורת פרודיה להגדה של פסח; "הבדקר" (המדריכים הנוודים לתיירים) החדש (לארץ-ישראל) ולספר "זכור"; חידושי ועד הלשון; העתונות הירושלמית ועוד.

ה. עתון הגון. י"ד אדר שני תרע"ג. יג עמ'. העמוד האחרון ריק. קריקטורות. פזמונים הומוריסטיים-סאטיריים; המשך "הבדקר" החדש; פרודיות על נוסח הכתיבה של "הפועל הצעיר" (תמידי — י. אהרונוביץ, יעקב רבינוביץ, ר' בנימין, ברייחאי, הוא י.ח. ברנר וש. בן-ציון); העתון החדש, שביקשו להוציא ביפו; מערכון היתולי על אישי הישוב ועוד.

ו. עתון הגון. י"ד אדר תרע"ד. יב עמ'. קריקטורות. רובה ככולה של החוברת מוקדשת למלחמת השפות וחברת "עזרה".

7. עתון פורימי, נעימי, טעימי, אינטימי ואנונימי. י"ד אדר ב' תרפ"א (1921). דפוס כהנא, ירושלים (בפעם הראשונה מופיע שם הדפוס). 20 עמ'. קריקטורות. כאן על "ועד הצירים"; אסיפת הנבחרים; הכתרת רבני ירושלים; "דואר היום" ו"הסולל"; מערכונים היתוליים בענינים אלה; פזמונים; פרודיה על חקר הלשון של א. בן-יהודה ועוד.

8. עתון פורימי, נעימי, טעימי, אינטימי ואנונימי. י"ד אדר תרפ"ג (1923). דפוס א. ליב כהנא. יב עמ'. קריקטורות. פזמונים; פארודיות למאמריו הראשיים של מ. גליקסון ב"הארץ" ולנוסח כתיבתו של אביגדור המאירי. פזמון סטירי על הסתדרות העובדים. עמ' י"א: אספקלריה, עתון שבועי, שנה א', חוב' יד, י"ד אדר תרפ"ג (מדור לא היתולי והמשך לעתונו בשם זה. כאן שירו של ביאליק "שחה נפשי" ומאמר ראשי לקראת המועצה המחוקקת).

ט. עתון פורימי, מקסימי, נעימי, טעימי, אינטימי, אנונומי. י"ד אדר ב' תרפ"ד. בדפוס האחים רוהלר. מ טורים.

הדפוס הצבאי 665. חסרה שנת דפוס [תשט"ו].
144 עמ'.

מהווי צה"ל.

לוריא, רענן. בקו רענן. קריקטורות. תל-אביב, הוצאת ספרים נ. טברסקי, דפוס ניצנה, 1962/תשכ"ג. ללא מיספור עמודים. ההקדמה וכן הכתבות מתחת לקריקטורות הן באנגלית.

הקריקטורות נדפסו לפני כן ב"ידיעות אחרונות", "במחנה", "דבר השבוע" ועוד.

ליהודים. [עתון להומור ולסטירה]. העורך והמו"ל קדיש ליב סילמן. ירושלים.

1. עתון חשמתי. י"ד אדר תרס"ט (1909). 10 עמ'.

העמוד האחרון ריק. כתובת העורך: יפו. "חשמתי" על שם חידוש הלשון של אליעזר בן-יהודה למלה קונסטטיטוציה, לאחר מהפכת התורכים הצעירים: ראשי תיבות של: ח וקת ש לטון מ וגבלה. על כך גם הומורסקה בעמ' 5-6. החומר רובו ככולו הוא משל העורך ומקיף את כל תחומי ההווי ביישוב. בעמ' 7-8 מערכון היתולי על חמדה בן-יהודה. בין המשתתפים היה גם יש"י אדלר, שלפי מכתבו מיום כ"א אלול תש"ג היה הוא שנתן את השם לעתון. העתון ההומוריסטי הראשון בארץ, שיצא לא כמוסף לעתון יומי.

2. עתון חשמתי. י"ד אדר שני תר"ע (1910). 12 עמ'.

כאן לראשונה קריקטורות מאת ר.ל. הרבה חומר סטירי על בן יהודה, עתונו, השותפות שלו ושל בן אב"י עם פיינגולד המומר, חידושי הלשון של בן-יהודה, פרודיות על דרך כתיבתם של בן-אבי וחמדה בן-יהודה וכן א א שופמן (על "אחוות בית"). מכאן עד גל' ו מופיע המוטו "כי לדגך אני בא" (על דרך המוטו של "המעורר": "כי לעורך אני בא"). הכתובת מכאן ואילך: ירושלים.

3. עתון חשמתי (הומורי). י"ד אדר תרע"א (1911). 12 עמ'.

קריקטורות. אף כאן תופס בן-יהודה ועתונו מקום נכתב. נוספו: הומורסקות וסטירות על "הפועל הצעיר", "פועלי ציון", מלשינותו של העתונאי היהודי דוד פריסקו ועוד.

4. עתון חשמתי. י"ד ניסן תרע"ב (1912). 12

ובדיחות, המצאות וחידות, הנהגות ומידות, מן השגור בפי העם על אישי ישראל מדור דור. מלוקט מפי אנשים ומפי ספרים ומתוקן לדפוס בידי... כרך ראשון, תל-אביב-ניו-יורק, הוצאת "דורות", דפוס אחדות תל-אביב, 1929. 312 עמ'.

התוכן: מבוא; כלל ישראל; קהילות הקודש ומשמיים בקודש; תורה ועבודה; בין אדם לחברו; ביבליוגרפיה; מפתח שמות האנשים הנזכרים בספר. כאן המספרים: 1-819.

כרך שני. 1937. 272 עמ'. תוכן הפרקים זהה עם הראשון. כאן המספרים: 820-1743.

כרך שלישי. 1938. 320 עמ'. התוכן: הכנסת אורחים; ענוותנות וסבלנות; תמות ותמימות; שמחות; בית-אב; הבל פיהם של תינוקות; שבת ויום טוב. ביבליוגרפיה ומפתח השמות לכל הכרכים. כאן המספרים: 1744-2682.

לכפרות. עתון סטירי לחגים. בעריכת מלך אביון [אברהם גורדון]. תל-אביב, תשרי, תר"ץ. דפוס אחדות (רק הטכסט. המעטפה: בדפוס אקספרס). 20 טורים. קריקטורות.

עניני החוברת: הדי מאורעות תרפ"ט; עירית תל-אביב (מחזה היתולי על כך); מן ההוי הארצישראלי ועוד.

העורך חתם בכמה וכמה כינויים וכן בשמו המפורש.

ללא מלים... מבחר קריקטורות המדברות בעד עצמן. העורך [מנחם כצנלסון]. תל-אביב, הוצאת "גמד", דפוס המרכז, תשכ"ד/1964. ללא מנין עמ'. [160 עמ'].

הקריקטורות בענינים שבינו לבניה. למנצח על השמינית. מזמור לפורים. מס' (1)8. דגניה ב', פורים, תר"ץ (1930). 22 עמ'. בשיכפול. הדפסה חדשה.

מהווי הקבוצה. בין היתר כאן גם פארודיה לוועדת החקירה למאורעות תרפ"ט.

לעזאזל. סטירה, הומור וקריקטורה. בעריכת רזא [אהרן זאב בן ישי] ובהשתתפות רזא — דרוזין [חיים כצנלסון]. ירושלים, דפוס מוריה שינבוים ווייס, אייר תרפ"ב. 12 עמ'. קריקטורות: זאב נבון. החומר גם על העטיפות.

עניני החוברת: "דין" על פיזויי גרמניה לאחר

פזמון סטירי על "דואר היום"; מערכון היתולי על המלך עבדאללה וראש המחלקה המדינית קיש, י.דה האן ועוד; האסיפה לכבוד נאומו של זנגויל, בה "מופיעים" כמה סופרים וחוקרים ועוד.

יוד. חוברת יובל לכבוד פסח. י"ד ניסן תרפ"ה. בדפוס ק.י. סילמן. יד עמ'. קריקטורות. עיקר החוברת: פתיחת האוניברסיטה; שיר השירים אשר לשלמה עם "פירוש"; פזמונים; שיר (לא היתולי) לכבוד וייצמן ועוד.

ליהודים. חוברת הומוריסטית-סטירית. העורך: איש יהודי [יצחק זיו]. [הוצא על ידי תלמידי בית הספר התיכון למסחר בתל-אביב]. פורים תרצ"ד. בשיכפול. 8 עמ'.

מן התוכן: על הפרץ (מאורעות תרצ"ד); מגילת אסתר נוסח תרצ"ד (כנ"ל); טלגרמות; מזמור שיר לעדלאידע; והיה באחרית הימים (אוטור-פיה); מתוך ה"הגדה"; ביאוגרפיות של "גדור-לים" במחלקתנו (ביניהם ישעיה לחובר, בנו של פישל לחובר); ישיבת אסיפת הנבחרים (פרור-דיה).

ליהודים. חוברת היתולית בעריכת איש יהודי [יצחק זיו]. [הוצא על ידי תלמידי בית הספר התיכון למסחר, מחלקה ז', תל-אביב]. הוצאת "חוכא וטלולא". פורים תרצ"ה. 9 עמ' בשיכפול.

התוכן: מפורים לפורים (בין היתר "מלאה שנה להופעת העתון ההיתולי 'ליהודים' — — —"); מגלת הצת"ר (על ממשלת המנדט); שאלאחמאנעס (משלוח מנות, כביכול בנוסח הכתיב של פועלי ציון שמאל), עניני המשמרות על העבודה העברית; הספסרות בקרקע וצמיחת שכונות חדשות.

ליזיסטרטה. העתון הנפוץ ביותר באתונה, בטאון התיאטרון הקאמרי. תל-אביב, דפוס ישראל, [תשכ"ט], 4 עמ' בתבנית גדולה. שער שני באנגלית.

מעין תכניה הומוריסטית לקראת הצגת ליזיסט-ראטה בקאמרי בתרגומו של נסים אלוני, בעיבודו ובבימויו של עודד קוטלר. בנוסח הומוריסטי ניתן גם כל הרקע הספרותי וההיסטורי של המחזה. ליפסון, מרדכי. מדור דור. מעשיות ושיחות, אמרות

ל' התקדים

התקדים הוא המושג המרכזי במחזור החוכמת

כפי שהתקדם אני גם
(עמוד ראשון עמ' 1)

8

העירייה איננו

ירושלים

יד אדר, תרמ"ג

מחיר החוברת

שני גרשים

התערוכה הגדולה של "פני" א"י

כא"י מוצגת תערוכה המידות, וכל
הבא לארץ יוכל לראותה חס"ל

הדר' קלחני — בתור הומוסופ.

ה' שילד — בתור רקדן בסנגו.

ה'ה' קבץ ופיכמן — בנשקם זה את זה.

ה'ה' קמחי ופירישטין — כנול ועם הנול.

ה'ה' א. מ. למשיץ ור' בנימין — בלי
ירמולקה.

ספר: הדקדוק של ה' הוד ילין (עם
קסימיליה).

יום חיים של א' דרוואנוב בלי ספור
המעשה.

הדר' מוסקוין בלי זקן

הדר' צפרוני בפה פעור (למדע)

ה' נרוזבסקי בלי תנועת ידים.

המורים העברים בנעלים.

החלוצים במכנסים שלמות.

פרוס. אינשטין בלי לדיונסקי.

אוקישקין עם סון הפלומס.

הקופה הציונית בלי כסה אמריקה.

נאום הנציב העליון עם התחלה עברית
ואמצע עברית וסוף עברית.

הנציב העליון שוקד במאוזני זרק...

ל' מן האניות
ל' מן האניות
ל' מן האניות
ל' מן האניות
ל' מן האניות
ל' מן האניות
ל' מן האניות
ל' מן האניות
ל' מן האניות
ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

ל' מן האניות

הארבעים לפעלו הציבורי; משלוח מנות לאישי הישוב ו"מודעות".
נרשם ברשימה הביבליוגרפית של שושנה הלוי:
רשימה ביבליוגרפית מהספרים שנדפסו בדפוס וייס וכו' בספרו של יודא אהרן סג"ל וייס:
בשעריך ירושלים (תש"ט), עמ' 312, מס' 82,
ללא פיענוח הכינויים.

לפורים. חוברת ספרותית-הומוריסטית, בעריכת ר' [בני] מנחם. תל-אביב, דפוס סטרוד, פורים תרצ"א. 20 עמודות.
כל החתימות השונות והמרביות הן של העורך: מנחם רבי.
מעניני החוברת: הדי גזירות פספילה, דו"ח סימפסון, מדרשים לפורים; בדיחות ועוד.

לפיד, יוסף. קפה למיטה. פיליטונים. ציורים: זאב [יעקב פרקש]. חיפה, שקמונה — חברה להוצאה לאור, דפוס לבנדה תל-אביב, 1971. 106 עמ'.
הפיליטונים נתפרסמו תחילה ב"את" וכן קצתן ב"מעריב".

הלץ. עתון התולי, המופיע לתושבי הארץ בעיר העתיקה. ירושלים [תמוז תרפ"ב]. העתק במכונת כתיבה. 6 עמ'. גל' 80-90.
" — — — עתון היתולי, שהוציאו חברי ה"הגנה" בשבתם בעיר העתיקה בירושלים, בתמוז תרפ"ב (יולי 1922). בימים אלה היו החברים נשלחים לנקודות. פלוגות חזקות ביותר נשלחו תמיד לעיר העתיקה — — — בימי גיוס אלה, שנמשכו לעתים ימים רבים ואף שבועות, היו הבחורים מחפשים דרכים לבילוי זמנם — — — "הלץ", שנכתב על ידי חברי ההגנה, משקף חייהם של פועלים חלוצים ואנשי ההגנה בימים ההם. יש בו עקיצות פוליטיות מעניני דיומא וגם הומור "חיילי", שאיננו צנוע ביותר — — — " (מתוך: ספר תולדות ההגנה כרך שני ספר ראשון, עמ' 295).

לץ-אתון. הוצאה מיוחדת לפורים של עתון הסטודנטים הירושלמיים. [מוסף לעתון הסטודנטים] דנטים "פי האתון" שנה ג', גל' 9, מיום ח' באדר ב' תשכ"ב/14.3.2962. ירושלים, הוצאת "פי האתון", מודפס בדפוס וייס. 16 עמ'. קריקטור

המלחמה; פרודיה על "שחקי שחקי" לטשרניחור-בסקי ומוקדש ליובלו של "השלוח"; בניית השכונות בירושלים; פרודיה ל"מנהג חדש" לבליליק; סטירה על הפקידות הממשלתית; "אנציקלופדיה ארץ ישראלית קצרה" (הגדרתם של סופרים בסדר אלפאביתי); בספרות ובאמנות ועוד.

משתתפים בכינויים: לא ביאליק — א.ז. בן-ישי; לא טשרניחובסקי — הנ"ל; ח-ן — חיים כצנלסון.

נרשם ברשימה הביבליוגרפית של שושנה הלוי:
רשימה ביבליוגרפית מהספרים שנדפסו בדפוס וייס וכו' בספרו של יודא אהרן סג"ל וייס:
בשעריך ירושלים (תש"ט), עמ' 312 ללא פיענוח הכינויים.

לעזאזל. סטירה, הומור וקריקטורה. בעריכת רוא [אהרן זאב בן ישי] ובהשתתפות רוא-דרוין [חיים כצנלסון]. ירושלים, דפוס מוריה שינבוים-וייס, אב תרפ"ב. 12 עמ'. קריקטורות: זאב נכון. המשתתפים בכינויים: רובה קסת — אביגדור המאירי; אלוף — הנ"ל; ח-ן — חיים כצנלסון; נח — הנ"ל; בן קרילוב — לוי קיפניס; בלשן — הנ"ל.
עניני החוברת: סאטירות ופארודיות על הנוסח המודרני של הספרות העברית (שטיממן?); ההנהלה הציונית; הירידה מהארץ; העברית של בית בן-יהודה; הנשים מתדיינות על זכויותיהן; "לקסיקון מודרני" (הגדרות הומוריסטיות לעניני יום) ועוד.

ראה ההערה בשולי חוברת אייר.

לפורים. במה חפשית להומור ולסטירה. ערוך ומסודר ע"י רוא [אהרן זאב בן-ישי], בהשתתפות רוא-דרוין [חיים כצנלסון]. ירושלים, דפוס מוריה שיינבוים-וייס, פורים תרפ"ב. 8 עמ'. קריקטור-רות: נין [זאב נכון].

המשתתפים בכינויים: ר' טרפון — אהרן זאב בן-ישי; ח-ן — חיים כצנלסון; צל-צל — שמואל טשרנוביץ; לא זה — חיים אריה זוטא. עניני החוברת: בקורת על ממשלת המנדט ופקידיה בשיר, במחזה מאת זינאידה ויינשל ועוד. פרודיה על ישיבת אסיפת הנבחרים וכן מיומן לקראת כינוסה; זמר לאוסישקין ליובלו

גרני — קלמן גרשוני; מ. צינג — מ. ציזלינג.
מצויות כאן גם חתימות מפורשות.
 עניני עבודה ופועלים; הקיבוץ המתעצל
 (אידיליה) מאת מ. בן-אלול; סטירה בנוסח לשון
 רו"ל מאת ד. ליבל; מחידודיו של ביאליק;
 "ידיעות ו"כרוניקה" בעניני יום; פרודיה על דרך
 כתיבתו של ד. זכאי ועל נאומו של י. סופרסקי;
 מתנות לשנה החדשה; בדיחות ועוד.

לקט כזבים של דור האספרסו. ליקטו וערכו: יאיר
 אינגבר וחיים גלאון. ציורים: ראָלף. תל-אביב,
 הוצאת ניב, דפוס מ"ן, תשכ"ב/1962. 128
 עמ'.

התוכן: הצחק הראשון הוא הצחק; מיסדר
 בוקר; על אם הדרך; בני-טובים; בתוצות הכרך;
 חמור נושא ספרים; עד אור הבוקר; עולם
 ומלואו; רוח קדים.

רות: יורם רוזוב ושנוקי [יעקב שילה]. העורך:
 שלמה רוזנר.
 הווי הסטודנטים בראי ההיתול, הבדיחה,
 הפארודיה והקריקטורה.
 המשחתפים חתומים בכינויים: ח. אחינעמי —
 חנוך קנר; י.ג. — יגאל גולדשטיין וכן
 בשמותיהם המפורשים.

לצחוק. חוברת הומוריסטית סטירית. הובא לדפוס
 ע"י א[ברהם] בליי-ציפורי. תל-אביב, בהוצאת
 "לצחוק", דפוס אפרים סטרוד, תשרי תרפ"ו. 14
 עמ'. ציור השער: זכריהו חסיד.

בן אמי — א. בליי-ציפורי; אבן — הנ"ל; א. ליי
 — הנ"ל; ד.ל. — דניאל ליבל; הקטן יצחק —
 הנ"ל; מ.ל. — משה ליקורמן; מ. לין — הנ"ל;

מ

הימים בסידרה של עשרה ציורים הומוריסטיים.
 חיפה, דפוס אופסט מולטיליט, 1967.
מאורעות ארץ-ישראל. טלגרמות וידיעות בציורים.
 יצאו לאור ע"י נ. איתן. תל-אביב, דפוס איתן
 וששוני, תרפ"ט. ללא מנין עמודים.

מאורעות תרפ"ט בקריקטורות.
מאז ועד היום. 49 שירים התוליים ממחנות, הצגות,
 הווי. תנועת הנוער הלומד בא"י, המחנות
 העולים, י"ז שנים לתנועה. במסכת כ"ה בתשרי,
 מחנה תל-אביב, א' כסלו תש"ד (1943). [העורך
 אהרן חפץ]. 45 עמ' בשיכפול. תבנית קטנה.
 הפזמונים הם מהווי התנועה.

MAI (מאי)קא משמע לן. עתון חד-פעמי להומור,
 סטירה וספרות קלה. [העורך: חיים שלמוני].
 תל-אביב, דפוס מוזס, ראשון למאי 1938. 4 עמ'
 בתבנית גדולה. האחראי: ח. בן שלמה [חיים
 שלמוני]. עניני הגליון: עתונות יידיש מפולין
 בתל-אביב; ביקורו של השחקן אברהם מורבסקי
 וראיון אתו; הומורסקות, בדיחות ועוד.

מאה (100) חתיכות. המין החלדש בקריקטורה
 העולמית. ערוך ומוגש על ידי מ. כ"ן [מנחם
 כצנלסון]. תל-אביב, הוצאת "גמד", דפוס
 אבוקה, תשי"ח/1958. 128 עמ'.

מאה פרצופים. מבחר הקריקטורה העולמית. ערוך
 ומוגש על ידי מ[נחם] כ"ן [כצנלסון]. תל-אביב,
 הוצאת "גמד", דפוס המרכז, תש"ך/1960. 128
 עמ'.

מאוריבר, פריץ. חיוכו של נפטון. קריקטורות.
 הקדמה: אפרים קישון. חיפה, הוצאת צים, דפוס
 פאוסט את הורוביץ, 1962. ללא מיספור
 עמודים.

קריקטורות מהווי הים והימאות. נדפסו תחילה
 ב"תורן", כתבהעת של צים. הכתבות בעברית,
 אנגלית וצרפתית וכן הקדמת קישון והשער.

מאוריבר, פריץ. ששת הימים באהלי ערב. מבט אל
 מאחורי הבמה הפוליטית של מערכת ששת

ומנהיג העסק: מומריון [העורך: אברהם אלמליח]. ירושלים, שנת העת"ר (תר"ע/1910). 6 עמ' בתבנית גדולה. יצא ביום י"ד אדר ב' תר"ע (25.3.1910) כהוספה ל"החרות".

עניני העתון: המאמר הראשי, התופס את העמוד הראשון, הוא חוזה בין מומריון ולאמיון בדבר הוצאת העתון. זוהי פרודיה על החוזה בין אליעזר בן-יהודה לבין המומר פיינגולד בדבר הוצאת עתונו; פרודיות ל"הצבי"; סטירה על קלס (קדיש יהודה סילמן) ועתונו ההומוריסטי "ליהודים"; פזמון מאת בר-נ"ש, הוא נח שפירא, בעקבות המשורר פרוג; הגדה לסופרים; משלוח מנות ועוד.

" — — חוץ מהמדגדג, שערכתי בעצמי, לא ערכתי בעברית שום עתון היתולי אחר — — " (ממכתבו של א. אלמליח מיום ג' בסיון תש"ד). ב"החרות" מיום ז' אדר תר"ע (29.3.1910) נתפרסמה בקשת סליחה מאת "המדגדג", על פגיעתו בבדיחה ברב שמעון יעקב-זאהן.

השתתף בכינוי: ישקני — ישעיה קרניאל (לאחר מכן "עזמות").

"מה נשתנה" של הדיאלקטיקה. חסרים מקום ושנת דפוס וללא מיספור עמודים. [28 עמ']. קריקטורות בצירוף טכסט. חוברת אנטי רוסית-קומוניסטית.

מה-עריב עם כלם? עלון פורים של קיבוץ חוקוק. [תשכ"ח/1981]. 3 עמ'. בשיכפול. קריקטורות. הכותרת היא בצורת הכותרת של העתון "מעריב" בצורה כזו: "מה-עריב" (קו אלכסוני על האות ע' ומעליה אות א'). כותרת המשנה: לא, אל תריב עם אף אחד, פשוט — התחפש. [ערך: נח ביסקר. עיטר: ארנולד גומס].

הווי המשק בראי ההומור, הסטירה והקריקטורה. מהודו ועד כוש. העורך: יושב בסתר [אברהם לב]. תל-אביב, דפוס הפועל הצעיר, פורים תרפ"ט (1929). 4 עמ' בתבנית גדולה. קריקטורות: טריבוש.

עניני החוברת: הקרנבל וה"צפלין" בפורים; מהנעשה בראשות עיריית תל-אביב; ברית טרומפלדור; מגילת פלסתר (אירועי הימים בנוסח המגילה); גזירות חיימסון, מנהל מחלקת

המאירי, אביגדור. חכמת הבהמות. עם ציוריו של אריה נבון. תל-אביב, דפוס "הארץ", 1933. 136 עמ'. מנוקד. הופיעו כמה הדפסות.

סיפורים הומוריסטיים, בעיקר על חיות. המאירי, אביגדור. לב חדש. גם לפורים בלי ויתורים. חוברת ו', תל-אביב, דפוס מ. שוהם (שטיינפלד) יפו, ערב פורים תרפ"ב. חוברת זו, מתוך כתב העת של המאירי, היא היתולית.

עניני החוברת: לורד נורתקליף, איל העתונות באנגליה, ועמידתו לצידם של הערבים; הקרן הקימת והתפתחות האמנות בישראל; עניני תיאטרון בתל-אביב; סטירות בקרתיות על עיריית תל-אביב ודיזנגוף ועוד.

מבוהלים ודחופים. עתון סטירי הומוריסטי לחג הפורים תרצ"ב. העורך: בוחא חרבונה [ישראל ישעיהו-שרעבי]. תל-אביב, דפוס אפרים סטרוד, פורים תרצ"ב (1932). 4 עמ'. תבנית גדולה. האחראי: י[שראל] י[שעיהו].

החוברת כולה מוקדשת לעניני התימנים, עסקניהם וכיו"ב. יחידה-בסוגה בעתונות ההיתול בארץ, נערכה ואף נכתבה כולה בידי העורך. מבחר הבדיחה העולמית. קובץ של בדיחות, אניקדוטות, אמרות-כנף, סיפורים משעשעים וקריקטורות ממיטב ההומור העולמי. ערך וליקט מיכאל מרגולין. תל-אביב, הוצאת א. זלקוביץ, דפוס מופת, תשכ"ח/1968. 423 עמ'.

מבחר בדיחות וקריקטורות. תל-אביב, הוצאת "רמדור", דפוס "בני שאול", 1966. 162 עמ'. מגלת-רוס. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. ירושלים, דפוס פנחס אבן, [שבועות תש"ג/1943]. ללא מיספור עמודים [8 עמ']. קריקטורות. האחראי: ש.י. צביאלי.

עניני החוברת: מלחמת העולם השנייה ובעיקר: הגרמנים ברוסיה; ירק לשבועות; הרהורים לחג מתן התורה מאת צבי גורדון; פינת הצחוק; תורת נשים; משה נדיר; מעשיה עם מוסר השכל. תירגם חיים וויינר; בדיחות ועוד.

המדגדג. עתון לשקרים וכזבים, להתול והתנפלות, לחוצפה ועזות פנים, ללעג וקלס ולכל מרעין בישין. העורך היחידי והאחראי: לאמיון. המו"ל

העליה; פזמונים; מערכון על הסופרים ועוד. המשתתפים: יעקב עמיטוב ובכינויים: דוד — דוד כהן; חיים — חיים שורר; א.ל. — העורך; מנקר — משה בן-אלול; איש ימיני — בנימין כספי; מ. פלוני — משה יוסף פולונסקי.

מהודו ועד כוש. העורך: יושב בסתר [אברהם לב]. תל-אביב, דפוס הפועל הצעיר, פורים תרצ"א (1931). 4 עמ' בתבנית גדולה. קריקטורות: יהודה אבישר.

עניני החוברת: הרביזיוניסטים ובית"ר; בוא "הבימה" להשתקע; פרודיה על דברי א.צ. גרינברג על החלוצים; מגילת אצת"ר (תרצ"א) על אירועי השנה ובעיקר על הרביזיוניסטים; פרודיה על "הרכבת" של שלונסקי; סטירה על מגנס; פזמונים; הומורסקות ועוד.

המשתתפים בכינויים: ל.א. — העורך; א.ל. — הנ"ל; ר' אברהם — הנ"ל; ר' טוביה שמייכל — הנ"ל; ח. — חיים שורר; ח. — הנ"ל; Chaos — חיים חריפאי; מ.ש. ימיני — בנימין כספי; הלל חלילה — הלל ברגמן; שא — משה שווייגר; מ.י. פלוני — משה יוסף פולונסקי; א. — אליעזר שמאלי.

מהודו ועד כוש. עתון סטירי-הומוריסטי. בהשתתפות צאצאי סרבנטס, מרק טוין, גוגול, שלום עליכם ודניאל פרסקי בכבודו ובעצמו. הוצאה חד-פעמית. העורך: יושב בסתר [אברהם לב]. תל-אביב, דפוס אחדות, פורים תרצ"ב (1932). 4 עמ' בתבנית גדולה. השער: צבי גולדין. קריקטורות: יהודה אבישר וצבי גולדין.

עניני החוברת: "ברית שלום"; התישבות האלף; "סודות מהחדר" של הסוכנות; פרודיה על ועידת הפועלות; משלוח מנות; פזמונים והומורסקות ועוד.

המשתתפים בכינויים: א.ל. — העורך; גלוי לב — הנ"ל; סנדריל — הנ"ל; אומלל — קלמן ברלב; חרד — הנ"ל; הלל חלילה — הלל ברגמן; עסק ביש — חיים שורר.

מהודו ועד כוש. עתון סטירי-הומוריסטי. הוצאה חד-פעמית. העורך: יושב בסתר [אברהם לב]. תל-אביב, דפוס אחדות, פורים תרצ"ג (1933). 4 עמ' בתבנית גדולה. השער: צבי גולדין. קריקטורות: יהודה אבישר ואליעזר ארז.

עניני החוברת: עליית היטלר בגרמניה; פרודיות על הועידה הרביעית של ההסתדרות; "לו הייתי חיים נחמן ביאליק"; אסיפת בעלי בתים (מערכון); פזמונים; הומורסקות ועוד.

המשתתפים: דניאל פרסקי ובכינויים: א. שטינויב — העורך (פרודיה לשמו של שטיינמן); לב דוי — הנ"ל; ר' יודל בגילופין — הנ"ל; * * — הנ"ל; שכן — הנ"ל; משה שא — משה שווייגר; עסק ביש — חיים שורר; הלל חלילה — הלל ברגמן.

מהודו ועד כוש. חוברת סטירי-הומוריסטית. הוצאה חד-פעמית. העורך: יושב בסתר [אברהם לב]. תל-אביב, דפוס אחדות, פורים תרצ"ד (1934). 36 טורים. שער וקריקטורות: אריה נבון. המו"ל והאחראי: א[ברהם] לב.

עניני החוברת: העליה ה"בלתי-ליגאלית"; הרביזיוניסטים; גרמניה ההיטלראית; ה"פרו-ספריטי"; פרודיה על ביקורת להצגות; עולי גרמניה; פרודיה למדור הבריאות ב"דבר"; הומורסקות; פזמונים ועוד.

המשתתפים בכינויים: ל.א. — העורך; אזרח ארץ-ישראלי — הנ"ל; הנ"ל — זהו — הנ"ל; X — מקיץ נרדמים — הנ"ל; בן זקונים — הנ"ל; ד"ר גריפא — הנ"ל; רפרוטר — קלמן ברלב; עסק ביש — חיים שורר; מ.שא — משה שווייגר.

מהודו ועד כוש. חוברת סטירי-הומוריסטית. הוצאה חד-פעמית. העורך: יושב בסתר [אברהם לב]. תל-אביב, דפוס אחדות, פורים תרצ"ה (1935). 36 טורים. קריקטורות: אריה נבון. המו"ל והאחראי: א[ברהם] לב.

עניני החוברת: י. רוקח וראשות עיריית תל-אביב; הסכם העבודה בין ז'בוטינסקי ובן-גוריון; הספסרות בקרקע; המשאל בדבר הסכם העבודה; גזירת העליה; ד. ברגלסון והציונות; פזמונים והומורסקות.

המשתתפים בכינויים: לב רגש — העורך; תושב תל-אביבי — הנ"ל; ל.א. — הנ"ל; חבר מבולבל — הנ"ל; מא-יאפעס — הנ"ל; אחד מני אלף — הנ"ל; מ.שא — משה שווייגר.

מוחרם. כלי מכטאה של התאחדות בעלי הבתים וספסרי הדירות. בעריכת רח"ש [חיים שלום

נחמני; בין ציון — אסף; ניצה — שושני.
מורה דרך. לחגיגות פורים והעדלידע. תל-אביב,
הועדה לסידור החגיגות והעדלידע בפורים
תרצ"ב (1932), דפוס הפועל הצעיר, 18 עמ'.
כולל בין היתר פזמונים ושירי פורים.

מורה דרך לשוק השחור. ירושלים, נדפס בדפוס שאין
לו רשיון. חסרה שנת דפוס. ללא מיספור
עמודים. [12 עמ'].

קריקטורות בעניני השוק השחור עם כתבות
מתאימות.

מושב לצים. גליון-חג עליו לשבועות. יוצא לאור על-
ידי חברת מחוסרי-דאגה. [העורך: אהרן זאב בן-
ישי]. תל-אביב, דפוס "אחדות", שבועות תרפ"ח
(1928). 16 טורים. קריקטורות.

עניני החוברת: בקורת על ההנהלה הציונית;
פרודיה על רשמי מסע בארץ-ישראל בשנת
תרפ"ח לא על פי י. קלוזנר; "חלום יעקב"
במערכה אחת מאת מ. פולני [מנשה פולק];
פזמון מאת תימני אלמוני על הווי הארץ
במלחמת העולם הראשונה; סטירה על האחד
במאי; פזמונים, בדיחות ועוד.

מזל טוב. קול חתן וקול כלה. לנישואיהם של פאולי
טהאלר עם יוליוס זלצמן. תל-אביב, שיכפול
"המעתיק", ד' שבט תרצ"ט/1.24.1939. 6 עמ'.
בשיכפול.

חומר הומוריסטי, בחרוזים ובפרוזה, לנישואי
הזוג. כל החומר הוא בגרמנית, מלבד השם
וכותרות אחדות לפזמונים.

המחבל. עתון סטירי-הומוריסטי. העורך: בן איו"ב.
ירושלים, דפוס ציון, ראש השנה תרצ"ד (1933).
4 עמ'. בתבנית גדולה. קריקטורות.

עניני החוברת: הקונגרס הציוני הי"ח בפראג
(1933); היטלר לפני בית-דין של מעלה; תרצ"ג
ז"ל; הומורסקה מאת טונקלר ("גברת קליפה
ויומנה"); בדיחות ועוד.

לא ניתן לפענח את שם העורך.
המחבל. חוברת היתולית חד-פעמית. יו"ל בעריכת
ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס א.
מוזס, טבת תרצ"ו (1936). ללא מיספור עמודים.
[16 עמ']. קריקטורות: יהושע אדרי. האחראי:
בר-רב [שמואל יהושע צביאלי].

עניני החוברת: הבחירות לעיריית תל-אביב;

חנן]. תל-אביב, דפוס הפועל הצעיר, שבועות
תר"ץ (1930). 36 עמ'. קריקטורות.
עניני החוברת: בעלי בתים ושכנים; הספר הלבן
לאחר מאורעות תרפ"ט; המאבק לעבודה
עברית; פרודיה ל"אקדמות"; מילון מודרני;
הומורסקות; בדיחות ועוד.

המשתתפים: דוד תדהר; אמצעי — העורך;
לקח"ן — הנ"ל; חן — הנ"ל; א. רגש-שטיין
— אשר יונגשטיין; סנסני — קדיש יהודה
סילמן; סמנגלוף — הנ"ל; אריה — אריה
סמסונוב; ב.ר. — אברהם גורדון.

מוסנוזון, עמוס. ספר החיוכים. הומורסקות. הקדמה:
מ[שה] מוסנוזון. תל-אביב, הוצאת-ספרים מ.
ניומן, תשי"ב/1952. 118 עמ'.

הומורסקות מהווי הפלמ"ח ומלחמת השחרור.
מועדון הצחוק. פלקט על הופעת הספר בשם זה
[בעריכת נתן רפפורט]. ירושלים, דפוס עזריאל,
[אדר ב' תשי"ז/מרץ 1957]. עמוד אחד על נייר
צבעוני.

מועדון הצחוק. אוסף בדיחות וקטעי הומור [בעריכת
נתן רפפורט]. ירושלים, הוצאת יסודות, דפוס
עזריאל, 1957. 96 עמ'.

מופים וחופים. עלון סטירי הומוריסטי מוקדש ליוכל
ביאליק ולמיבלים. [העורכים: צבי קרול ויעקב
רוניק]. ירושלים, הוצאת "אץ קוצץ", דפוס ר.ח.
הכהן [טבת תרצ"ג/1953]. בתבנית גדולה.
קריקטורות: אריה נבון. האחראי: צ[בי] ק[רול].
משתתפים בשם המפורש: דניאל פרסקי
ובכינויים: לץ — צבי קרול; צל — הנ"ל; י.
שומע — יעקב רוניק.

מופים וחופים. פזמוני שיטים. בית השיטה (נדפס
בדפוס "גוטנברג" של צבי כספי, תל-אביב), כ"ה
בתשרי תשי"ד, כ"ה שנים לקבוצת החוגים. 96
עמ'. בניקוד. [העורכת: הדסה צמרת].

"פזמונים אלה, המכונים בחוברת זו, נכתבו
במשך 25 שנות קיום הקבוצה. רובם חוברו לימי
חג ומועד ושימשו, לרוב, ראי עקום ומבדח
לתקופה בה הושרו" (מתוך ההקדמה).

מחברי הפזמונים: ישראל א.ג. — אבן נור; בני
— בנימין גפשטיין; יצחק אב. — אברהמי;
שרה ר. — רבינוביץ; עזריה — אלון; חוה מ.
— מיזלס; אליהו א. — אלף; שלומית —

גליון פורים. י' אדר ב' תשי"ט/20.3.1959. 32 עמ'.

עניני החוברות: דברי הרב הראשי לצה"ל הרב שלמה גורן; דיני פורים לחייל; פרודיות לגמרא; מדרש שיכורים; סיפורי חסידים; "שאלות ותשובות" בעניני פורים; פורים והמגילה באגדות חז"ל; העולם בראי של פורים; זמירות ותפילות לפורים; הומורסקות, בדיחות ועוד. קריקטורות ורישומים בכל החוברות.

מחתרת. בטאון חברת מחתרת בערבון בלתי מוגבל. המו"ל נ. ויטקין [נתן שוער]. העורך: י. חזן [ישראל פוקס]. המו"לים: ג. צלילה [גלילה וינשטיין]. גבעת ברנר, 20.10.1945. 7 עמ'. בשיכפול.

עתון הומוריסטי של מבריאים בבית ההבראה בגבעת ברנר. ענין העתון: הווי המבריאים.

המטפח. קובץ ספרותי לפורים. ירושלים, דפוס ציון, פורים תרפ"ג (1923). 4 עמ'.

עוסק בעיקר ברבני ירושלים על דרך הפרודיה. הפרודיה הפותחת היא בנוסח כתיבתו של הרב קוק ("אגרות הרא"י").

מיטב הבדיחות חסרות הטעם. חא-חא-חא. תל אביב, דפוס הכללי, חסרה שנת דפוס. 32 עמ'.

קריקטורות.

מילון להומור. מילון שימושי לכל חברה עליזה. ערוך ומוגש על ידי מ[נחם] כ"ן [כצנלסון]. תל-אביב, הוצאת "גמד", דפוס "המרכז" תל-אביב, תשכ"ב/1962. 64 עמ'. קריקטורות.

מילון הומוריסטי בסדר אלפאביתי ובנוסח "פירוש" הומוריסטי למלים.

המימרה בכפר. מימרות, בדיחות וביטויים מהה- תישבות העברית וגם מימרות מקיבוצי ההכשרה בפולין. ליקט וסידר: מרדכי האלטר. תל-אביב, הוצאת "ידע עם", תש"ז. 66 עמ'. עמ' 64-66: שמות האנשים שנתנו ידם לליקוט זה.

מירקין, משה אריה. אור קדומים ללוט בן הרן. תל-אביב, "כבשן" דפוס תל-אביב — ח. ציפקין, תש"ב. 320 עמ'.

פרודיה וסטירה על ימינו בצורת סיפור תנ"כי. בעמ' שיט: "נסתיים בכתב בשנת תרצ"ה ובדפוס בתחילת תש"ב."

מלכוב, יעקב. פורים-רב מטעם ושיף-רבי לעיה"ק

חנוכה בארץ המכבים [מחקר מאת פ[נחס] נ[אמן]; לזכרו של מנדלי (אפיזודות למלאת מאה שנה להולדתו); מהתופת ההיטלראית; הומורס-קות, בדיחות ועוד.

משתתפים בשמותיהם המפורשים: פסח גורדון וצבי גורדון.

מחיינו. עלון משק חקוק. גליון מיוחד לקראת פורים תשכ"ג (1963). דף לאינפורמצייה. 3 עמ'. בשיכפול.

תכנית מסיבת פורים וההכנות.

מחיינו. עלון משק חקוק. גליון מיוחד לקראת פורים תש"ל (1970). דפים לאינפורמצייה. 2 עמ' בשיכפול.

תכנית מסיבת פורים וההכנות.

מחיינו לקראת פורים. הצעות לתחפושת. [תשכ"ח/1968]. 4 עמ' בשיכפול. עיטורים וציורים בצירוף כתבות.

כל העיטורים והציורים הם מהווי הקיבוץ (לא ברור איזה).

מחמש עד חמש. כלי מבטא של מפעל רוטנברג [בנהריים]. יוצא לאור ב-1 לנובמבר 1927, יום חנוכת הבתים לפי פקודת רוטנברג. [העורך: משה גינזבורג]. 16 עמ' בכתב-יד. רישומים.

" — — השני — שמו 'מחמש עד חמש' יצא ב-1.11.1927. חוץ ממני לא השתתף אף אחד בעתון. אלא לשם האמת עלי להסביר, שהיו לי קוויספונדטים-חברים, אשר היו שוקדים להודיע לי מכל פינות המפעל על כל המתרחש והראוי להיזכר בעתון" (מתוך מכתבו של משה גינזבורג מיום 23.8.1944).

הווי מחנה הפועלים בנהריים לאור הסטירה, הומור וכיו"ב.

מחניים. שבועון לחייל הדתי. הרבנות הצבאית הראשית. העורך: מנחם הכהן. גליונות מיוחדים לפורים.

גל' י"ג, פורים, י"ד אדר ב' תשי"ד (1954). [6 עמ']. קריקטורות ורישומים: אריה ברמץ; דב ריטרמן וצבי בן-דב.

גל' כב (קי"ד), כרך ד', י"ב אדר ב' תשי"ז/15.3.1957. 32 עמ'.

גל' ט"ז, כרך ה', י"ג אדר תשי"ח/5.3.1958. 32 עמ'.

תְּנִיחָה לְרֵי אֵם!

עתון הגוון

י

י"ד אדר, תרע"ה.

מחיר כל גליון:

בא"י שש עשירות, ברוסיה 16 קס.
בזרח הארצות, לפי הערך.

"כי לדגדגך אני בא!"

(מבוא מן החיים הארצישראלים)

שיר הנצחון.

ר"מ במונחת "שבעים הסח הגבורים"...

הקדמה: הַקְדָּמָה, הַקְדָּמָה, הַגְּבוּרִים,

הַתְּלַמִּידִים וְהַמּוֹרִים

נִצְחָה שְׁפָנֵנוּ ;

הַלְּאֵה הַלְּאֵה, כֹּל מִן שָׁמַן

אִם הוּא בְּהֵן, אִם הוּא גִמְן

מִדְּרַךְ תְּחִיתֵנוּ.

מַעֲשֵׂה בְּטַחְנִיקָה, מַעֲשֵׂה בְּטַחְנִיקָה

שְׁדָּנָה אֶת הָעֵבְרִית לְחִנְיָה

מִשׁוֹם אוֹרְדָן...

וְקָמוּ טוֹבֵי יָפוֹ, תִּיפָה,

גַּם יְרוּשָׁלַיִם לֹא עִיפָה

גַּם עֵבֶר הַיּוֹרְדָן...

כֹּל הַדּוֹר בְּאַרְץ קָם

וְלוֹיִן צְלִינּוֹב וְאַחַד הָעַם

הָרִימוּ אֶת דְּגָלֵנוּ ;

גַּם הַשְּׂבִיחָה הִיא תְּהִינָה

הַגִּיעַ קוֹלָהּ לְאַמְרִיקָה

וְהָרַיְנוּ אֶת כַּחֲנוּ.

תכן הענינים:

שיר הנצחון.

הלגרימוני הפיזורים.

הכתוב בא"י.

להסיר מבשלה.

מחור גדול:

מאותו ביד.

ונתנה תוקף.

וכל מאמינים.

עוני האורמוזקסיה נשואת

אליך (קריקטור).

ובכן תן שחרך.

וחכהנים וכו'.

כראה כהן.

או: כבוד עירך

(קריקטור).

משחקי פורים (שיר) —

פורים משתן.

בעל הבורה

(קריקטור).

שעור בפרטנית —

נחבי בן ופסי.

מכתבים: א. ב. ג. ד.

מדעות.

פילסוף:

אנדלמסויא —

אנדלמסויא

העורך:

איננו.

חפ"ל:

איננו שבאיננו.

חריפאי; אני והוא — דוד ויסמן; צל — צבי קרול; צאכן — צבי אליהו כהן; זן — חיים שלום חנוך. תרגום הומורסקה מאת ו. דורושביץ בידי ט. פאדובה.

מלך, דן. החמור ואני... קובץ קריקטורות מחיי הסטודנטים בירושלים. ירושלים, מפעל השכפול, בית ההוצאה של הסתדרות הסטודנטים של האוניברסיטה העברית, דפוס קסרוקס-אופסט, תש"ך/1960. ללא מיספור עמודים. מבוא מאת יוסי ליבוביץ.

מנדט בגרוש. חוברת להומור ולסאטירה. [העורך: אברהם בלייצפורין]. תל-אביב, בהוצאת "הכר-זות", דפוס "השחר", אוקטובר 1930. 8 עמ'. ציור השער: זכריהו חסיד. האחראי: א. צפורי. עניני החוברת: מעשי ממשלת המנדט לאחר מאורעות תרפ"ט (1929); הספר הלבן, הת-פטרות וייצמן ועוד.

מנשה, רפאל. חיוכים... ירושלים, דפוס המערב, תש"ו. 32 עמ'.

14 הומורסקות קצרות.

מסתמא. חוברת להומור ולעניני החיים. ערוכה בידי מ[שה] בן-אלול. תל-אביב, הוצאת קרית-ספר, דפוס אחדות, כסלו תרפ"ו (1925). 16 עמ'. קריקטורות: אבומר [אריה אלחנני], אביפפי [י. פלדי].

עניני החוברת: הווי הפועלים והחלוצים; "דבר"; הצגת "המבול"; רשימות על הספרים של ש"י עגנון; "פולין" ו"עד דכא" ליעקב הורוביץ ועל שלמה צמח; הפקידים; פזמונים; הומורסקות; בדיחות ועוד.

המשתתפים בכינויים: י.ב. — יצחק יציב; י. איש המראות הצובאות — הנ"ל (תרגום שם משפחתו: שפיגלמן); רכיל — דוד זכאי. כל שאר הכינויים הם של העורך.

מעוזן. עתון יומי בהוצאת עדת "מעוז", הבונים — התנועה המאוחדת. שנה תשיעית, גל' מס' 2138. [העורך: יצחק לבנה]. ירושלים, יום ד', כ"א בשבט תשי"ז/23.1.57. ללא מיספור עמודים. 5 עמ' בשיכפול. רישומים.

העלון מוקדש לשבועיים אימוני גדנ"ע בגליל של חניכי עדת "מעוז". עניני העלון: הווי האימונים באספקלריה הומוריסטית.

[לעיר הקודש] ירושלים ואגפיה ולעיה"ק יפו ואגפיה. יצא לאור על ידי חברת אנדרלמוסיה באה לעולם. יפו, דפוס מ. שוהם, [תרפ"ב]. 24 עמ'.

חוברת סטירית-הומוריסטית ברוח חרדית-קיצונית על מוסדות הישוב (אסיפת הנבחרים, הועד הלאומי, ועד הצירים), הקרנות, הציונים, ממשלת המנדט ועוד.

המחבר מתואר ע"י ש"י עגנון ב"תמול שלשום". היה מקורב ביותר לברנר ואף פירסם עליו חוברת.

מלכוב, יעקב. קרובץ לפורים. רשות לחתני פורים, בגורת הרבנות הראשית מטעם לקרא לפני ויבא עמלק בנגון המיוחד לזה. חוברו ונאספו על ידי הקטן באלפו, פורים-רב לחסידי חב"ד ופולין... יפו, דפוס שהם (שינפלד), [פורים תרפ"א/1921]. 4 עמ'.

שיר נגד מתן זכות בחירה לנשים, נגד הרב קוק ועסקני הישוב.

הואיל ולא ברור אם הפסוק המליצי על בן-יהודה נאמר עליו בעודו בחיים או לאחר מותו, אין לקבל תאריך הדפסת החוברת כמוחלטת.

[מלמד, אברהם שלום]. מסכת אדמונים מן תלמוד בולשבי. עם כל המפרשים, כמבואר בשער השני. מאת אבשלום בר דרומא. תל-אביב, דפוס א. איתן וס. שושני, תרפ"ג. 48 עמ'.

בשער הפנימי: עם פרש"ה ותוספות ישנים ונרדמים וחדושי מהרש"ע ועליהם נוספו: עור תורא ומסירת הסוס. חוברת "למען ידעו דור אחרון, בנים יולדו, יקומו ויספרו לבניהם".

סטירה בנוסח הגמרא, הטכסט באמצע ומשני הצדדים ה"פירושים", על תעלולי הבולשביקים ברוסיה לאחר המהפכה.

מלקות לימים טובים. יוצאות לפועל על ידי שלושה דיינים מומחים. תל-אביב, דפוס גוטנברג — צ. כספי, תשרי תרפ"ט (1928). 20 עמ'. קריקטורות: נחום גוטמן.

מעניני החוברת: ההסתדרות והמפלגות; עירית תל-אביב; פרודיה לשירו של י.ד. קמזון; מאורעות הקטיף בפתח-תקוה; "דואר היום" ועורכו; בדיחות; הומורסקות ועוד.

המשתתפים בכינויים: Chaos — חיים ליב

נדפסו במהדורה שנייה" (מתוך מכתבו של א.ז. בן-ישי מיום כ"ב אלול תשי"ז).

החוברת האחרונה נדפסה בירושלים, בדפוס לוי-רוהלד.

"הצפור" בחוברת האחרונה — אביגדור המאירי.

מצעד הבדיחות. בפיקוד: אורי דן. הוצאת "הומור", דפוס "הספר החדש" יפו, חסרה שנת דפוס. 8[0 עמ'.

הרבה חומר מבלוק.

המצפצף. בעריכת אב[רהם] ראובני (אב"ר). תל-אביב, דפוס איתן ושושני, ערב שנת תרפ"ט (1929). 24 טורים. הוספה "לצחוק ורוגז". השער והקריקטורות: משה מטוסובסקי.

עניני החוברת: ייסוד הסוכנות היהודית; "הקומקום" ו"המטאטא"; הלצות וחידודים; הומורסקות; בדיחות ועוד. כל הכינויים הם משל העורך.

מרגולין, מ. ספר הבדיחה לילד. הציורים: מ. אריה. תל-אביב, ספרי אָיֵל — מפיצים ומוציאים לאור, דפוס הפועל המזרחי, תשכ"ח/1968. 184 עמ' בניקוד.

התוכן: הורים, ילדים ותלמידים; מאוצר הבדיחה העולמית; מהווי הקיבוץ; מהווי הכיתה; מאוצר הבדיחה היהודית; חכמים בלילה.

מרור. חד-יומן לפסח. תל-אביב, הוצאת "מועדים לשמחה", חד-יומן זה הוצא על ידי בימ"ס "תל-אביב", [העורך: אברהם יצחק טריווקס], דפוס "אחדות" [תרפ"ח/1928]. 8 עמ'. קריקטורות: חוג'א נ. [נחום פאלי]. תבנית גדולה.

עניני החוברת: מאורעות הקטיף בפתח-תקוה (הכאת פועלים ומאסרם בשל מלחמתם לעבודה עברית); מאוצר הבדיחות העממיות לפסח; פרפראות לפסח; עבד רצה למלוך (מעשיה לפסח עפ"י ההומורסקה בשיר של א. אלמי); מדע ספרות ואמנות (בארץ); אנקדוטה מפי שמריהו לויז ועוד.

כינויים: אץ הסוחר — יעקב אשר לויסון; לא"י — הנ"ל.

מרור. חד-פעמי. המו"ל [העורכים]: י. מפרשי [ישראל אליעזר זיגל] וי. אדמון [יצחק גרבורג]. תל-אביב, דפוס "ארץ", ערב פסח תרצ"ח

מעולם הבדיחה והחידוד. ליקט וערך: י. אהרן [יעקב אהרוני]. תל-אביב, הוצאת ב. ברלוי, דפוס הפועל הצעיר, חסרה שנת דפוס. 136 עמ'. ציורים. מנוקד.

בדיחות ושעשועי-חידוד.

המעורר מס' 5. בטאון גבעת חיים א'. פורים תשכ"ז (1967). 16 עמ' בשיכפול. בעמוד האחרון תמונות בדפוס. מעוטר ומצוייר.

הווי הקיבוץ באספקלריית ההומור, בעיקר: הווי התלמידים.

מעריב. ללא תאריך [פורים תש"ל/1970]. נדפס על צד אחד בלבד. 1 עמ'. ידיעות פורימיות בצירוף ידיעות ממש.

מעריב של שושן. עתון היתולי לפורים במתכונת של העתון "מעריב". ללא ציון השנה. 4 עמ'. קריקטורות: ארנון אדר. כל "מדורי" העתון בצורה היתולית.

מפי הטף. לקט דברים מפי ילדי התנועה הקיבוצית. הובא לדפוס בידי תקוה שריג, זרובבל סקר ואראלה הורוביץ. ציירה אראלה [הורוביץ]. תל-אביב, הוצאת הקיבוץ המאוחד, דפוס עופר, תשכ"א/1961. 104 עמ'.

המצב. חד-פעמי. המו"ל: י. מפרשי [ישראל אליעזר זיגל] וי. אדמון [יצחק גרבורג]. תל-אביב, דפוס "ארץ", "ל"ג בעומר תרצ"ח (1938). 4 עמ' בתבנית גדולה. האחראי: ת[ודרוס] בן-אפרים. עניני החוברת: פולמוס חלוקת הארץ; העליה מגרמניה; הומורסקות ובדיחות.

המצליף. [העורך: אביגדור מאיר משל. המו"ל והמדפיס זאב אשור]. תל-אביב.

[א]. פורים תר"ף (1920). 4 עמ' בתבנית קטנה.

ב. פורים תרפ"א (1921). 24 עמ'.

ג. פסח ראשון תרפ"א (1921). 24 עמ'.

ד. הושענא רבה תרפ"ב (1921). 24 עמ'.

ה. פורים תרפ"ב (1922). 24 עמ'.

ציור השער מגל' ב (בראשון הוא חסר כלל): אברהם אלדמע.

"כל החומר בו אנונימי. השתתפו בו: אלכסנדר זיסקינד רבינוביץ (אז"ר), יש"י אדלר, ש"י ברכוז ועוד סופרים ומורים. גם אני השתתפתי בו. חלק גדול נכתב ע"י אביגדור משל וכמה חוברות

במחנות הקיץ במקומות שונים. יצא ב־350 עתקים בהכפלת "המתרגם" בתל-אביב, ביום כ"ז באלול תש"ה/5.9.1945, לרגל המסיבה לסיום מחנות הקיץ, שהתקיימה ביום ב' דראש השנה תש"ו, במשק הפועלות בתל-אביב. בכלל השירים חומר היתולי.

המשכיל והכסיל. מעשיות-צחוק וכובד-ראש. חזר וסיפר עמנואל בן-גריין. ציורים: אריה נבון. תל-אביב, עם עובד, ספריה "לילד", דפוס "דבר", תש"ד. בניקוד.

משכית. חוברת להומור וסטירה. הובא לדפוס על ידי אברהם צפורי [=בליי]. תל-אביב, בהוצאת "לצחוק", דפוס אחדות, פברואר 1930. 32 טורים. האחראי: נ. זיבל. השער: שמחה אייזין. איחוד אחדות העבודה והפועל הצעיר וכינון מפא"י; הווי מאה שערים במערכון היתולי; מהווי האמנות הפלסטית; הצגות התיאטרונים; הומורסקות; פזמונים ובדיחות.

שם החוברת קשור ב"משכית", תיאטרון מזרחי לאמנות צעירה, בהנהלת ד. דוידוב [הצייר ש. אייזין; החומר הספרותי: מ. זמירי; המוסיקה: מ. זעירא; ליצן ה"משכית" נ. זיבל], לפי המודעה בעמ' 27-28

המשתתפים: מ. זמירי ובכינויים: אברהם פימסנהולץ — דניאל ליבל; יוסיפון — יוסף סערוני; א. עופרת — העורך; מוטיל — הנ"ל. **משמר הנגב.** גליון מיוחד לפורים. עלון משמר הנגב גל' 577, פורים תשכ"ה/19 במרץ 1965. 5 עמ' בסטנסל. בראש השער: הליגה להפצת הבודהיזם בישראל ובעולם. הקבוץ המאוחד. קריקטורות. הווי המשק בראי ההומור, הסטירה והקריקטורה.

(1938). 4 עמ'. תבנית גדולה. האחראי: ת[ודרוס] בן-אפרים.

עניני החוברת: ביקורו של טוסקאניני והרעש סביבו; הומורסקות; בדיחות ועוד.

מרור וחרוסת לחג הפסח. תשורה לכל הנוגעים בדבר. מוקדש לעניני העובדים בארץ. העורך האחראי: לא נולד [אליהו מונצ'יק]. תל-אביב, הוצאת: חברת מקטרגים, דפוס גדארד-אשור, פגרת לפ"ק [תרפ"ג/1923]. 8 עמ'. כל הכינויים הם משל העורך עצמו.

תשובה לבקורת שנמתחה על העורך בשל מחברתו הסטירית הקודמת שלו "הקומקום מקשקש"; פרודיות בנוסח ה"הגדה" על המפלגות, ההסתדרות ועוד. חילופי המכתבים בין העורך לבין "הפועל הצעיר" בענין הוצאתו ממפלגת "הפועל הצעיר"; פרודיה למשפט עליו מטעם "הפועל הצעיר"; "מודעה" על סילוקן מבנק הפועלים ועוד.

מרק ירקות. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. [העורך: שמואל יהושע צביאלי]. תל-אביב, דפוס א. מוזס, שבועות תש"א (1941). ללא מיספור עמודים [8 עמ']. האחראי: ש.י. בן-לוי [שמואל יהושע צביאלי]. קריקטורות.

עניני החוברת: מלחמת העולם השנייה; הכלב של אשתי (הומורסקה) מאת גבריאל נוז'יק; הומורסקות; בדיחות ועוד.

משירי מחנות הקיץ תש"ה. התנועה הכללית של הנוער הלומד בא"י, לוקט ע"י מחנה תל-אביב. [העורך: אברהם הירש. ציור השער: בנימין עציוני]. 15 עמ' בשיכפול. צרור שירים, שהושרו

נ

נאצר 1967. ליקט וערך רפי אילן. תל-אביב, דפוס "טמבור" ומיסדרת "חדקל" [ספטמבר 1967- /אלול תשכ"ז]. 34 עמ'.

בדיחות וקריקטורות בעניני תבוסת נאצר במלחמת ששת הימים.

נאדיר, משה. עין אחת צוחקת. ששה-עשר ציורים קטנים [הומוריסטיים]. תירגם אברהם לויןסון. תל-אביב, ספרון ידיעות אחרונות, דפוס אות חיפה, חסרה שנת דפוס [1946]. 62 עמ'. — "ספרון" ידיעות אחרונות מס' 19.

מה יהודי ועד פוש

ל-אביב, פורים תרפ"ט.

המחיר 5 מיל.

העורך: יושב בסתר.

תוכן:

ת: במה כחם גדול - קריקטורה: כל המיצר לאוטונומיה נעשה ראש - ירה: מעשה שהיה - ווד: מגלת קרן היסוד - היים: פריפטריום - א-לי: דברים ב... - סנקר: במשרד התגה"ב בירושלים - קריקטורה: משלוח על הנסע ועוד-ועקב עמיטוב: סביבת סומרים-א: לי: מגלת מלסתר- הניו: מעשית-ט: סלוגי: סתח לי: סתח לי חייכסון-א: לי: שני - קריקטורה: חי מושבה-1- היים: היטן המדרגי-א: לי: מדעות וכל טוב.

כל המיצר לאוטונומיה נעשה ראש

טלגרמות מיוחדות ל"מהודו ועד כוש"

טרופיקי, מוסוליני והגולים הציונים
 רצף ישראל. מדועין הסלק מהזנת מוסוליני להשתקק
 ה יוש בדעתו לעלות לארץ אבות. תולים הציונים. שהיו
 זו כשיכוריה מבינים לו קבלת פנים.

הרביזיוניסטים והבחירות לעירית ת"א
 ל-אביב. הבחירות לעיריה נגמרה הרביזיוניסטים נחלו
 הם החליטו לשהות נגר וצפן ולהמות ככל תוקף ובשרץ
 בחירות הבאות.

נשף ה, מאזנים וגורל המולדת
 ל-אביב. בנשף המאזנים, חבר ביאליק כפתום גדול נגר
 ככלל עד כדי כך, שהמספר זורני תרתי נעוה סוגיה ובלתי
 ל ה יו הרב את החלוצין וההרים את המולדת.

זנמוסי ה, כתובים
 ל-אביב. ה, כתובים מסדרים נשף גדול כשם. קנינו לקהל...
 בעד זהו... לא מלגו

"העתקו כל הרשימות שנכתבו אשתקד, אשר לא ראו אור מסיבות שונות".

מהווי הקבוצה.

נודיסטים. קריקטורות ובדיחות בלי צנזורה. תל-אביב, הוצאת אקלים, דפוס המרכז.

2-1 דצמבר 1970. כל חוברת בת 32 עמ'.

[**נוימרק, אברהם**]. הגדה מפורים עד פסח וא' לאפריל בכלל (ולכל ימות השנה). ירושלים, דפוס הפועלים, תרפ"ד. 16 עמ'. חתום: ד"ר מס-נק. פרודיה ל"הגדה" של פסח. על אוסישקין, דוד ילין, בן-גוריון, בן-צבי, בן-אבי, בן-ישי; "הארץ"; "דואר היום"; ההנהלה הציונית; נששיבי ועירית ירושלים; מרדכי בן הלל הכהן ו"הלואה וחסכון" ועוד.

[**נוימרק, אברהם**]. הגדה של שבועות (ליובל הששים של יהודה הר-מלח [שבועות תש"ד/1944]. 2 עמ' במכונת כתיבה.

" — — — המסיבה לכבוד יובלו של הר-מלח התקיימה לפני שנה באולם הציונים הכלליים בתל-אביב. לא הייתי נוכח במסיבה זו. רק כעבור שבוע התקיימה מסיבת-טה בביתו, בשכונת בורוכוב, בשבת אחה"צ, שגם השתתפתי בה ושם קראו את המגילה שלי "הגדה של שבועות" — — — מתוך מכתבו של א. נוימרק מיום 31.7.1945

ניל, לאה. על הכל (ממרי שיחו של יואליק אלטעס, המכונה יואל ותיק). פרק א'. נרשם על ידי... תל-אביב, דפוס הפועל הצעיר, תרצ"ז (1937). 32 עמ'. תבנית קטנה. לא הופיעו פרקים נוספים. בקורת סטירית על החברה הארצישראלית וגם על עניני חוץ (רעיון ה"חלוקה" ועוד).

נמל... נמלי... חוברת הומוריסטית, סטירית, מוקדשת לתוצרת הארץ ולעניני דיומא. בעריכת שמואליק [שמואל יהושע צביאלי]. תל-אביב, דפוס לאומי, כ"ה אב תרצ"ו (13.8.1936). [12 עמ'].
האחראי: י. בן-אמוץ (שם הדפוס והאחראי בעמ' 6). קריקטורות: יהושע אדרי.

עניני החוברת: פתיחת נמל תל-אביב; השביתה הערבית והמאורעות; תוצרת הארץ, בדיחות ועוד.

כינויים: שפיפון — שפי.

נמר הנייר. ערך וליקט: ישה ברזינר. קריקטורות:

נבון, אריה. אלפיים שנה ושנה... קריקטורות. מרחביה, הקיבוץ הארצי השומר-הצעיר, תל-אביב, דפוס "אחדות", [1949]. 114 עמ'.

קריקטורות על מלחמת השחרור והשנה הרא-שונה למדינה.

נבון, אריה. אני בן עשר. עשור למדינה. תל-אביב, הוצאת ודפוס "דבר", אייר תשי"ח/מאי 1958. 83 עמ'.

כאן 37 קריקטורות על עשר שנותיה של המדינה. הקדמה מאת משה שמיר. הסברים לקריקטורות בעברית, אנגלית וצרפתית.

הקובץ הוזמן על ידי ועדת העשור לתערוכת-העשור בירושלים ולתערוכה הבינלאומית בב-ריסל.

נבון, אריה. בחזית ובעורף. קריקטורות. תל-אביב, עם עובד, דפוס דבר, תש"ה. 108 עמ'.

מהווי מלחמת העולם השניה בארץ ובעולם.

נבון-אריה. גלויות מן העמק. תל-אביב, הוצאת (ודפוס) דבר. תש"ב. 95 עמ'. 44 קריקטורות מחיי השובים בעמק יזרעאל. מבוא: דב שטוק (סדן).

נבון, אריה. מר ישראל. קריקטורות. תל-אביב, עם עובד, דפוס אריאלי, חסרה שנת דפוס [1956]. 142 עמ'.

קריקטורות מהווי המדינה ("בינתיים חגגתי כבר שמונה הולדת"). תאריך הקריקטורה האחרונה: דצמבר 1955.

נבון, אריה. עד כאן. קריקטורות. תל-אביב, הוצאת דבר, דפוס אופסט פ. נידט ובנו, תש"ח. 192 עמ'.

הקריקטורות לוקטו מעל דפי "דבר" (מאי 1945 — ראשית 1948) ועניינן: העולם והישוב באותם ימים.

נבון, אריה. שחור על גבי לבן. קריקטורות. דברים על הספר: יעקב פיכמן. תל-אביב, הוצאת דבר, דפוס דבר, חסרה שנת דפוס [תרצ"ח]. 160 עמ'. הכתבות וכן השער גם באנגלית. הקריקטורות נדפסו לפני כן ב"דבר".

נדחה. פורמון של אשתקד (תרפ"ה). דגניה ב' ערב פורים של תרפ"ו (1926). 5 עמ' בשיכפול. הדפסה חדשה.

12 עמ'. העורך האחראי: צבי קרול. קריקטורות: אריה נבון.

עניני החוברת: הצייד אחר העליה "הבלתי-ליגאלית"; המאבק לעבודה עברית; שכונות "חאפ"; העליה הגרמנית; סטירות על יוסף קלוזנר, בן ציון כץ, א. דרויאנוב, י.ח. רבניצקי ומשה סמילנסקי; הקתידרה לספרות עברית של י. קלוזנר ועוד.

המשתתפים בכינויים: צ. — צבי קרול; זל — הנ"ל; י.ש. — יעקב רוניק; ב.נ. — הנ"ל; בן-יקיר — הנ"ל; אבל רשע — אברהם ארסט; ותיק; אלימלך אפשטיין-הלוי; זכריה שלג — נתן אלטרמן; דוד — דוד לוצינסקי.

נסים ונפלאות. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. בעריכת פלאית [שמואל יהושע צביאלי]. תל-אביב, דפוס מווס, חנוכה תש"ב (1941). [8 עמ']. קריקטורות.

עניני החוברת: מלחמת העולם השנייה; הומורס-קוּת, בדיחות ועוד.

נעשה ונשמע. הוצאה חד-פעמית. העורך: יושב בסתר [אברהם לב]. תל-אביב, הוצאת "מהודו ועד כוש", דפוס אחדות, שבועות תרצ"א (1931). 4 עמ' תבנית גדולה. האחראי: א. לב. קריקטורות: יהודה אבישר.

עניני החוברת: "הספר הלבן" של פספילד לאחר מאורעות תרפ"ט, התפטרות וייצמן, הפולמוסים בתנועה הציונית, אגרת מקדונלד, שבאה לרכך את "הספר הלבן", המאבקים בין ההסתדרות לרביזיוניסטים ועוד.

המשתתפים: בנימין כספי ובכינויים: העורך — א.ל.; בוחן כליות; א.ב.; י.ב.; Chaos — חיים ליב חריפאי; עסק ביש — חיים שורר; בן — דב רבין; ר. — אליעזר שמאלי; מ.פ. — משה יוסף פולונסקי. מאת העורך היא גם הפרודיה לסטירה של דוד שמעוני.

הנצחון בראי הקריקטורה. העורך: אורי סלע. תל-אביב, [יולי/תמוז], 1967. 50 עמ'. לקט קריקטורות ממלחמת ששת הימים מתוך עתונות הארץ והעולם.

נצחוניאדה. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. בעריכת [שמואל] י[הושע] צביאלי. ירושלים, דפוס פנחס אבן, שבועות תש"ה. 12 עמ'.

אורי בן-יהודה. הקדמה והומורסקות: ארט בוכוואלד (תירגם: חגי אשד). ברן, שווייצריה — תל-אביב, הוצא לאור ע"י מקס אייכנברגר, הוצאת דפוס סבינסקי, 1968. ללא מיספור עמודים. על מלחמת ששת הימים.

נסים ונפלאות. עלון סטירי-הומוריסטי לחנוכה. [העורכים: צבי קרול ויעקב רוניק]. ירושלים, הוצאת "אץ קוצץ", דפוס רפאל חיים הכהן, כסלו תרצ"ב (1931). 8 עמ' בתבנית גדולה. האחראי: צ[בין] ק[רול]. בריווח של ימים מספר יצאו שתי מהדורות נוספות ("מהדורה שנייה", "מהדורה שלישית"), ללא כל שינויים.

עניני החוברת: פולמוס העבודה העברית בין משה סמילנסקי וההסתדרות, מפקד האוכלוסין; הריביוניסטים; פרודיה על "ראיתכם שוב בקוצר ידכם" לביאליק ופולמוסו של בן ציון כ"ץ עם ביאליק בשל שירו זה; ר' בנימין ו"ברית שלום" ועוד.

משתתפים: דניאל פרסקי (השתתפותו מפורשת גם בסמיכות לשער) ובכינויים: צבי קרול — זל; לץ; ויעקב רוניק — א. מלך; אביון; י. שומע; בעלה של אשתו, ויצחק בן-ישראל — יצחק.

נסים ונפלאות. עלון סטירי הומוריסטי לחנוכה. [העורכים: צבי קרול ויעקב רוניק]. ירושלים, הוצאת "אץ קוצץ", דפוס "התחיה", חנוכה תרצ"ג (1932). 4 עמ' בתבנית גדולה.

עניני החוברת: פזמון של שאול טשרניחובסקי על בירוביג'אן (נתפרסם בשנית בצירוף מבוא קצר ע"י צבי קרול ב"דבר" מהדורת צהריים, ערב סוכות תש"ז/9.10.1946); העתון "הציוני הכללי"; ביקורו של וייצמן בארץ; הבחירות לוועידת ההסתדרות הרביעית ועוד.

משתתפים, מלבד טשרניחובסקי, דניאל פרסקי ובכינויים: יעקב רוניק — י.צ. שומע; בן-יקיר; צבי קרול — לץ; דניאל פרסקי — מגלה סוד.

נסים ונפלאות. חוברת הומוריסטית לחנוכה. [העורך-כים: צבי קרול ויעקב רוניק]. ירושלים, הוצאת "אץ קוצץ", דפוס הספר, חנוכה תרצ"ד (1933).

דפוס מוזס, חנוכה [תר] צ"ח. 4 עמ' בתבנית גדולה. האחראי: ש. צביאלי. קריקטורות: יהושע אדרי.

עניני החוברת: המאורעות; פיליטונים והומורס-קות, בדיחות ועוד מהווי אותם ימים (1938).
נשף פורים תשכ"א. (מטעם) הועד הצבורי למען הסטודנטים של האוניברסיטה העברית, בחסותה של הגב' וירה ויצמן. חסר מקום דפוס. ללא מיספור עמודים (16 עמ'). קריקטורות. תכניה בצירוף חומר הומוריסטי.

עניני החוברת: הנצחון במלחמת העולם השנייה, הומור לשבועות ועוד.

הנצנים. שבועון לילד ולילדה. העורכים: צ. הרכבי וא. אלינר. ירושלים, דפוס העברי. שנה א' גל' ג'. גליון פורים. י"ב באדר תרצ"ו. 8 עמ'. מצוייר ומנוקד. רוב החומר הוא היתולי.

הנרות הללו. עלון הומוריסטי חד-פעמי. בעריכת שמואליק (שמואל יהושע צביאלי). תל-אביב,

ס

אסופת הומור בישראל. תל-אביב, הוצאת מרדכי ניומן, דפוס אלישע, תשי"י. 562 עמ'.
 מדורי הספר: אהלי תורה; חצרות צדיקים; ארחות חסידים; דרך משכילים; אסיפת חכמים; פליטת סופרים; כת-אמנים כנסת דְּפָרִים; מושב לצים; עצרת-תמים; עשהין ולאויין; בינינו לבנים; קוצים ותלים; שבטי ישורון; ציצית-בית; לוח השמות. בשולי הבדיחות מנגנון מדעי למקורה וגלגוליה.

חלק הבדיחות נדפס לפני כן בעתונים ובעיקר ב"סיכות".

סדן, דב. קצרת אגוזים, או אלף בדיחה ובדיחה. אסופת הומור בישראל. תל-אביב, הוצאת מ. ניומן, דפוס א. בלוק, תשי"ג. 586 עמ'. שמות המדורים כאן זהים לאלה שב"קצרת צימוקים".

סוכת שלום. עתון סטירי לחגים. בעריכת עוזר דלים [אברהם גורדון]. תל-אביב, דפוס אחדות (המעטפה נדפסה בדפוס אקספרס), תשרי תר"ץ (1929). 16 טורים. קריקטורה בשער.

עניני החוברת: מאורעות תרפ"ט וכל הכרוך בכך. פזמון ומחזה בעניני עיריית תל-אביב ושאר מאורעות אותם ימים.

משתתף בשמו המפורש: צבי גורדון. שאר הדברים אינם חתומים כלל.

סאברעס. [העורך: אברהם בליי-צבורי]. [פורים תרפ"ח]. במכונת כתיבה בצד אחד של הדפים. 20 עמ'. ציור השער: ש[מחה] א[ייזן].

ביידיש. הוקרא ע"י העורך בנשף פורים, שנערך ע"י אגודת הסופרים והעתונאים היידיים בארץ. מוקדש בעיקרו למאבק בין עברית ויידיש בארץ באותם ימים; פרודיות ועקיצות לכתבותיו של ש. פיטרושקה לעתון היומי "היינט" בווארשה, חרוזים הומוריסטיים על סופרי יידיש בארץ ועוד.

הופיעו אך 2-3 עותקים בלבד.

הסביבון הגדול. מיוחד לחנוכה תרפ"ט (1928). [העורך: אברהם ראובני]. תל-אביב, דפוס סטרוד, תרפ"ט. 24 עמ'. [קריקטורות: משה מטוסובסקי].

עניני החוברת: ייסוד הסוכנות; מאורעות הכותל המערבי; מלחמת העבודה העברית בפתח-תקוה; כפר ילדים בעמק; פרודיה לנאום בוועידה החקלאית; הומורסקות; בקורת ספרים (על "בפעמי הכליון" לא.ל. יפה) ועוד.

משחתפים: צבי גורדון ובכינויים: Chaos — חיים ליב חריפאי; Campamella — העורך; חיים אחיקר — הנ"ל; אישון (איש קטן) — הנ"ל; יהועזר — הנ"ל.

סדן, דב. קצרת צימוקים, או אלף בדיחה ובדיחה.

כדין וכמצוה בכל שנה של שמיטה ועם שני פירושים בעזרת החונן לאדם דעת ממני: קל מסובין. ירושלים, תר"ע, לב עמ'. בניקוד. תבנית זוטא.

"החוברת הסטירית שלי 'מגילת שמיטה', בנוסח מגילת אסתר, מוקדשת למלחמת רבני ירושלים עם ענבי המושבות בשנת השמיטה. חוברת זו נמכרה בירושלים באלף אכסמפלים ביום אחד והיא נדפסה גם בניקוד וגם בטעמי הנגינה, גם בצורת חוברת וגם בצורת מגילה — — — (מתוך מכתבו של סילמן).

— הוצאת סנונית ג'.

[סילמן, קדיש יהודה]. ש"ס ארץ ישראל (קטן). א. מסכת בבא תכניקא עם פירוש רס"י ותוספות ביחד עם מהר"י שיף ופירוש אבות (ההורים) דר' נתן ועם מסורת הש"ס וחילופי גירסאות הכל כמו שנדפס בדפוס ווילנא ואמשרדס ופרנק-פורט בע"מ. ירושלים, [תרע"ג]. כד עמ'.

בנוסח הגמרא ופירוש משני הצדדים סטירה על מלחמת הלשונות וראשי הטכניון (מכאן השם: "בבא תכניקא"), חברת "עורה", העתון "מוריה", עסקי הישוב, הסופרים ועוד.

— הוצאת סנונית ז'.

[סילמן קדיש יהודה]. תעודת אזרח בארץ-ישראל. לשנה טובה. ירושלים, הוצאת סנונית, דפוס גולדברג. 4 עמ'.

טופס ברכה לראש השנה בצורת דרכון, הניתן "ליום א' בתשרי תרפ" — — לתמיד" על ידי המשרד של "הכשרת החיים" וכו'. "הנתונים" של הפספורט הם הומוריסטיים וכן כל "חברי הממשלה העליונה" של ארץ-ישראל. סימנריסט — ראה: שטיצברג, יחיאל.

סכות. שבועון להומור וסטירה. האחראי והמו"ל (לעתים מצוי: העורך): יוסף בס. תל-אביב. דפוסים שונים ("הארץ", "ספר", עזריאל, מ. שהם). תל-אביב.

שנה א, גל' 1-41, 29.1.1941-29.2.1940

שנה ב, גל' 1(42)-51(91), 31.12.1941-16.1.1941

שנה ג, גל' 1(92)-50(141), 41.12.1942-8.1.1942

סיכות. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. בעריכת ש[מואל] [הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס מוזס, סכות צ"ח (1937). [16 עמ']. קריקטורות: יוסף בס. ציור השער: יהושע אדרי. האחראי: ש. בן-לוי [העורך].

עניני החוברת: ועדת פיל ותכנית החלוקה; מלחמת חבש; בדיחות על המלכות השביעית (עתונות); הומורסקות ועוד.

הכינויים: זכוכית, מ. בריליאנט — שמואל גלזו (גלעזו מכפר ויתקין).

ראה עוד: סכות

סיכות. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. בעריכת שמואליק [שמואל יהושע צביאלי]. תל-אביב, דפוס מוזס, סכות תר[צ"ט]. [1938]. [8 עמ']. האחראי: ש. בן-לוי [העורך]. ציור השער: נח בירזובסקי.

עניני היום כמעט ואינם משתקפים בחוברת מלבד ציור השער: הרב הרצוג משתדל להשלים בין ז'בוטינסקי וויצמן; בדיחות; הומורסקות ועוד.

ראה עוד: סכות.

[סילמן, קדיש יהודה]. הגדת ארץ-ישראל עם בדיקת חמץ ועם חד גדיא ועם שני פירושים רס"י ומטה הלוה. נסדר והוגה לפי הגהות א"י. הוצאת י"ב. ירושלים, דפוס עץ-הדר, ניסן תרפ"ג. 30 עמ'. שם המחבר מפורש בעמוד האחרון ושם גם רשימת פירסומיו.

סטירה על הישוב בצורת ה"הגדה".

[סילמן, קדיש] [יהודה]. הגדת הישוב. ועם שינויים וקיצורים והשמטות. נמצאה בבית גנזיו של ק.י. סילמן. תל-אביב, דפוס הארץ, בערך תרצ"ז. 16 עמ'.

סטירה על הווי הישוב, הממשלה וכו' בצורת "הגדה".

בעמ' ב': מספרי ק.י. סילמן.

סילמן, קדיש [לוי]. ויהי בימי אחשוורוש. כליל מסורת ומודרניות, צללי עבר והווה... מחזות וחומר למחזות. תל-אביב, הוצאת "ליהודים", דפוס איתן ושושני, תרפ"ט. 36 עמ'. מנוקד.

[סילמן, קדיש יהודה]. מגלת שמיטה. נמצאה בגנוי החורבה. נדפסה פעם ראשונה בשושן ועתה יצאה לאור במהדורה תנינא ומתוקנת לקראה

מרור וחרסת

לחג הפסח

הוצאת: חברת מקטריים

העורך האחראי לא נולד

תשורה לכל הנוגעים בדבר. מקדש לעניני העובדים בארץ.

מכוח זה על שום מה?
על שום שמרנו חיטו בפקד.

תלחובי, ערב פסח לשנתו כל הנפץ ייתו וייכיל... פגרת לפיק

על העיקרים*

עוננו אינו כלי מבטא של מי שהוא אין הוא שליחן של אישיות נסתרות ואינו בא לעשות רצונם של אחרים. בגללן הראשון של עוננו המחויב הנתה המערכת החדשה את הרבה בדברים אלה:

עוננו בא לספק את צרכי הצבור אבל אין הוא בא לעשות את רצונו להגדר אחרו נטויתו. אין הוא מקבל על עצמי לשמש פרקליט מושבע לדג מן החונים ולא ימנע מלבקר ומללמה חובה על מי מהם כשיראה צורך ודרושת אמת בכך.

עדים: המאמרים החרו פים שפרסמנו עד היום

אין מעמתי המלחמה אישית בני שהוא מצב הרוחות בעילמנו הקטן מדה הנכבד הצבור והמתנהמכרות מכרוחות איתנו לעעמנו לעמנו על זה.

יאמרו איפוא הדברים פעם אחת בגללי יכהלמנו? אני ידוע בכזו את המטיבים הפסולים שאחדים נטים ליהם לעמדת הבקרת שלנו לתום השעירת העמוקות על אישיות נסתרות המנהלות את המלחמה במחבואותן אין לנו לא הכשרין ולא הנטיה להתחרות עם מי שהוא בעבודתם הפיליטית. על העורך שלנו את ויכילים להעיר, בני אין הוא יראה את עצמו עתונאי שמלאכתי בכך אין הוא עושה את העבודה קבע יקרורה לעצמו מתוך הכרתחובה נענה לחבריו הסיפורים העסקנים לקבל עליו את העול הקשה הזה והוא מחכה ליום שייכל למסור עול זה לטיב ממנו ילשיב לרברו תורה וספרותו הקרובים יותר ללבנו.

אם אחרים אנשים מלימודמלחמה מעידם מאני עכשו בשיתותהנשקן מפני השעמוס או מפני החשבון - יהו ה' אליהם עמם! אבל אל יהלו את שנויהחיות בני וכערכני ומהפועל-הצעירי (אנבו יש לנו רק עורך אחד אין שום שייכות בינו יבין הפוהיצ).

האינו הכרה לעצמנו להקדים את הדברים האלה כדי להרחיק משדההחוכות את הקמשינים וגדוליהחבר המאפילים על העיקרים שאליהם אני מתכוים.

אין עוננו מתבון למלחמה אישית בני שהוא (אם אנכ פולמס יחפון נאמרו אולי בעתוננו איזה בטוים חרופים כיתר אין דבר זה משנה את עצם אפני של הוכח).

ראשית כל עלינו להרחיק משדההחוכות את גדוליהחבר שהפולמוס השטחי נוטה להכניס אליו מתוך חמימות או מתוך כונה מסוימת. גדוליהחבר אלה מסככים את הדברים ומאפילים על מצב הענינים הטעון ברור. אל יבקשי פתחהרטה לעצמם מדברו הכתוב. אין אנו מבקשים תורה מפי מי שהוא!

המערכת.

* את המאמר הזה היה במחשבותי לשלוח להדפוס יכוראלי מפני הסדרים הטובים השוררים בפיתא שלנו נפל המאמר הזה למערכת הראשון והעורך הראשי לא הניש בטעית סרס במקצת את הדפים (באשמת עורכני שאינו הולל לסמו במספרים את שיליההקד) הננים בין השורות. כנראה מקור הנוס קצת דברו שלמים עם יצמי עם הראדהים יהדפוס איתו כהדאקין גליון חרפוא. בחתימת העורך.

(מכתב המשרד הראשי של ועד פקידי חברת החשמל, מיום 9.5.1944).
 "החומר ב"סמבטיון" כולו שלי הוא, מאה אחוז, אוסף קטעים מן העתון ההיתולי, שיצא על ידי בנהריים בקביעות במשך שלוש שנים ומתצה" (ממכתבו של מ. גינזבורג מיום 22.7.44).
 "העתון ההיתולי, שהופיע על ידי בנהריים לא היה לו שם קבוע. כל גליון היה מוקדש למאורע מסויים ונשא את שמי. במקרה לא נשמרו אצלי כל הגליונות. הרבה טולטלתי במשך השנים הללו והרבה אבד לי בטלטולי — — — רוב החומר נכלל ב"סמבטיון" — — — (מתוך מכתב הנ"ל מיום 23.8.44).
 החוברת מספרת, אם גם בסטירה והומור, את תולדות מפעל נהריים, הווי הפועלים וכו'.
סמואל, אדוין. כיצד לא בישראל... ציורים: מאיר רונן. ירושלים, קרית ספר, דפוס טורים, 1957. 52 עמ'.
 סטירות על דרך ההתנהגות של אזרחים ופקידים במדינה.
"סמוך על הדודה". פזמערכון סטירי ב-12 תמונות. תכניה. מפקדת פקוד גדנ"ע. תל-אביב, הוצאת מפקדת פיקוד גדנ"ע — אגף הנוער והנח"ל במשרד הבטחון, דפוס המרכז. תשט"ו. 16 עמ'.
 עטורים: ג. גורמן.
 כאן לקט פזמונים הומוריסטיים מההצגה מאת: ד. אלמגור.
סחם. עלון לא-יומי. דברי הומור וסטירה לענייני הארץ ולקונגרס. הוצאה חד-פעמית. [העורכים: צבי קרול ויעקב רוניק]. ירושלים, דפוס "המערב", כ"ג תמוז תרצ"א/8 ביולי 1931. 4 עמ' בתבנית גדולה. האחראי: צ[ב]י ק[רול].
 פרודיה ל"עתון הקונגרס" עם כינוס הקונגרס הציוני הי"ז בבאזל בו ניטש מאבק חריף בין אגף הפועלים לריביוניסטים. רובו של "העתון" מוקדש למאבק זה ולכל שאר העניינים של אותו קונגרס; פרודיות לדו"ח ישיבת ועדת המנדטים ומכתבים מבזל וכן על ועידת הסופרים.
 משתתפים בכינויים העורכים: יעקב רוניק בכינויים: י.ג. שומע; ר"ב; גצי — גדליה אמיתי ושני העורכים: ש.ק.ר. — שרגא מינצברג.

שנה ד, גל' 1 (141-47) 186),
 30.12.1943-14.1.1943
 שנה ה, גל' 1 (190)-46 (235) -
 28.12.1944-6.1.1944
 שנה ו- גל' 1 (236)-49 (283),
 27.12.1945-5.1.1945
 קריקטורות: יוסף בס.

תחילה כל חוברת בת 12 עמ'. גל' פורים וחגים — כפולים ובני 16 עמ'. מגל' 33 (77) לשנה ב' הוקטנו החוברות ל-8 עמ' והגל' הכפולים ל-12 עמ'. הרבה טעויות במיספור החוברות. בחוברת האחרונה לשנה הששית מוקדש מדור לשש שנים של "סכות".

"דבר" מיום 19.12.1944 נתפרסמה הודעה מאת יעקב רוניק על הפסקת "השתתפותי כעורך עתון זה במשך חמש שנות קיומו".

זהו העתון ההיתולי בעל הרציפות הממושכת ביותר בארץ. בנוסף לחומר המקורי (רובו בעילום שם אבל גם בשמות מפורשים) תורגם הרבה חומר מיידש ולשונות אחרות.
 ראה עוד: סיכות.

סלע, אורי; הר-גיל, שרא. אוצר הבדיחה הפוליטית. תל-אביב, הוצאת אותפו בע"מ, דפוס ישראל בע"מ, מהדורת ידיעות אחרונות. צילום ועיצוב העטיפה: גד אולמן. אב תשכ"ט/אוגוסט 1969. 226 עמ'.

מבוא; א. המלחמה החמה; ב. משק וכלכלה; ג. צנע ומחסור; ד. השווים והשווים יותר; ה. הוד מעלתו הפקיד; ו. בחירות אזוריות; ז. שטיפת המוחות; ח. אישים דגולים; ט. יחסים בינלאומיים; י. פנימי בהחלט; יא. המילון הפוליטי הקצר; יב. מפתח האישים והעניינים; יג. ביבליוגרפיה.

סמבטיון. חוברת הומוריסטית. חוליות-חוליות מש-לשלת העבודה במפעל הירדן, אשר חוברו יחד לפי התכנית בהשתתפות כל פועלי המפעל על מהנדסיו ומנהליו. בעריכת מ. יתושי [משה גינזבורג]. חיפה, דפוס אמנות, תרצ"א. 30 עמ'.
 ציור השער: אסתר ברלין-יואל.
 "מחבר "סמבטיון", מ. יתושי, הוא משה גינזבורג, הגר במושב בית הלל, דאר ראש פינה"

הציורים מאת נחום גוטמן. תל-אביב, הוצאת דביר, דפוס גוטנברג — צבי כספי, תרצ"ה/1934. 115 עמ'. מנוקד. יצאו כמה מהדורות.

ספר הבדיחה לילדים. מבחר הבדיחות מחיי הילדים במשפחה, בבית-הספר ובחברה. כונסו וסודרו בידי א[ברהם] אבן[שושן] וג[דליה] אמתי.

ע

עדלידע. בהשתתפות חברת "עדלידע" בע"מ. הוצאה חד-פעמית. העורך: יושב בستر [אברהם לב]. תל-אביב, הוצאת "מהודו ועד כוש", דפוס אחדות, פורים תרצ"ב (1932). 4 עמ' בחבנית גדולה. ציור השער: צבי גולדין. קריקטורות: יהודה אבישר.

עניני החוברת: העדלידע (עם קביעת השם); מגילת אסתרידע (על אירועי הימים); המאבק על העבודה העברית; פזמונים; הומורסקות; פראות ועוד.

המשתתפים: דניאל פרסקי ובכינויים: ל.א. — העורך; שמעל פיינרמן — הנ"ל; מסכן — הנ"ל; הרחמן — הנ"ל; Chaos — חיים ליב חריפאי; איש ימיני — בנימין כספי; בר — ישראל רובין-רבקאי.

עדלידע. קרובץ לפורים תרצ"ד. שנה שניה. עתונה הרשמי של הועדה למפעלי פורים תל-אביב. העורך האחראי: א[הרון] ז[אב] בן-ישי. תל-אביב, דפוס סטרוד, י"ד אדר תרצ"ד (1934). 5 עמ'. תמונות וקריקטורות.

מהתוכן: דברי פתיחה: מאיר דיזנגוף; תכניות חגיגות פורים בתל-אביב; פזמוני פורים; פזמונים מאת א. שלונסקי וד. שמעוני; הפולקלור היהודי (מ. ליפסון); מן ההומור האירופי בשנה האחרונה; ליצינים בישראל (א. שרמן); נגינות חסידים (מ.ש. גשורי); חרוזי הקדשה מסופרים לסופרים; ראשית התיאטרון העברי בא"י (י. דושמן); מאוצר הבדיחה היהודית (א. דרויאנוב); משירי העם של מ. ורשבסקי בתרגומו של העורך; ההומור בספרות ובתיאטרון בשנת תרצ"ג-תרצ"ד. הראשון יצא בשם: קרובץ — ראה שם.

עגל הזהב. שבועון סטירי. כמה צבורית להצלפה. העורך האחראי: ל.א. דיסנצ'יק. המו"ל רפאל חביב. תל-אביב, דפוס ספר. גל' 1-15 (שנה א'). ז' סיון תרצ"ט — ט"ז אלול תרצ"ט/25.5.1939 — 31.8.1939. החוברת הראשונה היא בת 16 עמ' ואילו כל היתר בנות 12 עמ'.

מלבד המשתתפים בחתימות מפורשות מש-תתפים בכינויים: לא אימבר ולא ביאליק — ברוך קרוא; ר' דב — ישכר דב בר-דרורא; ה. אביחנן — הלל ברגמן; אני — א. נחמני; עמנואל ה. — עמנואל הרוסי; ע. ינון — הנ"ל; ד"ר יצחקוס בן אברהמיוס — יוסף סערוני; ה. — הנ"ל; ר' אפיטוריקי — הנ"ל; מ. מליץ יושר — הנ"ל; י. קקטוס — הנ"ל; נ. פידון — הנ"ל; צר-צר — הנ"ל; ר. קין — רפאל קלצקין; רק — הנ"ל; קין — הנ"ל; ש. גז — שמואל גלוז (גלעוז); בן מרדכי — שריהו שפירא. ג. גץ — גבריאל צפרוני; י. סופן — יוסף ויניצקי; י. נץ — הנ"ל; י-קי — הנ"ל; יוספ-וין — הנ"ל; א. טראגיק — מיכאל גור; שא-שא-שא-שא — הנ"ל; גוג ומגוג — הנ"ל; מוטיה שריי — הנ"ל; מכס פוליטיק — הנ"ל; אורי מורי — הנ"ל; אל-א-שקספיר — הנ"ל; אנטי-רומנטי — הנ"ל; יושב ומוחה — הנ"ל; ראובן בר-גדלות — הנ"ל; יקותיאל מבליג' — הנ"ל; נחמיאס מרביצי — הנ"ל; Reb Alter Ego — אביגדור המאירי; חבל — שלמה נפחא; של-נפ — הנ"ל.

מלבד בעלי הקריקטורות בשמות מפורשים השתתפו בכינויים: ב. — נח בירוובסקי; נח בי — הנ"ל; מולא — שמואל צייטלין.

בהשתתפות חברת "עדלידע" בע"מ

העורך: יושב בכר

המחיר 6 מיל

סדרים חריגים

"עדלידע"

בכירי חברה לנפדת השמות של יו
 אביב שהמציאה את השם הזה דומנו, שזה
 האם אין לנו זכות זו, נקח אותה מן האדם
 הכללי, וכי מי ברוצנו אינו לוקח לו זה
 אלה - לתודות לה בשם כל המסכים בעי
 שבאו לחסות בגל המולדת. תצרו לעצמכם
 העתות שלנו בלי הענין של "עדלידע"
 חזון מתווים וכי באמת קוד בארצנו
 שאפשר לתרום עליהם את התיכונת
 בהמון משק. תודים תיהם נקשרים ב
 במחיה, שערך הענין מתווסף לרדת
 האשר לעליה - הרי אסיהל הנבחרים ע
 מה שמשל עליה. מרמינסקי מהו וממרסקי
 יודי. החלטה נחקבלת, ועולם כמנהגו נוהג ו
 אישית לבעלי הענין מרבישין חואלי כ
 לארץ-ישראל תיבש לסדר את ענין ה... שב
 אף הוא נמצא כבר בדרך ועמנאל נחם
 אחריו באנית הקרובה, ובלונדון יתנהלו אישה
 כדרכם בנס של שורים.

לא, אלמלא "עדלידע" היו העתות

מלגדמות מיוחדות "עדלידע"

(מאת סופרינו המיוחדים בגילום)

תוקף דרפוי הדיקלי

לונדון, הרפוי של עיני מקדונלד ימשך עוד כנראה זמן רב עד שיוכל לראות היטב אך מסרטים ומסלפים את אנרתו לויצמן.

הילד איננו

ניו-יורק. ההכתרות הציונית שרויה בדאגה רבה, חוששים לשלום ניומן, יש יסוד לחשוב שנחמף יחד עם ילדו של לנדברג, בקשו להציע סכום גדול כופר אולם הקופה ריקה, שר האוצר סנסור נדרש באופן חנוף להסיג את הכספים הנחוצים

השבת אכרה

ירושלים. (הפוכנות היהודיות). הישל פארבשכין כבר (מנא, מי שימצא את ניומן ואת ברל לוקר, שנעלמו ואתם, יבוא על שכרו. הסימנים: חברי הפוכנות היהודית לאי

המשבר חלף ועבר

תל-אביב. החברנו על המשבר. החלפנו את השם קרנבלי בשם עדלידע. רבים מוצאים שזהו הגענו הכי גדול שלנו בזמן האחרון

שושנת "עדלידע"...

עמודים [16 עמ']. קריקטורות: ב. — נח בירזובסקי ויהושע אדרי. עניני החוברת: ראשית מלחמת העולם השנייה; הגיוס; מעשיות קטנות על אנשים גדולים; האגירה; פזמונים; הומורסקות; בדיחות; חג הסוכות חג לאומי ועוד.

עוזר דלים. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס מוזס, חול המועד סוכות תש"ב (1941). ללא מיספור עמודים [8 עמ']. קריקטורות.

עניני החוברת: מלחמת העולם השנייה; במושב לצים; ילדי דורנו; סוכת נשים; אדם וחוה ב"כרם התימנים" מאת גבריאל נוז'יק; האתרוג מפסח גורדון ועוד.

עוזר דלים. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. ירושלים, דפוס פנחס אבן, סוכות תש"ה (1944). 12 עמ'. קריקטורות: א.ד.ניאל]. האחראי: ש.י. ביבע [שמואל יהושע צביאלי].

עניני החוברת: מפלת היטלר; משאל על העונש להיטלר, סופו ומקום מותו; הומורסקה ובדיחות.

עוזר דלים. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. ירושלים, דפוס פנחס אבן, סוכות תש"ו (1945). 16 עמ' (בראש השער: תיקון הטעות במיספור העמודים). קריקטורות: יהושע אדרי; א.ק.ה. [נשל]. הא-חראי: ש.י. צביאלי-ביבע.

מעצמות המערב לאחר הנצחון על היטלר; הומורסקות; בדיחות ועוד.

המשתתפים: דניאל פרסקי; שמעון ארנסט (הערכת פרסקי) ובכינויים: ל.צ. — צבי קרול.

עוזר דלים. חוברת הומוריסטית לשמחת תורה תש"ז (1946). בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. בהשתתפות דניאל פרסקי (ניו-יורק). ירושלים, דפוס פנחס אבן, תש"ז (1946). 12 עמ'. ציורים מאת יהושע אדרי מתוך הספר "צחוק ודמע". האחראי: ש.י. צביאלי.

עניני החוברת: ארץ-ישראל באומות המאוחדות; הומורסקות; בדיחות ועוד.

המשתתפים בכינויים: צ"ל — צבי קרול; ל"ץ — הנ"ל; י.צ. — יעקב צדקוני (צ"ל: מאוסף יעקב צדקוני).

עדלידע. קרובץ לפורים תרצ"ה. שנה שלישית. עתונה הרשמי של הועדה לחגיגות פורים תל-אביב. העורך האחראי: א[הרון] ז[אב] [בן-ישי]. תל-אביב. דפוס "ארץ", י"ד אדר ב' תרצ"ה (1935). 52 עמ'. תמונות וקריקטורות.

מהתוכן: דברי פתיחה מאת מאיר דיזנגוף; תכניות החגיגות בפורים; פזמונים של דוד שמעוני, נתן אלתרמן בצירוף תווים; זמן חיבורה ומקומה של מגילת אסתר (ש.ל. גרדון); פורים חג הצהלולים (א. שלונסקי); ש. פרוג. זמר לפורים; פורים בארץ המן (נ. אברהמוב); היהודים בקריקטורה העולמית (אדוארד פוכס); סטיריקנים עברים בדורות שונים (ילקוט); משירי מ. וורשבסקי (תירגם א.ז. בן-ישי); זמרת חסידים (מ.ש. גשורי); מוקיונים וידעונים בישראל (י. לשצ'ינסקי); משיחות חולין של מכס ליברמן; הקדשות סופרים לסופרים; מן ההומור האירופי בשנה האחרונה; שיחה על קריקטורות (א.ב. לין); ילקוט פורים; מן ההומור הארצי-ש-ראלי; מפורים לפורים (ההומור בתיאטרון ובספרות בשנה האחרונה).

העוגן הרימו. ים של בדיחות וקריקטורות. עריכה: ע. מצרי. תל-אביב, הוצאת "טמפו", דפוס "אדיר", 1967. 160 עמ'.

עוד בדיחות אשכול. [העורך: אורי סלע]. כרך שני. תל-אביב, הוצאת "איסר", דפוס "הכרמל", [דצמבר 1966]. 34 עמ'. תמונות אשכול בשער. המשך ל"כל בדיחות אשכול".

עוזר דלים. חוברת מצויירת להומור. בעריכת רח"ש [חיים שלום חנון]. הוצאה עממית. תל-אביב, דפוס "הארץ", סוכות תרצ"א (1930). 36 טורים. קריקטורות: א. מילשטיין.

עניני החוברת: פרודיות על ישיבת ועדת המנדטים, הרצאות יוסף קלוזנר, "הכניסיני" לביאליק, "לעזאזל" לשלונסקי ועוד. הומורסקות; בדיחות ועוד.

המשתתפים: יחזקאל פריידמן; יעקב סערוני ובכינויים: בן רפאל — אברהם גורדון; א.ה.א. הורוביץ; צל — צבי קרול; קץ — צבי קרול.

עוזר דלים. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. יו"ל בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס מוזס, סוכות ת"ש (1939). ללא מיספור

אביב, הוצאת תבל, דפוס מל"ן, חסרה שנת דפוס [1947]. 64 עמ'. ציור המעטפה: משה פרופס. העולם עודנו צוחק. ספר שני. מבחר הבדיחה והקריקטורה. ליקט ותירגם: יצחק לן [לבנון]. תל-אביב, הוצאת תבל, דפוס סטרוד, חסרה שנת דפוס [1947]. 64 עמ'.

העולם צוחק. מיטב הבדיחה הלועזית. תירגם וכינס: יצחק לבנון. הציורים: מ. שנהבי. ירושלים, הוצאת ספרים אחיאסף, דפוס רונלה, תשי"ג/1952. 368 עמ'.

עולם הצחוק. [העורך: מתתיהו גורי]. תל-אביב, הוצאת "הפוקט הטוב", דפוס "מגן", חסרה שנת דפוס. 96 עמ'.

צומר (בלי וו). עתון פה עלה ארץ ישראל. תופסת ערב. [העורך: חיים שלמוני]. תל-אביב, [דפוס "ארץ", שבועות תרצ"ז/1937]. 2 עמ' בתבנית גדולה. הציור: פום [ברוך ברנשטיין].

פרודיה לתוספת הערב של "דבר". בנוסף לכך: "בדיחות מקוריות".

המשתתפים: פום [ברוך ברנשטיין] וי. מינקר-בסקי.

העוקץ. הוצאה סטירית חד-פעמית. העורך והמו"ל: תנחום סטימצקי. חיפה, דפוס ורהפטיג, כ"ג אייר תרצ"ו/15.5.1936. 14 עמ'. קריקטורות. עיני החוברת: מאורעות הדמים שפרצו באותם ימים וסביב כך גם "הידיעות" ורוב החומר. כל הכינויים הם של העורך.

העטלף. חוברות להומור ולסטירה. יו"ל ע"י הועדה הספרותית שעל יד הבמה העברית ביפו. [העורך: ניסן טרוב]. יפו, דפוס איתן ושושני, אדר ב' תרע"ט (1919). 16 עמ'. [ציור השער: אברהם אלדמע]. ציורים.

"החוברת הזאת מוקדשת בעיקר לענינים ספרותיים — — —" (מתוך דברים בחתימת החוברת).

עניני ספרים ומורים הם התופסים עיקר החוברת. בין היתר גם פרודיה ל"תחת צלילי המנדולינה" לו. שניאור.

עירידה. הוצאה חד-פעמית למרקחת הבחירות בתל-אביב. [העורכים: צבי קרול, יעקב רזניק וחיים שורר]. תל-אביב, דפוס ספר, תרצ"ו (1936). 8

עוזר דלים. חוברת הומוריסטית לשמחת תורה תש"ח (1947). בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. בהשתתפות דניאל פרסקי (ניו-יורק). תל-אביב, דפוס י. שלומי, תש"ח (1947). 12 עמ'. קריקטורות: יא — יהושע אדרי. האחראי: ש.י. צביאלי.

עניני החוברת: הצנע באנגליה; קישוטי סוכות (דניאל פרסקי); אושפיזין; במושב לצים; סוכת נשים; שיחת-חולין ספרותיות; ילדי דורנו ועוד. המשתתפים: מ. נודלמן; דניאל פרסקי; אריה טרכטנווט ובכינויים: אריה ט. — אריה טרכטנווט; אט-ג. — הנ"ל.

עוזר דלים. חוברת הומוריסטית חד-פעמית לשמחת תורה תש"י (1949). בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס מוזס, תש"י (1949). 16 עמ'. קריקטורות. האחראי: ש.י. צביאלי-ביבה. עניני החוברת: הצנע (מרבית החוברת); פזמונים; הומורסקות; בדיחות ועוד.

המשתתפים: אברהם הולצמן; יואל מרקוס; שרגא זבדי; טובה וידנפלד; יצחק ציפריס; יהודה לקס; משה נחום לוי ועוד. החוברת ההיתולית היחידה של צביאלי עם משתתפים כה רבים.

עוזר דלים. חוברת הומוריסטית חד-פעמית לשמחת תורה תשי"א (1950). בעריכת: שמואליק [שמואל יהושע צביאלי]. תל-אביב, דפוס א. מוזס, תשי"א (1950). 8 עמ'. קריקטורות. האחראי: ש.י. ביבה [שמואל יהושע צביאלי].

עניני החוברת: הצנע והקיצוב; פזמונים; הומורסקות ועוד.

המשתתפים: אברהם הולצמן; ש. פריד.

עולם האשה. העורכת האחראית: רחל ליפשיץ. גליון פורים. חוברת כ"ב. תל-אביב, דפוס דיג, 12.3.1941. 16 עמ'. תמונות. כולל חומר היתולי. עולם ההומור. [ליקט: מתתיהו גורי]. פורים [תש"ך/1960]. 34 עמ'.

חומר הומוריסטי לפורים, הומורסקות מתורג-מות, בדיחות ועוד.

זהה עם "צחוק עליז". ראה שם.

העולם עודנו צוחק. מבחר בדיחות העמים. ליקט ותירגם יצחק לן [לבנון]. [ספר ראשון]. תל-

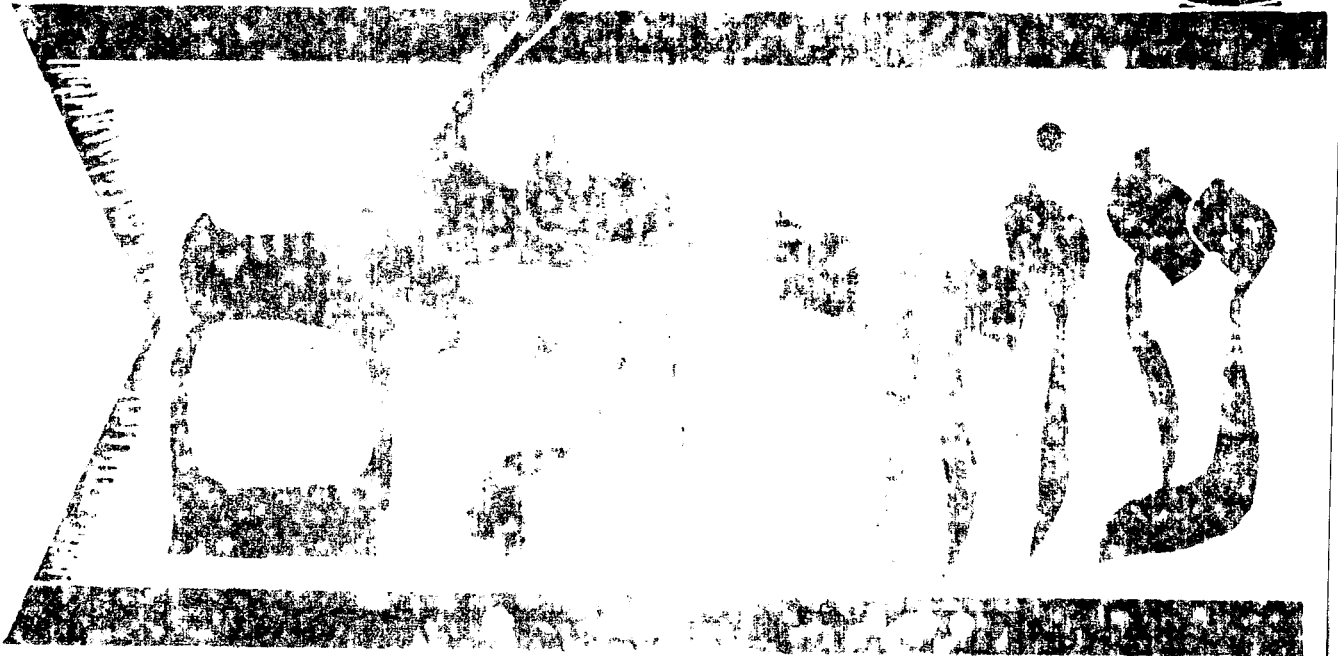

הוצאה עממית

המחיר 10 מא"י

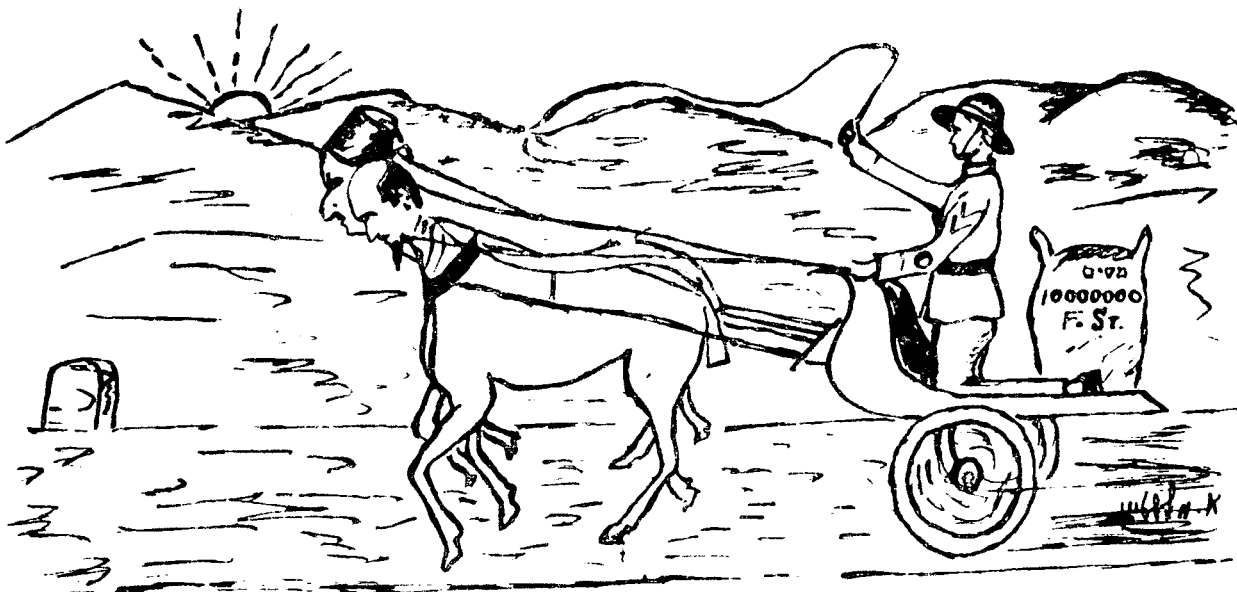
תל-אביב, סוכות, חרצ"א

חוברת מצויירת להומור ולסטירה

בעריכת רח"ש

והמבין? בין...

פרושים מיותרים...

מ. בן הכלל — מרדכי בן הלל הכהן; מ.ג. — הנ"ל.

על רגל אחת, או במקצת. במה חפשית [של צבור פועלי פרדס ורבורג]. [ראשית 1930]. 12 עמ' כתב-יד.

הווי צבור פועלי פרדס ורבורג לאור ההיתול. **העלון הזה.** מוצא על ידי "רשומות גבים", מס' 37, גלין-ענק. גלין-פורים, י"ד אדר ב' תשי"ז (1957). [העורך הראשי: אמנון בירב]. תל-אביב, מכפלת "ספרא". ללא מיספור עמודים [16 עמ']. בשיכפול. קריקטורות: [אורי זרקאור]. הווי קבוצת גבים בנגב לאור הסטירה וההומור. **עלי מלכיה.** עלון מספר 57. 26.3.65 [פורים תשכ"ה]. 4 עמ' בשיכפול. רישומים. עתון היתולי לפורים מהווי המשק.

עלים. עלון יטבתה מס' 154, פורים תשכ"ה, ט"ו באדר ב'. ללא מיספור עמודים [10 עמ']. בשיכפול. רישומים ועיטורים. עלון היתולי מהווי המשק.

עם הספסר. ביוליטין ספסרי של לשכת הספסר המרכזית בקפה פישור. חוברת התולית חד-פעמית בעריכת [שמואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס מוזס, סיון תרצ"ה (1935). ללא מיספור עמודים [16 עמ']. האחראי: בר רב [שמואל יהושע צביאלי]. קריקטורות: נח בירובסקי.

עניני החוברת: הספסרות בימי "הפרוספריטי"; ההסתדרות בימי ה"פרוספריטי"; מושב לצים ועוד.

משתתף בכינוי: ר' אלתר אגו — אביגדור המאירי.

עמודי הארץ. עטון נובע לפרודיה פריודית ולאירוניה עירונית. מופיע פעם ביובל. עורך לא בלתי אחראי: ברוך קרופניק [קרוא]. חצי עמוד היתולי בתוך: הארץ כ"ט בסיון תרצ"ח/28.6.1938. מדור היתולי זה הופיע לרגל מלאת עשרים שנה ל"הארץ".

כאן פרודיות למדורי העתון (בין היתר למדורו של נ. אלתרמן).

עקרב. שבועון להומור ולסטירה. העורך: הלל ברגמן. תל-אביב, דפוסים: "החדש" ודפוס א. מוזס. קריקטורות.

עמ'. האחראי: אליעזר שכטר. קריקטורות: אריה נבון.

בקורת על הנהגת עיריית תל-אביב, ישראל רוקח וכיו"ב.

המשתתפים בכינויים: בן-יקיר — יעקב רוזניק; י. שומע — הנ"ל; יא-שא — הנ"ל; ר. שחור — חיים שורר; חיש. — הנ"ל; צל — צבי קרול; י. מלך — הנ"ל; אד"ר — הנ"ל; צליל — הנ"ל; צ. — הנ"ל.

על ברנשים וחתוכות. ממבחר הקריקטורה העולמית. ערך: ראובן אישון [אפלווג]. [תל-אביב], דפוס מ. קליין, [תשי"ח/1958]. 34 עמ'. בכל עמוד כמה קריקטורות.

ענין הקריקטורות בעיקר בדברים שבינו לבינה.

על הנצים. עלון להתול וכדיחה. יו"ל בעריכת אמ"ר [מנחם רבי] ובהוצאת איש-ברוריה. ירושלים, דפוס העברי, חנוכה תרצ"ג (1932). 4 עמ'. בתבנית גדולה. האחראי: מ[נחם] ר[בי]. קריקטורות: משה מטוסובסקי.

עניני העתון: המריבה בין הריביזיוניסטים וההסתדרות; שבידת פרומין; ז'בוטינסקי וכל הדברים הכרוכים בכך.

המשתתפים בכינויים: זיק — ישראל קרקור בסקי. כל שאר הכינויים הם משל העורך. בעמ' 1 נקרא ארלוזורוב: "ערל-זר-אוב".

על העצים. עלון סטירי-הומוריסטי לחג האילנות. [העורכים: צבי קרול ויעקב רוזניק]. ירושלים, הוצאת "אץ קוצץ", דפוס ר.ח. הכהן, שבט תרצ"ב (1932). 8 עמ'. בתבנית גדולה. האחראי: צ[בי] ק[רול].

עניני החוברת: המכביאדה; יובל פיקמן; פומן סטירי על שטינמן; ועידת האכרים; "המטא-טא"; ביקורו של לורד רידינג; פרודיה לפזמונו היידי של ביאליק; "תחת העצים הירקרקים"; הומורסקות; פרודיה לנוסח כתיבתו של אורי קיסרי ועוד.

המשתתפים בכינויים: אסל — צ. קרול; צל — הנ"ל; ר. לובצקי — הנ"ל; יא שא — יעקב רוזניק; שרה קנייז — הנ"ל; הפרודיה לקיסר — הנ"ל; י. שומע — הנ"ל; . — קרוי ורוזניק; צ.ל. הנהללי — צבי ליברמן (ליבנה)

מפורים לפורים בכפר-גלעד, פלוגת הבנאים
[תרפ"א/1921]. העתק מן המקור, הנמצא
בארכיון העבודה. כתב-יד. 10 עמ'.
מהווי הפלוגה.

עתון ילדים — דחליל — ראה: דחליל.

עתון הקונגרס [הציוני הכ"ד]. [ערכו: הלה (יונה) חנוך
ומולי (שמואל) שטרייט]. ירושלים, כ"ט אייר
תשט"ז (1956). [12 עמ']. בשיכפול. בעברית
ובאנגלית (חומר מג'רוסלם פוסט). קריקטורות.
פרודיות לקונגרס ולעתון הקונגרס.

גל' 1 — 28. י"ח ניסן תש"ו/19.4.1946 — ג'
בטבת תש"ז/26.12.1946.

גל' 1(29) — 12(40). י' בטבת תש"ז —
2.1.1947 — ט"ז חשוון תש"ח/30.10.1947.

מגל' 27 הוקטנה התבנית ואילו הגליון האחרון
חזר לתבניתו הקודמת.

החל להופיע לאחר הפסקת "סכות".

עתון היתולי. מס' 1. בית הבראה "החלמה" [רמת-
גן], 22.8.1940. 4 עמ' במכונת כתיבה.

הווי המבריאים לאור ההיתול.

עתון התולי. פרשנדתא. יוצא פעם אחת בשנה

פ

פורים תשט"ז. בתוך: מעריב 26.2.1956. קריקטור-
רות.

שני עמודי היתול בהשתתפות אפרים קישון ודן
בן-אמוץ.

פורימיאדה. חוברת חד-פעמית לפורים בעריכת
ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס מוזס,
פורים תרצ"ח. 16 עמ'. האחראי: בר-רב (ש.י.
צביאלי]. קריקטורות: יהושע אדרי. שתי
הוצאות ללא כל שינויים.

עניני החוברת: קדושא רבא לפורים (נוסח
אחר); ספסרות בקרקע; דיזנוגוף על סוסו
בעדלידע; בדיחות פורים; המנון מאת צבי
גורדון; שיר ההסכם [בין בן-גוריון ו'בוטינסקי,
שלא בוצע בשל תוצאות המשאל בהסתדרות,
שהכריע לשלילה]; מודעות בנוסח פורים ועוד.

פורימיאדה. חוברת התולית חד-פעמית בעריכת
ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס א.
מוזס, פורים תרצ"ו. [16 עמ']. האחראי: בר-רב
[ש.י. צביאלי]. קריקטורות: יהושע אדרי.

מעניני החוברת: מלחמת איטליה-חבש; בדי-
חות; משלוח מנות [לאישים ומוסדות]; קדיש
(שיר) לזכר העדלידע מאת צבי גורדון; קטעים
מ"מסכת פורים" ו"הגדה ליל שפורים";
לקוטים פולקלוריסטיים לפורים; מושב לצים;

פגע וצחק. אוסף בדיחות צבאיות של החייל האמיץ
"שוויץ". [ליקט: מנחם רבי]. תל-אביב, דפוס
המעטפת: שמואל אלחדיף, חסרה שנת דפוס
[ראשית 1949]. 98 עמ'.
מהווי צה"ל.

[פולק, מנשה]. גר...גר...גרוגרת. חוברת להומור
ולסטירה ערוכה ע"י פוליני מנשה פולק].
ירושלים-ת"א-חיפה, נדפס בדפוס נח ורהפטיג
חיפה. 10 עמ'. העורך הוא גם מחברם של כל
הדברים בחוברת.

פרודיות לדרך כתיבתם של איתמר בן-אבי
(בעיקר על מגמתו להחליף את האות העברית
בלטינית. כאן קטע עברי באותיות לטיניות), י.צ.
רמון, א. שלונסקי. ד. שמעונוביץ (שמעוני),
יעקב קופלביץ (ישורון קשת), ש. בן-ציון, ש.
בס, יהודה קרני וא.צ. גרינברג; פרודיות על
עתוני הארץ, התיאטרון העברי האמנותי הארץ-
ישראלי (תא"י) ועוד.

פור הפורים אשר לדגניה ב'. בשנת העשור, בצרת
לפ"ק (תרצ"ב/1932). 22 עמ'. בשיכפול.
הדפסה חדשה. עיטורים וקריקטורות. מהווי
הקבוצה. יצא לשנת העשור של הקבוצה.

פורים-רב. קובץ בדיחות לפורים תרצ"ד. בעריכת
ש.י. צביאלי. תל-אביב, דפוס א. מוזס. [16 עמ'].

השניה; במושב לצים; הומורסקה על נשפי הריקודים לפורים ועוד.

פורימיאדה. חוברת הומוריסטית בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס מוזס, פורים תש"א. [16 עמ']. האחראי: ש.י. צביאלי. ציור השער: שלמה כהן.

בין המשתתפים בחתימה מפורשת: צבי גורדון. עניני החוברת: מלחמת העולם השניה וברית היטלר-מוסוליני; שיר "הלואי והיה זה אמת" מצבי גורדון על נצחון בעלי הברית על גרמניה ואיטליה; היטלר והמן או פגישה במרום; מגילת נשים; הסכם העבודה בין ההסתדרות והריביוני-ניסטים; במושב לצים; בדיחות; מכתב אהבה וידידות אל נשיא ארצות הברית מאת האמרגן מ. ואלין.

פורימיאדה. חוברת הומוריסטית חד-פעמית בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס מוזס, פורים תש"ב. [8 עמ']. האחראי: ש.י. צביאלי. עניני החוברת: מלחמת העולם השניה; פלפול שכורים; במושב לצים; מילון פורימי מודרני; הומורסקה; מגלת נשים ועוד.

פורימיאדה. חוברת הומוריסטית חד-פעמית בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. ירושלים, דפוס פנחס אבן, פורים תש"ו. 12 עמ'. האחראי: ש.י. צביאלי-בייבע. קריקטורות: מולא ויהושע אדרי. עניני החוברת: מצוקת היור; איסור מכירת קרקעות; פורים-חברון (פורים "שאקאי"); בדיחות; מגלת נשים ועוד.

פורימיאדה. חוברת הומוריסטית חד-פעמית בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי, בהשתתפות דניאל פרסקי. תל-אביב, דפוס "הכרמל", פורים תש"ז. 8 עמ'. האחראי: ש.י. צביאלי-בייבה. קריקטור-רות: יהושע אדרי ואריה ברמץ.

עניני החוברת: ימי המאבק וההעפלה; בדיחות פורים; פורים של סרגוסה ושל טבריה ועוד.

פורימירע. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. בעריכת שמואליק [שמואל יהושע צביאלי]. תל-אביב, דפוס מוזס, פורים תש"ו. 8 עמ'. חוברת זו קרויה כן לעומת ה"פורימידות" המרובות שהוציא במשך שנים.

פזמונים והופעות. [מעוז חיים], פורים תש"ז. 8 עמ'

חג הפורים בחיים הרוחניים של היהודים בעבר ובהווה.

פורימיאדה. חוברת הומוריסטית בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס מוזס, פורים תרצ"ז. 16 עמ'. האחראי: י. בן-אמוץ. קריקטורות: בי[רוובסקי].

עניני החוברת: ועדת החקירה של מאורעות תרצ"ו; קץ העדלידע; עליה בלתי-ליגלית; מלחמת איטליה-חבש; מינוי של ישראל רוקח מטעם הממשלה לראש עיריית תל-אביב; סוסים שוחחו ביניהם על פורים (מחזה בשתי מערכות); דיבורים והרהורים מאת דניאל פרסקי; בדיחות והומורסקות.

פורימיאדה. חוברת הומוריסטית חד-פעמית בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. ציור השער: יהושע אדרי. תל-אביב, דפוס מוזס, פורים תצר"ח [תרצ"ח/1938]. [16 עמ']. האחראי: ש. בן-לוי. קריקטורות: יהושע אדרי.

כינויי משתתפים: שרה פ — פריד. עניני החוברת: גרמניה הנאצית; פורים קטן, הומורסקות ובדיחות.

פורימיאדה. חוברת הומוריסטית חד-פעמית בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס מוזס, פורים תרצ"ט. [16 עמ']. האחראי: ש.י. צביאלי. קריקטורות: רוס [יוסף רוזנברג]. בין משתתפי החוברת: דניאל פרסקי ובכינויים: דר. י. שפירא — שמעון ארנסט.

עניני החוברת: גרמניה הנאצית; קדושא רבא לפורים; הצד ההיתולי במוות; בדיחות על סופרים ורופאים; מסכת נשים; במושב לצים; חסידים מספרים; דניאל איש חמודות (מאמר על פרסקי מאת ש. ארנסט); פרג לפורים מפרסקי ועוד.

פורימיאדה. חוברת הומוריסטית בעריכת ש[מואל] י[הושע] צביאלי. תל-אביב, דפוס מוזס, פורים תש"א. [16 עמ']. האחראי: ש.י. צביאלי. ציור השער: שלמה כהן.

בין המשתתפים בשמותיהם המפורשים: צבי גורדון ודניאל פרסקי.

עניני החוברת: מלחמת רוסיה פינלנד; בדיחות תוצרת הארץ; מגילת נשים; פרודיה על נוסח כתיבתו של איתמר בן-אבי; מלחמת העולם

החובן:

(א) בעתונתנו הנחמדים (פנינו לשון מחנה)
 (ב) לקסיקון מורני (עמי המקנות העורונים)
 (ג) כל שן
 (ד) פשרת (ממשש כוחני-הפולחן) — ארת
 (ה) סכה אל הערכה — קוזה פלח
 (ו) כפורה. כמנות ובפוליסקה (רשימת קפוח
 ודיעות גדולות)
 (ז) חמת על סכו של לנין (עמי דיעה
 העונים והסכנות השלרפיות) — ח
 (ח) קרבן (שוח בירך לחיבתו) — בח
 (ט) דביום יקרי-מציאות (פסלני תלחת זאני)
 (י) שאלה סחיכיות, (יא) למת הלוד
 יומקלוק, (יב) שנות, סודעות.

ספירה-הומר וקרומורה

בעריכת רוא

ובהשתתפות רוא-דרין

ירושלים, אב תרפ"ב.

החובן:

(א) לקוח: (מומן אל הקור) — ש ע י ר
 (ב) על כפיו העמיד (זמן סחיכיות-לוגי
 ספרטוניסטי)
 (ג) שר-ליצול (כממא אלסכני) — עזא ז ל
 (ד) בענת ישראל (דביום של מח"כרך) אנדאני
 (ה) כחן וכוני (לא טעיה ולא ברות) — ערב
 (ו) שח בורה (חנות סקלוב-החח ביושלים)
 (ז) עמי פירוש קינתי — א י ו פ
 (ח) ערת נשים: I. שחור או אשור"ז (ספור)
 (ט) ח, II. נשים זכות זכות (ספיל)
 סטונרמי אמצח חיים ביושלים) — ר ב
 ש מ ל א י, III. בעולם הנשים (דיעות וזיונים)
 (ח) התנגלות (סל) — בקר ק י ל ב

סטירה והיתול על הווי הישוב בימים ההם (1921).

ראה ההערה ל"חרתש" מאת הנ"ל.

[פרמן, יעקב]. חֶרְתֶּשׁ [חכם, רשע, חם, שאינו יודע לשאול]. סדר הגדות חדש, לחג הפסח מקדש, הכל כאשר נדרש, בעור חמץ וקודש, בנוסח היתולי חדש וכו'. יפו, דפוס שהם (שטינפלד), תרפ"א. 16 עמ'.

סטירה בנוסח ה"הגדה" לפסח על הווי הישוב באותם ימים.

— הוצאת פרפראות 2.

"מדי חג מופיעות, ללא ספרות וידיעות, רק חוכות וטלולות, התולים ובדיחות, משלים והומריות, על מוסדות ובריות וכו' — — —".
מה שנאמר ברשימות ד. קלעי ומ. פרובסט ("העתונות וכו' —") וז. פבזר ("שבעים שנה לעתונות") על שני פירסומים אלה — שהם משל "מ. הלוי" הוא חסר שחר.

בשער החוברת הזאת נאמר: "פרס חנם חוברת א הוצאה ב". למעשה לא הופיעה כלל מהודרה ב' לחוברת א'.

פרסקי, דניאל. לאלף ידידים. ניו-יורק, הוצאת ועד היובל, תרצ"ה. 96 עמ'. מבחר פיליטונים, שנדפסו במרביתם ב"הדואר" וב"הארץ".

פרסקי, דניאל. לכבוד פסח. פיליטונים ובני פיליטונים, בדיחות וחיידודים. תל-אביב, הוצאת ספרית השעות, דפוס מ. שהם, [תש"ז]. 30 עמ'.

פרסקי, דניאל. צחוק מארץ-ישראל. מהתלות ומעשיות. תל-אביב, הוצאת "ארץ", תרצ"ג. 32 עמ'.

פרסקי, דניאל. צחוק מארץ-ישראל. ניו-יורק, הוצאת המחבר, דפוס פוטורו פרס, תשי"א. 268 עמ'.
הציורים: לובה קרוגמאן-גורדוס.
מהתוכן: עיר הפלאות (תל-אביב); ארצנו הקטנטונת; טיפוסים שכאלה.

פרסקי, דניאל. ששון ושמחה. דברי בדיחה, הלצה וחדוד. תל-אביב, דפוס ס. שושני, הוצאת רח"ש, חסרה שנת דפוס [תרצ"א/1931]. 40 עמ'. ציור השער: שמואל אלחדיף.

— ספרית צחוק א.

התוכן: מגילת ושתי; גם זה פירוש על המגילה;

בסטנסל. [העורך: אביטל דפנא. העיטורים: הדס גת].

הופיע לקראת מסיבת-הפורים במשק. המשתתפים: יצחק צבי [גפני].

פלישה'ידיה. חוברת הומוריסטית חד-פעמית. בעריכת ש.י. צביאלי. דפוס פנחס אבן ירושלים, שבועות תש"ד. 12 עמ'. האחראי: ש.י. בייבע [שמו הקודם של צביאלי].

מצוקת הדיור עילה לשם החוברת וגם להומורסקה בפנים ("חדר להשכיר").

פלפל חריף. להומור, בידור, קריקטורות ובדיחות. ערך: ר. אישון [אפלווג]. חמ"ד [תל-אביב?], דפוס מ. קליין, [תשרי תשי"ז]. 24 עמ'.

בין היתר תרגום הומורסקה מאת זושצ'נקו, מחזה קומי מאת מ. מיחאנקוב ונובילה מסומרסט מוהם.

פלפל לפורים. הוצאה חד-פעמית. העורך האחראי: אורי סלע. תל-אביב, דפוס משה שהם, [פורים תשי"ז]. 32 עמ'.

משתתפים בשמותיהם המפורשים: אפרים קישון, דידי מנוסי, העורך, דן אלמגור, שמעון צבר ועוד; קטעים שצונזרו מתוך התכנית: "שלושה בסירה אחת"; תרגום מערכון של פרנץ מולנר ע"י יוסף לפיד; מבחר הפזמונים החדשים ביותר של הלהקות הצבאיות והתיאטרונים הוונים ההומוריסטיים (מאת יחיאל מוהר ודן אלמגור); קריקטורות מעתונות ערבית ועוד.

פנתנו. עתון מחלקתי. מחלקה ז' של ביה"ס העירוני לבנים ע"ש אחד-העם. גליון פורים. יום ט' לחודש אדר שנת תרצ"ג (1933). [12 עמ']. בהקטוגרף.

עתון היתולי. מהווי הכיתה.

פרטי בהחלט. לקט ישראלי של בדיחות, פרפראות, אימרות ופניני לשון. ערך: יעקב אלון [אפלווג]. תל-אביב, "חיוכים", דפוס פרידמן, נובמבר 1959. 30 עמ'.

[פרמן, יעקב]. הַמְנִישׁ אַחַשׁ [המן-ושתי אחשורוש]. פזמון חד חדש, ליצנית ירלש, צפיחת בלי דבש, שכרון בלי י"ש, משקר בלי חשש וכו' [מאת] אבן יוסף סליח. תל-אביב, דפוס שהם (שטינפלד), תרפ"א. 8 עמ'. בניקוד.

— הוצאת פרפראות 1

במוסף השבועי של "הארץ" בין ספטמבר 1962 — מרץ 1968.

[פרקש, יעקב]. צרות צרורות. 170 קריקטורות פוליטיות. הקדמה: אבא אבן. דבר-ירקע: אלי ניסן. תל-אביב, הוצאת עקד, 1972. 168 עמ'. התרגום האנגלי של הכתבות: רות בירק. חתום: זאב. הקריקטורות הן מהשנים 1967 — 1972.

מגילת המן; פירוש חדש על המגילה; חרוזי פורים; דתי פרס ומדי.

[פרקש, יעקב]. על כל פנים. קריקטורות. הקדמה: אפרים קישון. בתים, הוצאה ובית הדפוס א. לוי-אפשטיין, 1968. 138 עמ'. חתום: זאב. הקריקטורות המכונסות כאן נדפסו לפני כן

צ

הכתרת וכן המלים המודגשות בכותרות-המשנה — רמז לעתוני הארץ ("דבר", "העם" של הריביוניסטים ו"הארץ").

צבר. לפועלי ארץ ישראל ולכל העם בארץ. עלון סטירי-הומוריסטי לשבועות. [העורכים: צבי קרול ויעקב רוניק]. ירושלים, הוצאת "אץ קוצץ", דפוס "ארץ ישראל", סיון תרצ"ב (1932). 4 עמ' בתבנית גדולה. האחראי: צ[בי] ק[רול].

עניני החוברת: "ידיעות" ו"מאמר ראשי"; בחירות לעירית תל-אביב; הזמנת אביגדור המאירי לקונגרס פא"ן; פרודיות על בקורת ההצגות מאת המבקרים בכל העתונים, למדורו של דב שטוק (סדן) ב"דבר": "דרך אגב" ("דרך הגב") למדורי הבריאות והספורט בעתונות ועוד. המשתתפים בכינויים: מ.צ. — יעקב רוניק; כמעט פילולוג — הנ"ל; דר. י.ש. — הנ"ל; לץ — צבי קרול; צל — צבי קרול; סט — הנ"ל.

צבר. חוברת הומוריסטית לאחד במאי ול"מוחרם". [העורכים: אברהם לב, צבי קרול ויעקב רוניק]. ירושלים, הוצאת "אץ קוצץ", דפוס הספר, [תרצ"ג/1933]. 12 עמ'. השער וקריקטורות: אריה נבון. העורך האחראי: צבי קרול. עניני החוברת: אחד במאי בארץ, "ראש השנה לדירות" — "מוחרם"; ההסתדרות והריביוניזם ניסטים; מארכס באור הסטירה; ראשית העליה הגרמנית; הומורסקות ועוד. משתתפים בשמותיהם המפורשים: דניאל פרסקי

צ'אפק, קארל. ברחובותיה של לונדון. תירגם א. פוירשטיין. תל-אביב, ספרית השעות, דפוס מ. שוהם, מרץ 1946. 28 עמ'. — שעה לקריאה מס' 8.

צ'אפק, קרל. כבוד השופט צוחק. סיפורים. תרגום: אליעזר ארנשטיין ופסח ליפובצקי (בן-עמרם). תל-אביב, דפוס מל"ן, [תש"ז/1946]. 63 עמ'. — ספרון ידיעות אחרונות מס' 40. סיפורים סטיריים-הומוריסטיים.

צבר. לפועלי ארץ ישראל ולכל העם בארץ. הוצאה חד-פעמית להומור ולסטירה. [העורכים: צבי קרול ויעקב רוניק]. ירושלים, הוצאת "אץ קוצץ", דפוס ר.ח. כהן, 1 במאי 1931/י"ד באייר תרצ"א. 6 עמ' בתבנית גדולה. קריקטורות: מ. [מרדר]. האחראי: צ[בי] ק[רול].

עניני העתון: פרודיות לדבריהם של שפרינצק, עדה מימון וז. שזר "על תפקידינו בשעה זו", על דו"ח ממועצת המורים; על מדורו של יצחק אפשטיין ב"דבר" בעניני לשון: "נשאלתי"; "קצרות" של ד. זכאי ("צרות"); פזמון ("מה נעשה בלי עבודה, בפתח-תקוה ערבים וכו' — — —"); יובל דיזנגוף; הומורסקה מיוסף טונקל, שביקר אז בארץ וכן ראיון עמו; פרודיה לשירתו של א.צ. גרינברג ("הגברות השוקעת") ועוד.

משתתפים בכינויים: עסק ביש — חיים שורר; זה דודי — יעקב רוניק; בקי — הנ"ל; מ.צ. — הנ"ל; י.א. — הנ"ל; צי — צבי קרול.

ובכינויים: י. רשוף — יוסף סערוני; ר. קלצקין — רפאל קלצקין.

צבר. עתון להומור ולסטירה. העורך: י. נץ [יוסף ויניצקי]. תל-אביב, דפוס "אור" יפו. העורך הגרפי: יהושע אדרי. 4 עמ' בתבנית גדולה. גל' 1, כ"ד אלול תשי"ז/1957.2.9.

גל' 2, ז' תשרי תשי"ח/1957.3.10.

בראש הגליון השני: עתון שבועי בלתי-מפלגתי להומור ולסטירה. לגל' זה צורף עמוד קריקטורות בצד אחד בלבד. בשל עמוד זה התדיין העורך עם המו"ל והעתון נפסק (ראה: "דבר", י"ג בתשרי תשי"ח/8.10.57).

בין היתר: פרודיה לנוסח כתיבתו של ש"י עגנון והומורסקה מאת ש. דז'יגן וי. שומכר (בגל' 1), הומורסקה מאת צבי רוזן (בגל' 2).

צבר, שמעון. כיצד גיליתי את אירופה. ירושלים ותל-אביב, הוצאת שוקן, דפוס אחדות, תל-אביב, 1958. 144 עמ'. הציורים של המחבר. רשמי מסע בנוסח הומוריסטי.

צבר, שמעון. כיצד גיליתי את אפריקה. ירושלים ותל-אביב, הוצאת שוקן, דפוס אחדות, תל-אביב, 1958. 144 עמ'. הציורים של המחבר. רשמי מסע בנוסח הומוריסטי.

צבר, שמעון. קוצו של צבר. קריקטורות. תל-אביב, הוצאת ספרי נ. טברסקי, דפוס ספר, 1951. 68 עמ'.

התוכן: אספקה וקיצוב; כך עושים פוליטיקה; מה זה קיבוץ גלויות; מדיניות חוץ; צה"ל; פרק מיוחד בפני עצמו; מבצרים.

הקריקטורות נדפסו תחילה בעתונים: דבר, דבר השבוע, על המשמר, ניב לנוער חבר הקבוצות ובמחנה.

צה"ל צוחק. ליקט וערך: רפי אילן. תל-אביב, דפוסי טמבור ודניאלי, [אלול תשכ"ז/ספטמבר 1967]. 26 עמ'. קריקטורות.

בדיחות צה"ל על רקע ההווי שלאחר מלחמת ששת הימים.

צהלון. עלון חיילי יפעת. פורים תשכ"ו. 7 עמ' בצד אחד. בשיכפול. מצויר. העורך: יאיר פסח. המעטרת: זיוה פטר. העתון מופיע לחיילי יפעת והממלאים תפקידים תנועתיים מחוץ לבית,

ומשה נאדיר ובכינויים: שומע — יעקב רוניק; בקי — הנ"ל; בן יקיר — הנ"ל; ל.א. — אברהם לב; א. — הנ"ל; המנצח — הנ"ל; צל — צבי קרול; הלל חלילה — הלל ברגמן; מי — מנוחה קרול ויעקב רוניק; גרשון — קלמן גרשוני.

צבר. חוברת הומוריסטית ומצוירת לשבועות ויריד המזרח. [העורכים: צבי קרול ויעקב רוניק]. ירושלים, הוצאת "אץ קוצץ", דפוס "הספר" [תרצ"ד/1934]. 16 עמ'. השער והקריקטורות: אריה נבון. האחראי: צבי קרול.

עניני החוברת: המאבק על העבודה העברית בכפר סבא ופולמוסו של מ. סמילנסקי בנושא זה; התערוכה ויריד המזרח; הסתדרות העובדים הלאומית; המשמרות בפרדסים לשם העבודה העברית; פזמונים והומורסקות.

המשתתפים בכינויים: צל — צבי קרול; ב.י. — יעקב רוניק; סיר א. כאבראש — הנ"ל. א. אופן — אלכסנדר פן.

צבר. עתון לפורים. הוצאה חד-פעמית. [העורך: אריה דיסנצ'יק]. תל-אביב, דפוס עזריאל, [ת"ש/1940]. 16 עמ'. קריקטורות: מולא — שמואל צייטלין, וולף האחראי והמו"ל: יוסף עזריאל.

עניני החוברת: חוק הקרקעות; הסכסוכים בוועד הלאומי; מלחמת העולם השנייה; יומן מלחמת 1940 (הומורסקה); תענית אסתר — מגילת פורים שנת ת"ש; משלוח מנות ועוד.

משתתפים בחתימה מפורשת: י. ויניצקי ובכינויים: המן — אריה דיסנצ'יק; ארצישראלי — הנ"ל; גנרל לויטננט יוסף — יוסף ויניצקי; קין — רפאל קלצקין.

צבר. הוצאה חד-פעמית. [העורך: יוסף סערוני]. תל-אביב, דפוס עזריאל, [פורים תש"א]. 16 עמ'. קריקטורות: מולא — שמואל צייטלין. האחראי: מ. צייטלין. המו"ל: א. פרטוגלי.

עניני החוברת: חיילים ישראלים בצבא הבריטי; הדי מלחמת העולם השנייה בארץ; "ברית ראשונים"; על ההומור הארצישראלי; התי-אטרון הארצישראלי ועוד.

משתתפים בשמות מפורשים: רפאל קלצקין

עובדים לאומי - הם באכזריותם הסוציאליסטית הרבה העיבתי בבייחור
 כימי החבר ברל ברשע וחבריו כשעמדו הרביעיניוסיים ליצור אורג
 שגשגו בו אורג
 כחוצה להחיות וחייהם
 שם
 הפשי

על הנעים

חנוכה
תרצ"ג

עלון להתול ובדיחה יו"ל בעריכת אמ"ר ובהוצאת איש-ברוריה.

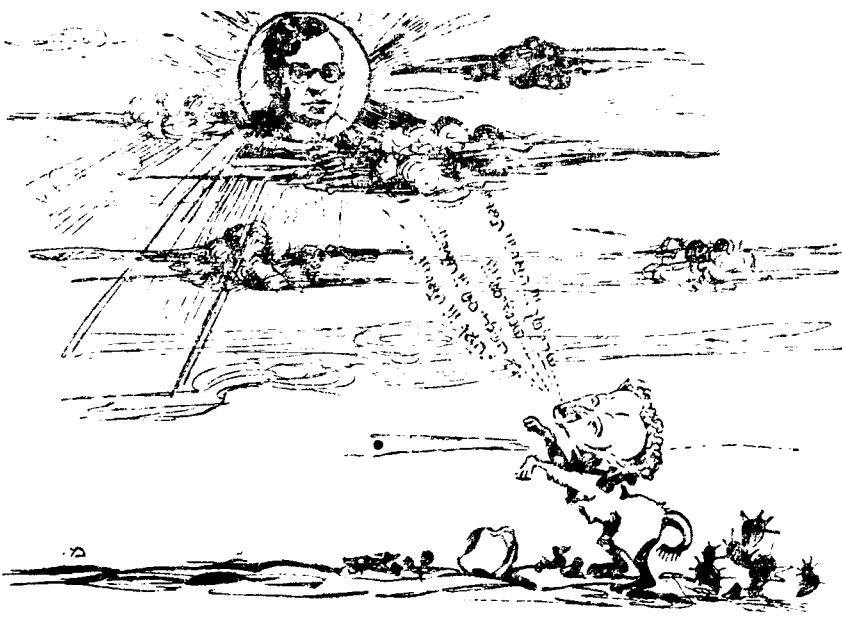
נביחות שוא.

בחזית הביסקויט

(במשל)

1. הגיע לארץ מלמפורט של ביסקויט פרוב"קן היות שהשתדלותם של מנהיגי ההסתדרות שודרה הביסקויט עוד בתחילת הכנה הביסקויט נסכר בכי טיפי הנגבה בארץ נעשים מאמצים גדולים למכור ולהוביל גבות גדולה טיפה של ביסקויט בכל הארץ הקטנה גדולה התחלת ביסקויט פרוב"קן ויש תקווה כי סמכות הביסקויט הרובינו אפשר יהיה להשיג דווקא היות והיה בקדש המבוא שובנו פרוב"קן כי מצבם הולך ורע והטופת הנכבדת הנקבצית נקרה בידברו נעשית מינס ליום ויחיי צנומה.

2. הנדוה מועישה נתגלתה כמיה הארוסי: מבליט ביסקויט של פרוב"קן התגלית הוי הקישה את הכרי ההסתדרות, והם שלמו לקדוא האפן מיוחד לבלש דוד תדרר שיגלה את הפושט הנורא שהעיו להכניס ביסקויט פרוב"קן בין כחלי הגבות הארוסי. הלש מצא סימני האצבעות על הביסקויט, הוא השווה איהם לסימני האצבעות של הפרקודים, ומצא סימני האצבעות על הביסקויט כמאומים לסימני האצבעות של החי קיצים. דבר זה הרעיש את לבות התכרים, והחי קיצים הוזמן תיכף ומיד לפני בית-הכשפט הגבוה של ההסתדרות. מתחלה טען החי קיצים שהרים, אולם משראה את סימני האצבעות על הביסקויט, נזכר שאה הביסקויט הזה קנה לפני פריון החייה השיפטים הליצוני יסבור את הביסקויט למעכרת חיכות שהכרוק את נילו. כשיך וכן הכרוק יהיה החי קיצים נתון חתם שפיהם המיני.

נובח לו הכלב לעומת הלבנה השטה לה בין העבים בלי תשומת לב לבריה הע' וזה הנובחת עליה מלמטה.

סבת הפרעות בלבו

(הודעה רשמית של הסניף הירוק)

ביום כי שקבר יצאו וההונים מאחד מבתי הכרזה כשהם מכיפכים החדוונים התחילו בהוצאת פרודיות ופולמוס של ימים ושנים

על הנסים נוסח הצי

על הנצים ועל השביות ועל ההתנפלויות ועל האבנים ועל הגדופים שנעשו בנו לא בימים ההם כי אב בזמן הזה.

כימי החבר ברל ברשע וחבריו כשעמדו הריביוניוטיסטים ליצור ארגון עובדים לאומי - הם באכזריותם הסוציאליסטית הרבה הצביעו בבוזת

תבנית קטנה. בשער חוב' א': הומור-סאטירה-קריקטורות. הנוסח שונה או אינו מופיע כלל בחוברות הבאות. שם העורך מופיע בחוב' ב' (בחוב' א' שמו: רפאל שוני). תחילה יצא כדור שבועון ולאחר מכן כירחון. החוברות הראשונות ללא תאריכים וללא מיספור. המיספור מתחיל בגל' 21 (תחילה בעמוד האחרון ואח"כ בעמוד ראשון) ולעתים הוא חסר. התאריך מתחיל בגל' 25 ולעתים הוא חסר.

1957 [חוב' 19-1]

1958 [20]-41

1959 42-53

1960 54-55. החוברת האחרונה יצאה ב-5.2.1960

בדיחות הומורסקות מקוריות ומתורגמות (מיידיש ושאר לשונות). קריקטורות. רוב החומר הוא בדברים שבינו לבינה.

צחוק לכל. מבחר בדיחות ליחיד ולחברה. ליקט ועיבד: י. גדר. תל-אביב, דפוס "הכרמל", חסרה שנת דפוס [1951]. 128 עמ'.

צחוק ללא פיקוח. בדיחות, הלצות ופתגמים בישראל ובעמי העולם. ליקט וערך: נ. גלבוש. תל-אביב, דפוס הכרמל, חסרה שנת דפוס [סיון תשי"ג/יוני 1953]. 104 עמ'.

צחוק מהול בדמעות. חידודי יהודי רוסי ופולין. נאספים ומסודרים על ידי פנחס הלוי איש הורוויץ. ירושלים, דפוס הספר, תרצ"א. 158 עמ'.

צחוק עליו. פורים בראי ההומור. קובץ הומוריסטי. ערך: מ. גורי. תל-אביב, הוצאת "חג", דפוס החדש, [תשי"ט]. 34 עמ'.

שם העורך, ההוצאה וכו' מפורשים בעמ' 33. מצויינים כאן גם דברים מתורגמים מאת העורך, החותם: מ. מגי.

זהה עם "עולם ההומור".

צחוק צחוק... קובץ בדיחות וחיידודים. בחיך על פני כדור הארץ. ליקט וערך: עזריאל מכיר. תל-אביב, הוצאת נקודים, דפוס דב גוטמן, חסרה שנת דפוס. 160 עמ'.

— הוצאת נקודים 6.

צחק בקול פרוע... בדיחות מפולפלות, הלצות מפוצצות, קריקטורות נפלאות. בשער הפנימי:

מתוך רצון להדק את הקשר עם הבית. מופיע במאה עתקים. ואלה המשתתפים: דוד ביטמן ("מבית העולות"), אילנה יורעאלי ("מכתבים") ויאיר פסח.

הפרטים הם לפי מכתבו של יאיר פסח מיום 1.5.1966.

עניני העלון: מהווי הקיבוץ.

צהלון. עלון חייילי יפעת. מס' 123. פורים תשל"א. 8 עמ'. בשיכפול. קריקטורות.

מהווי המגוייסים בצה"ל ובקיבוץ.

צו פורים. פורים תשי"א (1951).

צו-תנועה היתולי, שהוצא ע"י בסיס תרבות 475 של צה"ל לחייל ובת-זוגתו למסיבת פורים ב"תיבת נח" בתל-אביב, ליום 17.3.1951, פורים תשי"א.

1 דף במתכונת "צו תנועה", משוכפל בצד אחד. **צחוק.** מס' 1. חסרים מקום ושנת דפוס [סוף אוקטובר 1970/תשרי תשל"א]. ללא מיספור עמודים. קריקטורות בצירוף כתבות. הנושאים: דברים שבינו לבינה.

צחוק בצד. 650 בדיחות מפולפלות. מבחר של בדיחות, אימרות, הלצות וקריקטורות מפולפלות. עריכה: א. ניב. תל-אביב, הוצאת "צחוק בצד", דפוס הספר החדש, [אייר תש"ך/מאי 1960]. 82 עמ'.

— שווה לה"רןןן הצחוק"

צחוק בצד. 1001 בדיחות. קובץ-בדיחות חדש. אוסף בדיחות וקריקטורות. "מור" ספרי כיס, דפוס "בני שאול", חסר מקום דפוס [תל-אביב]. 1963. 160 עמ'.

צחוק הגורל. עתון ההומור של ישראל — בלתי תלוי, פוליטיקה וספורט בראי הסטירה והקריקטורה. העורך: יצחק חייק. תל-אביב, דפוס מוזס [טבת תשכ"ז/ינואר 1967]. 4 עמ' בתבנית גדולה. עניני החוברת: הטיסה לחלל; המיתון; שריפת בנין "צים" ועוד.

צחוק יפה לבריאות. מבחר הבדיחה לילדים. ליקט וערך: יצחק לבנון. הציורים: זאב [יעקב פרקש]. תל-אביב, הוצאת עמיחי, דפוס דבר, 159 עמ'. בניקוד.

צחוק לכל. העורך: ראובן אישון. תל-אביב, דפוסים שונים. כל חוברת בת עשרים וכמה עמודים.

בעריכת דן בן אמוץ, חיים חפר, בועז עברון, עמוס קינן. קריקטורות. תל-אביב.

גל' 1 — 47. כתבנית גדולה, בת 4 עמ' כל גליון. מגל' 34 הוצאה המלה "שבועון". הופיע כל שבוע כמוסף לגליון יום ששי של "ידיעות אחרונות". בגל' 34 חסר שמו של עמוס קינן בראש הגליון ובמקומו: זלמן המשוגע. מגל' 35 חסר שמו של בועז עברון ובא מגליון זה ואילך שמו של שמעון צבר.

בשל אפיו הנונקונפורמיסטי של העתון הפסיק העתון "ידיעות אחרונות" את הוצאתו והעורכים החלו להוציא את העתון בכוחות עצמם ובמיספור חדש ("חד פעמי מדי שבוע"). בדפוס "הדפוס החדש". מסידרה שניה זו יצאו 11 גליונות. האחרון אף נושא כותרת משנה: גליון הפרידה. שמו של שמעון צבר מופיע רק בשלושת הגליונות הראשונים.

גל' 1 — 47: 12.2.1965 — 27.3.1964

גל' 1 — 11 (סידרה שניה): 26.2.1965 —

5.5.1965

צפורי, אברהם. מאחורי הקלעים. קוריוזים מחיי התיאטרון בא"י. תל-אביב, הוצאת "יובל", דפוס מ. שהם יפו, תרצ"א. 64 עמ'. ציור השער: יהודה גבאי.

צפנת פענח (פסידונים). הרפגון הפלשתי במשפט. מחזה בשלוש מערכות. מקדש ברגש הראוי לו להאיש שירגיש בעצמו שעליו מדובר במחזה זה. חסרים מקום, שם הדפוס ושנת הדפוס. 9 עמ'. סטירה על פרנסי ירושלים. א. יערי ("המחזה העברי"). ירושלים, תשט"ז, עמ' 113, מס' 1050). כותב "כולל מערכות א'-ב' בלבד. כנראה לא נשלם בדפוס". אולם בעותק שבאוסף מצויה בעמ' 9 (עמוד המעטפה הפנימית) מערכה ג'. וכאן מפוענחים במקצת שמות פרנסי ירושלים, נגדם מכוון העוקץ. מתוך איזכור "החבצלת" הרי התאריך הנזכר אצל יערי (תר"פ), אמנם בסימן שאלה, הוא בלתי אפשרי, שכן מדובר בשנים שלפני מלחמת העולם הראשונה.

צורר בדיחות לילד. [ליקט וערך]: י. שרון [אברהם אבן-שושן וגדליה אמתי?]. הציורים: מ. אריה.

קובץ בדיחות וקריקטורות. תל-אביב, דפוס מוזס, 1937. 32 עמ'. תבנית קטנה. ציור השער: יהושע אדרי.

— ספרית הבדיחה.

צידון, אשר. בין הפטיש והדוכן. האימרה והבדיחה בכנסת. ירושלים, הוצאת אחיאסף, דפוס רונלה, תשי"ב/1952. 196 עמ'.

התוכן: מבוא; תגובות; לשון-לצון; תחומים; אמרות; פליטתפה וקולמוס; מפתח השמות. **ציפקין, שמואל.** מסכת קלפים. בלי פרש"י, תוספות, תורה אור, עין משפט, נר מצוה ומסורת הש"ס. תל-אביב, דפוס "הארץ", תרצ"ז (1937). 8 עמ'. סטירה, בנוסח הגמרא, על משחק הקלפים.

צלף. הומור וסטירה. [העורך: יהושע טן-פי]. תל-אביב, דפוס י. שלומי. 20 עמ'. השער וקריקטורות: אדם שליין. רישומים: צילה בינדר. מפירסומי "ספרית השעות".

1. פורים תש"ח.

2. פסח תש"ח.

עניני החוברות מלחמת השחרור בשלביה הראשונים (מכאן גם השם); המערכה בלייק סכסס; לקראת כינון המדינה; הספסרות; קאוקג'י; האנגלים לפני צאתם; האופירה הארצישראלית; הומורסקות ועוד.

המשתתפים בשמותיהם המפורשים: אביגדור המאירי; ה. אביחנן (הלל ברגמן); י.מ. נימן; א. כנרתי; י. טן-פי; נ. אלתרמן (מ"הטור השביעי") ועוד. בכינויים: ג. עלי — יצחק ברונפמן; מ. מיל — אמיל פויארשטיין; בנו — יהושע טן-פי.

הצלצול. עתון חברתי אכילתי שינתי וכו', מופיע בבית ההבראה של הכרמל, בעריכת חבר זוללים מומחים שנת תק"ק ארוחות למנין בית ההבראה. חיפה תרפ"ח. 18 עמ' בהקטורף. על השער רשום חוב' א'. יצאה גם חוב' ב' (ביום 9.8.1928).

עניני החוברות: הווי בית ההבראה. בין חברי המערכת היה גם משה אהרון ביגל (אח"כ: אביגל), שמשלו הוא הדבר המקיף ביותר בחוברת והחתום: בל.

צפור הנפש. שבועון לסאטירה, הומור ובכלל.

אביב], דפוס החושן יפו, חנוכה תרצ"ט (1938).
6 עמ' בתבנית גדולה. קריקטורות: יוסף מינקובסקי. האחראים: יצחק ג. ישראל ז. [העורכים].

עניני העתון: יהדות גרמניה; בעלי בתים ודיירים; ועידת אויאן; פיליטונים והומורסקות; מפי גדולים; פינת הצחוק ועוד.

תל-אביב, הוצאת א. זלקוביץ, דפוס סמוסיאן, תשכ"ב/1962. 96 עמ'. בניקוד.
המדורים: ילדים בביתם; בגן ובבית הספר; בין הבריות.

הצרות הללו. חד פעמי. המו"ל י. מפרשי [ישראל אליעזר ז'גל] וי. אדמון [יצחק גרבורג]. [תל-

ק

ההווי היהודי באמריקה, המהגרים וכו'. במחצית השנייה של הספר גם כמה דברים לא-הומוריסטיים (על א.מ. לונץ למשל) וכן דברים בידיש.

קול דמשק. פארודיה על שירות השידור הסורי במלחמת ששת הימים. סודר ונדפס בטפסים אחדים ע"י חניך, שלמד מלאכת הדפוס. [ירושלים, תשי"ז/1957]. 3 עמ' בצד אחד.

קולות וברקים. גליון הומוריסטי מצויר לשבועות. יוצא לרגלי הר סיני בעריכתו של פדהצור בן צרצר [פסח גינזבורג]. תל-אביב, דפוס "הארץ", שבועות תרפ"ח (1928). 24 עמ'. קריקטורות: ש. עובדיהו.

מעניני החוברת: סטירה על הפובליציסקיטה של משה בילינסון ב"דבר", פרודיות על סיפורי המעשיות של מרדכי בן-יחזקאל, המשאל של "יידישע רונדשוי" בין סופרי עברית על הספר העברי הטוב ביותר ("תשובותיהם" של ביאליק, שניאור, יעקב כהן, י. קלוזנר, ז'בוטינסקי, א.צ. גרינברג, א. המאירי, א. שלונסקי), "קצרות" של ד. זכאי ב"דבר", "לא אכפת" לא. שלונסקי, שירת אלישבע, הרצוניות על הצגות בעתונות ועוד; פומונים, מערכונים הומוריסטיים ועוד. המשתתפים בכינויים: חשן — חיים שלום חנון; ת. — הנ"ל; Reb Alter Ego — אביגדור המאירי; צ"י — יעקב צדקוני; זורר ומורה — ח.ש. ברכוז; א. — אורי קיסרי.

קארינתי, פ. סליחה המורה! סיפורים [הומוריסטיים] מהווי בית-הספר. עברית: איתמר יעוז-קסט. ציורים: [קריאל גר] דוש. תל-אביב, הוצאת עקד, דפוס מל"ן, חסרה שנת דפוס [תש"ך]. 80 עמ'. הקדמה: [קריאל גר] דוש.

קדמי, מ. קונגרס התימנים. קומדיה בשתי מערכות. תל-אביב, הוצאת אלכסנדר מוזס, תרצ"ד (1934). 25 עמ'. מהווי התימנים.

קו ההשמדה של נאצר. לקט קריקטורות מהעתונות הערבית. העורך: אהד זמורה. תל-אביב, הוצאת דובר צה"ל, נדפס ב"מרקוס" — חברה להדפסות, תל-אביב, 1967. ללא מיספור עמודים.

על מלחמת ששת הימים. הכתבות: עברית, אנגלית, צרפתית.

קוטלר, אברהם. א: מסכת דרך ארץ-ארץ החדשה עם פירוש רש"י ותוספות; ב: מחזור קטן; ג: ילקוט חדש. תל-אביב, דפוס א. איתן ושושני, תרפ"ז/1927. 102 עמ'. בראש הספר תמונת המחבר, "מכתבי תהלה" מאישים שונים בכמה לשונות. נוסח הכתיב המלא של שמו: קאטליאר. "מסכת דרך-ארץ" היא למעשה הסאטירה הראשונה בעברית על אדמת אמריקה (תרנ"א/1891) ונדפסה מאז כמה וכמה פעמים וכל פעם בהוספות. הצורה היא בנוסח של הגמרא ו"פירוש רש"י ותוספות" בצד. סאטירה על

הקומוקום מקשקש

העורך האחרון

לאריאל

.....

הוצאה:

חברת מקטרוני

.....

התוכן:

- 23. מכתבים מעדו המידה
- 24. יטענו השוה
- 24. משיבתי ויהיה
- 25. טיפוחן יצו
- 25. מכתבים אל השערה
- 26. אקספרט יאספירט
- 27. מלקה הנעים
- 28. שקרו הלופט
- 29. בדיאלי
- 30. מאלית השופת
- 31. מרת יוסטרושיט
- 32. הולמים יולופים
- 33. מיעה מילפית
- 34. מפרטת ינדפסרית
- 35. נקולט
- 36. מלה האנית
- 37. מרתן המות
- 38. מפרט
- 38. מעלים השטפני
- 39. מוינות השעת
- 40. מנית
- 41. מועות השערה
- 42. האשטופטות
- 42. מועות השערה

התוכן:

- 1. אלו יאלי מתפארים
- 2. בשרות החוקים
- 3. נרטי
- 4. דין השבון המוערה
- 5. הודעה מרשות
- 6. דיוט, הלופט, הרום
- 7. יאמט
- 7. וירטט במטמ-היה
- 8. יקטרו
- 8. הון המות
- 9. מוקה למנו
- 10. ירבחן קט
- 11. מויעקה
- 12. לוח הדשי לוקלאים
- 13. מה הפעם יפה לאור
- 14. מרתפיד
- 15. מפרות יפה שרום
- 16. עילט מתוחה
- 17. מתמטס יהדות
- 18. עירום וברשיטום
- 19. קטן מנהל
- 20. רשמי דרך
- 21. שלשה שומרים
- 22. העשית ומסחר

מכבד ברותחים ובפושרים את כל הנוגעים בדבר
ומקום מצות "שלחמנות" לכבוד חג הפורים

מחור גליון בודד:

ברוסיה-1 לימין רובל; באירופה-אלף יתרפוט מרקום גרמנים;
לעם הארץ בכלל ולאנשי תל-אביב בפרט רק גרוש וחצי.

המכירה הראשית בכל בתי מסחר ספרים ואצל כל מוכרי עתונים.

יהושע אדרי. האחראי: ש. בן-לוי [שמואל יהושע צביאלי].

מעניני החוברת: ועדת החקירה המלכותית לאחר מאורעות תרצ"ו; מלחמת ספרד; מערכון: שתי ערים (על עירית תל-אביב ועירית שכם); תוצרת הארץ; הומורסקות, בדיחות ועוד. קינן, עמוס. בשוטים ובעקרבנים. מבחר עוזי ושות'. תל-אביב, הוצאת ישראל, חסרה שנת דפוס [תשי"ג/1953]. 286 עמ'. ציורים. סיפא: גרשום שוקן.

"קובץ זה מכיל 22 מתוך 575 רשימות, שנכתבו על ידי למדור "עוזי ושות'" בעתון "הארץ", בתקופה שבין אפריל 1950 — יוני 1952. לפני כתב את המדור בנימין תמוז" (מתוך הקדמת המחבר).

המדורים: איך הלך החמור להצביע; האריה והשאלה היהודית; איך להפוך יבשה לים ויבשה לים; חבר, לפני עשותך מקלחת — זכור!; הסברה על ענין הכלבים; בעיות המנסרות בעולם; פרס קרית ביאליסטוק; צבר בלי קוצים; מדוע אני כזה; האביר בן דמות הגבינה; כשנופלים לתוך לבניה; דמעה על קבר טרי. קריקטורות.

קיפוד. הירחון להומור ובידור. המשעשע ביותר מסוגו. יפו, הוצאת קיפוד. קריקטורות ותמונות-שער. בתבנית קטנה.

שנה ראשונה, גליון מס' 1. פברואר 1961. 64 עמ'.

שנה ראשונה, גליון מס' 2. מרץ 1961. 64 עמ'. קיצור הגדה של חשמל עם פירושים. הוצא ע"י עובדי חברת החשמל ליפו לכבוד חגיגת 10 ביוני 1928. תחנת הכח של תל-אביב. 18 דפים. העתקת שמש.

העורך: המהנדס פרוז'נסקי, עירית חיפה. קריקטורות: שמואל ציטלין. משתתפים בין היתר: ש.ג. — ש. גורדון; אהרן ציטלין. עניני ה"הגדה" — הווי של חברת החשמל בראשיתה.

קירשנצווייג, מ. ארבעים קריקטורות מתוך יומני היחידה העברית להובלה כללית "468" מהדורה שניה. תל-אביב, ינואר 1943. 40 קריקטורות בסטנסל. יצא לראשונה בינואר 1942.

הקומקום. עתון סאטירי. העורך: אביגדור המאירי. תל-אביב, דפוס הפועל הצעיר, פורים, תרצ"ב. 22 עמ'. קריקטורות: אריה נבון.

עתון סאטירי-נונקונפורמיסטי בצורת "ידיעות", "מודעות" וכל שאר סוגים של זוטות. בקורת חריפה נמתחת כאן, פעמים אין ספור, על המלה שנתחדשה לקרנבל: "עדלידע". משופע ביותר בבקורת חריפה הוא תחום הסופרים והספרות.

הקומקום מקשקש. העורך האחראי: לא נולד [אליהו מונצ'יק]. תל-אביב, הוצאת: חברת מקטרגים, דפוס גדארד-אשור, פורים, שנת פגרת לפ"ק [תרפ"ג/1923]. 8 עמ'.

כל החוברת בקורת חריפה, במסווה הומור, סטירה וכיו"ב על "הפועל הצעיר", יוסף אהרנוביץ, ראשי המוסדות הכלכליים של ההסתדרות. כל החוברת נכתבה ע"י מונצ'יק עצמו. בשל כך הוצא ממפלגת "הפועל הצעיר", שהיה אחד מראשונה וממזכיריה הראשונים בימי העליה השניה. ראה על הוצאתו את ההודעה ב"הפועל הצעיר" מיום י"ז באדר תרפ"ג.

העילה ל"הקומקום מקשקש" וההתנפלות על יוסף אהרנוביץ: פיטוריו של מונצ'יק מראשות בנק הפועלים, שהיה אחד ממייסדיו, וכניסתו של י. אהרנוביץ לניהול בנק הפועלים. "את הקומקום מקשקש כתבתי אך ורק בתור מעשה נקמה בעד העוול שעשו לי" (מתוך מכתבו של מונצ'יק מיום 11.12.64).

הקונגרס הרוקד. חוברת היתולית חד-פעמית מוקדש לקונגרס הלוצרני. יו"ל בעריכת: שמואליק [שמואל יהושע צביאלי]. תל-אביב, דפוס א. מוזס, אב תרצ"ה (1935). ללא מיספור עמודים [16 עמ']. קריקטורות: נח בירזובסקי.

עניני החוברת: הקונגרס הציוני הי"ט, שנתכנס בלוצרן; מעמדו של וייצמן; תנועת המזרחי; מפלגת המדינה; תזכיר הספרים לקונגרס הציוני; הומורסקה מטונקלר ועוד.

הקונדס. חוברת הומוריסטית-סטירית. הוצאה חד-פעמית. [העורך: שמואל יהושע צביאלי]. תל-אביב, דפוס לאומי, טבת תרצ"ז/ינואר 1937. ללא מיספור עמודים [12 עמ']. קריקטורות:

קישון, אפרים ו[קריאל] [גר]דוש. סליחה שניצחנו. הסיפור הסאטירי המלא של מלחמת ששת הימים בכתב ובציור. תל-אביב, "ספרית מעריב", דפוס אופסט אסתר, חסרה שנת דפוס [1967]. ללא מיספור עמודים.

"ספר זה מכיל את הסאטירות של א. קישון ואת הקריקטורות של דוש, אשר פורסמו ברובן ב"מעריב" בשטף המאורעות ובהשפעתם ונ-אספו כעת בקובץ אחד בצורתן המקורית."

קישון, אפרים. העולה היורד לחיינו. הפכו לעברית: אביגדור המאירי. עם מאה אילוסטרציות של המחבר. תל-אביב, הוצאת אלכסנדר, דפוס "אלישע", 1952. 266 עמ'.

אסופה ראשונה של המחבר, שיצאה באותה הוצאה ושנה לפני כן בהונגריה. הומורסקות.

קישון, אפרים. עין-כמונים. רומאן סאטירי. תל-אביב, הוצאת כרמי את נאור, דפוס אלישע, 1955. 282 עמ'.

קישון, אפרים. עצם בגרון. הומורסקות. ציורים בידי [קריאל גר] דוש. תל-אביב, הוצאת נ. טברסקי, דפוס מל"ן, תשכ"ז/1967. 238 עמ'.

קישון א[פרים]. שמו הולך לפניו. טראגיקומדיה ישראלית בשלוש מערכות. מוצגת על ידי "הבימה". תל-אביב, הוצאת ספרים נ. טברסקי, תשי"ג (מאי 1953). 78 עמ'.

"המחזה המוגש בזה הוא הנוסח המעובד לצרכי הבמה בעזרתו רבת הערך של הבמאי ישראל בקר." (מדברי המחבר בראש הספר).

קישון, אפרים. שמיניות באויר. הומורסקות. ציורים בידי דוש. תל-אביב, הוצאת ספרים נ. טברסקי, 1965. 240 עמ'.

"הקטעים בספר זה הופיעו במדור 'חד גדיא' ב'מעריב'."

הקל-הגל. עתון-החדשות הישראלי המצחיק ביותר בעולם. דו-שבועון מיוחד. העורך: יצחק חייק. תל-אביב, דפוס אורלי, כ"ו בשבט תשכ"ח/25.2.1968. 2 עמ' בתבנית גדולה. בעמוד הראשון למטה: "הקל-הגל. עתון ההומור של ישראל. מופיע פעם בשבועיים". יצא אך גליון אחד בלבד.

חדשות היום בנוסח היתולי.

קל וחומר. סיפורים, הומור וקריקטורות. ערך: י.

בעמ' 40 נאמר: "עם 25 גליונות ליומן היחידה תוכנן להוציא מחברות-חוברות ולהעלות בהן במרוכז את בעיות חיינו. פתיחה להן — מחברת זו. במחברת זו נחשפו מתוך היומנים הקריקטור-רות. הן משקפות את חיי היחידה, מבליטות ומאירות את בעיותיה ושפתן מובנת לכולנו. גם איש זר כי יציץ בהן וקרוב לחיינו — — —".

קישון, אפרים ו[קריאל] [גר]דוש. אוי למנצחים. סיכום פרו-ישראלי מתוך של האזור במלחמת ששת הימים ועד עתה. תל-אביב, ספרית מעריב, דפוס אופסט אסתר, חסרה שנת דפוס [1969]. ללא מיספור עמודים.

הסאטירות של קישון והקריקטורות של דוש הופיעו ברובן ב"מעריב" בשנת 1967-1969.

קישון, אפרים. אלף גדיא וגדיא. תל-אביב, כתבים, דפוס אחדות, תשי"ד/1954. 304 עמ'. אחרית דבר מאת עזריאל קרליבך. הציורים בידי המחבר.

הומורסקות על החיים בישראל. בראש הספר הקדשה ליצחק לבני, "מורי לשפה העברית באולפן עציון ירושלים."

קישון, אפרים. באחד האמשים. הומורסקות. ציורים בידי [קריאל] [גר]דוש. תל-אביב, הוצאת ספרים נ. טברסקי, דפוס מל"ן, הדפסה שלישית, תשכ"ג/1963. 240 עמ'.

הדפסה ראשונה: דצמבר 1962; שניה: כנ"ל; שלישית: ינואר 1963.

קישון, אפרים. גומזים, גומזים. סאטירות. ציורים מאת דוש. תל-אביב, הוצאת נ. טברסקי, תשכ"ט. 240 עמ'. דפוס מל"ן.

"כל הקטעים בספר זה הופיעו במדור "חד גדיא" [ב"מעריב"] במשך 17 שנות קיומו."

קישון, אפרים. הכל תלוי. הומורסקות. ציורים: דוש [קריאל גרדוש]. תל-אביב, נ. טברסקי, דפוס ניצנה, תשכ"א/1961. 239 עמ'. יצאו כמה מהדורות.

הקטעים נדפסו קודם לכן במדור "חד גדיא" ב"מעריב". נושאי ההומורסקות: הווי המדינה, הצבור ועוד.

קישון, אפרים. לא נורא. הומורסקות. ציורים בידי דוש [קריאל גרדוש]. תל-אביב, הוצאת ספרים נ. טברסקי, דפוס ספר, תשי"ז. 236 עמ'.

דרויאנוב); תולדות השם "עדלידע"; קטעי היתול והומור מדורות קדומים ומספרות ימינו ועוד.

האחרים ראה לפי: עדלידע

קרובץ לפורים תשט"ו. יוצא לאור מטעם הועדה לחגיגות פורים, שעליד עירית תל-אביב-יפו. בעריכת א[הרון] ז[אב] בן-ישי. תל-אביב-יפו, דפוס ספר, י"ג אדר תשט"ו (1955). 36 עמ'.

קריקטורות ותמונות.

מהתוכן: דברי פתיחה מאת ראש העיריה חיים לבנון; מומורי פורים; העורך על מ. דיזנגוף; הצירים הקדומים ביותר של מגילת אסתר (א.ל. סוקניק); פורים (י.ל. מימן); לוח חגיגות פורים; מנהגי פורים בתפוצות ישראל (יו"ט לוינסקי); ה"בדחן" היהודי וגלגליו (א. דרויאנוב); ישראל בקריקטורה בשנה האחרונה; ילקוטי הומור מדורות קודמים ומהעת החדשה ועוד.

האחרים ראה לפי: עדלידע.

קרמן, אריק ודני. 6 אחרי המלחמה. קריקטורות על מלחמת ששת הימים. תל-אביב, הוצאה לאור: הוצאת צפון-אדריעי מיכאל, דפוס רוט, חסרה שנת דפוס. ללא מיספור עמודים.

"א. וד. קרמן הם דודנים, שלמדו יחד ב"בצלאל" ולאחר גמר לימודיהם פתחו בתל-אביב סטודיו משותף לגרפיקה. שניהם השתתפו במלחמה, כל אחד ביחידה אחרת ובחזית אחרת — — — (מתוך ההקדמה).

אלון. תל-אביב, דפוס עתיד, חסרה שנת דפוס [בערך: תשי"ט/1959]. 34 עמ'.

קנטוניאדה. בדיחון חד-פעמי ל"ג בעומר. [העורך: חיים שלמוני]. תל-אביב, הוצאת "קום-קרא", דפוס "ארץ", [תרצ"ז/1937]. ללא מיספור עמודים [12 עמ']. קריקטורות: נח בירזובסקי; עניני החוברת: חלוקת ארץ-ישראל לקנטונים; ברוך הבא! חנא שב מאמריקה; הפגנה נגד יצחק גרינבוים באניה "גליל" (בשל אכילת טריפות); בדיחות מקוריות; פזמונים והומורסקות. המשתתפים בכינויים: קו-קוק — שמואל גלזו (גלעזו); יתר הכינויים הם משל העורך.

קרובץ לפורים תרצ"ג. כלי-מבטה הרשמי של הועדה למפעלי פורים שעליד עירית תל-אביב, בעריכת א[הרון] ז[אב] בן-ישי. תל-אביב, דפוס אחדות, י"ג אדר תרצ"ג (1933). 56 עמ'. קריקטורות. תמונות.

מהתוכן: פזמוני פורים (י. קרני); פורים בתל-אביב (העורך); פורים שני של ארץ-ישראל (ז. וילנאי); חג הפורים בחיי היהודים בארצות שונות (ש. ארנסט); פורים שני של גלויות (פירוטם); הבדיחה האירופית והבדיחה היהודית (א. דרויאנוב); למנצח מומור לנבי נח (פזמן מאת העורך); מנהגי חג הפורים בדור-דור (ש. אסף); פורים בפולקלור היהודי (שמעון א[רנ-סט]); חרוזים לעת מצוא של ביאליק; הקדשות סופרים לסופרים; מאוצר הבדיחה היהודית (א.

ר
ר

אחת). תל-אביב, דפוס "התחיה" גלנטר, תרפ"ט. 14 עמ'. בתבנית קטנה.

— הוצאת צחוק ורוגז ספר ג.

ראובני, אב. חדר להשכיר (ספור על אהבה שבין מחוסר-בית אשר חיפש חדר ובין בעלת-בית שהשכירה לו חדר). סטירה. יפו, הוצאת "צחוק ורוגז", דפוס מ. שהם, [תרפ"ה]. 10 עמ'. תבנית זוטא.

ראובני, אב. "אצבע אלהים"; סינימה ב"הדסה" הירושלמית; "עוכר ישראל"; אסון. [סיפורים הומוריסטיים]. ירושלים, הוצאת "צחוק ורוגז" בהשתתפות ש. כהנא — משרד תיאטרוני, דפוס "ארץ-ישראל", תרפ"ז. 32 עמ'. בתבנית קטנה.

— הוצאת צחוק ורוגז ספר ב.

ראובני, אב. בבית דין של מעלה (קומדיה במערכה אחת); שעור פרטי לעברית (בדיחה במערכה

ה ש פ י פ ון

זאת השפיפון לא תאכל.
(ובינדרגב הערה).

* *
*

השפיפון—תעודתו ברורה, מסוימת ומדויקת כתבנו של המלום:
מכון לאומי.

השפיפון—מנעו איתן ומוצק במעבם של משפחות-מלכים
ואינטרנציונלים.

השפיפון—קומו במיה בקומם של כל המוסדות ל"תרבות-הפועלים"
בארץ ישראל, הסתקמים על התקנים של ההסתדרות הציונית.

השפיפון—נותן פרס לכל קוראיו העוזקים בשעת קריאה. הפרס
הראשון—מלון "עברי-עברי" לשם באור כל המושג הקשות
שבהודק רשימותיו של מ. קושניר ב"קונטרס" מספר
המרים מניע לפי שעה ל 18.000.

השפיפון—מגיה ממארבי ביום מגרין מעורב ובמשלחת ציונית
זהו נהוג בודי.

י. שתקני

—אחד מתרפיט חברי המנהדרין העדיקה של הענין, שתפקידם העדין השין ברפי
הלבנה בסוף כל חרש. כל אחד מפנתו—

בהשתתפות פועלי הכבושים.

ראובני, אב. מה קרה לי אחרי מותי; המשרה; סולל כבישים; השקן [ספורים הומוריסטיים]. ירושלים, דפוס "ארץ-ישראל", תרפ"ז. 32 עמ'.

תבנית זוטא.
— הוצאת צחוק ורוגז ספר א.

ראובני, אב. מלחמת החולצות; רומן בין בחור בית"רי לבין צעירה מן "הנוער העובד"; "איך נמכר החמור"; "עניבה יפה"; הגמל שלא הכיר את עצמו. ציור השער: משה מטוסבסקי. תל-אביב, דפוס הפועל המזרחי, חסרה שנת דפוס [תרצ"ה]. 16 עמ'.

— הוצאת "צחוק ורוגז לגדולים" חוברת 5. לחוברת זו היו גלגולים מרובים בשל השער "הנועז" (בימים ההם). לשם "ריכוך" דעת הקהל הדפיס על השער כתובת-ביאור: "רומן בין בחור ביתרי לבין צעירה מן "הנוער העובד"; "איך נמכר החמור ועוד סיפורים". למעלה הוסיף: "ספורי בקורת הצבור והפרט". לשם השבחת המיקח מחק את המחיר הקודם (10 מיל) והוסיף על המחיר (15 מיל). כל אלה השינויים "חייבוהו" להוסיף על השער: "מהדורה שניה". לאחר שהחוברת לא נפוצה על אף כל התחבולות והוא שיער שבכך "אשם" הציור, הזמין הוא איפוא ציור חדש בצירוף כתובת מתאימה: מופס (הקומוניסטים היהודיים) מעלים באש את ים התיכון הציני. ציור זה צירף לעטיפה וכיסה בו את הציור הקודם (הצעיר הביתרי והבחורה מהנוער העובד) ואילו הכתובת: "מהדורה שניה" נשארה.

רודנר, עמוס. בכל הצניעות. ציורים: אראלה. הוצאת הקיבוץ המאוחד, ספרית מבנים, דפוס בארי, 1967. 116 עמ'.

— הוצאת "צחוק ורוגז לגדולים" חוברת 5. לחוברת זו היו גלגולים מרובים בשל השער "הנועז" (בימים ההם). לשם "ריכוך" דעת הקהל הדפיס על השער כתובת-ביאור: "רומן בין בחור ביתרי לבין צעירה מן "הנוער העובד"; "איך נמכר החמור ועוד סיפורים". למעלה הוסיף: "ספורי בקורת הצבור והפרט". לשם השבחת המיקח מחק את המחיר הקודם (10 מיל) והוסיף על המחיר (15 מיל). כל אלה השינויים "חייבוהו" להוסיף על השער: "מהדורה שניה". לאחר שהחוברת לא נפוצה על אף כל התחבולות והוא שיער שבכך "אשם" הציור, הזמין הוא איפוא ציור חדש בצירוף כתובת מתאימה: מופס (הקומוניסטים היהודיים) מעלים באש את ים התיכון הציני. ציור זה צירף לעטיפה וכיסה בו את הציור הקודם (הצעיר הביתרי והבחורה מהנוער העובד) ואילו הכתובת: "מהדורה שניה" נשארה.

הומורסקות מהווי הקיבוץ.

רוזן, צבי. זהו זה. הומורסקות. הציורים מעשי ידי המחבר. תל-אביב, הוצאת ניב, דפוס פאר, חסרה שנת דפוס [תשכ"א]. 240 עמ'.

החוברת הופיעה בראשית תרצ"ה ולפי שלא נמכרה על אף כל השינויים התקין לקראת פורים פתק בצבע אדום: "קנו לכבוד פורים תרצ"ה" וכיסה בו את התמונה. המחיר (15 מיל) ו"מהדורה שניה" נשארו.

רוזן, צבי. יחי אנחנו. הומורסקות ומערכונים. הציורים — מעשי ידי המחבר. תל-אביב, הוצאת ניב, דפוס מל"ן, חסרה שנת דפוס [תשכ"ח/1968]. 160 עמ'.

ראם, איתמר. ספר ממוש כל הארץ. והוא קיבוץ של שיחת חולין, מקרים, ומעשיות רובם מחיי ארץ-ישראל הנוכחית. ירושלים, דפוס "ציון" רוהלד, אייר תרצ"ג, 90 עמ'.

רוזנפלד, פרי. ישראל במדים. קריקטורות. תל-אביב, הוצאת א. בירן, דפוס מדע, תשי"ז. 124 עמ'.

המחבר הוא בן י"ד, לפי האבטוביוגרפיה בעמ' 84-85.

הכתבות בעברית ובאנגלית. השער גם באנגלית. על חילות צה"ל.

רוב דברי החידוד שמע מאביו, בתוספת נופך משלו.

רוס, [יוסף]. התזמורת הפילהרמונית הישראלית. תרצ"ז-תשכ"ב/1936-1971. קריקטורות. ללא ציון מקום דפוס ושמו, דצמבר 1961. ללא מיספור עמודים.

הכתורות בעברית ובאנגלית. מהדורת-כיס מיוחדת ל-25 שנות קיום התזמורת.

החוברת הופיעה בראשית תרצ"ה ולפי שלא נמכרה על אף כל השינויים התקין לקראת פורים פתק בצבע אדום: "קנו לכבוד פורים תרצ"ה" וכיסה בו את התמונה. המחיר (15 מיל) ו"מהדורה שניה" נשארו.

הרוסי, עמנואל. הגדה של פסח. מוסיקה מאת נח נרדי. תל-אביב, דפוס הארץ, תרפ"ט. 24 עמ'.

החוברת הופיעה בראשית תרצ"ה ולפי שלא נמכרה על אף כל השינויים התקין לקראת פורים פתק בצבע אדום: "קנו לכבוד פורים תרצ"ה" וכיסה בו את התמונה. המחיר (15 מיל) ו"מהדורה שניה" נשארו.

פזמונים סטיריים. בשער הפנימי: המנון תל-אביב, מאת הרוסי, בצירוף מוסיקה מאת נ. נרדי. הפזמונים בניקוד.

זוהי תכניה של המטאטא, התיאטרון הסטירי הא"י. על השער גם: הריפובליקה היהודית הראשונה, גנוב משלום עליכם. אולם בתכניה חסר פרק זה.

הרוסי, עמנואל. מה זה סוד צבאי? הציורים: אדם שליך. תל-אביב, הוצאת האגף ליחסי צבור, משרד הבטחון, דפוס יהלום, חסרה שנת דפוס. 64 עמ'.

סוף דבר: יצחק זיר-אב.

ריכמן, חנניה. הדי הימים. שירי-עת ופזמונים (1945-1956). ציורים: יוסף שטרן. תל-אביב, הוצאת יוסף שרברק, דפוס גוטנברג, תשי"ז/1957. 352 עמ'. בניקוד.

התוכן: בשלהי מלחמת העולם [השניה]; ביכר הנצחון; גדר-תייל ועוצר ליל (1946-1947); מבצע תוהו ובוהו (1948); הדים מימי ההכרעה (1948-1949); חוליות חולין (1949); באספקל-ריה של פורים (1950-1955); דבש דודי של הווי (1955-1956); יונת השלום במזרח הקרוב; דפים מאלבום.

"בספר זה כונס מבחר שירי-עת, פזמונים סטיריים ופיליטונים בחרוזים, שכתבתי במשך שתים עשרה השנים האחרונות (מראשית שנת 1945 ועד סוף שנת 1956). רוב הדברים נדפסו בכתבי עת שונים. אך הקובץ כולל כמה עשרות דברים שלא נתפרסמו קודם" (מתוך ההקדמה). **ריכמן, חנניה.** צרור המור לצעיר הדור הציורים: זאב [יעקב פרקש]. תל-אביב, הוצאת יוסף שרברק, דפוס מונופרס, תשכ"ט/1969. 272 עמ'. בניקוד. פזמונים הומוריסטיים.

רימון. גליון מיוחד לפורים. שבועון מצולם. העורך: שלמה טנאי. גל' מס' 11 כרך ב', "אדר ב' תשי"ז/13 במרץ 1957. 20 עמ'. קריקטורות ותמונות.

" — — — (אנו) מלגלים על סגנוני כתיבה שונים — — — אתה תשמח לקבל פעם אחת בשנה עתון שלם שכולו חיוכים. רק עמוד אחד בגליון זה (16) מוקדש למאורע אמיתי, רציני מדי — פינוי רצועת עזה — — —" (מתוך המבוא לגליון).

הרעשן. עלון להתול ובדיחה. יו"ל בעריכת אמ"ר [מנחם רבי] ובהוצאת צביאלי. ירושלים, דפוס העברי, פורים תרצ"ג (1933). 4 עמ' בתבנית גדולה. האחראי: בר-רב [שמואל יהושע צביאלי].

עניני החוברת: "עדלידע" לקרנבל; פלפולי פורים; פרודיה למחקר על מגילת אסתר; בדיחות אומות-העולם ע"ד יהודים; פזמונים ועוד.

המשתתפים בחוברת: דניאל פרסקי; אברהם שמואל לוברסקי; ישראל מאיר רפפורט.

פרקים משעשעים, הבאים: "ללמדנו את חכמת השתיקה" (מתוך דברי י. זיראב). **הרנן הצוחק.** 666 בדיחות מין. קריקטורות, הומורסקות, בדיחות. יפו, דפוס הספר החדש, חסרה שנת דפוס [בערך: תשי"ט/1959]. 84 עמ'.

תוכן הספר דומה ל"צחוק בצד".

רח"ש — ראה: חנוך, חיים שלום.

[ריבלין, יוסף יואל]. מגילת רוס. עם שני פירושים: נחלת צבי ובית רחל. נמצאה בבית-הנכאת של בצלאל והובאה לבית הדפוס לזכות את הרבים על ידי יברר [יוסף בן ראובן ריבלין]. לקרות בנגון ובטעמים של מגילת רות. ירושלים, תר"ע (1910). 16 עמ'. תבנית זוטא.

סטירה, בנוסח מגלת רות, על בני רוסיה בימי העליה השנייה (חבורת העסקנים: י. ברזלי, ב. שץ ו"בצלאל", אנשי פועלי ציון ועוד).

ריכמן, חנניה. בדיחות בחרוזים ושעשועי לשון. ציורים: יוסף שטרן. תל-אביב, הוצאת יוסף שרברק, דפוס גוטנברג, תש"ז/1956. 336 עמ'. בניקוד.

התוכן: מפלאי לשוננו; מפרחי הדור ופרחיו; "בשדה תרבות ואמנות"; תשובות כהלכה; אמצאות ותחבולות; פוליטיקה על קצה המזלג; מצלצלין ומטלטלין; אופני האפנה; הגן הזואולוגי; עקצי מקצוע; בלשון איש ואיש; פולחן-שולחן ורוח-שתות; כל-בו; בין אזני המן לאפיקומן; לשון נופל על לצון.

"בקובץ זה כונס מבחר מן הבדיחות בחרוזים ושעשועי-לשון, שפירסמתי בשנים האחרונות בשבועון "דבר השבוע" (רובם בחתימה: אבי-אבשלום), בצירוף חומר נוסף שעדיין לא נדפס". **ריכמן, חנניה.** דבש ועוקץ. פתגמים ומכתמים. ציורים: יוסף שטרן. תל-אביב, הוצאת ספרים יוסף שרברק-דפוס גוטנברג, תש"ך/1959. 368 עמ'. בניקוד.

התוכן: פני הדור; בין דור לדור; בצל המוזות; "המין החלש"; "בינו לבינה"; בין הטבע ובין הטבעת; כלכלה וקלקלה ועוד.

"מבחר פתגמים ומכתמים שפירסמתי בשלוש השנים האחרונות (רובם במדור: "דבש ועוקץ" ב"מעריב")".

באנפילאות; פזמונים; בדיחות; הומורסקות. המשתתפים בכינויים: דר. א. בן-עזרא — עקיבא בן-עזרא. כל שאר הכינויים הם משל העורך.

רפואת חצות. המצחיקון השנתי של נשף הסטודנטים לרפואה. העתון הנקרע ביותר במדינה זו!!! הכין וערך: אריה צפלוביץ. הדפיסה: דבורה. [ירושלים], חנוכה תשכ"ז/14.12.66. 12 עמ' בשיכפול. קריקטורות.

רק לגבר. בדיחות מין, קריקטורות כחולות, צחוק למבוגרים. יולי 1972. 36 עמ'. קריקטורות בצירוף כתבות והומורסקות בענינים שבינו לבינה.

רק לרווק. אוסף-בדיחות-וקריקטורות נוסף. תל-אביב, "ים-סוף", הוצאת ספרי כיס, דפוס הכרמל, 1962. 176 עמ'.

בכינויים: א. בן-עזרא — עקיבא בן-עזרא; יתר הכינויים הם משל העורך. הרעשן. חוברת חד-פעמית להתול ובדיחה. בעריכת: שמואליק [שמואל יהושע צביאלי]. תל-אביב, דפוס מוזס, פורים תרצ"ז (1937). 8 עמ'. קריקטורות: יהושע אדרי. האחראי: ש. בן-לוי [שמואל יהושע צביאלי]. מעניני החוברת: נעילת שערי הארץ; לקוטי פירושים למגילת אסתר; המשפטים ברוסיה; הרדיו; תוצרת הארץ ועוד. במשתתפים: מנחם לוי (בשמו המפורש).

הרעשן. חוברת התולית מצוירת. בעריכת: מ. רם [מנחם רבי]. תל-אביב, דפוס מוזס, פורים תש"א (1941). 16 עמ'. ציור השער: שלמה כהן. מעניני החוברת: מלחמת העולם השנייה; היטלר ומוסוליני; "מחקר" על מגילת אסתר; פרודיה על מדור הבריאות ב"דבר"; מדיניות העולם

ש

(הולל)

ואורח החיים בארץ. פיליטון אחד ("עברית לכל" עמ' 74-77) בניקוד. [שטינר, משה]. פזמוני אשמדאי. חרוזים סטיריים. תל-אביב, הוצאת ז. שיף, דפוס ספר, תרצ"ז. 66 עמ'. מנוקד. חתום: מ. שם. המדורים: נאום אשמדאי; בצל אלבין; חזון קנטון — סוף לציון; בביבר הספרות; בין אהלי קידר; שאר ירקות. [שטיצברג, יחיאל]. נפתולי עם האמת. מאת "סימנריסט". גבעת השלושה — הקיבוץ המאוחד, 1945. 28 דפים בצד אחד. בשיכפול. קריקטורות. הופיע ביום י"ז בתמוז תש"ה/28.6.1945, לקראת מסיבת הסמינריון לשליחים של הקיבוץ המאוחד, שהתקיים בגבעת השלושה. "פנימי לא למכירה". בין היתר קריקטורות של ישראל בר, י. טבנקין, פ. נפתלי, יהודה גוטלהף ושאר ראשי הקיבוץ

שבעה (7) ימים. מוסף לפורים של "ידיעות אחרונות". עמוד התולי בצורת מונטז' של צילומים. בתוך: ידיעות אחרונות, מוסף לשבת, פורים תשט"ז/24.2.1956. צילומים ופוטומונטאז': חיים פין. שדמות. עתון פנימי, בהוצאת הבונים — התנועה המאוחדת. ערכו: הם [משה שלו ודני שורץ]. מס' 53. תל-אביב, דפוס החברה המאוחדת, פורים תשי"ח (1958). ללא מיספור עמודים [16 עמ']. המעטר: דני [שורץ]. עלון-היתול מהווי התנועה. שועלון. נחל-עוז, פורים תשט"ז (1956). ללא מיספור עמודים [6 עמ']. בשיכפול. עתון התולי לקראת מסיבת פורים. מהווי המשק. שורר, חיים. קל וחומר. פיליטונים. תל-אביב, הוצאת ספרים נ. טברסקי, תשי"ב/1952. 208 עמ'. פיליטונים, סאטירות והומורסקות על ההווי

היה זה

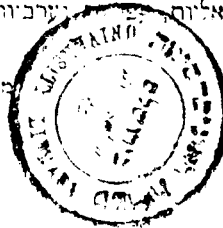
העורך הראשי: חנן בן חרותא.
 העוררים הקבועים: אשתר ועשרת בניו.
 בעלות הפרסום: רשת חרש.
 הערב: מאמן.

קובץ שנתו (יוצא ע"י צעירים מרחבות)

עוזן היותר ישן ברחבות

לחופפה, לעית פנים, למספר, למורה ולדרך ארץ: לשאלות מדיניות ואינטימיות, מעשיות וכסלניות, ארציות ואוריות, יהודיות וישראליות, יצירות, מופיע פעם בשנה ע"י כת ליצני הדור בערבון מינבל מאד מאד.

מסעם הצנועה של ועד חרש באודיססו.

תכנה העניינים:

(א) משלוח מנות	(ח) כתבות: (1) יפה, (2) ראלצ
(ב) מניחני	(3) רחבות, (4) חל אכיב (י)
(ג) תלגרות	מז שיתח עם מנהלי יערות הרצל
(ד) ראיון (אינטרוויו) עם ראשי ההתפנים והמהפכנים הארצי-ישראלים	(ו) מכתב אל המערכת
(ה) מכתב נלו לאנשי רחבות	(ז) תלגרות אחרונות
(ו) חינוקה: בכרבים ובמושיבות	(יב) ידיעות אחרונות
(ז) כתניעתנו	(יג) פליטון: (א) פרקי צורה
	(כ) חד קול החשיפה ברל"צ.

(8) מודעות

המוזר 6 עשרות

שלום. חוברת לצחוק והתול, מוקדש להסכם השלום. חוברת חד-פעמית. בעריכת: רם ושמואליק [מנחם רבי ושמואל יהושע צביאלי]. תל-אביב, דפוס מוזס, כסלו תרצ"ה (1934). ללא מיספור עמודים [16 עמ']. האחראי: בר-רב [שמואל יהושע צביאלי]. קריקטורות: יהושע אדרי.

עניני החוברת: הסכם העבודה בין בן-גוריון וז'בוטינסקי; הומורסקות ובדיחות. מצויה הוצאה שניה, שבה אותו תוכן, אולם בשינוי סדר העמודים. מצויה גם הוצאה שלישית.

שלום עליכם. חמשה ושבעים אלף. תרגום י.ד. ברקוביץ. ירושלים, הוצאת "עופר", דפוס א. מוזס תל-אביב, חסרה שנת דפוס [תש"ו/1946]. 64 עמ'.

— ספרון ידיעות אחרונות מס' 3.

שלום עליכם. לכבוד פורים. שלושה סיפורים בתרגום י.ד. ברקוביץ. דפוס אות חיפה, [פורים תש"ו]. 62 עמ'.

— ספרון ידיעות אחרונות. סידרת ספרים ערוכה בידי עזריאל קרליבך, מס' 12. כאן הסיפורים: טווי זהב; משלוח מנות; אל סעודת פורים.

שלוש מאות שלושים ושלוש (333) בדיחות. על ברנשים וחתיכות. הוצאת "הפוקט המשובח", דפוס "הספר החדש" יפו, חסרה שנת דפוס [תש"ך/1960]. 96 עמ'.

3 **(שלושה) בסיר אחד.** הגדה מודרנית של בידור ושעשועים. ערך: ראובן אישון [אפלויג]. תל-אביב, דפוס מנחם קליין, פסח [תשי"ז/1957]. 26 עמ'. קריקטורות.

3 **(שלושה) בסיר אחד.** הגדה מודרנית להומור, בידור וקריקטורות. ערך: י. אישון [ראובן אפלויג]. תל-אביב, דפוס פרידמן, פסח תשי"ח (1958). 24 עמ'.

שלושה בסירה אחת. בעריכת יהודה האזרחי ויצחק שמעוני. ציורים מאת יוסף שטרן. תל-אביב הוצאת "דבר", דפוס המרכז, תשי"ז. 128 עמ'. הפלגה שניה. תל-אביב, ספריית מעריב, דפוס משה שהם. 140 עמ'. הפלגה שלישית. ירושלים, הוצאת ספרים אחיאסף, דפוס אחוה, 1959. 140 עמ'.

המאוחד, שהירצו בסמינריון וכן על הווי הסמינריון.

הכתרת לקוחה משם ספרו של גאנדי בתרגומו העברי של יצחק שנהר.

המחבר — איש בית-הערבה.

שטרן, יוסף. באהלי גדנ"ע. קריקטורות. בעריכת: ראובן ינאי. הקדמה: עקיבא עצמון. [תל-אביב], הוצאת מערכות, בצא הגנה לישראל, דפוס צבאי 655, תשי"א. 60 עמ'.

הקריקטורות נתפרסמו לפני כן ב"מחנה עלומים".

בספר בין היתר: מכתביהם של דוד בן-גוריון, יגאל ידין למפקד הגדנ"ע וכן שירים ורשימות של נתן אלתרמן, אליעזר שמאלי ועוד.

שטרן, יוסף. בגיוס מלא. קריקטורות. העורך: אליעזר ארגוב. הקדמה: הנ"ל. תל-אביב, הוצאת מסדה, דפוס מסדה. 84 עמ'.

הקריקטורות נדפסו לפני כן בבטאון ההגנה: "המגן". מהווי ההגנה וצה"ל.

שטרן, פרידל. בקיצור ישראל. קריקטורות. תל-אביב, הוד, דפוס מרקוס. 1958. 81 עמ'. הכתבות באנגלית ובעברית.

שיא הצחוק. מבחר ההומור, בדיחות, הלצות ומימראות. תל-אביב, הוצאת "אבירם", דפוס "חן", חסרה שנת דפוס [סיון תשט"ז/מאי 1956]. 32 עמ'. קריקטורות.

שיטים. [עלון בית-השיטה]. מס' 1633. פורים תשכ"ה, ט"ו באדר תשכ"ה/19/ במרץ 1965. 6 עמ'. קריקטורות.

עלון היתולי מהווי המשק.

שיף, מידה. סנשו פנצ'ר. מסיפורי מידה. הומורסקות. תל-אביב, הוצאת מיכאל מנר, חסרה שנת דפוס [1961]. 180 עמ'.

שודרו מרביתן תחילה ב"קול ישראל" וכן נדפסו ב"העולם הזה", "מעריב", "לאשה" ועוד.

שירים היתוליים. [ערך: אהרון חפץ]. תל-אביב, תנועת הנוער הלומד — המחנות העולים, [תרצ"ז] 13 עמ'. בשיכפול.

— — — "שירים היתוליים" נערכו כלקט מעתונים מודפסים בגסטטנר כסיכום למחנות קיץ של שכבות שונות — — — (מתוך מכתבו של אהרון חפץ מיום 28.6.45).

ליך", "סבינידה", "פשע בערב", "ידיעות אחרונות", "יחת", "מאי קא משמע לך", "שמנת", שהופיעו בשנים תרצ"ה-תרצ"ח, וחלקו, בעיקר הפיליטונים, בעתונות היומית בארץ-ישראל."

שלמוני, חיים]. הלולין. עתון חד-פעמי להומור, בקורת וסטירה. תל-אביב, דפוס "בצלאל", פורים תרצ"ו. הציור והקריקטורה מאת נח בירזובסקי. ללא מיספור עמודים [8 עמ']. נוסח השער בפנים: עתון לסטירה מלוחה ולפוליטיקה נמוכה.

ענין החוברת: העדלאידע שנפסקה (קריקטורה בשער); פרודיות והומורסקות על המפלגות וההסתדרויות היהודיות בחגיגות הרמב"ם בטבר-ריה; מהיכן מתפרנסים סופרי ישראל; "דבר" עתון-פה עלה ארצה ישראל, כוזבת ערב, תל-אביב יום דלות כח כיס-לב תררם/רעב (פרודיה על עתון הערב של "דבר"); פרודיות על נוסח כתיבתם של דב סדן (בטורו הקבוע ב"דבר", החתום: "טס") ויצחק נורמן; שאלות ותשובות בעניני גזעים (על בדיקת מוצא המשפחות בגרמניה); ציטטות ממאמריו של א. שטינמן ופרודיה על השיר "שבחו והודו לתל-אביב". כל הכינויים השונים הם של ח. שלמוני.

שלמוני, חיים]. המקלחת. עתון בלתי מיוחד, חד-פעמי, להומור וסטירה. מאת... תל-אביב, דפוס "בצלאל", פורים תרצ"ה (1935). ללא מיספור עמודים [6 עמ']. קריקטורות: אריה נבון.

עניני החוברת: הסכם העבודה בין בן-גוריון וז'בוטינסקי; פרודיות על נוסח כתיבתם של איתמר בן-אבי ואורי קיסרי; על ה"אוהל", בדיחות, הומורסקות ועוד.

כל הכינויים הם משל המחבר. מצוייה מהודרה שניה, שבה הושמט התאריך: פורים תרצ"ה. יש גם שוני בצבע השער החיצוני. [שלמוני, חיים]. סטירון חד-פעמי להומור ולסטירה מאת שטן המקטרג. תל-אביב, דפוס "ארץ", יום פתיחת הנמל אדר תרצ"ח (1938). 4 עמ' בתבנית גדולה. קריקטורות: נח בירזובסקי. על החוברת בידיש "סאבינע" ו"רעגינע" שהגיעו לארץ מטעם מוציאיהן: העתונים "היינט" ו"מאמענט" בווארשה. יתר עניני

שאלות ותשובות הומוריסטיות, ששודרו תחילה ב"קול ישראל".

שלין, אדם. מאחורי גדר תיל. עת לבכות ועת לצחוק. קריקטורות. מאת "טדי" התל-אביבי. תל-אביב, הדפסה אמנותית פ. ניידט ובנו, חסרה שנת דפוס. ללא מיספור עמודים, הכתבות בעברית ובאנג-לית.

קריקטורות מימי המאבק והשנים שקדמו לקום המדינה.

שלמוני, חיים. אפיקומן. עתון חד-פעמי להומור, בקורת וסטירה. חול המועד פסח. תל-אביב, דפוס בצלאל, [תרצ"ו]. [8 עמ']. קריקטורות: נח בירזובסקי].

עניני החוברת: היטלר וגרמניה הנאצית, פרודיה על תרגומי א. המאירי מהונגרית, בדיחות (בין היתר על א.צ. גרינברג), בקורת קטלנית (הפעם ברצינות) על ספרו של ש. ארנסט: סופרי ישראל בסנדלים ופרודיה מצבי גורדון על ביאליק ("על המטבח" בנוסח "על השחיטה").

שלמוני, חיים. חטאים הללו. עתון חד פעמי להומור וסטירה. מאת... תל-אביב, דפוס ארץ, חסרה שנת דפוס [תרצ"ז?]. ללא מיספור עמודים. [8 עמ']. קריקטורה — נח בירזובסקי. האחראי והמו"ל: ח. שלמוני.

עניני החוברת: עד היכן מגיע (!) חולשתו של טשרניחובסקי לצבע הבלונדיני; פורנוגרפיה וחוסר-טעם בספרות העברית (פרק מספר); הומורסקות ובדיחות. המשתתף בכינוי: קרקוק — שמואל גלזו (גלעזו).

שלמוני, חיים. כפתור ופרח. מסכת עוקצין להצלפות סטירות-הומוריסטיות על חיינו החברתיים-פוליטיים-מפלגתיים-ספרותיים-אמנותיים בחמ-שת (!) השנים האחרונות. ציור השער: עודד אבישר. תל-אביב, הוצאת ספרים יבנה, דפוס בצלאל, אדר ב' של שנת "חוכא וטלולא ולצננות" [תרצ"ט/1939]. 152 עמ'.

"הספר מכיל את החלק הראשון ממיטב בדיחותיו וסטירותיו המקוריות. את חלקו הגדול של הספר פירסם המחבר בעתוניו הסטיריים: "המקלחת", "הלולין", "אפיקומן", "עתון מזופת", "חטאים הללו", "קנטוניאדה", "תש-

(שמונה) 8 שנים ללהב. [קיבוץ להב, 1960]. 88 עמ'.
 "למעלה מתשעים פזמונים אספנו לחוברת זו,
 היוצאת לאור בחג השמונה [לקיבוץ להב].
 הכנסנו לחוברת זו את כל הפזמונים אשר חוברו
 והושרו בלהב — — —"
 הפזמונים הם הומוריסטיים ומשקפים את הווי
 הקיבוץ.

שמנת. חוברת חד-פעמית להומור וספרות קלה.
 בעריכת: ח. שין [חיים שלמוני]. תל-אביב, דפוס
 "ארץ", שבועות תר"ח"ץ (תרצ"ח/1938). ללא
 מיספור עמודים [8 עמ']. האחראי: ח. שין.
 הקריקטורה לקוחה מה"היינט".

עניני החוברת: בחור ישיבה לשעבר — יועצה
 של ממשלת יפן (על טרביטש-לינקולן); חוסר
 העבודה; שובו של צעיר מהארץ לברלין;
 הומורסקות ובדיחות.
 כל החתימות הן משל העורך.

שמע ישראל! שמע ישראל! [דגניה ב', פורים],
 תרצ"ג (1933). 16 עמ'. בשיכפול. הדפסה
 חדשה. קריקטורות.
 מהווי הקבוצה.

שפוך חמתך. חוברת לפסח ולכל ימות השנה. [העורך:
 צבי כשדאי]. חיפה, דפוס ורהפטיג, פסח תר"ץ
 (1930). 14 עמ'. האחראי: צבי כשדאי.

עניני החוברת: הדי מאורעות תרפ"ט; שני
 שירים מאת יצחק למדן (מ"הדואר"), "בעקבות
 המאמר 'ישמעאל מצחק' שבא בגליון פורים
 דהאי שתא"; סטירות על ההנהלה הציונית;
 פרודיות בארמית ועוד.

השפיפון. [עתון היתולי. בעריכת: יצחק שויגר,
 החתום כאן: י. שתקני. כביש טבריה-צמח,
 פורים תרפ"א], דפוס "הגליל", טבריה. 28 עמ'.
 כל החוברת היא דימוי ל"קונטרס".

מעניני החוברת: פרודיות ל"קונטרס" ועתונים
 אחרים; "כרוז" של מפס"ע (הקומוניסטים);
 מהווי גדוד העבודה ופועלי הכבישים; מחזה
 "ממלחמת המעמדות בכביש-טבריה צמח";
 "שיחה" בין אלפרד מונד (לורד מלטש) וח.
 וייצמן על פועלי הארץ ועוד.

מחבר המחזה חוג'ה ברמל — ברמן.
 שקליאדה. חוברת התולית חד-פעמית. בעריכת:
 שמואליק [שמואל יהושע צביאלי]. תל-אביב,

החוברת: מכתב גלוי לעורך "9 בערב" בשל
 כתיבתו של מנשה לוי; בדיחות מקוריות;
 סטירה על סופרים ועתונים ועוד.

שלמוני, חיים. עתון מזופת. עתון ריק-ורד בלתי-טלוא
 לבקורת זבורית. חוברת חד-פעמית. תל-אביב,
 דפוס "ארץ", פורים [תרצ"ז/1937]. 8 עמ'.
 בתכנית גדולה. קריקטורות: נח בירזובסקי.

פרודיה לעתון "עתון מיוחד" וכן דומה שם
 העתון בצורת האותיות ל"עתון מיוחד". עמוד
 מיוחד מוקדש ל"מיסתרי סל הכביסה במערכת
 "עתון מיוחד". בנוסף לכך: הומורסקות, בדיחות
 ומדור בדיחות בגרמנית.

[שלמוני, חיים]. פשע בערב. סטירון חד פעמוני מאת
 שארל מוני. הומור, קריקטורה ובקורת. תל-
 אביב, דפוס מוזס, לפורים תצר"ח (1938). 12
 עמ'. קריקטורת השער נח בירזובסקי.

עניני החוברת: כניסת היטלר לצ'כיה; בדיחות
 מקוריות; קליטת אנשי רוח מגרמניה; "אנטי-
 פא"; מומנטים בתל-אביב; שלונסקי השני;
 טעויות וקוריוזים בספרותנו (הפרקים הראשונים
 ב"הלולין", "חטאים הללו" ו"תשליך"); סטי-
 רות על א. המאירי; בדיחות מאתמול ועוד.

שלמוני חיים, תשליך. עתון חד-פעמי לסטירה
 וספרות קלה לראש השנה תרצ"ח. מאת... תל-
 אביב, דפוס "ארץ", תרצ"ח (1937). ללא
 מיספור עמודים [8 עמודים]. קריקטורות: פום
 [ברוך ברונשטיין].

עניני החוברת: הקונגרס הציוני העשרים
 (1937); על דרכו המדינית של ז'בוטינסקי;
 טעויות וקוריוזים בספרות העברית; הומורסקות,
 בדיחות ועוד.

שם-אור, אורה. אזרחי "לכל". שרטוטים. תל-אביב,
 הוצאת "עין", דפוס א. מוזס, תשי"א. 128 עמ'.
 הומורסקות.

שם-אור, אורה. בכל הרצינות. סיפורים הומוריסטי-
 ים. תל-אביב, הוצאת-ספרים נ. טברסקי חברה
 בע"מ, דפוס מל"ן, תשכ"ג. 224 עמ'.

שמואלביץ, פניאל. הגדה פון דער איצטיקער צייט.
 מיט בילדער. סאטירע. תל-אביב, דפוס ליגא
 רמת-גן, 1941. 24 עמ'.

סטירה על הווי הישוב והשואה. תמונות השואה
 לקוחות מתוך "האלבום השחור".

שרמן, אליעזר. הירשלה אוסטרופולר. אמצאותיו ותעלוליו, בדיחותיו והלצותיו, תולדותיו והרפתקאותיו. תירגם: מ. חריזמן. תל-אביב, הוצאת "למען הספר", דפוס "הספר", תרצ"א/1930. 160 עמ'. כולל 169 בדיחות.

דפוס מוזס, תמוז תרצ"ה (1935). ללא מיספור העמודים [16 עמ']. קריקטורות: נח בירוובסקי. האחראי: בר-רב [שמאל יהושע צביאלי]. עניני החוברת: הקונגרס הציוני הי"ט בלוצרן; השקלים לקונגרס; גרמניה ההיטלראית; ה"פרו-ספריטי"; הומורסקות; בדיחות ועוד.

ת

פורים תרצ"ד (1934). תל-אביב, דפוס מוזס. 32 עמ'. תמונות. כולל חומר היתולי ליד חומר רגיל. [תמוז, בנימין]. דעתו של עוזי, או מבחר כל כתיבי עוזי מ"יום יום". תל-אביב, הוצאת ש. פרידמן, דפוס א. מוזס, תש"ט. 128 עמ'. מעטפה וציורים: אדם שליך. "למעלה מ-90 פרקי סאטירה והומור על ההווי החדש, על החזית והעורף על תככי המפלגות ועל סכלות האזרחים, כתובים בידי עוזי מ"יום יום" ומשקפים את חיינו בשנה הראשונה לעצמאות" (מהדש). תפריט. לסעודת חברים לכבוד חצי יובלו של יהושע ברזילי (תרמ"ז-תרע"ב). כתב-יד בצירוף עיטור ("יהודי מתימן"). דף אחד. "התפריט" הוא על עמוד אחד. "התפריט" מורכב משמותיהם של מאמרי ברזילי וסיפוריו. הכוונה למחצית יובל עליתו של ברזילי לארץ. תשליך. חוברת חד-פעמית לצחוק ולהתול. [העורך: מנחם רבי]. תל-אביב, דפוס מוזס, תשרי תרצ"ט (1938). ללא מיספור עמודים [8 עמ']. האחראי: מ.ב.י. [מנחם רבי]. קריקטורות. עניני החוברת: תכנית ה"חלוקה"; כניעת צ'כיה; היטלר; בדיחות אומות העולם על היהודים; הומורסקות ועוד. המשתתפים: יעקב אפלויג ובכינויים: מזיק — ישראל קרקובסקי. תשע בגרב. עתון חד-פעמי להומור וסטירה. המו"ל:

התחת. שבועון מצויר לליצנות ולסטירה. העורך: עזמות [ישעיה קרניאל]. המו"ל: דפוס עזריאל. ירושלים. קריקטורות: אליעזר דונת. שנה ראשונה גל' א', יד"ד אדר ב' תרפ"ט (1929). 36 עמ'. שנה ראשונה גל' ב', כ"ד אדר ב' תרפ"ט (1929). 8 עמ'. שנה ראשונה גל' ג', ב' ניסן תרפ"ט (1929). 8 עמ'. שנה ראשונה גל' ד'-ה', י"ד ניסן תרפ"ט (1929). 12 עמ'. המשתתפים: חמדה בן-יהודה; זלמן קוטלר ובכינויים: ידו בכל — אורי קיסרי; לא"י — יעקב אשר לויסון; מן הצד — הנ"ל; מזיק — אברהם נוימרק; ר' מס-ניק — הנ"ל; אבו-יצחק — זלמן קוטלר; רוב שאר הכינויים הם משל העורך ושל אחרים שעדיין לא פוענחו. " — — — הוצאתי עתון התולי בשם 'התו-תח', בעריכתי ובדפוסם של האחים עזריאל בירושלים. בעתון זה השתתפו הכוחות ההומור-ריסטיים המעטים: בר-דרומא, קיסרי, אביגדור משל ז"ל, ז. קוטלר ואחרים. הציורים מאת דונת ואחרים. למרות הצלחתו של עתון זה לא האריך ימים מפני סיבות טכניות — — — (מתוך מכתבו של י. קרניאל מיום ד' סיון תש"ב/1942.20.5).

תכנית השבוע. שבועון עממי מצויר. העורך והמו"ל: ג. קומרוב. העורך האחראי: ר. מוזס. גליון

פורים. שנה ד', גל: 208, י"ד אדר תש-
"א/13.3.1941. 24 עמ'. השער והקריקטורה: י.
בס.

חומר הומוריסטי ליד חומר רגיל. זהו גם גליון
ארבע שנים ל"תשע בערב".

9 (תשע0 בצחוק. בידור ושעשועים ליום העצמאות
[תשי"ז/1957]. מצעד של חיוכים וקריקטורות.
ערך: ראיבן אישון [אפלווג]. תל-אביב, דפוס
מנחם קליין, [תשי"ז/1957]. 26 עמ'.

תשע תשע. עתון לשוטר ולאורח. ירחון לבעיות
משטרה ופלילים. גליון פורים תשט"ו (1955).
גל' 2 (26). 24 עמ'. תמונות. קריקטורות.
כולל חומר היתולי.

עזר כרמיאלי [העורך: אליעזר כרמי]. תל-אביב,
דפוס מוזס, חסרה שנת דפוס [תרצ"ח/1938]. 8
עמ'. קריקטורות: נח בירזובסקי. האחראי: עזר
כרמלי [אליעזר כרמי].

עניני החוברת: דברי פולמוס נגד "תשע בערב"
(ומכאן השם); הומורסקות ובדיחות.
המשתתפים: יוסף מינקובסקי והעורך בכינויים
שונים.

תשע בערב. שבועון. העורך: אורי קיסרי. גליון
פורים. שנה ב', גל: 104. י"א אדר תרצ-
"ט/2.3.1939. 32 עמ'. קריקטורות. קריקטורת
השער: אריה נבון.

חומר הומוריסטי, ליד חומר רגיל.
תשע בערב. שבועון. העורך: אורי קיסרי. גליון

תולדות ספרות ההיתול בארץ-ישראל

א.

כשם שאת הספרות הפארוודית בארץ-ישראל מתחילים בפארוודיות של פינס ובן-טובים, כך יש להתחיל את העתונות ההיתולית בארץ ב"הפטפטן", עתון שהוצא לאור בשנת תרס"ח על-ידי "אגודת אחדות". זה לא היה עתון ממש שנדפס בדפוס, כִּי־אם גליון קטן כתוב ביד ו"נדפס" ב"כתב-רב", כפי שקראו בימים ההם ל"הקטוגראף". לא היתה לעתון תפוצה או חותמים, כִּי־אם אחת בשבוע היו קוראים את החומר לפני חברי האגודה. לא ראינו את העתון והוא ידוע לי מרשימת ביקורת עליו של ישראל איתן ב"השקפה" (שנה ת, גליון מ"ד; א' אדר, תרס"ח). הוא גליון פורים, שמאמרו הראשי היה "מחברת הפורים" של עמנואל הרומי, בקיצורים והשמטות שנעשו בידי בן-יהודה. בגליון פורים של "השקפה" זה נדפסו גם חידות לפורים, אחת של בן משה מפתח תקוה והשניה בחתימת "יצחק גברילוביץ, יליד רוסיה". ו"יליד רוסיה" זה, לא הוא ולא אביו ואבי אביו דרכו פעם על אדמת רוסיה, כי היה הדור הרביעי או החמישי לילידי ירושלים, והחידה גנובה היתה מחידה שפירסם ישראל טלר ב"חבצלת". ובעל החידה, טלר, גילה את הגניבה והעמיד את הגנב ל"עמוד הקלון" ב"השקפה". בחומר הפורימי שבאותו גליון נכללה גם רשימת איתן על "הפטפטן", אם כי היה עתון היתולי "לכל ימות השנה" ולא נועד ל"משלוח מנות" לפורים.

איתן, שהתמחה בחקר המקרא, בלשנות ולכסיקוגרפיה עברית וחיבר במקצועות אלו כמה מחקרים חשובים, ונפטר בדמי ימיו באמריקה, היה בימים ההם מורה בראשון לציון וכותב רשמים מארץ-ישראל בעתונים לילדים ברוסיה ומאמרים ורשימות ב"השקפה". היתה לו זיקה לכדיחה העממית ואסף וליקט בדיחות "הנוגעות לשאלות החיים, ונצרות ולדברי תורה", שחלק קטן מהן פירסם ב"המבשר" הקושטאי (שנה א', גליון ל"ד; כ"ח אב, תר"ע). אולי משום זה הראה התענינות ב"הפטפטן" והתייחס אל העתון ההיתולי ברצינות, סיפר עליו והגיב על כל החיוב והשלילה שבו — אמנם ברפרוף פיליטוני — כאילו עתון בעל ערך ספרותי וחשיבות ציבורית הוא ה"פטפטן". הוא מתאר את סופרי "הפטפטן" וה"כתבים" באספות הנחפזים לאסוף חומר בשביל העתון, ונוטפות מליו: "הסתכל נא בצעיר זה, שיושב לו שם בקרן-זווית. עת בת-צחוק על שפתיו, ועושה אוניו כאפרכסת ללקוט היטב את דברי הנואמים, ביחוד את הצד המגוחך שבהם, — אתכבד להציג לפניך את כתבו של "הפטפטן", המכין ומזמן את עצמו לעשות מטעמים בשביל עתונו או לשלוח שמה קבוצה של טלגרמות". איתן העמיד את "הפטפטן" במדרגה תרבותית רמה, — כלי מבטא להיתול העממי שלנו, ולפי דבריו הזכיר החומר את בדיחותיהם של סופרים כגריינר, הרשל מאוסטרופוליהומוטקה חבד — הליצנים העממיים הקלאסיים שלנו. לפי דעתו, הכיל העתון חומר היתולי הגון. חבל שלא מסר מקצת מחומר זה, שהיווה פולקלור ארצישראלי. אמנם איתן מבקר את העתון, אינו מעלים עין מחסרונותיו, ומראה לו את הדרך בבחירת החומר ועיבודו הן מהבחינה הספרותית, והן מהבחינה החברתית והמוסרית. "זוהר נא מהיות פטפטן סתם, בדרך מחוצף מן השוק הבא ושופך קיתון של לעג על ימין ועל שמאל, בלי הבחנה לשם ליצנות בעלמא — אלא יהי לך שתוכו מלא רצינות, שעושה מהתלותיו ושנינותיו כאמצעים למטרה יותר נשגבה, שהיא ביקורת החברה" — שינן לקח לעורכי "הפטפטן" וסופריו.

איתן שאף שהעתון יהיה כלי מחזיק ברכה ותועלת באמת ולא סתם פטפטן ובדחן והוא מעיר ש"הפטפטן" נכשל לא פעם אחת בליצנות גסה ובעקיצות-רעל על אנשים "אשר למעשיהם נודע ערך ציבורי". הוא משיא לסופרים "עצה טובה": "לא לנגוע בחיים הפרטיים של נושאי ההיתולים ולא להיכשל בהשלכת שיקוצים על אנשים, מוסדות או מעשים שלא בצדק".

מדבריו אלה רואים, שהעתון לא עמד על גובה חברתי. ייתכן שאיתן השתתף ב"הפטפטן" ומפני זה התעניין בהתפתחותו ושכלולו. אולי היה חבר לאותה אגודה "אחדות", שהוציאה את

העתון. איני יודע את מקום קיומה של אגודה זו, האם היה ביפו או בראשון לציון — בכל אופן לא בירושלים.

רשימת איתן היא המקור היחיד על הופעת "הפטפטן". הוא לא נזכר יותר ב"השקפה" ולא בעתון אחר. גם ב"הפועל הצעיר", שבו הודיעו על הופעות כאלו, אך היה בהן משום עניין ציבורי. כך הובאה בכרוניקה של "הפועל הצעיר" (גליון סיון, תרס"ח), ידיעה על הופעת עלון היתולי בהקטוגראף בשם "הצרצר", שהוציאו תלמידי הסמינר של "עזרה" בירושלים נגד הנהלת הסמינר. נאמר בידיעה זו: "תלמידי הסמינר בירושלים הוציאו עלון בהקטוגראף בשם 'הצרצר', עתון לצחוק ולכעס, מופיע בכל שעה שנוקקים אליו". תוכנו מלא התקוממות נגד ה"גרמניפקאציה" ובכלל נגד הרוח השוררת בסמינר. הנהלת בית הספר, כמובן, היחה כמרקחה בשל ה"שערוריה" הזאת, ונקטה אמצעים נמרצים כדי לדכא את ה"ריבולוציה". אבל עד עכשיו לא עלה בידה לגלות את "האשמים".

לפי ידיעה זו לא היה ל"הצרצר" אופי ציבורי כללי כמו ל"הפטפטן": הוא יצא לאור על-ידי קבוצה מסויימת של תלמידי הסמינר, הוא בית-המדרש למורים מיסוד "עזרה" בירושלים, ובמטרה מסויימת — מרד בהנהלת הסמינר וב"גרמניזאציה" ששלטה בבית היוצר להוראה עברית לאומית בארץ העברים. "הפועל הצעיר" הוא המקור היחיד להופעת "הצרצר". ב"השקפה" לא נזכרה הופעתו וה"שערוריה" בגללו. משפחת בן-יהודה קיימה או יחס-ידידות עם אפרים כהן, מנהל הסמינר, וההשקפה היתה חצוצרה לכהן ול"עזרה". משפחת בן-יהודה לא החמיצה ¹ום הזדמנות להלל ולקלס את כהן ואת חברת "עזרה" ולשים אותם למופת כנושאי דגל העברית. בחורף תרס"ח ביקר פאול נתן פעמיים בארץ-ישראל וה"השקפה" קידמה את פניו בהתלהבות רבה והריעה לקראתו במאמרים ראשיים. חמדה בן-יהודה הביעה במאמרה את תקוותה שהוא יפעל לטובת החינוך העברי, ובן-יהודה הכריז עליו כעל "ידיד ארץ-ישראל", במאמר בשם זה, שבו מסר מעין הצהרה של נתן שהעברית צריכה להיות שפת-הלימודים העיקרית בבתי-הספר בארץ-ישראל. אולם הוא גם הביע דעה שבבתי-הספר שלנו — כלומר של חברת "עזרה" הגרמנית — יש ללמד את הגרמנית כ"שפה אירופית". הצהרותיו על העברית הביאו ל...חיווק הגרמנית בסמינר ובבתי הספר של "עזרה" בכלל. "בהיפרדו מעל המורים — מספר 'אזרח' במכתב מירושלים ב'הפועל הצעיר' (גליון טבת, תרס"ח) — הזהיר אותם וחזר והזהיר, שלא יהיו ח"ו שוביניסטים לשפה העברית... אם בן-יהודה לא נתאכזב מנתן, והוסיף לראות בבתי-הספר של "עזרה" ניצני תחייה של עברית, נתאכזבו ממנו תלמידי הסמינר, ביתוד אלה שתלו בו תקוות להטבת מצבם בהגדלת התמיכה שהיו מקבלים, שלא הספיקה לצרכיהם, והם חיו ברוחק ולפעמים אף רעבו ללחם. אפשר למצוא איזה קשר בין ביקורו של נתן ו"הצרצר", שבו שפכו הסמינריסטים את זעמם ולעגם על הנהלת הסמינר, והתקוממו נגד הגרמניזאציה בבתי-הספר של "עזרה". רוח מרד ב"הצרצר", המרד הראשון של תלמידי בית-המדרש למורים בירושלים, מרד שאחריו באו מרד שני ושלישי, עד המרד האחרון שפרץ באון בשנת תרע"ד. בעלון היתולי (בהקטוגרף) בשנת תרס"ח כבר הונח היסוד למלחמה על שלטון העברית — מלחמת הלשונות ההיסטורית שלנו, שהסמינריסטים היו נושאי דגלה, ואשר נח טמיר, מחניכי הסמינר, נתן לה תיאור בלטרסטי בסיפורו "סמינריסטים במאבק-עם".

ב.

החיים ביישוב בשנות תרס"ז — תרס"ח, כל כמה שלא היו אפורים ומשעממים, סיפקו חומר לבדיחות, עקיצות וביקורת היתולית. כן יצאו לאור עוד כמה עלונים היתוליים בהקטוגרף, שגם את שמותיהם לא מדע כיום. אחר מהם — "דער וועכטער" (השומר) בידיש — היה יצירת השומרים ברחובות, והוא נזכר בכתבה מרחובות ב"הפועל הצעיר" (גליון חשוון, תרס"ח). גם "ויזתא", העתון הפורימי שיצא ברחובות, הופיע לראשונה בהקטוגרף. הכרוז הקונסטיטוציה בתורכיה בקיץ תרס"ח ויחס היהודים ל"חוריה" — החופש — ואיך קיבלו אותה, שימשה בראשונה חומר לבדיחות והיתולים בעל-פה ובכתב. המלה חושמה שבן-יהודה

חיבר כמונח עברי לקונסטיטוציה, מלה שצורפה מראשי התיבות: חוקת שלטון מוגבלה היא, כמאמריהם של בן-יהודה ובן-אב"י על החושמה והפוליטיקה שנוצרה מסביב ל"חושמה", דרשו ופירשו פיליטוניסטים וליצינים בק"ן טעמים. הנה כתב "חיים סופר סתם" (ש.בן-ציון) פיליטון שנון "בעקבי החושמה העברית" ... ("שיחות על ספרות בלי חיים ועל חיים בלי ספרות") ב"העומר" כרך ב', חוברת א' (תשרי — כסלו, תרס"ט), אחד הפיליטונים המצויינים ביותר בספרות העברית בכלל שופע הומור, סאטירה לגלגנית על חזיונות בחיים ובספרות (לא בארץ-ישראל בלבד) וקאריקטורות על החושמה העברית ונושאי דגלה הבלשנות של בן-יהודה ובית-החרושת שלו ביצירת מלים לעתוני ה"חצר", כלומר: עתוני משפחת בן-יהודה שלא עמדו על רמה ספרותית וציבורית, והאינטלגנציה של העליה השנייה התייחסה אליהם כביטול ובזלזול. ועוד לפני מתן הקונסטיטוציה, בזמן שקשה היה להשיג רשיון להוצאת עתון, תיכננו סופרי יפו מאנשי העליה השנייה תכניות להוצאת עתון יומי הגון בעריכת א.ליודיופול, כמתחרה לעתוני בן-יהודה. וחמדה בן-יהודה הגיבה על זה פעמים אחדות ב"השקפה". היא הזכירה כי בשנות התשעים נקטה ה"חבצלת" תמיד תואנות על "הצב"י ולא היה אף גליון אחד של ה"חבצלת" שלא פגע ב"הצב"י, ועכשיו המלאכה נעשית על-ידי בני היישוב החדש, שה"השקפה" לא נותנת להם מנוח ואינם נלאים למצוא מומים בה. העתון היומי לא הופיע אבל ב"העומר"ו"הפועל הצעיר" הונח היסוד לעתונות ולספרות ארץ-ישראלית חדשה — תריס לעתוני בן-יהודה, וב"הפועל הצעיר" אמנם היו פוגעים ב"השקפה". בפיליטוני זה קלע ש.בן-ציון אל נקודת החושמה, והיה בו מהלעג השנון לעתוני המשפחה. אני מביא בזה קטעים אחדים מפיליטון זה:

"...באו מכל קצוי הארץ לתוך 'החצר' של מניח 'החושמה' לאחלי לו תודה על מלחמתו לחירות, בשם כל עמי תורכיה. ואז הואיל בעל 'החצר' להופיע אל העם וכטוב לבו בתודה הוציא מנה יפה מבית גנויו ויתן לעם כיד המלך — 'צב"י בעל קרניים מורכב על גבי ה'השקפה' הנחמדה! ובאותו מעמד הואיל להישבע גם למלחמת החירות בכל כוח המלה החופשית. מיד יצא הדבר מאת 'החצר' ונדפס באותיות גדולות בראש 'הצב"י' — והמניפסט ניתן בירושלים לאמור: מלה חופשית ושני אורגנים!"

"מספרים, כי בו ביום 'מהפכה' רבה היתה בירושלים, מהפכה שפריו עצמה לא ראתה כמוה! שמעו ויזירים ויחרדו, פחות ונמסו כמים, ומלאכים וצירי ממלכות יחפזו ויאמרו: הנה יום הדין בא עלינו!"

"אך כנראה, הספיקו מיד 'לעשות היכרות' עם 'החצר' ונמצאו כי 'אדונים אהודים' הם כולם, ונשאר כל אחד ב'הוד כבוד השר הנעלה והמרומם' כקדם, ו'החצר' גם הוא נשאר נייטרלי כקדם, מבלי להתערב בשום פוליטיקה של פנים ושל חוץ ובכל מה שנוגע ל'שער העליון', במצאו כי יש די פוליטיקה, ב"ה, ב'חצר' עצמו כדי שני אורגנים".

כמה דברים ורמזים בפיליטון זה הם בלתי מובנים כיום וזקוקים לביאור. "צב"י בעל קרניים מורכב על-גבי ה'השקפה' הנחמדה, אחרי מהפכת התורכים הצעירים רצה בן-אב"י להוציא עתון יומי, ובאין לו רשיון לזה חידשה משפחת בן-יהודה את הוצאת "הצב"י, בהשתמשה שוב ברשיון משפחת הירשנזון להוצאת עתון בשם "הצב"י, והוציא שתי פעמים בשבוע את ה"השקפה" ושתי פעמים בשבוע את "הצב"י. והם הם שני האורגנים שש.בן-ציון הזכיר בפיליטונו. "מורכב על-גבי ה'השקפה' הנחמדה" — שקאפע. כפי שמתנגדי בן-יהודה היו קוראים לעתון בהיותו ב"הוד כבוד השר" וכו'. ב"השקפה" שלפני מהפכה היו מרבים לשבת ולהלל, לקלס ולרומם את הפחה ופקידי הממשלה בכל מיני תוארים ובלשון של התרפסות, ובאותו סגנון כתבו עליהם גם אחרי מהפכה. סופרי ה"חבצלת" היו כוללים את שני העתונים בשם "השקו"ץ". בינתיים הפסיקה משפחת בן-יהודה את הוצאת ה"השקפה" (שהמו"ל היה הספרדי ... שיריולי) ו"הצב"י היה עתון יומי. אבל ההכנסות היו מעטות מאוד, ובסוף תרס"ט השתתפה המשפחה עם המומר ש.פיינגולד כמו"ל העתון בעריכת בן-אב"י והשתתפותם הקבועה של אליעזר וחמדה בן-יהודה.

בתרס"ט נעשה גם כן הנסיון הראשון להוצאת עתונים היתוליים בדפוס: "חמר גמל", ירחון בעריכת בן-אב"י, שיצא ממנו רק גליון אחד שלא עשה רושם בהופעתו ולא השאיר שום רושם שלו "ליהודים" — עתון פורימי, בעריכת ק.ל.סילמאן ובהוצאתו, שיצא כמה שנים, ועורר תסיסה בקהל בחידודיו, בפארודיות שלו ובעקיצותיו במוסדות, עסקני ציבור ותרבות, מורים וסופרים גם מהיישוב החדש וגם מהיישוב הישן. השם "ליהודים" נדפס באותיות אדומות ובשער העטיפה נקבע מדור "משלוח מנות" למוסדות ולאנשים מפורסמים בארץ — מדור שעתוני ירושלים חיקו את "ליהודים" בגליונות-פורים שלהם. "החרות" הוציאה בפעם הראשונה (וגם האחרונה?) הוספה פורימית מיוחדת, שמהחומר זכורים לי קאריקטורה של סילמאן, בשם קל"ס, בחתימת ישקנ"י, הוא ישעיה קרניאל, שבמאוחר היה כותב הפיליטונים ב"דואר היום" בחתימת "עומות", וסאטירה כלפי יצחק יעקב ילין, עורך העתון החרדי "מוריה", כתובה בידי יקותיאל דייטש, משכיל מכולל הונגריה שבנעוריו היה הכתב הירושלמי של "הפסגה" של שור. גם העתון ביידיש "אונזער ברודער", שיצא בשנות תרע"א — תרע"ב בעריכת ש.א.טיקטין (שנפטר בניו-יורק), היקצה בחלק מגליון הפורים שלו ("יד אדר, תרע"ב), לחומר פורימי — פארודיות לחדשות השבוע, בענייני הפוליטיקה של היישוב הישן, אבל ישנן עקיצות על הדיבור העברי, "בצלאל" ו"האור" של בן-אב"י — הד של מלחמת היישוב הישן בחדש, ביידיש ובעברית, כביכול. גם "משלוח מנות" לא חסר בגליון זה — עקיצות קהות כלפי מוסדות היישוב הישן ואחת — משלוח-מנות ל"צינונים".

החומר בגליונות הפורים (ביחוד בהוספה ל"החרות"), יצא מגדר הנימוס ויש בו משום "ליצנותא דאסוריי": הבדיחות והעקיצות היו גסות ופגעו בכבוד מוסדות ואישים חשובים וגם מתך חשבונות פרטיים. אף החומר ב"ליהודים" לא היה כולו לפי הטעם הטוב. א.ראם (דרויאנוב), בסקירה ביקורתית חריפה על העתונות הירושלמית באחד מגליונות "העולם" לשנת תר"ע, דן גם את עורך "ליהודים" בחוסר טעם, בהביאו כמה מדועות מהעתון, ואחת מהן על ירכנותיה של חב"י. סילמאן בתשובתו על ביקורת זו, ב"העולם", הסיר לזות זו מעל "ליהודים", והוכיח שלא חטא לטעם הטוב ומטרה רצינית היתה לנגד עיניו בהוצאת העתון ההיתולי הזה. הוא גם הדיע שטובי הסופרים בירושלים פירסמו דבריהם ב"ליהודים" בעילום שם ובכינויים שונים. כפי שידוע לי, היה מרדכי בן הלל הכהן מראשי המשתתפים וגם ריי"מ פינס השתתף ב"ליהודים". מפי סילמאן שמעתי שהחרוזים שנדפסו ב"ליהודים" ובהם רמו לצייר ידוע וסופרת מפורסמת, שנישאו ימים רבים בפי רבים, הם — של פינס.

מהחומר ב"ליהודים" לשנת תרס"ט, אני זוכר קאריקטורה של אחת הישיבות של ועד הלשון בנשיאותו של בן-יהודה, שבפתיחת הישיבה הציע מלה חדשה שעוררה ויכות נלהב בין ד"ר מזיא, דוד ילין, ח.זוטא ויתר החברים, ובשעה שהיו מתנגחים בבלשנות אם לקבל או לדחות את המלה המוצעת — ישב ישראל טלר, מזכיר ועד הלשון, ובידו עפרון וגליון ה"דרוביטשער צייטונג" שטוח לפניו כדי לרשום בשוליו את השקלא וטריא של המתווכחים, והתחיל שוב מטה אוון לדבריהם, רושם דבר-מה ומתנמנם שוב... זוכר אני גם מדועה "ספרותית" שבאה במדור המודעות בגליון: "יצאו לאור כתבי מענדלי קרמר", הוא מנדלי הידוע, שהיתה לו תאוה לראות את שמו בדפוס, ומחמת אימה היתה ה"השקפה" ושאר העתונים מפרסמים ידיעות רשמיות של הממשלה וידיעות סתם שבתוכנן ובסגנון עוררו גיחוך (מלבד ה"חבצלת" שעורכה לא נבעת מאימיו ולא נתן לו דריסת-רגל בעתוננו. מנדל קרמר אמנם ניסה להתנגס בו, בכנותו אותו בשם החנווני). השם מנדלי, דוגמת מנדלי מוכר ספרים, במדועה על הוצאת כתביו היה משום לעג לא למנדל קרמר, שקיבל אלו ברצינות, כי אם לעורכי העתונים שהדפיסו את ידיעותיו.

"ליהודים" היה רא-יעקום של החיים הציבוריים והספרותיים בימים ההם, והיה ספרותי במידה ידועה. בבדיחות ובקאריקטורות היה משום בקורת ולא הצלפה. אמנם העקיצות יצאו לפעמים מגדר הנימוס ורבים נכוו בגחלתו של סילמאן ונטרו לו איבה. הוא היה אז בבחינת בר-קפרא בבית המדרש התלן ופארודיסטן, אוהב לבדח ולהתלוצץ. פארודיה מוצלחה שלו

היתה "מגילת השמיטה", שחיבר אותה בימי פולמוס השמיטה, בשנת תר"ע, וחתם עליה בשם "קל מסובין" שפגעה בכבוד הרבנים אוסרי העבודה במושבות בשביעית ובדברי היישוב הישן. לעומת מגילה זו חיבר יוסף ריבלין את הפארודיה "מגילת רוס", שנדפסה ב"מוריה" ובחברת מיוחדת. בימי מלחמת הלשונות חיבר סילמאן פארודיה בשם "ברא טכניקה".

ספרות ההיתול בחוץ-לארץ

"תחי העליצות!" קרא פעם נחום סוקולוב באחד ממאמרי-הפורים שלו ב"הצפירה" לשנת תרס"ד, והוסיף לומר: "אתם טווים את משי-ימיכם — בנוה, ואני נודד ככלב מוכה — בגלות; ותאמרו: מדוע לא תשמח? — — ילך נא הלצון העברי ויצחק! יתלוש ההתול היהודי את מיתרי הלבבות העצובים!" והעתונאים העבריים באותו זמן היו אמנם נוהגים לעלוץ ביום הפורים; פיהם מלא שחוק ועטם נוטף היתול ולצון, עקיצות ובדיחות. עתונים מיוחדים להיתול וסאטירה לא היו אז בעברית, אבל עתונים שונים היו נוהגים להקצות בגליון-הפורים שלהם מדור מיוחד להיתול, לעקיצה, פארודיות ומעשה-קונדס, שבהם היו מראים את החיים הציבוריים והספרותיים מתוך ראי עקום. מדורות אלו, שנקראו בשמות מיוחדים והיו לבחינת עתון בתוך עתון, הניחו את היסוד לעתונות ההיתולית שלנו, ויש בהם גם ענין לתולדות הפארודיה העברית בדורות האחרונים.

"עתוני פורים" אלו צצו ראשונה בשנת תרס"ג. באותה שנה היה ה"יריד" הספרותי בעצם חסינתו. על העתונים הקיימים נוספו "הצופה", שהתחיל להופיע בווארשה, והיומן האידי "דער פריינד" בפטרבורג. החיים הספרותיים והציבוריים, התנועה הצינונית והמתקבלים השונים נתנו חומר רב להיתול ועקיצות. ו"הצפירה" ו"הצופה" הנהיגו בפעם הראשונה "עתוני פורים", שבהם הגיבו על חיי ישראל והחיים הכלליים מתוך לגלוג. הצפירה" נתנה מתחת לקו פיליטון בשם "מפורים לפורים" מעשה ידי סוקולוב, ותכנו היה "הקנקן עתון פוליטי, פולימי, פולהיסטורי, פולקליניקי ופול המצרי, אירופי, אפילו אמריקאני, יו"ל אחת בשנה, בשעה שתכלה פרוטה מכיס המו"ל".

"הצופה" הקדיש ל"עתון הפורמי" מקום יותר רחב. גם שם נדפס כפיליטון מתחת לקו, אבל לא בשכיבה, כי אם בעמידה בצד העמוד, כדי להבליט שהמדור הוא עתון מיוחד בפני עצמו, בכותרת מיוחדת ובתוכן-ענינים משלו. הכותרת היתה: "הגרגר (ר' וג' סגולות) לשנת תרס"ג, עתון פורימי יוצא לאור על-ידי ליצני ווארשא".

"הגרגר" היה ערוך בדמות "הצופה", והכיל את כל המדורים שבאו בעתון מהמאמר הראשי, הטלגראמות עד "הפוסחה האחרונה", ונראה כחיקוי ל"הצופה".

במאמר הראשי "אל הקוראים", מסבירה המערכת את מגמת "הגרגר" בדברים אלה, שיש בהם משום עקיצה כלפי סוקולוב ו"הצפירה":

"חפצנו לפרש כשמלה: לאן פנינו מועדות: מה תכונתנו? מה נקרב, מה נרחק; את מי נחרף ואת מי נשבח; את מי נחיה ואת מי נמית — ברוח פינו. ובאהבתנו את עמנו אהבה שאיננה תלויה בדבר אחר, אלא באהבה לרוב החותמים, הננו מודיעים גלוי לכל, כי שמנו לנו לחוק לבלי נטות ימין או שמאל לאיזה מפלגה שתהיה. אדיר חפצנו להיות לגרגר ביד העם, ובא הוריו וגרגר בגרגרנו... כן, אנחנו אוהבים את העם ונותנים לו במתנה גמורה את הגרגר הגדול, יהכה בו, וגרגר בו, וגרגר בו כל ימות השנה... עד חג הפורים הבע"ל".

אחרי המאמר הראשי באות "טלגרמות קלוטות מן האויר", על ענינים "מדיניים" וגם ספרותיים, כוו מברלין שה"יודישער פערלאג" אומר לתרגם את ה"צאינה וראינה". ה"פוסטא האחרונה" הביאה ידיעות אלו: "לאה מוכרת הדגים הלכה לעולמה"; "הד"ר וויצמאן נבחר לראש המזרחי"; "אחד-העם נגש לחבר ספר חדש בשם "אמת ממדינת היהודים"; "מרדכי בן הלל הכהן הגה רעיון לאסוף את כל סופרי ישראל לשק אחד ולזרקם לים המלח"; "ביאליק מנסה את כחו להחיות את מתי המדבר". עקיצות אלה נעוצות בגלגלי ה"פוליטיקה" הציונית והתנועה הספרותית באותו זמן. ה"פראקציה העממית" הלכה אז יד ביד עם "המזרחי", וראש ה"פראקציה וויצמאן וראש "המזרחי" ריינס נשקו זה לזה; אחד העם נלחם ב"השלוח" בציונות המדינית של הרצל; מרדכי בן הלל הכהן ייסד בוועידה הציונית במינסק את "אגודת הסופרים העבריים" וביאליק פירסם את "מתי מדבר". במדור זה ישנן עקיצות גם על עתונים וסופרים אחרים כגון ה"פריינד", ד"ר יוסף לוריא, לווינסקי ו"חכמי אודיסה". במקום "משלוח מנות" מוכרו על "נדרים ונדבות", שקיבלו עליהם סופרים ועסקנים. בלי נדר "שלא לכתוב ג' ימים רצופים יותר משנים שלושה מאמרים ליום": פרץ — ש"לא ישתמש בנקודות תחת מלין, שורות ומאמרים שלמים"; בריינין — "להניח בקרוב זה על קברו של גורדון"; פרישמאן — "לכתוב מהיום והלאה לידידתו מכתבים סגורים"; ברדיטשבסקי — "לשכוח את ניטשה מכל וכל ולחבר ספר על המחשבות". בוקר גם קלחנר על התנגדותו לאידית, והוא התנדב "לחבר במשך ג' שנים ומחצה ספר דקדוק שלם של הלשון העברית על פי המלין הזרות שבספרי מרדכי הזרנוני". מרדכי זה הוא אולי ספקטור, שהיתה לו חולשה להתראות כ"ידען" בעברית, כוונתן של שאר העקיצות ידועות למדי לבקיאם בספרותנו.

כאמור, היה "הגרגר" חיקוי ל"הצופה" וכל המדורים נערכו על-פי המדורים הקבועים ב"הצופה": לא חסרו גם חיקויים לפיליטוני פרץ: "היחיד ברשות הרבים", שב"הגרגר" הם נקראים בשם "הרבים ברשות היחיד", ולסקירותיו ההיסטוריות של ברנפלד ("לתולדות המן") בעתון. היה "הגרגר" גרוש מדועות, ואני מביא שתיים מהן לדוגמה, כי יש בהן משום קאריקאטורה לסופר ולקורא גם יחד:

"משקפים חדשים בשביל הקוראים עברית, לראות את הטמון בין השורות, ולקרא לאור הנר את המלון של כיס"; "בזיל הזול גניחות של שואפים, צעקות הפוריסטים, מחאות של מבוקרים, עצות להמערכת מצד הקוראים וכדומה".

בשנה השניה הוגדל כמות "הגרגר" עד שלושה עמודים בתבנית "הצופה". רוב החומר הוא חיקוי ל"הצפירה", שהיתה אז שופרם של "אומרי הן" בשאלת אוגאנדה, והיא נתנה מקום רב למחאות נגד "ציוני ציון" מיסוד אוסישקין. ב"אל קהל הקוראים" כבר מוצאים רמזי לעג על "הצפירה": "...ב"גרגר" ימצאו הקוראים את אשר יאהבו: מחאות, קללות, חרופים וגדופים ושאר הדברים שיש להם ערך בשוק, וטלגרמות משלש אגניטורות: "יצייב פתגם", "להד"ם" ו"בדוּתא דבדוּתא", חוץ מזה הננו מבטיחים לתת הוספות שונות, והבטחה מיוחדת למלא את הבטחתנו, לא כמו עד עתה".

בשורות אלו יש משום בקורת על אופני הריקלאמה שהשתמשה "הצפירה" בראשית שנת 1904, וההוספה הספרותית השבועית שהתחילה אז להוציא. "הצופה" גבה כאן את חשבוננו מן "הצפירה" שבהכרזותיה על החתימה הקלה בכבוד "הצופה", ברמזה שהוא מתגדר ב"טלגרמות המיוחדות" שלו רק לשם סינסאציה, ו"הגרגר" מדבר בלשון "הצפירה": "איך אנו עושים כמעשי העתונים "שטופי סינסאציה", להביא טלגרמות מיוחדות וכדומה לפזר כסף על שטותים כאלה. את אשר לא ישלחו לנו אנשים טובים בחינם אין אנו מדפיסים, וטלגרמות מיוחדות הננו מחברים בעצמנו".

גם המאמר הראשי "ייסוד יסודי היסודות" הוא חיקוי למאמרי סוקולוב, וחתום עליו "העומד בנס". גם "על הפרק" מכיל "מעט פילוסופיא לפורים ומעט השתפכות הנפש" מאת הד"ר ביי"מ-בם, והוא חיקוי למאמרי ברדיטשבסקי ב"הצפירה".

ריב "ציוני ציון" עם "מגיני ההסתדרות" בולט בכתבות במדור "בחון, מחיי אחינו". מוינה כתבו: "הדר הרצל בישבו אל השולחן הדיפלומאטי אשר בחדרו הוציא פקודה לכל הציונים כי עליהם להלחם עתה עם המנוגעים שבחברתנו, עבודה אחרת אין לפי שעה להציונים". ומלונדון מודיעים: "אוגנדה לא היתה ולא נבראה, אלא משל היתה. מראה הבוכים על הקונגרס פעל פעולה עזה עד מאד על זאנגוויל ויצו להציונים ויתלה את עצמו על צוארי אשה נוצרית". פולמוס זה תופס מקום גם בפיליטון, שמכיל שני שירים. בראשון "כותבים" שני ילדים: יואל בן י"א שנה ושפרינצא בת תשע שנים "מחאה על דרך החרוז"; סאטירה כלפי המוחים "מגיני ההסתדרות" הוא גם השיר "מסע המגן" בחתימת "מימוני מלודו", שלפי חרוזיו הקלים אפשר לייחסו ליצחק קצנלסון. מחברו של השיר הראשון הוא אולי חיים נחמן ביאליק, כי ברוח זה כתב גם את פיליטונו "מעשה ביתוש", שנדפס באותו זמן ב"הצופה" שבו נמצאים כמה משפטים שכאו בשיר.

גם ביתר המדורות שלוחים כמה חצים, שנונים וכהים, בסוקולוב ועוזריו. ב"טלגרמות שלא נתקבלו" יש לעג לאנציקלופדיה הכללית שאמר אז להוציא וב"משלוח מנות" מכבדים אותו ב"עוד יאצקאן אחד". במדור "משלוח מנות" שקבעו ב"גרגר" השני ישנן בדיחות מוצלחות אחדות, כגון לש. בן-ציון — "יצר הרע של כל ימות השנה"; רמו לסיפורו היפה "יצר הרע של אביב", שנדפס ב"לוח אחיאסף" לשנת תרס"ד; לביאליק — "שפחה יפה, גורה שמא יבקרנו בריינין", בדיחה שעשתה לה כנפים ונוכרה בפי רבים מבלי לדעת את המקור הראשון. למרדכי ספקטור, שהיה קצת חלש ב"אותיות הקטנות", שלח "הגרגר" "סודר עם אותיות גדולות מאירות עינים". בדיחה על ספקטור נמצא גם במדור אחר: "ספקטור קויסייוו איוריס".

בפיליטון ניתן מקום לפארודיות לסיפוריהם של מנדלי, פרץ ואחרים. מוצלחת היא הפארודיה על סיפורו של מנדלי, שקוצר מאת רבניצקי: ה"ספור" הוא בן שורה אחת: "אמר ר' מנדלי: רבותי, הסוסה שלי מתה!" ו"קיצורו" של רבניצקי הוא קרוב לעשר שורות. באותה שנה נפסקו שני עתונים, אחד עברי ואחד אידי, ו"הגרגר" ציין את האבדות כרשימת הנפטרים: "המליץ" — רווק, זקן מופלג" ו"פאלקס-צייטונג — עלמה בדמי ימיה". כבימינו אלה היו גם אז סופרים שונים נוהגים להדפיס את יצירותיהם בשנים-שלושה עתונים בכתב-אחת, והוגב על זה ב"מודעה רבה" בשם "השבת אבדה", שהוקדשה לשם זה ולענינים ספרותיים אחרים. כן לעגו ליצני "הגרגר" לאותם העתונים המביאים ידיעות נוספות כמאורעות אחרונים, ו"פרסמו" טלגרמות בנוסח זה: "ירושלים. טיטוס החרב את העיר"; "צוער. אשתו של לוט נהפכה לנציב מלח"; "ברלין. ביסמראק מת". יש לשער שבשם "הגרגר" (הרעשן) היה משום סאטירה על "הצפירה", שבהופעת "הצופה" התחילה למשוך את הקוראים האלה בפרסומת והכרוזות.

לאותו גליון "הצפירה" שבראשו בא מאמרו של סוקולוב "תחי העליצות!", צורפה הוספה היתולית, שהכילה שמונה עמודים ונקראה בשם "הקיקיון". זה היה "עתון אץ קוצץ, מפוץ, מחטט, מנקר, מקרקר, מפרפר, מזרז ומבשר על רגל אחת כל הנעשה מהדו ועד כוש, ממצרים ועד הנה ומעתה ועד עולם". רצה סוקולוב ש"הקיקיון" ישא חותם של עתון מיוחד וציין את מחזור הופעתו: "שנה ראשונה, נו" 1". משני צדי הכותרת — מסגרות, שבהן נאמר: "החתימה: בארצנו — במשיכה; בחו"ל — בלקיחה. גליון אחד בחטיפה. מחיר מודעות: בעד כל שורה בגודל אחד מששים במילימטר תרפ"ט שקלים; ניקרולוגין: על בני עמלק ועשרת בני המן — חנם. הורחה — בצד מזרח; השקיעה — בצד מערב. אורך היום הולך ומוסיף או פוחת. האדריסה לטלגרמות: הקיקיון באירופה".

"הקיקיון" היה כמעט כולו פארודיה ל"הצופה". וסוקולוב, שכוחו היה יפה בכל סגנון וסגנון, השכיל לחקות את "הצופה" מתחרו ולמתות עליו, בדרך החידוד, בקורת. כל המדורת ב"קיקיון" היו כאותם שהיו קבועים ב"הצופה", ובהם שם ללעג את ה"מדורניות" והאיורפיות

של העתון החדש, התגנדרותו והתהדרותו; סגנונו של עורכו לדוויפול, שלא נכתב על טהרת העברית ורוח השפה, דרך כתיבת ה"פוליטיקה" שלו. אין שום ספק, שבחר בשם "הקיקיון" כדי לרמוז שאין עתיד ל"הצופה" וכקיקיונו של יונה גם הוא "בן-לילה היה" ובן-לילה יקמל ויאבד.

תכנית "הקיקיון", "פרוגרמתנו", כתובה בסגנונו הלאקוני של לדוויפול, הזרוע מלים לועזיות. הפרוגרמה הארוכה מלאה לעג לאלה העתונים החולשים על דעת הקהל בשם האמת; "קבוץ חותמים" היא אצלם "אידעע", מאשימים הם עתונים אחרים ברדיפה אחרי ריקלאמות זולות, בשעה שהם עצמם מעמידים את העיקר על תשלום "ומי סובסקריפציא". סגנון ה"פרוגרמה", שמתוך "שבח" של "הקיקיון" הוא בא לידי גנותו של "הצופה", מזכירה את "מגלה טמירין" של פרל. לא מעט מן הגרוטיסקה יש ב"פרוגרמה" פארודיה זו שחבורה מטעם "הקומיסיה הליטרארית-פרוגרמית של מרכז הרוחני אשר לוועד הספרותי שבמחלקה האבסטרקטית של הרדאקציה העליונה אשר ל"הקיקיון", שעליה חתום שמעריל הצהוב, וחיים'ל הערוך קיים אותה "בעד לשכת האדמיניסטרציא לחשבון השורות".

ביתר אמנות חיקה סוקולוב את המאמרים המדיניים ב"הצופה". לדוויפול האירופי "כותב את הפוליטיקה", בלשון סוקולוב, כאחד הבטלנים היושב בבית המדרש ומתחמם כנגד התנור. היה אז ערב מלחמת יאפאן ורוסיה, ו"טרייטיל" (השם החתום על הפארודיה) מבאר בראשונה מי הם ה"אפאנטשיקים" בכלל, ואחר כך יסביר את "תכסיסי הפוליטיקה" שלהם: "תחלה הלכו לכבוש את חינא, ועכשיו הולכים לכבוש את קוריא, בלי שהיות, רק בארמאטין. מכאן — מהומה בבית המדרש מאחורי התנור. מק פוליטיק אחר לגמרי. לא נאפוליון ולא ביסמארק עם החכמות שלו, פשוט: עכו"ם וארמאטין. — מילא, תכסיס של יבשה, יש לנו ידיעה קצת, אני פותח כף ידי ומשרטט: כאן עומד הדייטש וכאן הפראנצויז, ונהר באמצע. פיף-פאף מכאן ופיף-פאף מכאן. אבל ספינות, ואיך קוראים לזה: טורפידין — חלומתי הרעים על ראשיהם של יאפונטשיקים! זה הוא, פשוט, חוץ-לשיטה".

הפארודיה בכללה, היא פיליטון קונדסי יפה, וסוקולוב, יותר משחיקה את לדוויפול חיקה את עצמו.

פיליטון שממוזגים בו סאטירה והומור הוא "אינטרווואים". יש בפיליטון זה משום חיקוי לישיבותיו של בריינין ב"הצופה", ועקיצות שנונות כלפי מערכת "הצופה" וסופריה, "צינוני ציון" ובעלי המחאות. בין ה"אינטרווואים" גם "שיחה" עם "חילק-בילק", הוא חיים נחמן ביאליק, שבפיליטונו "מעשה ביתוש" העליב מאוד את סוקולוב, ובא על שכרו בעתון הפורימי. ה"אינטרווואיר" מצא את חילק-בילק" בחדרו שהיה מלא זבובים, יתושים וכל מיני שרצים, ועל שאלתו איך הוא חי בסביבה זו, והאם שורה עליו שכנית השירה בימים האחרונים? — השיב: שאמנם "רוח השירה האמתית לא תפעמני עוד". בדיחה על "חשבון" ביאליק יש גם במדור "במכה"ע ובמאספים". יסופר, ש"הצופה" מבטיח להכריז "התחרות ספרותית" שנית, ו"מקוים כי הפרס הזה יפול בחלקו של חילק-בילק שהוא מומחה גדול בטבע השרצים והרמשים"... לעג לפרס ההתחרות של "הצופה" אנו מוצאים גם בראש הגליון, לפני מאמר התכנית. בתנאי ההתחרות הודגש גם ש"הלשון אל יהא עברית נקיה ח"ו, אך בסגנון היותר חדש, נח עם ע' שבושים ובלי דקדוק", ו"הזוכה בפרס ראשון יקבל מאה וחמשים גרגרים, ויוכל להרעיש ולהכריז על כל העולם בכבודו ואשרו הגדולים". תנאי ההתחרות של "הקיקיון" וגם ה"ידיעה" שבהתחרות-הספרותית השניה של "הצופה" יזכה ב"פרס היותר גדול" זה ש"תעלה בידו לחבר ציור בשם "משה'קלע כלב", שיעלה בערכו הפיזי בחזק סגנונו ובחידוש הפסיכולוגיה על ה"משה'קלע חזיר" של ההתחרות הראשונה, היא תגובה סאטירית על ההתחרות בכלל וקובץ הסיפורים של הזוכים בפרס ולהכרה, שבוקר קשה ב"הדור" של פרישמאן.

ב"קיקיון" הוגב על כל הזרמים הספרותיים והציבוריים, בטלגרמות, בכרוניקה ו"במכה"ע ובמאספים". רוב הבדיחות והעקיצות קלועות ל"הצפה", אבל שבט "הקיקיון" עבר גם על יתר העתונים שהופיעו בימים ההם "הדגל", "הזמן", "הדור", "וואסחאד", "איראעליטא", "פריינד" ו"טאג".

בכמותו ובאיכותו עושה "הקיקיון" רושם של עתון מיוחד. לא נעדרו בו שיר, פיליטון (חיקוי ל"רומאן מודרני", שהיה בו משום סאטירה על אילי-הכסף, אנשי הבורסה) ובקורת ספרים. הספר ה"מבוקר" היה "חזון ישעיהו בן אמוץ — מאת ישעיהו בן אמוץ, חמוץ-ד". ה"בקורת" היא פארודיה למאמרי הבקורת של קלוזנר. אנו מוצאים ב"קיקיון" גם אילוסטראציות וקאריקטורה של הבארוך סאלומאן רוטשילד הלונדוני, כפי שצויר בשנת 1846 בלונדון בתור "רוטשילד בבית הבורסה בעל בטוח-טוב". תמונה אחת היא סאטירה על העתונות העברית המודרנית. "קורא נכבד" ישן קורא עתון עברי חדש ומדבר בינו לבין עצמו: "זוהי פשוט תרגום-לשון, אי אפשר להבין אף מלה אחת" ... גם המדעות אינן נעדרות סאטירות על הספרות המודרנית. מודעה אחת פוגעת בכבוד "ד"ר" שווייצאריה, והיא: "מתבקשים פרופיסורים להאוניברסיטה העברית, לפנות לג'יניבה".

גם ב"הגרגר" וגם ב"הקיקיון" מורגשת גרוטיסקה במידה מרובה. ההבדל ביניהם: בראשון הסאטירה על העליזנה בעת שב"הקיקיון" אנו מוצאים הרבה מן ההומור המבורך של סוקולוב, אותו הומור שיש בו מהחן העממי ומשום מעשה-קונדס של "עילו" בית-המדרש.

ג

בטעם חובשי בית-המדרש היתה ערוכה "החוצפה", שמשנת תרס"ו עד תרע"ד באה בקביעות ב"המצפה" הקראקוית של ש.מ.לאזאר. למראה עיני היו עתה רק חמשה גליונות (תרס"ח — תרע"ג). הכותרת בשנת תרס"ח היא: "החוצפה", עתון שבועי, מגיד לכל את האמת בפניו. העורך חוצפת איש-האמת. יוצא לאור שלש פעמים ביום. תנאי "החוצפה": מי שאינו יכול להריח ריח אבק שריפה או מי שיש לו חמאה על ראשו, אל יקרב הלום, פן יכווה מגחלתה של "החוצפה". מי שירגיש את עקיצת "החוצפה" על בשרו, יתהפך מנרדף לרודף ולא יכירו, כי אותו יעקצו פה. כל מי שימצא את עצמו נעלב בדברינו — אליו דברינו מכוונים. והרשות ביד כל נעלב להגיד, כי רק שחוק של פורים היא כל "החוצפה" ואין כדאי לשים לב אליה. מודעות על מכירת רבנות ומנדטים ומשרות גבאות, כפי גודל העיר. מחיר "החוצפה": שחוק ג' פעמים ועוד מעט. גליון בודד: יבוקש מאוד — לקראו חנם. נקרולוגים: יורשים, המכבדים אותנו באזכרות על המנוח-המניח, ידעו נא, כי לא אנטנו מחייבים לכבד את אבותיהם-מורישיהם, כי אם הם עצמם... וכמו שהם יכולים לשלם בעד מצבה יקרה ויכלו לשלם גם בעד הנקרולוג. נקרולוגים על חברות ועתונים שהלכו לעולמם, איננו מקבלים, ברכת מז"ט לפושטים את הרגל לנושיהם או למי שנושא את ע"ה מכוערה בלי כסף — איננו מקבלים. בארגו המכתבים איננו עונים את אלה השואלים אותנו, מתי יהיה יום השוק בקייע או מדוע לא הדפסנו את פיליטונם הגנוב או את מאמרם שאין בו אף מחכמת חמורו של רפכ"י שלא אכלה תפל".

"מגילה" ארוכה זו נדפסה בשינויים קלים גם בכותרת של שנת תרס"ט, אבל בתר"ע הוסרה ובמקומה נקבעו "מקומות החוצפה", והם: בקראקא — ב"שטיבלעך"; בגאליציה — בבתי הניירות; באוסטריה הונגריה — בפארלאמנט; באשכנז-מרוקו — בבית המלך; ברוסיה — במאות השחורות; באנגליה — בבית העליון; בארץ-ישראל — בבעלי ה"חלוקה"; באמריקה — בפליטי ה"בונד". בגליון של תרע"א בא במקום פליטי ה"בונד" — זשיטלובסקי. הכותרות שונו כמעט בכל שנה הכותרת של תר"ע היא: "החוצפה, הדבר האחד שיש לו תקומה בזמן הזה. נוסד על-ידי המן האגני בשושן ויוצא על-ידי תלמידיו בכל העתים". בכותרת של תר"ע נוסף נוסף, שיש בו לעג לסופרי גאליציה: "מחיר הדפסת דבר שאינו ראוי לדפוס אין אנו מקבלים. מי שהסיתו יצרו לכתוב דבר בשביל "החוצפה" ולא נמצא ראוי לדפוס, יתאונן על עצמו ולא על המערכת. מי ששולח לנו שוחד להדפיס הבליו הוא טפש גדול. מאמרים שאינם נדפסים נוח להם שלא היו נכתבים" — אזהרה טיפוסית לכתבני אותו דור שהטרידו את לאזאר ולא פעם גער בהם ב"המצפה".

"החוצפה" תפסה שנים-שלושה עמודי "המצפה", וגם היא היתה דוגמה של העתון הרציני, כי נקבעו בה כל המדורות שב"המצפה" מן המאמר הראשי, הפיליטון, הפיליטון הקטן,

הכתבות, החקירות והבדיחות, לרבות גם "רפש הקהל" — מדור קבוע ב"המצפה", שבו היו מוקיעים על עמוד הקלון את פרנסי הקהילות בגאליציה. העורך רק "התחפש" לכבוד פורים, ובמסווה על פניו היה דן באותן השאלות שדובר עליהן ב"המצפה".

רובו של גליון תרס"ח מוקדש לש"י איש הורוויץ, שלאזאר האשים אותו באותה שנה ב"המצפה", שהוא דוגל בשם הנצרות ומסית את היהודים לשמד. במאמר הראשי "שלושה עשר עיקרים" הוא חוזר, בסגון סאטירי, על האשמה הכבדה, שבעבורה נתבע מאת הורוויץ לדין. במאמר יתואר הורוויץ בתואר "הסופר הגדול והנפלא מנהיג ישראל רבינו ש"ץ קרובץ". מלבד הרמו בראשי-התיבות ש"ץ, שהורוויץ הוא שבתאי, עוד שם הכותב בפי הורוויץ את עיקרי דעותיו, שיש בהם משום בגידה לאומית ואף פגיעה בכבודו של הורוויץ. "קרובץ" הוא הורוויץ גם ביתר המדורים, כאילו לא נמצא לסופרי "החוצפה" חומר היתולי אחר מבלעדי הורוויץ. החומר בגלינות של תרס"ט ואילך הוא על מצב היהודים בגאליציה, סכסוכי הפארלאמנט האוסטרי ומלחמת עמי הבאלקאן וטורקיה. המאמרים ה"פובליציסטיים" וה"מדיניים" כתובים ב"עמקות", אבל ה"מכתבים מערי השדה" ערוכים בקלות ובקצת שובבות. רוב החומר בכתבות הוא לעג על בחורי הישיבות שנתפקרו והתמשכלו, על רבני גאליציה שמתנגדים לציונות; ציונים הרחוקים מתרבות עברית ופארודיות לדרשות של פורים, והיתולים על רבנים כאלה שמצד תורתם ומעשיהם הם ראויים לשמש בכתרה של הרבנות לפורים. מביא אני תשובה, שראש רבני פורים השיב לרב-פורים אחד על שאלתו אם מותר להשתכר בין ארץ-ישראל בפורים מכיון שהוא בא "מן הקולוניות שהציונים עובדים שם", והרב הראשי אמר בתשובתו: "להרב ר' יקטן שלום! אחדש"ה הנני להשיב לו על שאלתו. הנה כבר פסקו גדולי דורנו, כי "מגן דוד" הוא גרוע מצלם, שמע מינה, כי הציונים הנושאים "מגיני דוד" גרועים מעכו"ם וינם יין נסך גמור ואין מתירין לשותתו אף בשעת הדחק. הצעיר נטקע ראש רבני פורים חופ"ק לבוב". כוחו של לאזאר התורני היה יפה בחיקוי דרשות הרבנים וחינושי תורה שלהם. בפארודיות אלו שיש בהן גם בקיאות וגם חריפות אנו מוצאים בכואתם של רבני גאליציה לפני מלחמת עולם א'.

נראה שחלק מן "החוצפה" נערך בידי שמואל צבי ווייס, כי תחום הוא על סיפורים מבדחים לפורים בגלינות אלו, ואף על מאמרים וכתבות (בחימת שצ"ו או ש"ץ לבן). הפיליטונים ב"החוצפה" הם מסוג החומר שאפשר היה להדפיס גם בגליון הרגיל — שירים וסיפורים. נמצאים שני שירים סאטיריים מאת ברכיה (הוא המשורר האידי ברוך שאפיר). באחד, "לכבוד פורים", יש חרוזי סאטירה על השלום העולמי. המשורר מתאר את עצמו כאיש זקן, חלש חולה וגם "אנטי-אל-כהלי", אבל לכבוד פורים הוא נושא את כוסו "ביד רמה", שותה ושר.

גם בשירו השני "משלוח מנות של מבוסמים" יש זכר למלחמת עמי הבאלקאן עם טורקיה. מלחמה זו תופסת מקום בראש בטלגרמות ובמכתבים.

ב"החוצפה" הוגב על התנועה הטריטוריאליסטית. המאמר הראשי בגליון של תרע"ב נקרא בשם "ליציטאציה", והוא סאטירה על הטריטוריאליסטים, שבכל יום ויום מצאו מדינה חדשה עד ש"עוד מעט ויהיה העם היהודי עשיר במדינות יותר מן האנגלים ויותר מן החוזרים על הפתחים". התבדחו בה גם על העברים. בגליון של תרע"ג כתוב: "בועידת ההסתדרות העברית הוכיחו כל הצירים, שאין צורך להוציא שום עתון עברי, כי יודעי עברית כולם סופרים בלי שום יוצא מן הכלל ואין אחד רוצה לקרוא מה שכתב חברו ומכל שכן לשלם בעדו. על כן גמרה הועידה לאסוף כסף, לשלם לסופרים הזקנים פרס כדי מחיתם, לרעותם עד שיסתאבו, והסופרים החדשים, כלומר כל יודעי עברית, ילכו לגאליציה להיות מורים עברית בעברית ולהתפרנס".

בעריכת "החוצפה" של תרע"ד השתתף גם ש.מ.מלמד, שבימים ההם גר בלונדון. בזכרוני שמור "משלוח המנות" שלו לסופרים ועסקנים באמריקה, שפירסם באותו גיליון.

